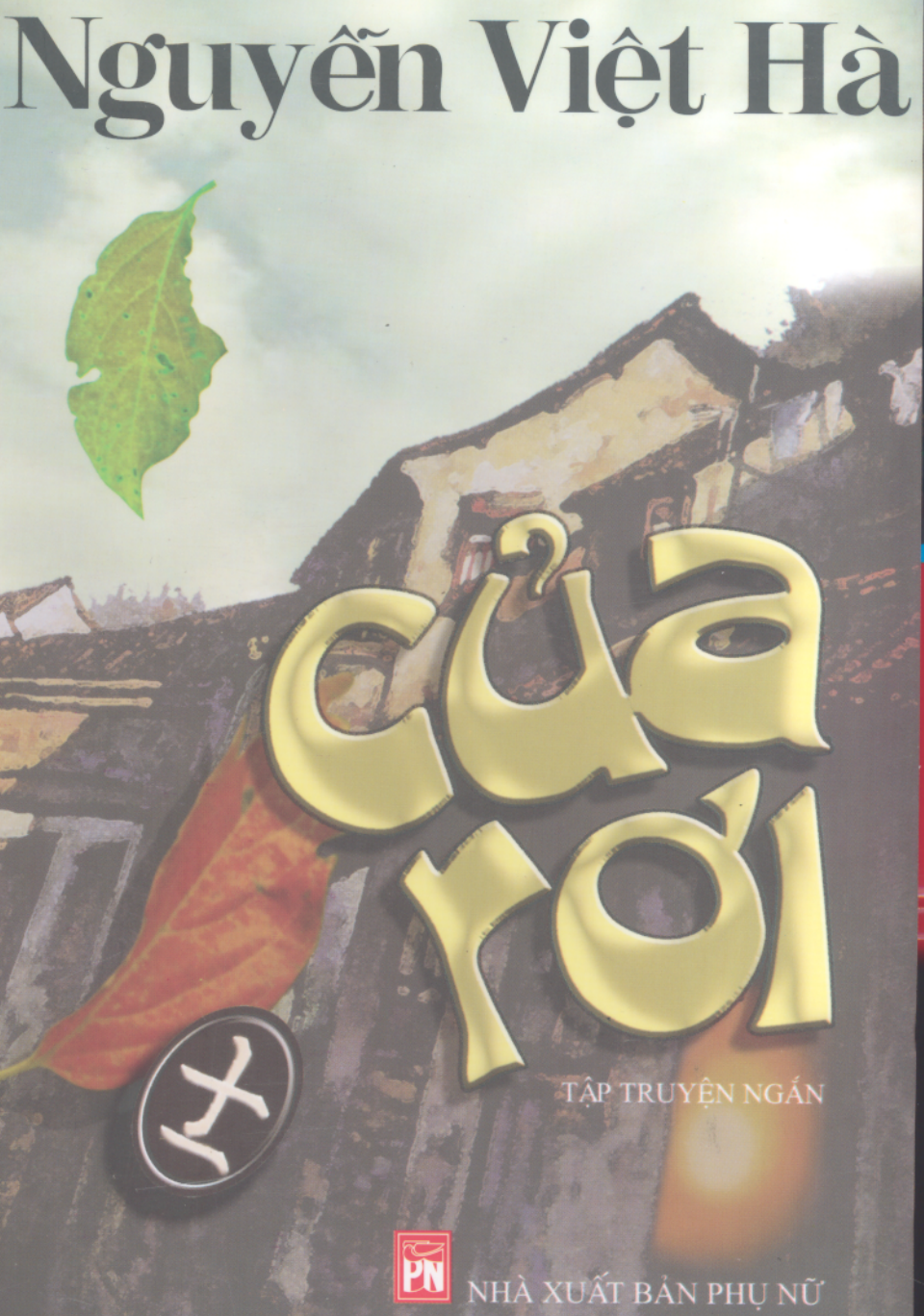

Nguyễn Việt Hà

Của Rời

TẬP TRUYỆN NGẮN

NHÀ XUẤT BẢN PHỤ NỮ

NGUYỄN VIỆT HÀ

Của rơi

Tập truyện ngắn

NHÀ XUẤT BẢN PHỤ NỮ

MỐI TÌNH ĐẦU

Gia phòng trọ ở bến xe miền Đông hôm ấy là hai mươi lăm ngàn. Đã hai giờ. Đêm nhờ nhờ sáng của mầu ánh trăng gần rằm. Họ đến, có lẽ là cặp gần cuối. Gã trai say lão đảo. Cô bé đi trước lập cập mở cái *bót* dầm trả tiền. Thằng nhỏ dẫn phòng, chắc là con bà chủ liếc trộm. Cô bé ngồi xuống đệm giường trắng một mầu khả nghi, bật quạt cây rồi nói trống không:

- Tắm trước đi, xà bông nè.

Hai mươi chín tuổi, Lê Mạnh Thái, kỹ sư phân mềm của Ngân hàng công thương lần thứ hai vào Sài Gòn. Anh đi cùng sếp mua hệ máy vi tính mới. Computer đang là thời thượng trong nghệ thuật trang trí nội thất. Lần trước mua cả dàn Olivetti đã được tín nhiệm. Ban giám đốc khen mầu sơn nhạ. Tiền dư của thương vụ này đôi hơn. Sếp và anh đã

thông minh. Bên bán máy rửa đi nhậu bia ôm. Đêm nhậu đó hết hơn năm triệu. Đêm nhậu đó, sếp say đã làm trò khỉ. Đêm nhậu đó, giữa hai thùng Tiger và San Migel, Thái đã gặp cô bé.

Chàng trai tắm xong ngồi hút thuốc. Nước lạnh làm anh tỉnh rượu. Chai Hennessy lúc tàn bữa bị tính đắt khủng khiếp. Toilet không có cửa. Chỉ khẽ nghiêng người là thấy cô gái khoả thân đang tắm.

“Lúc ấy anh hơi run. Không bao giờ anh nghĩ em lại còn con gái. Sao em lại chọn anh. Bia ôm, lần đầu tiên anh uống. Theo em đến quán trọ đó, nếu không uống nhiều rượu chắc gì anh dám đi. Anh yêu em, bé của anh. Anh yêu em. Sài Gòn tạp nham. Sài Gòn trác táng. Giữa cái đô hội bẩn thỉu đó, em là sự trong trắng duy nhất còn sót lại. Em yêu, anh hạnh phúc”.

Khoảng bốn giờ gần sáng, cô bé tỉnh giấc. Cô quay sang bên. Chàng trai cũng không ngủ, lại hút thuốc. Cô bé quàng áo vào toilet.

“Cứ uống tiger là em đau bụng hoài mà”

Chàng trai vẫn hút thuốc

“Em lạ thật”.

Không thấy cô gái trả lời.

“Rồi anh sẽ nhớ em lắm”

“Anh quên em ngay thôi”

“Anh thấy em uống nhiều bia khủng khiếp”

“Mấy lon cuối em toàn đổ vào xô đá”

“Em làm ở đây lâu chưa”

“Hai tháng”

Cô bé lại tắm. Vòi hoa sen tắc, cô dội nước ào ào. Cả người ướt lướt thướt, cô trườn vào chăn ôm chàng trai.

“Anh tắt đèn đi”

“Em sành thật”

“Ôm thì em quen, nhưng làm như lúc này em đâu có quen”.

“Anh thương em”

“Trong Nam kêu thương, ngoài Bắc kêu yêu, phải dậy không”

Chàng trai cười. Suốt từ đầu đêm, đây là lần đầu tiên anh cười.

“Khách chỗ em nhiều người Bắc không”.

“Cũng nhiều. Toàn như bọn anh làm cán bộ, tiêu tiền bạo hết biết”.

Im lặng. Đêm ngoài ô đen và nhiều gió. Cô gái đột nhiên khóc. Cứ vậy, nức nở trong gần một tiếng.

*“Mời ra ngoài Tết, cơ quan anh thật vắng.
Hà Nội mưa phùn và anh nhớ nắng Sài Gòn.*

Hơn hết, anh nhớ em. Anh viết thư và một lần nữa lại chỉ là thông tin một chiều. Anh muốn có một bức hình mới chụp gần đây của em. Anh cũng định ghi cho em địa chỉ. Nhưng tạo cho em một hy vọng hão huyền làm gì. Em đã nói với anh như vậy hôm hai đứa đang ăn lẩu mắm. Vậy thì, tất cả đều là phù phiếm, tất cả đều là dối trá. Duy nhất một điều hiển hiện thật. Anh yêu em”.

Cô bé bìa ôm đọc bức thư được đánh số 5. Vừa đọc vừa hút thuốc. Thói quen sau khi trở thành đàn bà. Cô ép lá thư vào ngực. Bảy tháng sau cô phải vào viện Chợ Rẫy làm phẫu thuật. Bốn giáo sư đầu ngành làm việc cật lực trong hai tiếng đồng hồ để vét từng con chữ gỉ xanh bám đầy tâm thất trái. Tiền viện phí rất đắt, nhưng vẫn phải mổ. Khách hàng khi say vào ngực cô. Chỗ đó bị đau và nhức.

“Sao anh không uống nữa”

“Anh nhìn em”

“Bộ kỳ quá hả”

“Cho đến giờ này anh vẫn chưa yêu ai”

Thái siết chặt tay quanh người vợ. Cô ta bật tiếng rên rỉ. Thái nhổ thầm nước bọt ra sàn nhà, cái hôn đầy nước dãi tanh mùi sơn Pháp làm anh hết hứng. Vợ mới chửa con.

“Em đưa anh ra phi trường”.

“Thôi. Khỏi.”

“Anh sợ người ta nhìn thấy à”

“Không”.

“Sao anh buồn thế”

“Anh yêu em”

“Yêu như đêm qua, nhe”.

Thái bật cười, khẽ nhìn đồng hồ. Cả một tuần hai người không rời nhau. Anh đã ba lần hỏi vay tiền sếp. Trưa uống bia rồi về khách sạn nghỉ. Chiều uống rượu tối kiếm nhà trọ ngủ. Anh và cô bé cuồng nhiệt bằng nhau.

- Hôm nay đổi đô bao nhiêu?

- Một không sáu hai.

- Anh vặn bé volume đi.

- Lúc trưa em có qua chỗ ba không.

- Đẳng nào tối nay mà chẳng phải về ngoại.

Bố vợ của Thái là một trong những quan chức đầu ngành. Khi cưới, Thái bị mang tiếng ghê gớm. Vợ vừa già vừa xấu. Nhà vợ đã giàu lại sang. Còn vợ Thái được tiếng. Chồng trẻ, học giỏi, đẹp trai. Một tay người Pháp nói “Hôn nhân không giống buôn bán. Trong buôn bán chỉ có một người bị lừa. Trong hôn nhân thì cả hai”. Tuần trăng mật, Thái uống rượu suốt. Việc gì làm thì làm lấy lệ. Vợ Thái có bốn năm là sinh viên ở ký túc xá. Trường

đại học cho nàng biết tất. *Thượng tri thiên, hạ tường địa*. Không gì không thông, không gì không hiểu. Bố vợ Thái lúc ấy mới chỉ là giám đốc ngân hàng tỉnh lẻ.

- Anh mua lăm xỏ số thế.

- Chơi vui một chút.

- Rượu chè, cờ bạc. Chỉ thiếu đàn bà là anh hoàn thiện.

Đêm tân hôn. Hoá ra đạo đức không mặc quần là như vậy. Trước hôm cưới ba ngày Thái mới được hôn vợ. Nàng rùng mình. Sự trinh bạch gia công. Mẹ vợ Thái đi giầy nhung như muốn quăng giầy đi. Cái thói quen chân đất từ thửa thôn nữ. Lúc đón dâu, nhà vợ ép Thái sử dụng tất cả đội xe cơ quan. Đi ngang ngã tư Tràng Thi, hai cảnh sát giao thông đang tán láo, giật mình đứng nghiêm chào. Báo sáng đưa tin có phái đoàn nước bạn.

“Hôm nay là sinh nhật em và đêm qua anh mơ thấy em. Trong mơ anh say bết nhè. Có hai đứa mà uống hết cả thùng San Miguel. Rồi em khóc. Thôi, ngày vui không nói chuyện buồn. Anh chúc em sức khoẻ và mọi chuyện như ý. Hôn em”.

Cô bé vừa đọc thư vừa nhìn mưa. Lá thư đánh số mười. Lá thư đánh số mười bốn. Gã

trung niên ngoại quốc ngồi đối diện đọc tạp chí Far Eastern Economy. Giữa lá thư số sáu và số mười bốn cô bé đã ngủ với hai mươi chín thằng đàn ông. Toàn là ở khách sạn. Giá buồng tối thiểu bốn mươi đô. Còn giá phòng trọ của bến xe miền Đông hôm ấy là hai mươi nhăm ngàn. Trời vẫn miên man mưa. Lại thật, mưa Sài Gòn mưa suốt cả buổi.

“Có khi tháng năm này anh lại được gặp em. Sài Gòn mùa mưa với những cơn mưa bất chợt. Em nhớ anh không. Anh nhớ em khủng khiếp. Nhớ từng phút. Một nỗi nhớ tiền định. Miếng cơm ngậm nước đều hóc nghẹn tên em. Gia đình ép anh lấy vợ. Hay em ra Bắc với anh”.

- Anh viết gì khuya vậy?
- Anh soạn bản cân đối cho cơ quan.
- Đừng vờ vịt, tôi biết rồi.

Thái đẩy bức thư tình đang viết dở vào sâu trong lồng hồ sơ công tác. Ly bia đang uống bị cái chặn giấy gạt phải rơi xuống choang một tiếng rùng rợn. Vợ Thái mặc váy ngủ chồm dậy, cười khẩy. Thái châm thuốc. Thật hạnh phúc khi được ghè bất cứ cái gì vào mặt vợ.

- Đồ chó, anh đều như con chó.

Nàng giống bố nàng, khi câu rất hay văng tục.

- Tôi được hân hạnh đọc một bản cân đối của anh rồi.

Vợ Thái đọc thuộc lòng bức thư số mười một. Thái gạt tàn thuốc đúng chân mình. Đau buốt.

- Nhục thật. Đấy lại là một con bia ôm. Nhục ơi là nhục.

Thái muốn hét. Nhục nhất là tôi lấy phải cô. Cái mặt cô mà đi bán bia ôm là phương pháp hữu hiệu nhất để tiêu diệt tệ nạn này. Tất cả các quán đèn mờ đều phải sập tiệm. Chao ơi là cái mặt.

- Mai tôi sẽ nói chuyện với ba.

Một thoáng lạnh toát chạy ngang trán Thái:

- Em điên rồi, em bình tĩnh đi.

- Tôi nhất định sẽ nói chuyện với ba. Ông ấy mới cho anh đi Sài Gòn đã hỏng vậy, thế mà định cho anh đi Tây thì còn hỏng thế nào?

Thái bước lại gần vợ.

- Em uống tí nước mát. Bình tĩnh đi em.

- Không.

- Anh xin em mà.

Thái muốn khóc.

- Anh ân hận quá.

Vai Thái rung rung. Những giọt nước mắt rơi xám xanh sần đá hoa trắng. Vợ anh sẽ tha thứ. Anh hôn vợ. Phải. Cô ấy sẽ tha thứ.

“Anh phải đi xa. Rất xa và rất lâu. Nói cho oai, anh được biệt phái công tác dài hạn ở nước ngoài. Là châu Âu, nhưng cụ thể nước nào anh chưa biết. Anh không muốn đi lắm. Cứ nghĩ đến chuyện anh và em lại buồn. Kỷ niệm toàn là kỷ niệm. Những kỷ niệm với vợ vĩnh viễn không thành hiện thực”.

Sinh nhật hai mươi một tuổi, cô bé bìa ôm một mình uống hết hai mươi một lon bia. Cô bé bìa ôm một mình đọc hết hai mươi một bức thư tình. Hai mươi một bức thư tình đều không đề địa chỉ người gửi. Khi yêu, người ta hay quên.

17/8/1993

BUỔI CHIỀU THỨ CHÍN MƯƠI CHÍN

Tôi ngồi nhìn mưa qua rèm lụa trắng. Cửa sổ có kính không đóng và mưa phún mưa thu làm ẩm rèm lụa bạch. Những tấm chập choạng chiều như thế này nhà hàng vắng khách. Thường thường, lúc ấy là tôi ngồi độc ẩm. Rượu Hà Bắc thôi nhưng là rượu thừa. Nhà hàng sang trọng, có đủ loại Remy Martin, Hennessy X.O và hàng dây thứ tám Johny Walker. Bà quản lý trưởng của hàng cho phép mỗi ngày tôi uống hai ly cối không tính tiền công. Tôi trả ơn bà bằng cách thi thoảng dịch giúp vài câu tiếng Anh mà những nhân viên mua chui bằng "B" của bà nghe không thủng. Nhà hàng thật vắng. Tôi đã ngồi đây nhìn qua khe rèm lụa được bảy mươi sáu buổi chiều. Những buổi chiều đích thực của tôi. Qua rèm lụa, phía bên kia đường là một Representative office. Khung cửa sổ

vuông để ngủ. Buổi chiều thứ mười chín khi gần hết ly thứ hai thì tôi đã nhìn thấy. Lạ Chúa. Một cô bé trong suốt. Mái tóc xoã hờ và cặp mắt đen dịu. Thật khó tả những cảm giác lúc ấy. Tôi chỉ biết sự cô đơn của tôi được an ủi. Và hôm nay, chiều thứ bảy mười bảy, tôi lại ngồi và tôi không còn độc ẩm.

- Thế quý nào mà cậu vào đây.

Vậy đã tám năm rồi, tôi gặp lại thầy cũ. Thầy nhớ mặt tôi, có lẽ vì riêng môn của thầy tôi thi lại ba lần.

- Thưa thầy, cuộc sống chưa chát xò đấy.

- Cậu vẫn chưa phải làm chứ.

- Dạ, thầy cứ tự nhiên. Thường thường khi bắt đầu đông khách thì em mới phải làm.

Chưa bao giờ tôi nghe ai gọi chơi đàn là làm. Nhưng thầy tôi là vậy. Điều cốt tử nằm ở thông tin nội hàm chứ không phải vỏ ngữ nghĩa. Khi tôi là sinh viên năm thứ ba, tôi luôn được nghe thầy nhấn mạnh phương pháp luận môn học của thầy.

- Ban nhạc của cậu có mấy người.

- Dạ, thưa thầy có năm ạ.

- Cả cô bé trông tây tây kia chứ.

Vâng. Khánh Hằng là nữ ca sĩ duy nhất trong ban nhạc của chúng tôi. Mũi cao, mắt

mênh mông sâu. Quần áo bó sát lóng lánh kim tuyến. Anh bạn trưởng nhóm thâm yêu, không thích Hằng mặc vậy. Nhưng biết làm sao được, nhiều khi cái ban nhạc còm này được mời là nhờ những đường cong trên người cô bé.

- Thế cậu bỏ hẳn chuyên môn à.
- Thưa thầy, vâng.
- Tôi cũng bỏ cái nghề dạy học chó má ấy rồi.

Thầy đưa tôi tám cardvisit rồi gọi một chai Hennessy. Những người sang và quí hầu như không uống bia. Giờ đây, thầy là giám đốc một Company Ltd.. Hôm nay, không hẳn ngẫu nhiên thầy tạt vào nhà hàng quốc doanh này. Thầy đang định liên doanh với một công ty nước ngoài ở quanh đây đây. Tôi chân thành mừng mừng thầy. Thầy bảo, mấy tháng trước thầy cũng qua đây nhậu vài lần. Những restaurant chưa kịp bán bia ôm đồ mỗi thường ngon. Mà ở đây ngon nhất là món chả mực bao viên. Thầy bình phẩm một cách xét nét và sành sỏi. Thầy chua chát khi thấy nền kinh tế Việt Nam thấp kém đã làm thất truyền nhiều món tuy xa xỉ nhưng độc đáo. Tôi tranh thủ khi thầy nói, uống nhanh ly thứ hai. Lâu lắm rồi tôi mới được uống

rượu ngon. Cách đây tám năm lớp tôi liên hoan. Thầy được mời và ngộ độc. Nghỉ dạy mất gần một tuần. Trong trường thầy có tiếng là nghèo nhưng thích rượu và ăn tạp. Hôm ấy, thằng lớp phó người Nam Định tham rẻ mua lòng gà thiu và rượu pha phân hóa học.

- Có phải lúc đầu cậu không nhận ra tôi đúng không. Chao ơi, cuộc đời. Thầy nhận ra trò mà trò lại không nhận ra thầy.

Thầy cảm thán buồn một thành ngữ của Pháp mà tôi mãi uống chỉ nghe được chữ C'est la vie. Tôi cúi đầu nhận lỗi, mong thầy tha thứ vì thấy khác trước nhiều quá. Thầy cười "Tôi có béo lắm đâu". Ngày xưa, thầy bốn mươi ba cân lẻ năm lạng, khi viết phấn bàn tay nổi mười bốn đường gân xanh. Còn hôm nay, thầy tôi ngót ngét tám mươi ký, cái ly cổil cao chân lọt thỏm trong bàn tay nung núc nhiều thịt. Trong các loài biết đi, biết bơi, biết nhảy, biết bò tôi thường không yêu được những sinh vật lắm mỡ. Cô bé Khánh Hằng lúc lắc đi lại bàn chúng tôi. Tôi trân trọng giới thiệu và lễ phép.

- Thưa thầy, em xin phép thầy.

- Cậu cứ tự nhiên - Thầy nuốt một hơi rượu lớn - Tôi cũng muốn xem các cậu đàn hát thế nào.

Thấy nhìn thật chậm vào vòng cổ áo hở rộng của Khánh Hằng. Tôi liếc chai Hennessy còn phân nửa mà âm thầm tiếc. Rượu một triệu hai trăm ngàn một chai tôi ít được uống. Nhà hàng đã đông khách. Ba phần tư là khách nước ngoài. Có rất nhiều đầm. Đầm tây có lẫn đầm ta. Phân biệt không khó lắm vì đầm ta chịu khó nói tiếng Anh bằng tay. Ban nhạc chúng tôi là tập hợp những đứa thất nghiệp, đánh đàn đệm cho thực khách dễ tiêu hoá trong bữa ăn tối. Giai điệu là Slow, Valce cùng lắm là Tango. Nếu vẫn đầy bụng thì khách vẫn có nhu cầu nhảy. Lúc ấy Khánh Hằng sẽ hát. Vì giọng cô bé cao miễn cưỡng gọi là terno. Chúng tôi quý Khánh Hằng không phải vì chất giọng. Cái chính là cô có thể rung bần bật tất cả các số đo trên người rờn rã suốt ba tiếng. Tôi chơi đàn không cảm xúc, ngong ngóng nhìn ra rèm lụa. Từ góc sàn nhảy này, tôi không hề thấy cái cửa sổ của tôi. Buổi chiều thứ mười chín trời trở gió. Cuộc đời ưu ái đã tặng tôi sự tĩnh lặng dịu dàng. Khuôn mặt trong suốt nào đấy đối diện với màn hình computer. Tôi nhưng nhúc buồn. Qua màn mưa mỏng ánh sáng nhạt đèn néon phủ huyền ảo lên khuôn mặt thánh thiện. Tôi oà khóc. Cố giấu nức nở của mình vào hai lòng bàn tay. Lâu lắm rồi, những rạn

vỡ trong tôi bỗng ùa đầy thanh thản. Sáng danh Chúa, phải chăng đó là ý Chúa.

- Ê, ê -Thầy tôi gọi tôi - Aurevoir.

Thầy loạn choạng đi qua cửa quay, một tay chơi với cầm chai rượu gần cạn. Tôi cúi đầu đáp lễ và thật sự lo cho huyết áp của thầy. *Nhất tự vi sư, bán tự vi sư*. Hơn nữa, tôi lại vừa uống Hennessy với thầy. Tôi bỗng bấm sai gam đàn và giọng Khánh Hằng chột phô. Tôi tưởng không bao giờ mình sẽ bị "sốc". Tôi đã từng thấy cô bạn học cùng phổ thông làm massage trong phòng tắm hơi vật lý trị liệu. Tôi đã từng bị bạn bè thân bán rẻ trong một thương vụ mà toàn bộ doanh thu chỉ gần bằng chai rượu của thầy. Vậy mà. Khi khuôn mặt thánh thiện hiện qua rèm lụa bạch tôi lại khóc. Tôi không thể trở lại những nỗi đau, những ngơ ngác của thời sinh viên, cái thừa hy vọng một ngày nào đó giải Nobel lủng lẳng quanh cổ. Tôi chỉ biết cuộc sống bạc bẽo lừa dối này vẫn nằm trong vòng tay đầy yêu thương của Chúa. Một buổi chiều có mưa phùn, có gió mùa đông bắc đang về, Chúa minh giác cho tôi. Lạy Chúa lòng lành vô cùng, con hằng tin ở Người.

" Anh ơi, thằng tây này nó muốn cái gì".
Khánh Hằng đá vào chân tôi.

Tôi cung kính nghe gã Bắc Âu cao một mét tám hai lè nhè một tràng tiếng Anh trúc trắc. Tôi dịch.

“ Ngài Hôvác đây là một thương gia. Thừa thanh niên ngài cũng đã từng chơi nhạc. Ngài cảm động vì chưa bao giờ nghe một ban nhạc nghiệp dư lại chơi hay như vậy”.

Anh bạn trưởng nhóm chồm lên. Vốn là một cựu sinh viên của trường nhạc, bị đuổi năm cuối vì tội lấy cấp nhạc cụ của ban. Hiện là linh hồn của cả nhóm. Christ Norman hấp tấp.

“ Mày giới thiệu tao là nhạc sĩ nhớ, nhạc sĩ *zdin* hửn hoi, còn bốn đứa chúng mày đang học ở Nhạc viện. Dịch đi.

Tôi cười buồn.

“ Từ từ đã nào. Và sau hết ngài Hôvác đây thông qua sự ngưỡng mộ nghệ thuật muốn hân hạnh được làm quen với nữ ca sĩ trong ban. Nếu tối nay cô ta không bận, ngài đây xin đưa cô ta về tận nhà riêng”.

“ Thăng phò đực”.

Trưởng nhóm văng tục thêm một câu rất đậm. Có lần, mấy anh em suýt cầm đàn nện một gã người Ba Lan. Gã trắng trợn mặc cả về Khánh Hằng.

“ Xéo mẹ mày đi tiếng Anh nói là gì”.

Tôi là người có học, tôi không dịch những câu bậy bạ.

Trời chuyển sang mùa đông, tôi nhìn thấy em và đỡ lạnh lẽo. Tôi không biết em đi làm lúc mấy giờ và tan làm lúc mấy giờ. Tầm chiều muộn, em ngồi trước một tập giấy dày và bấm phím máy vi tính. Văn phòng của em mang tên tây nhưng chỉ thấy toàn người Việt. Khuôn mặt em trong trắng nhiều phúc hậu. Tôi dịu dịu buồn vào sâu lãng đăng ngày xưa. Khi mới yêu nhau người yêu của tôi cũng trong trắng. Khi lên máy bay để bắt đầu cuộc biệt ly vĩnh viễn không về nàng vẫn trong trắng. “Chân trời góc bể nào thì em cũng yêu anh”. Chuyến bay phải hoãn lại hai tiếng vì đường băng sân bay Nội Bài ngập sũng nước mắt của nàng. Mười bảy ngày sau, tôi nhận được lá thư nàng giải thích tại sao nàng phải ở lại. Tôi cố không khóc và đi lễ đều. Lạy Chúa, xin Người ở lại với con vì trời đã đổ chiều. Tôi không nguyên rủa nàng nhưng cũng chẳng đủ cao thượng để cầu nguyện cho nàng. Tôi nhấp một ngụm rượu và đắm đắm nhìn qua khe đôi rèm lụa bạch. Cô bé trong suốt ngồi thanh thản. Tôi uống gần hết ly thứ hai và cũng thấy thanh thản. Tôi chỉ còn duy

nhất một đức tin và đức tin của tôi hiện hữu đối diện với màn hình computer. Ba tháng tiếp theo tôi nhận được lá thư cuối cùng của nàng. Thơm thơm mùi bơ tươi và âm ả lạnh của những bông tuyết đầu mùa. Qua thư của nàng tôi biết có những xứ sở thật là văn minh thật là tuyệt đẹp. Cư dân ở đấy sống mới đích thực là con người. *Anh có sang được với em không.* Khi Juliet nói xã giao thì Romeo cười như mếu. Bố nàng là khuôn mặt đại diện cho một quốc gia về ngoại giao, là ông Đại sứ. Bố tôi là ông giáo già dạy chính trị về hưu ngày hai buổi cãi nhau với đài. Nàng theo học tại một Đại học đường mà so với cái trường tồi tàn của tôi thì đúng là sự tử thân. Tôi tử thân nhiều rồi. Thêm một chút nữa nước mắt cũng chỉ tròn và mặn hơn.

- Thưa thầy, sao lâu lâu em không thấy thầy lại.

Thầy cười, giải thích là công việc rất bận. Tôi mong thầy lại gọi Hennessy. Thầy gọi thật và vẫn mỗi bằng chả mực bao viên. Thầy bảo thương vụ vừa rồi lời không nhiều nhưng là cuộc du lịch tuyệt vời. Thầy đã qua Paris và âm thầm nuốt nước bọt khi nhắc đến gái Pháp. Uống hết ly thứ ba thầy bắt đầu phân tích sự khác nhau về văn hoá ẩm thực giữa

Đông và Tây. Thầy hỏi thăm cô ca sĩ duy nhất của ban tôi. Tôi thưa, Khánh Hằng đã đi lấy chồng. Là Bắc Âu hay Đông Âu thì cũng không rõ. Ngày cuối, anh bạn trưởng nhóm bỏ đi Sài Gòn xách theo mười lăm lít rượu. Đến ga Hoà Hưng lão đảo đập đầu vào cần đàn rồi qua đời. Người thì bảo vô tình, kẻ kêu hữu ý. Thằng ngu. Thầy cắt ngang tôi. Đàn bà đứa nào chả vậy, chả có gì phải buồn. Tôi thưa vâng. Thầy và tôi hể hả cùng ly chúc mừng cho sự đúng của một chân lý hiển nhiên.

Tôi nhìn qua rèm lụa bạch. Ngoài cái chân lý phạm tục ấy còn có những chân lý nào nữa. Cô bé trong suốt của tôi vẫn ngồi. Hôm nay là buổi chiều thứ chín mươi chín. Ban nhạc của tôi tan rồi. Tôi đến đây ngồi là nhờ cái dư dật quán tính cảm tình của bà quản lý trưởng của hàng. Những lúc thật mệt mỏi tôi sẽ đến nhìn em. Em là Đức tin mà một thời tôi tưởng mất. Có em, tôi chịu được cái chết của bạn tôi. Có em, tôi chịu đựng những bữa rượu như với thầy tôi. Ban nhạc mới chơi bản *Sacrifice* của Elton John. Nam ca sĩ trẻ giọng điệu luyện. Thầy gõ những ngón tay múp míp xuống mặt bàn.

- Cậu định đi làm dâu chưa.
- Dạ em không xin được.

- Cậu có muốn sang bên tôi không.

Tôi ghen ngào vì lòng tốt của thầy. Số lương thầy hứa sẽ trả long lanh như giấc mơ.

- Cậu sẽ làm ngay bên chỗ cậu hay nhìn sang ấy.

- Cái gì cơ ạ.

Thầy mỉm mỉm cười. Tôi linh cảm điềm gở. Đêm qua, tôi vừa mơ gầy rãnh.

- Cô nàng đẹp đấy chứ.

Lạy Chúa, xin người đừng bỏ con. Thầy thông thả kể tên, vài ba sở thích nho nhỏ của cô bé *Secrétaire*. Công ty chủ quản của cái văn phòng đại diện ấy là con nợ của thầy. Thầy được gán nợ mới hơn một tuần.

- Lần trước tôi đã biết cậu nhìn đi đâu rồi. Tôi không muốn cậu buồn. Tuổi trẻ thường dễ đau lòng. - Thầy mỗi một viên chả mực - Cô nàng ấy cũng thường thôi.

Thầy vĩnh viễn là sư phụ của tôi. Người Trung Quốc gọi trân trọng là *vạn thế sư biểu*.

- Cậu có vẻ không tin.

- Thưa thầy, ngày mai mấy giờ em phải gặp thầy.

- Tôi với cậu đánh cuộc nhé. Tôi là thương gia, tôi không ham đồ đen. Nhưng cá cược một tý cũng làm cho cuộc đời đỡ phần đơn điệu.

Từ lâu, tôi đã hiểu những người có của. Khi phê phê người ta muốn vui. Tôi cũng không ham đồ đen. Đơn giản tôi chẳng bao giờ được đồ. Tim tôi nức nở. Tôi sẽ đập chai rượu vào đầu gã béo ngồi đối diện. Tôi rót Hennessy ra ly cao chân tay run run. Thay vì đập chai tôi cạn ly. Bây giờ tôi đã biết tại sao tôi còn sống và bạn tôi thì chết. Tôi mếu máo cười đặt bàn tay mình vào lòng bàn tay thầy, tiếng Pháp gọi là *main dans la main*. Con tủy của thầy cả hai chúng tôi đều biết. Nó có màu xanh với chữ "we trust in God". Con tủy của tôi, tôi mong manh biết. Còn thầy, thầy có biết không, thưa thầy.

Tôi dựng xe khuất sâu vào bóng tối cây sấu già. Khung cửa vuông vẫn toát một thứ ánh sáng thiên thần. Đồng hồ bưu điện chỉ chín giờ mười. Mưa nhỏ, đen và mịn. Tôi châm điếu thuốc và nuốt hơi khói ấm. Ánh sáng trong phòng chột sầm lại vì có thêm người vào. Thi thoảng cũng có người vào nhưng để làm bẩn được ánh sáng trong suốt ấy phải là một tâm cỡ. Tim tôi có sợi dây từ từ thắt ngang. Thầy tôi. Tim tôi đập những nhịp đau của ngày tháng khi người yêu tôi nói lời đi xa. Tôi buột kêu tên Chúa. Thầy tôi đã thắng. Những vị giám đốc luôn luôn ở thế thắng. Và

người thắng thường hay nói thật. Trên đời, nếu có sự trung thực nào, thì đó là trung thực của kẻ mạnh. Tôi lạng thang chui vào cơn mưa. Tôi đã nhìn thấy bàn tay nhiều mỡ của thầy nghịch đùa mái tóc trong trắng của tôi. Chẳng làm sao cả. C'est la vie. Tôi nhớ đến lời mời hấp dẫn của thầy. Ngày mai tôi bắt đầu đi làm với số lương chín trăm hai mươi ngàn một tháng. Tôi vòng xe đột ngột, ông già đi xe đạp đằng sau bật chúi tục. Chỉ vì tránh tôi, suýt nữa ông ta lao vào vỉa cống. Tôi nghiêng mình chân thành xin lỗi rồi đạp thẳng xe về nhà.

13/11/1993

SẾP VÀ TÔI VÀ...

Lúc tôi đến, mọi người đang chờ. Chắc chỉ mình tôi đến muộn. Lâu lắm, mini Hotel nơi tôi làm việc mới có không khí trang trọng, đứng đắn theo kiểu Mã Giám Sinh hỏi Kiều. Đèn chùm trên trần rực rỡ và nhiều hoa. Buổi chiều thật đẹp để khách sạn tuyển nữ tiếp viên mới. Sếp đứng ngay ngoài cửa và cũng như buổi chiều. Đẹp tuyệt vời.

- Cậu không nhớ gì à, áo vét đầu.

Tôi quên mất tôi là chánh chủ khảo. Tôi không phải dịch những câu say rượu sai bét nhè ngữ pháp của tiếng Ảng lê. Đa phần nội dung là gọi gái hay lấy thêm Heineken hoặc cả chai *Giôn*. Tôi, hôm nay sẽ phải kiểm tra ứng xử và trình độ Anh ngữ của các nữ sinh. Sếp cho tôi mượn một trong ba mươi tám cái vét tông của Sếp. Ngày xưa, Sếp đến lớp với duy nhất một chiếc sơ mi. Tôi ngồi trước bàn phủ vải thật trắng để lộ hồng Đà Lạt. Ngồi bên trái tôi là Director manager, một thằng

đều mang tâm thế kỷ. Sếp ngồi bên phải tôi. Mười một năm về trước Sếp cũng ngồi bên phải tôi. Tôi với Sếp là hai thằng bạn cùng lớp. Tôi hút thuốc và buột miệng.

- Đông nhỉ.

Sếp cười đắc ý. Đông thật. Khoảng gần bốn chục cô bé xấp xỉ tuổi từ mười lăm đến mười tám. Tại sao em không làm thợ may. Tại sao em không làm văn thư. Tại sao em không làm một cái nghề gì hình như là sạch sạch. Có biết bao nhiêu là trung tâm hướng nghiệp của bao nhiêu các tổ chức đoàn. Nếu là bốn năm trước tôi tự hỏi thì bây giờ bốn năm sau, ngồi cạnh Sếp, tôi được hỏi.

- Tại sao em lại chọn nghề nữ tiếp viên.

Tôi phát âm từ "receptionist" thật chậm. Cô bé thí sinh ấp úng không hiểu. Bằng C ngoại ngữ nhiều như tiền mặt.

- Tên em là gì.

Cô bé vô lấy câu hỏi. Phát âm rất tây cái tên rất kêu của mình. Chao ôi, bé. Bé trúng hay trượt là ở hai thằng ngồi cạnh. Một thằng nhìn từ cạp quần trở xuống. Còn phần trên là của thằng kia. Sếp hỏi nhỏ.

- Nói yếu lắm hả.

Tôi với gói ba số, châm thuốc, thở khói

đăng mũi. Đã được hai mươi sáu người. Tôi uể oải nhìn ngang hai bên. Notebook của thằng đều và Sếp đều bốn hoa thị. Tỉ lệ giữa các dòng như nhau. Tư tưởng lớn bắt buộc phải ở lần. Thí sinh số 27. Nguyễn Hoàng Linh Mỹ, tên nghe đã thấy gặp ghênh.

- How old are you.

Tôi được phép hỏi số. Mẫu câu cơ bản mà. Ngũ điệu trả lời làm tôi phải ngẩng lên. Có những khuôn mặt làm người khác đau đốn. Tôi nhìn thật chậm. Và Sếp cũng vậy. Mười sáu tuổi Sếp đã biết làm cô bé hàng xóm có bầu. Mắt của Sếp đọng lại ở khóe mi cô bé. Một dấu hoa thị. Thằng đều bên tay trái tôi vẫn kịp đẩy mắt trượt qua vòng móng rồi cũng một dấu hoa thị. Tôi nhả thuốc.

- Tại sao em lại chọn nghề nữ tiếp viên.

Câu trả lời thông minh như sách. Giáo trình Stream line có vô số mẫu câu vừa hóm vừa sắc. Sếp cầm quản bút chọc vào sườn tôi. Sổ đoạn trường đã ghi tên nàng Kiều. Tôi hỏi một câu dài trúc trắc về đời tư và nuốt nhiều phụ âm. Cô bé không hiểu. Cô bé nhìn tôi. Suốt ba tháng sau cuộc thi này em vẫn nhìn tôi như vậy. Ác cảm. Tôi bảo Sếp.

- Trả lời kém. Ứng xử cứng. Loại.

Thằng bạn đại học không tiền trở thành

đẳng mũi. Đã được hai mươi sáu người. Tôi uể oải nhìn ngang hai bên. Notebook của thằng đều và Sếp đều bốn hoa thị. Tỷ lệ giữa các dòng như nhau. Tư tưởng lớn bắt buộc phải ở lần. Thí sinh số 27. Nguyễn Hoàng Linh Mỹ, tên nghe đã thấy gập ghềnh.

- How old are you.

Tôi được phép hỏi số. Mẫu câu cơ bản mà. Ngữ điệu trả lời làm tôi phải ngẩng lên. Có những khuôn mặt làm người khác đau đốn. Tôi nhìn thật chậm. Và Sếp cũng vậy. Mười sáu tuổi Sếp đã biết làm cô bé hàng xóm có bầu. Mắt của Sếp đọng lại ở khóe mi cô bé. Một dấu hoa thị. Thằng đều bên tay trái tôi vẫn kịp đẩy mắt trượt qua vòng móng rồi cũng một dấu hoa thị. Tôi nhả thuốc.

- Tại sao em lại chọn nghề nữ tiếp viên.

Câu trả lời thông minh như sách. Giáo trình Stream line có vô số mẫu câu vừa hóm vừa sắc. Sếp cầm quản bút chọc vào sườn tôi. Sổ đoạn trường đã ghi tên nàng Kiều. Tôi hỏi một câu dài trúc trắc về đời tư và nuốt nhiều phụ âm. Cô bé không hiểu. Cô bé nhìn tôi. Suốt ba tháng sau cuộc thi này em vẫn nhìn tôi như vậy. Ác cảm. Tôi bảo Sếp.

- Trả lời kém. Ứng xử cứng. Loại.

Thằng bạn đại học không tiên trở thành

ăn nhưng không tàn vẻ đẹp trai. Sau mỗi thương vụ thắng bạn của tôi giải trí bằng bài lá, Whisky và đàn bà. Hình như ba trăm mười sáu người đàn bà đi qua đời Sếp, tuổi từ mười lăm đến bốn chín. Sự trong trắng của tôi được đánh số ba trăm mười bảy. Linh Mỹ đi làm, bạn tôi công khai đưa đón. Các cô bé cả cũ lẫn mới cười bất cần nhưng ảm ức. Sếp chưa bao giờ đưa đón ai cả. Có rủ đi nháy mắt. Có rủ đi ăn tối. Có rủ vào buồng ngủ. Sếp luôn hào hoa và tế nhị. Tôi ngồi uống những chai rượu bỏ dở của khách, lòng hồi hộp. Bạn tôi yêu rồi. Tôi đi Nhà thờ cầu nguyện Đức mẹ. Đức mẹ nhân từ hằng cứu giúp những kẻ đang yêu. Lạy Đức mẹ, xin người phù hộ cho bạn của con.

Cuộc thi kéo dài hết sáng, kết thúc khoảng mười hai giờ, kết quả công bố ngay. Ai trúng tuyển đầu tuần sau sẽ đi làm với mức lương một tháng ba trăm hai chục ngàn. Lương tôi sắp trả bảy trăm ngàn. Tôi giúp Sếp tranh cãi hoặc tính ăn gian tiền lúc khách phê phê. Ngoại ngữ Sếp yếu. Lần đầu tiên Sếp kinh doanh khách sạn. Tôi ra ngoài cửa. Sếp và phó của Sếp lên lầu hai bàn thêm. Vài ba quan chức của Ủy ban nhân dân thành phố, giải lao ngồi uống Tiger. Bụng tròn, mặt tròn, trong cặp da có nhiều dấu tròn. Tôi châm

thuốc. Ngoài hành lang các cô bé đang láo nháo, thấy tôi ủa quanh. “Thầy ơi” “Anh ơi” “Sếp ơi” tùy theo văn hoá, đại từ ngôi thứ hai được xưng. Linh Mỹ đứng xa xa e dè nhìn. Tôi thanh minh. Sếp là ông chủ vì đây là doanh nghiệp tư nhân. Mà ông chủ là cái ông đẹp giai ngồi cạnh tôi. Các cô bé rời mắt khỏi tôi ngong ngóng nhìn lên lầu hai. Linh Mỹ cũng nhìn lên.

Bốn năm trước tôi thất tình và thất nghiệp. Người yêu tôi, con gái duy nhất một vị thượng thư của một bộ có cái tên dài dài. Nàng chẳng bao giờ phải đi xin việc. Nàng nhìn lữ tiếp viên ở bar, ở khách sạn khinh bỉ. Nàng thường xuyên gặp nhiều tay mặt tròn, bụng tròn, cổ chịu đau gặp người chào nàng. Tôi rít thuốc thêm một ly rượu. Tôi gặp lại thằng bạn cũ khi tôi đang đứng trên lan can thành cầu đăm đăm nhìn mặt sông ngầu đỏ. Cái NISSAN đời mới bật cửa, bạn tôi lao ra ôm chặt tôi. Một sự ngẫu nhiên của số phận. Nó đang buôn lậu năm ki lô gam hồng ngọc xuyên Bắc Nam. Những bữa rượu động đầy nước mắt của tình bằng hữu. Tôi đi đi và cái ơn ấy của bạn tôi, tôi đâu dám quên.

Sếp đi xuống. Nữ thí sinh mang số 27 trúng tuyển. Lạy Chúa.

Tôi và bạn tôi ngồi uống rượu trong một quán lẻ quen. Rượu nếp cái hoa vàng. Nhâm nhi bằng tôm khô củ kiệu. Trời ít gió và nhiều mây vẫn ngang. Môi tình đầu ghen ngào. Khi yêu, người ta nói thật ít hoặc thật nhiều. Tôi nghe. Bữa rượu giống những bữa rượu hồi bốn năm trước.

“Tao yêu được thật sao”.. Bạn tôi nói.

“Khi tao cởi quần áo nàng, tao thấy thật chán”. Sếp nói Roméo và Juliet là chuyện tình cuối cùng của loài người. tôi úp mặt xuống bàn. Sếp say, lão đảo hét.

“Tại sao lúc đầu nàng lại khác. Tại sao về sau đứa con gái nào cũng giống đứa con gái nào. Tại sao tao không thể yêu nổi”.

Tôi cũng không thể yêu được nữa. Tôi với Sếp là những kẻ không còn trinh bạch.

Cuộc thi tuyển ra năm người. Hai tháng sau, bốn cô bé ngủ lại khách sạn. Linh Mỹ không ngủ lại. Tôi tự cá với tôi. Trong tất cả các loại cờ bạc, tôi là thằng đen đủi. Lần này cũng vậy. Tôi thấy buồn Sếp khép hờ, không gõ tôi vào. Sếp đang ngồi một mình xem băng *Paris by night*. Tôi mách Sếp thằng Robert làm ầu. Sếp cười. Khách hàng là thượng đế. Đừng để thượng đế phải phiền lòng. Tôi tự mình uống hết ly rượu để trước mặt bạn tôi.

Tôi nhớ ra rằng khoảng gần tháng nay Sếp không đưa đón Linh Mỹ nữa. Sếp đều thật, thảo nào Sếp giàu.

Tôi đau đầu đi tìm em. Hơn một tuần nay em nghỉ làm. Tôi nhớ khuôn mặt em khi tôi hỏi, tôi muốn khóc. Nhà em trong một khu lao động. Ngang qua cái hồ nhỏ. Những sợi mưa cuối thu âm thầm bay trên mặt nước lạnh lẽo đen. Nhà em đông người và em không có nhà. Bố em nghiện rượu và mẹ em bán rau. Còn những anh, những chị, những em của em tôi không biết. Tôi chỉ biết rằng khi đón em, xe Sếp đậu tận ngoài phố. Em mặc áo dài trắng đi dọc ngõ nhỏ cố cần thận để tà sau không lấm bùn. Tôi giúp gì được em.

Linh Mỹ đi làm đã nửa năm. Thi thoảng lúc vắng khách cô bé ngồi uống rượu cùng tôi. Cái rope đỏ chèn người và đùi gác cao. Giữa những ngum rượu là khói thuốc cháy mãi miết. Hôm qua, cô bé lại ngủ ở đây. Tôi nhìn sâu vào đáy ly rượu. Rượu vẫn nhang nhác mầu nước sông của bốn năm qua. Tôi đang đứng trên lan can thành cầu. Không thể rơi xuống đằng trước và vĩnh viễn không tụt lại được đằng sau. Tôi nhìn sang hai bên. Vô vàn người hoặc nằm hoặc đứng, như tôi.

- Lại xin hả - Thằng đều đập vào vai - Lên Sếp kêu.

Tôi rửa mặt bằng nước lạnh, tỉnh táo để nghe Sếp dặn mai đến sớm làm chủ khảo cuộc thi. Khách sạn sa thải người cũ và lấy thêm người mới. Tôi mặc áo vét tông uể oải hỏi:

- Tên em là gì?

23/11/1993

BẠC CUỐI

Những buổi chiều muộn mùa thu, bữa ăn tối của chúng tôi thường dài. Nhưng có lẽ đây

là bữa ăn dài nhất. Tôi rất nóng ruột, còn chồng tôi thì nhẩn nha. Trời u ám thu và có mưa nhẹ. Tôi với chồng tôi cãi nhau. Chúng tôi rất hiếm khi cãi nhau, đơn giản là chồng tôi lớn tuổi. Tôi cố bình thần châm một điếu thuốc. Tôi muốn chồng tôi phải hiểu, tôi không phải là một thứ sở hữu ngớ ngẩn của chồng tôi như bao nhiêu đồ vật sang trọng trong căn villa này.

- Thực ra cô không nên làm những chuyện ấy. Chúng ta không tôn trọng nhau nhưng phải tôn trọng những cái chúng ta bị có với nhau.

- Tất cả những chuyện gì trước đây của riêng tôi, anh đều biết. Anh đã đọc trộm các bức thư cũ, thậm chí còn đem photo.

- Đổi lại, tôi chưa bao giờ để cô thiếu bất cứ một thứ gì.

- Anh đã ăn cắp tôi và đương nhiên anh phải trả giá.

Chồng tôi chợt cười. Trông anh ta sao mà đê tiện. Chồng tôi cầm chai Napoléon rót một ly đây.

- Thôi được rồi. Nhưng tôi thấy thương cho cậu ta. Cô với tôi quá giống nhau, còn cậu ta không phải vậy.

Tôi cố kìm để không tự rót một ly rượu. Trước khi lấy chồng tôi ghét rượu kinh khủng.

- Cô ăn no và cô rừng mỡ. Tôi biết, cô không yêu tôi đâu. Và tôi càng biết tại sao cô lại lấy tôi. Khi người ta đã chấp nhận một chuyện này thì bắt buộc phải chấp nhận một chuyện khác.

- Anh im mồm đi.

Chồng tôi dần cái ly xuống bàn. Nếu dần mạnh hơn thì cái ly sẽ vỡ. Nhưng chồng tôi là vậy, khi cái vẩn cần thận.

- Thôi được - Chồng tôi thông thả - tôi đâu muốn làm ồn về chuyện cô ngủ với một thằng đàn ông khác. Có điều, những hành vi lộ liễu của cô sẽ rất bất lợi cho tôi, và vì vậy, rất bất

lợi cho cô. Thêm nữa, cô không nên bóp chết một con người như vậy. Cô đừng đánh lừa mình. Tôi với cô không còn khả năng yêu ai nữa đâu.

Chồng tôi bỏ vào buồng ngủ. Nhưng chúng tôi vĩnh viễn không bỏ được nhau. Cái hợp đồng ma quỷ ấy đã được ký và chúng tôi đã thế chấp bằng chính sinh mạng mình. Chồng tôi nói đúng hay không đúng. Chồng tôi rất thông minh. Người yêu đầu tiên của tôi cũng tuyệt vời là thông minh.

Tôi gặp lại anh ấy sau bảy năm bần bật. Bảy năm về trước tôi hai mươi một tuổi. Gần bốn năm xa nhà, khi về, tôi biết anh vẫn lang thang đâu đó quanh Hà Nội. Tôi qua nhà anh nhiều lần nhưng không đủ can đảm gõ cửa. Tôi có lỗi. Sau khi cưới tôi quyết định qua. Thời gian ấy kể cũng buồn. Nhà anh đã đổi chủ. Căn nhà lòng ống kiểu cổ đang bị người ta hối hả đập để xây khách sạn mini. Hôm tôi gặp lại anh là ngày cái villa nhà chồng tôi người ta cũng đang vội vã sang sửa. Chồng tôi quyết định cho thuê hai phần ba ngôi biệt thự. Vậy là cái hoa viên nhỏ có cây táo đang đơm bông trắng sẽ được người khác ngắm qua khung cửa sổ. Anh đi đâu hả anh, giờ đây em mới biết em yêu anh đến chừng nào. Anh

cũng như tôi đều là con một. Tôi cũng như anh đều yêu lần đầu. Khi hôn nhau tôi thường mạnh bạo. Anh nâng niu e dè. Anh theo đạo Thiên chúa và hình như giáo lý tôn giáo nào cũng nhìn đời một cách e dè. Tôi trăm giọng chào anh vì chồng tôi đang ở cạnh. Trời thì mưa, nhỏ thôi. Buổi tối đầu tiên chúng tôi hôn nhau trời cũng mưa. Bảy năm, quả thật là dài.

“ Theo anh, có nên xây thêm bức tường ngăn không”. Chồng tôi hỏi anh.

“ Không gian sẽ hơi hẹp, nhưng nếu ông bà muốn có sự riêng biệt”.

Thập kỷ chín mươi, ngôn từ người Hà Nội đã quen dần với khách sáo. Thị dân, đặc biệt là dân thủ đô ở bất cứ đâu đều là người lịch thiệp. Tôi không là thiếu nữ, tôi là thiếu phụ, đã là phụ nhân của một vị giám đốc có uy tín lớn. Vợ chồng tôi thường xuyên được gọi là ông là bà. Nhưng đây là anh.

“ Phần bếp cũ tôi sẽ bỏ hết, tôi muốn xây toilet ở chỗ đấy”.

Anh vâng, rút cuốn sổ tay nhỏ ghi chép những ý kiến của gia chủ. Chồng tôi bắt đầu thoả thuận về giá cả. Tôi nhìn anh. Cặp mắt buồn của bảy năm về trước bây giờ buồn hơn. “Những người theo đạo mắt ai cũng buồn vậy

hả anh". Tôi không nhẽo hỏi. "Anh không biết, nhưng anh hay bị đau bụng". "Thế là sao". "Thế là hay bị buồn". Tôi nghi nghi rồi chợt hiểu. Đồ đểu. Tôi không thích những người có học hay đùa bậy bạ.

"Tổng giá thành như vậy cậu O.K không".

Chồng tôi đẩy vẻ hể hả. Vẻ hưng phấn giống lúc chồng tôi đếm tập dollar xanh phát sinh trong những thương vụ có lãi. Anh O.K bị động rồi vội vã xin phép ra về. Chồng tôi khăng khăng giữ anh, nói là bọn bạn giới thiệu anh không những làm nội thất giỏi mà tửu lượng cũng rất cao cường.

"Anh có chịu bỏ rượu không"

"Suốt từ khi em nói anh có dám uống đâu".

"Anh có chịu bỏ rượu không".

Anh hôn lên môi tôi và thể đấy là mùi sữa tươi.

Chồng tôi nhờ tôi vào lấy chai Remy Martin. Tôi ngừng nhìn anh và lặng lẽ vào buồng trong. Tửu rượu của chồng tôi là niềm tự hào y như cái Toyota Crolla mà cơ quan dành riêng đưa đón chồng tôi. Không bao giờ chồng tôi uống rượu biếu. Khi có ai đấy nhờ mang đến, thường thường là nhiều, chồng tôi đều biếu lại bố. Cụ ông phát khóc vì hiếu tử. Bố

chồng tôi có huy hiệu bốn mươi năm tuổi Đảng, một thời gian dài làm bộ trưởng một bộ có cái tên khó nhớ. Căn villa được hoá giá này cũng là tiêu chuẩn của ông cụ. Không hiểu sao cách đây chừng sáu tháng, ông cụ đập toàn bộ những chai rượu biếu rồi tát vào mặt chồng tôi. Khi ông giáo sư bạn thân đầu bạc, chỉ toàn nói tiếng Pháp, được phone đến chẩn mạch thì ông cụ đã không nói được. Chồng tôi tóm ngực vị giáo sư đáng kính nguyện rửa nền y học xã hội chủ nghĩa bằng tiếng Pháp theo giọng Nga.

Tôi rót rượu cho cả hai người. Bảy năm về trước tôi không bao giờ chịu rót rượu cho anh. Chồng tôi rút gói Dunhill để xuống mặt bàn. Anh hút thuốc như người mộng du.

"Mấy giờ sáng mai cậu bắt đầu xúc tiến".

Anh vâng vô hồn và tôi không đủ can đảm ngồi thêm nữa. Tôi vào buồng ngủ con gái tôi. Con bé cũng sắp sinh nhật ba tuổi, ngày xưa tôi đã hứa cho anh một đứa con giai.

"Em nên sinh đôi"

"Anh điên à"

"Có điều hơi phiền là em sẽ mệt, vì cả hai đứa đều ba cân sáu".

Tôi chồm lên giật tóc anh. Anh của em, Em yêu anh biết nhường nào.

Tốp thợ đầu tiên đến rất sớm. Không có anh. Một cậu thợ bảo, tay kiến trúc sư đêm qua say rượu. Chồng tôi cần nhân. Tôi biết anh uống như thế nào rồi. Một lần anh say gặp nước mưa. Cảm nặng lắm phải đưa vào bệnh viện Việt Đức. Trong cơn sốt cao anh toàn gọi mẹ. Điện tâm đồ, nhịp tim vẽ những nét ngoằn ngoèo toàn họ tên tôi. Bà bác sỹ già khó tính, khi cầm xem, huyết áp vụt tăng phải về hưu trước thời hạn một năm. Bức điện tâm đồ ấy tôi còn giữ, trong hộp đồ khâu cùng với những lá thư anh viết cho tôi.

Chồng tôi đi làm và khoảng hai tiếng muộn sau thì anh đến. Vẻ mặt nhợt nhạt. Anh trao đổi sơ qua công việc trong ngày với tay trưởng nhóm thợ. Tôi ngồi đan trong phòng khách. Con gái tôi ngồi cạnh nghịch cuộn len. Anh vào. Tôi không ngẩng lên nhưng vẫn hỏi.

“Dạo này anh thế nào”.

“Cám ơn, anh thấy bình thường”.

Anh gầy quá, tôi xót xa.

“Nhà anh bán rồi à”.

“Sau khi mẹ mất được hai tháng”. Anh nhát gừng. “Chơi bài”.

Anh từng nói. Mẹ anh và tôi là hai cái neo đính giữ cuộc đời anh. Tôi đi xa và anh mất mẹ. Chắc anh buồn nhiều.

“Anh có muốn uống gì không”.

“Con gái của em tên là gì”.

“Hoài Thu, chào chú đi con”.

Con bé của tôi nói ngọng chào anh. Anh cười. Con bé Thu tụt xuống salon chập chững đi sang với anh. Không hiểu sao anh hay được trẻ con nó quý.

“Em nhớ anh”. Tôi vụt nói.

Anh úp mặt vào tóc con gái tôi. Một tay thợ đáng lêu nhều đứng dưới vườn gọi anh. Anh bế con bé đi xuống dưới nhà. Tôi cầm cúi đan. Cái áo len đang dở bết đầy nước mắt. Tôi yêu anh. Tôi phải có anh.

Mấy hôm tiếp sau anh đều đến sớm. Anh làm quân quật cùng với nhóm thợ. Bữa ăn tối chồng tôi khen anh lắm. Một kỹ sư như cậu ta quá hiếm. Chồng tôi ăn ngon miệng. Phần nhà cho thuê được giá hời. Chồng tôi đầu năm có đi xem tử vi và đến bây giờ rùng mình bái phục ông thầy. Cuối năm cả quan sự lẫn tài lộc của chồng tôi đều vượng. Văn bản chính thức đề bạt chồng tôi lên làm phó tổng giám đốc đã nằm trên bộ. Trong ngành, về chuyên môn hẹp, chồng tôi duy nhất là phó tiến sĩ.

“ Từ mai em cho con về làng ngoại”.

“ Chuyện gì vậy”.

“ Em muốn qua cơ quan, với lại nhà đang sửa, bụi lắm”.

Chồng tôi đang vui, tán thành. Tôi nghĩ không lương trước khi sinh con bé Hoài Thu chừng bốn tháng. Suốt suốt cho đến bây giờ. Viện tôi cũng không nhiều việc, chủ yếu nghiên cứu về tôn giáo. Từ giáo sư viện trưởng cho đến nhân viên bảo vệ đều không có đức tin, đều coi tôn giáo nhang nhác như thuốc phiện. Tôi học ngữ văn, coi như trái ngược. Tôi vào viện làm là nhờ chồng tôi xin hộ. Chồng tôi bảo “Ở đây nhàn mà lại dễ có cửa đi”. Tôi vừa từ châu Âu về, vẫn nhiều lưu luyến. Tôi đồng ý.

- Con bé Thu đâu rồi.

Chúng tôi ngồi và anh lặng lẽ uống. Lúc đi ngang chợ, tôi mua vài ba món nhậu mà ngày xưa anh thích. Bảy năm rồi tôi mới được cùng ăn với anh. Buổi trưa không bao giờ chồng tôi về.

“ Còn năm ngày nữa là nhà em xong”.

“ Em không để mất anh nữa đâu”.

Tôi tiếp thêm thức ăn cho anh. Tôi chăm chăm nhìn anh. Khuôn mặt đẹp của anh thiết tha buồn.

“ Em biết tại sao khi biết em ở đây anh vẫn nhận làm”.

“ Chồng em trả công anh rất hậu”.

“ Anh nói dối. Anh vẫn yêu em”.

Anh trầm ngâm uống một hơi hết ly *Giôn*.
Tôi sang ngồi phía anh. Vòng tay qua cổ anh.

“ Em yêu anh”.

Anh run rẩy chầm điếu thuốc. Anh với
chồng tôi khác nhau xa quá. Chợt anh tỉnh
táo. .

“ Em vẫn tham, y như ngày nào”.

“ Em yêu anh. Bây giờ em biết chắc chắn
điều ấy”.

“ Tại sao hồi ấy em lại bỏ đi”.

Tôi không trả lời, ghì môi lên môi anh. Tại
sao hồi ấy tôi lại bỏ đi. Tôi đã yêu anh được
một năm lẻ ba tháng. Bố mẹ tôi tuy không
mặn mà nhưng cũng không phản ứng nặng.
Tôi là con gái độc nhất và luôn được chiều từ
bé. “Em đừng cư xử ác với mọi người”. Anh lo
lắng hộ tôi. Tôi chẳng thấy tôi làm điều gì ác
cả. Người thông minh phải được hạnh phúc
hơn những người không thông minh. Đó là
điều rất công bằng. Anh với tôi đi chơi bằng
xe đạp và anh thường hút loại thuốc lá rẻ
tiền. Mẹ anh quý tôi và tôi cũng quý cụ vừa
vừa. Anh thiếu bố từ bé và mẹ anh ở vậy nuôi
anh. Mẹ anh dọn một hàng xén nho nhỏ tại

nhà, đôi khi rồi việc anh cũng ngồi trông hàng. Anh hơn tôi bảy tuổi và khi yêu tôi, anh đã đi làm được gần ba năm.

“Anh có vẻ bằng lòng với cuộc sống”.

“Liệu em có nhầm lẫn giữa khái niệm bằng lòng và thoả mãn không”.

“Anh đừng có chơi chữ. Cuộc sống là không ngừng vươn lên và tự khẳng định mình”.

“Anh cũng đã tốt nghiệp đại học và đang đi làm. Và cũng như mọi người, anh đang tham gia kiến thiết chủ nghĩa xã hội trên quê hương yêu dấu của chúng ta. Còn khẳng định mình không hẳn cứ là nhân viên phải lên trưởng phòng”.

“Em nói đến cái khác nữa kia”.

“Chúa sinh ra anh là để uống rượu và yêu em. Anh thấy thế là hạnh phúc”.

Nhưng tôi chưa thấy thế là hạnh phúc. Sắp tốt nghiệp đại học thì tôi gặp chồng tôi. Ở mức độ nào đấy, chồng tôi là bạn thân với bố mẹ tôi. Tôi gọi chồng tôi là chú. Và như sau này chồng tôi đã bảo thăm yêu tôi từ hồi tôi học lớp mười hai. Một buổi chiều đông của năm ấy, anh đi công tác xa và tôi đến thăm nhà bạn của bố tôi theo một lời mời mang đầy trân trọng. Tất nhiên là bằng hoàng. Tôi ngập

trong một nội thất sang quý và đầy trí thức. Trên tường một phiên bản lớn của Léona de Vinci. Người đàn bà đang cười mỉm. Bạn của bố tôi nói lúc buồn anh thích vẽ lại những tác phẩm kinh điển. Ở góc phòng kê một cây đàn piano. Tôi chưa bao giờ được nghe chồng tôi chơi. Nhưng anh không bán, nói là để dành cho bé Hoài Thu. Bạn của bố tôi mời tôi uống nước. Câu chuyện đầy sinh động vì những nét hóm hỉnh cuộc sống của những người phương Tây. Cuối chuyện, bạn của bố tôi hứa chắc chắn sẽ giúp tôi đi học nâng cao sau đại học tại Đông Âu. Bạn của bố tôi đã từng làm phó tiến sĩ ở bên ấy. Tôi đi về và ngất ngư như trên mây.

“Em sang được sáu tháng và suốt suốt không nhận được thư anh. Lúc ấy em thấy mình thật sai lầm. Chỉ cần một lá thư anh bảo em về là em bỏ tất cả. Anh yêu, những lúc em cần anh thì lại không có anh”.

Tôi sang được sáu tháng thì bạn của bố tôi cũng sang. Tôi được dẫn đi xem nhiều thắng cảnh. Những chuyến picnic ngắn ngày với những món ăn lạ. Tôi được hoà mình với những tập tục tuyệt vời của châu Âu. Từ đây sâu tôi vẫn nhớ anh. Tôi có viết về cho anh hai lá thư. Và không hiểu sao tôi không thể viết nhiều hơn nữa.

“ Em chỉ nhận duy nhất của anh một thư. Em biết anh rất giận. Và em nghĩ, anh sẽ không bao giờ tha thứ. Anh yêu của em, lúc ấy em còn bé và em sai lầm”.

Trong hộp đồ khâu của tôi có bảy lá thư của anh. Địa chỉ của tôi, anh qua nhà xin bố mẹ. Các cụ vùng vằng nhưng cũng cho. Sáu lá thư đầu nét mực phai loang lổ. Tôi thè lưỡi nếm, thấy mặn chát nước mắt. Vào tuổi ấy tôi ghét những đàn ông biết khóc. Có phải thế chăng mà đến tận bây giờ tôi chỉ gặp toàn những người đàn ông không khóc.

“ Anh viết cho em nhiều, chắc tại bưu điện làm thất lạc. Lá thư cuối cùng anh thật rồ dại. Đúng là ma quỷ đưa lối. Lạy Chúa, đáng nhẽ anh không nên viết những lời như vậy. Anh có lỗi với em”.

Lá thư cuối cùng của anh làm tôi bết bết rút khi nhận lời với chồng tôi. Tôi đọc nó trong căn nhà có lò sưởi kiểu cổ và ngoài trời tuyết rơi. Bức thư cay đắng lạ lùng. Lần đầu tiên anh buông lời nguyên rủa số phận.

“ Quên hết chuyện ấy đi anh”. Đột nhiên tôi oà khóc. “ Ôm em đi”.

Anh hôn tôi. Nâng niu e dè như ngày nào. Nói theo kiểu của anh. Sáng danh Chúa, tôi đã có được anh rồi.

Hà Nội qua mùa lá rụng. Chúng tôi lang thang bên nhau. Những tiệm ăn lẻ, những quán café vắng. Anh vẫn chưa hết buồn và tôi hạnh phúc. Giờ đây, tôi đã có tất cả. Chồng tôi thì thoảng đi công tác xa và buổi tối anh đến ở lại đêm.

“ Chúng mình sẽ cưới nhau”. Anh vừa nói vừa hôn tôi.

“ Còn con em. Mới cả chồng em ghê gớm lắm”.

“ Anh đang làm một việc tội lỗi. Chó cướp vợ của người. Đây là một trong những điều răn của Chúa”.

“ Vứt ông Chúa đẹp giai của anh đi. Anh cho em thời gian rồi em sẽ cân nhắc”.

Tôi biết chồng tôi cũng ang áng biết chuyện của chúng tôi. Tôi và chồng tôi đều biết tẩy của nhau. Nếu lật tẩy, hoạn lộ chồng tôi sẽ dang dở. Còn tôi, tôi không quen sống khổ.

Và hôm nay, chồng tôi nói đi Sài Gòn sáu ngày. Cô thư ký mười chín tuổi có cái đuôi mắt dài đến báo. Đương nhiên, cô bé phải thấp từng sếp. Chưa bao giờ tôi ghen với chồng tôi cả. Và vì thế tối nay tôi hẹn anh. Con tôi, tôi đã gửi đăng ông bà ngoại. Từ phòng ngủ chồng tôi có tiếng nhạc Richard Claydeman. Tôi đi xuống dưới nhà. Đồng hồ

phòng khách thông thả điếm chín tiếng. Ra đến đầu hành lang, tôi thấy anh đang ngồi ở bậc thang cuối cùng. Không hút thuốc. Vậy là anh đã đến sớm. Tôi lao xuống, loạng choạng suýt ngã vì giẫm phải một vật gì. Tôi ôm chầm lấy anh, bỗng rùng mình. Khoang ngực trái của anh mở toang trống rỗng. Tôi nhìn xuống chân mình. Dưới gót giày dẫm của tôi là một quả tim không to lắm vỡ thành bảy mảnh. Tôi chỉ còn đủ bình tĩnh chạy ra phone bấm số 05.

3/12/1993

THIỀN GIẢ

1. Mãn phúc tự. Ngôi nhà hai tầng trát đá rửa, tổ đường của một thiền phái vừa tân lập, hôm khai môn, lựa đúng rằm sau ngày Phật đản. Chúng đệ tử, lớn nhỏ hoặc ngồi hoặc đứng trong cái sân rộng còn nham nhở vết vôi và xi măng. Khá nhiều người là văn nghệ sĩ có tiền và trí thức có danh. Cũng không ít quan chức của những ngành kinh tế mũi nhọn dư dật của nhưng tưng thiếu đức tin. Giờ thìn sang ty, tổ sư thượng đường thuyết pháp.

- Các người nhìn ta hẩn lấy làm lạ. Các người nhìn xung quanh, kể cả đồng môn, cũng hẩn thấy làm lạ. Cái lạ cái ngơ ngác của những kẻ sa cơ chưa thấy ánh sáng tuệ. Các người hình dung chùa phải có tượng, phải có trầm hương, phải có mái đao. Mọi người nghiêm kính quỳ lạy trong tiếng chuông tiếng mõ. Nếu các người muốn tìm cái ấy thì ở đây

sẽ không có đâu. Chấp trước, đó là ma chướng mà hôm nay vì các người ta sẽ phá. Vì sao, vì trong đầu các người đầy rẫy những thành kiến, những khái niệm cố định. Hôm nay ta sẽ đập tan những cố chấp, những vọng niệm. Để các người kiến tính trực ngộ, để các người bật mở con mắt của tâm nhận chân những tinh túy của thiền lý.

Không cần mở mắt to lắm cũng thấy tổ sư mặc áo pull vàng, màu của Phật kỳ, mác Lacoste. Quần kaki, cũng màu vàng, chất hai sợi chéo loại xịn của Mỹ. Tổ sư ngồi kiết già (kekka) trên tấm bồ đoàn bằng đệm mút Thái. Bức tường phía sau lưng ngoài treo một hoạ phẩm lớn vẽ lối mặc hội (*sumye*), mô tả cảnh nhị tổ Huệ Khả chặt tay cầu đạo. Bên cạnh ngài một dàn tối tân cassette thiết kế theo lối Sony dùng để hoằng dương đạo pháp. Đột nhiên, Tổ sư vung tay trái giơ cao một lon Heineken.

- Hồi các đạo lưu, tất cả thấy các bạn người chắc thấy ta cầm cái gì. Nếu các người bảo thấy là một lon bia các người sẽ rơi thẳng xuống A tỳ địa ngục. Còn các người bảo đấy không phải là lon bia, các người vĩnh viễn đầu thai thành ngạ quỷ. Vậy đây là bia hay không phải là bia.

Chúng đệ tử xì xào. Hầu như mọi người đều đã đọc *Thiên luận* tái bản. Một người mạnh dạn đứng dậy. Đó là đạo diễn họ Nguyễn, người dân dụng những vở cải lương đang ăn khách nhất trong ba năm gần đây.

- Khải bẩm Thiên sư, xin Người mở lượng đại từ đại bi mà giải thích.

Tổ sư khui lon bia tu một ngụm lớn.

- Người hiểu chưa.

Nguyễn đạo diễn thê thảm lắc đầu. Tổ sư dịu giọng.

- Người họ gì.

Đạo diễn rút túi quần bỏ kính cần trình cardvisit. Tổ sư diêm nhiên xé vụn.

- Người hiểu chưa.

Đạo diễn bỗng bật cười ha hả, vỗ lon bia trong tay tổ sư tu một hơi gần cạn. Tổ sư đẹp lòng.

- Chúc mừng, người đã đạt được tâm ấn.

2. Năm bốn mươi bảy tuổi, phó giáo sư Phúc Huy đột nhiên phát khởi thiên tâm. Một niệm, trước mê là chúng sinh, một niệm sau ngộ là siêu nhân (*super man*). Ròng rã mười tám năm chép nhại tranh của các danh hoạ, đồng thời viết hai mươi tư tập về lý luận mỹ thuật, hoạ sỹ Phúc Huy hiểu thế nào là cái

giả. Hoạ sỹ rách toile, đập chassis, gói tâm mình lên núi tầm sư học đạo. Bỏ lại một vợ phản bội, một đứa con sắp hư, hai mươi bảy cây vàng bốn số chín và năm mươi tám tờ một trăm đô. “ Bạch tổ sư, tại sao tâm con không an”. Vấn nạn xuất hiện khi hoạ sỹ chứng kiến vợ mình nằm tồ hô với một tha nhân. Tôi cho cô ăn ngon, tôi cho cô mặc đẹp, vậy mà cô đã làm gì. Một buổi chiều thu nhiều mây không mưa, hoạ sỹ đã trực chỉ cái công án hóc hiểm này cho vợ. Như một đệ tử thiền chính thống, vợ hoạ sỹ vốn là một ca sỹ nhạc rock thành danh vừa bị đuổi khỏi nghệ thuật vì một lần biểu diễn quá bốc lửa nhảy mạnh xéo què một nhạc công ghita bass cùng đoàn, diễm nhiên trả lời *I don't know*. Ngũ diệu sảng trọng của trung tâm luyện thi ngoại ngữ cấp tốc. Lúc ấy cô con gái mười bốn tuổi đang nằm xem video ngoài luồng. Những phần tử trí thức tuyệt đối không được cãi nhau trước thế hệ trẻ bằng quốc ngữ. Phúc Huy văng tục bằng tiếng Liên Xô (một thuật ngữ khó dịch) do học được qua con đường bất lập văn tự từ một tay phó tiến sỹ chuyên buôn nôi áp suất. Vợ hoạ sỹ im lặng. Và đột nhiên hoạ sỹ hoát ngộ. Ngay lúc ấy Phúc Huy có bài kệ.

*Vợ ta chẳng xấu cũng chẳng xinh
Chẳng lãnh nhẽng cũng chẳng ngoại tình
Trắng trắng nước nước, trắng trong nước
Ca sĩ cóc sĩ ấy mình tình*

Hai ngày hôm sau, họa sĩ đem giải kiến của mình đi tìm minh sư ẩn chứng. Trước tiên là lên núi Yên Tử, thánh đường của Trúc Lâm Thiền phái, một tông phái Thiền duy nhất của dân Việt. Yên Tử, những tháng trước Tết đang là mùa an cư kết hạ của dân buôn. Tuyệt nhiên không có khách hành hương, không quán trọ, không hàng ăn, một chữ không đích thực của của Phật. Phúc Huy lang thang mãi mới tìm được Hon da ôm đở vào trong núi. “Xin anh giai một căn”. Tạm dịch “Một trăm ngàn đồng”. Tay lái xe, trông hao hao như Hoa hoà thượng Lỗ Trí Thâm khi chưa quy y chăm chăm nhìn vào *bót* của vị sắp trở thành Thiền sư.

- Tôi không hiểu mùa này anh vào đây làm gì.

- Tôi học đạo

- Đạo tặc à

Họa sĩ khinh bỉ nhìn gã phàm phu. Với tư duy này, gã vĩnh viễn trầm luân trong bể khổ.

Đến chùa Hoa Yên vào sâm sẫm tối. Một mình họa sĩ với ngút ngàn cây hoàng cổ đại.

Hùng khí bỗng nổi, Phúc Huy cao giọng ngâm.

Hữu thời trực thương cô phong đỉnh

Trường khiêu nhất thanh hàn thái hư

Rồi cất tiếng cười. Sau hậu đường ông thủ tự già bị tiếng cười lay dậy. Vừa thấy ông trông chùa, Phúc Huy sụp lạy.

- Bạch tổ sư xin người an tâm cho con.

- Ấy chết chú làm gì vậy.

Phúc Huy không nói, mở ba lô Thái lấy con dao rựa đem từ nhà nhăm nhăm định chặt tay. Ông thủ tự già, giáo viên dạy văn đã về hưu, chợt hiểu.

- Này, kẻ sa cơ. Nếu chặt tay mà được đạo thì Thiên tông phải đổi tên là Cụt tay phái. Trước người, một trăm mười tám kẻ đã đòi chặt tay. Đọc sách tìm đạo là đương nhiên của kẻ phạm phu. Nhưng là tìm tuyệt bằng cách đun sôi nước. Trong núi Phật không ỉn. Bạc ỉn lớn làm quan ỉn trong trong xe Toyota, nhà lầu. Bạc ỉn vừa vừa ỉn trong chợ Đồng Xuân Bắc Qua. Chỉ có bạc nhỏ mới ở rừng.

Hoạ sĩ vừa đói vừa khát quay về Hà Nội, tâm địa phiền não hơn bao giờ hết. Trúc vẫn ngan ngát xanh, hoa vẫn rờ rờ vàng, đâu là lối vào đại đạo. Phải đập vỡ vấn nạn này.

Suốt ba năm hoạ sĩ úp mặt vào tường tu thân ép xác. Những lúc nhọc mệt quá thể thì tạm ngả đầu xuống quyển *Tuyệt đậu ngũ lục*, chân gác lên *Thiền tông chỉ nam* mà thêm thiếp. Đến bữa dùng bát cháo loãng, cơ cực kể không xiết. Chẳng bao lâu hoạ sĩ mình ve vóc cò nhưng tuyệt nhiên không quan tâm đến ngoại cảnh. Không cần biết vợ đã là gái bao cho một vị thứ trưởng, không cần biết ái nữ đã sáu lần đến Viện C. Ngôi nhà hai tầng xinh xắn xơ xác như một thảo am. Và cái gì đến đã đến. Bích diện chọn năm thứ ba thì hoạ sĩ đáo ngộ. Kỳ duyên này được ấn chứng bởi những điểm lành. Năm con chim bồ câu của hàng xóm bay lạc đậu trước sân. Rùa vàng nổi ở hồ Hoàn Kiếm phía nhà vệ sinh công cộng. Một trong mười vụ án tham nhũng to nhất nước được xét xử công khai ở Thành phố Hồ Chí Minh. Hoạ sĩ hét lên rũ tung bộ quần áo cẩu bẩn. Con gà quanh quẩn cối xay trút bỏ bộ lông phàm tục nhút nhát biến thành mãnh sư. Tại sao lại phải giới tửu, tại sao lại phải trường chay. Có loài ăn cỏ, có loài ăn thịt, há gì thêm thịt lại phải ăn rau. Khái niệm chỉ là khái niệm. Vạn vật nhất thể bình đẳng như như. Hoạ sĩ hoan hỉ quá. *Tri không không giác hữu* phải hiểu là biết tiên chẳng là cái gì có nghĩa biết tiên đúng là cái gì. Hoạ sĩ

nhìn quanh nhà, toàn bộ những tiện nghi mất hết tro trọi bức tường trống. Theo đúng trình tự tu tập gia sản đã từ hữu chuyển sang vô. Được rồi mọi người ạ. Mọi người sẽ phải trả giá đầy đủ. Đầu tiên là phải khai mở cho con vợ lãng loạn và ái nữ hư hoại. Có thế được gia mới trị được quốc. Vả lại, một trong những môn đồ đầu tiên của Đức Cổ Đàm há không phải là người thân hay sao. Buổi chiều muộn cô vợ má hồng sau bao nhiêu là no nê ở khách sạn mò về nhà, giật nảy mình khi thấy đứa con gái quỳ trước mặt đức ông chồng. Cái uy lực tâm linh hiển thị trong giọng nói người đạt ngộ. Một giọng sang sảng có gang có thép của những năm mà họa sĩ đang kiếm bội tiền. Hai mẹ con gục mặt sấm hối. *Tâm địa nhược không, tuệ nhật tự chiếu*. Ánh sáng của tâm đạo lấp lánh phát huy tác dụng. Ba ngày sau, cựu nữ ca sĩ chỉ thẳng vào mặt tình nhân bụng bệu mắng là đồ dê già. Dương kim thứ trưởng thất tình phát phần bỏ đi ra biển sáng tác một tập thơ tình lục bát rồi bán giá bao cấp cho cán bộ dưới quyền. Cô con gái dối lịch chơi bởi nhất quyết không chịu đi nhẩy đầm vào những ngày rằm, mồng một. Vẫn chưa hết, hữu xạ tự nhiên hương. Bọn hàng xóm năm lần bảy lượt làm đơn gửi lên phường tố giác họa sĩ bị điên bây giờ cũng xúm quanh

châu hầu. Bọn họ tự nhận ra rằng, ba năm trường chạy trong bối cảnh cả nước đang rạo rục một nền kinh tế buôn lậu quả là kỳ tích. Hoàng thiên chẳng bao giờ phụ người có hạnh, tám tiếng của Thiên sư họa sĩ nổi như cồn. Chúng đệ tử tự nhiên sắp hàng đôi cầu xin diện kiến. Chiếm chín mươi bảy phần trăm là phụ nữ. Một tỷ lệ đương nhiên cho những nơi phát sinh thánh sống. Ngôi nhà được sửa lại cho khang trang hơn. Ai cũng biết nghi lễ là một biểu hiện của âm thanh sắc tướng trong việc truyền bá chánh pháp, một trong những phương tiện *dĩ huyễn độ chân*. Tiện nghi vật chất là điều cần có thì phải có. Tất cả đều do những khởi niệm từ đức tin của chúng đệ tử tự nguyện góp. Cái vốn bản vị tích lũy từ bao năm bao tháng bị thất thoát thoáng chốc lại dồi dào ngập ứ. Thật là một minh họa lỗi lạc cho giáo lý sắc sắc không không. Tuy nhiên ba năm ngôi thiên cũng di lại một ấn tích. Ngoài chứng đau cột sống, cơ thể của thiên sư họa sĩ cũng ngộ được thêm bệnh trĩ. Khi tọa thiền tư thế hoa sen không thích hợp lắm. Vẫn kiểu dáng đó nhưng chống hông có phần cao hơn. Về sau, chúng đệ tử coi đây là một độc môn công phu đặc sắc, một đóng góp lớn cho Thiên tông đại thừa. Trước khi khai môn được chừng ba

tháng, họa sĩ đã làm hai việc chấn động, đưa tầm tiếng của mình vang vọng khắp ba ngàn thế giới. Thứ nhất, trong dịp làm lễ chính thức quy y Phúc Huy đã mời được mười sáu quan chức đầu những ngành quan trọng của thành phố tới dự. Trong không khí lãng đãng mùi whisky Scotch, họa sĩ phát hạnh nguyện thọ Bồ Tát giới. Kể từ đây, chức danh trên cardvisit không đề là *phó giáo sư họa sĩ*, một chức danh khao khát trong mơ của biết bao người mà giản dị chỉ là *thiền sư họa sĩ*. Một quan chức ngân hàng sùng đạo Phật rót nước mát tuyên bố đó là một cử chỉ hy sinh lớn nhất trong lịch sử Phật giáo. Thứ hai, vào đêm hạ tuần không trăng, không mây, không sao thiền sư họa sĩ âm thầm rũ bỏ danh vọng lên ra bờ nam Hồ Tây thả bè kết bằng ống *tube* nhựa Tàu trốn sang bờ Bắc. Nhưng thật phước hạnh, bảo vệ công ty nuôi cá tuần đêm quanh hồ những tưởng Thiền sư là đánh cá trộm nên bắt giữ. Kỳ duyên không thành này thêm một lần nêu cao đạo hạnh của Thiền sư và cho đến khi khai môn, số đệ tử đã lên tới xấp xỉ số những người hâm mộ các hoa hậu. Vậy là điều kiện tối thiểu cho một tông phái tôn giáo sinh thành đã có đủ. Có môn đệ, có giáo chủ. Hồi nhân loại đang hoang mang, các người còn mong gì nữa.

3. Ta đã bơi qua sông đã sang được bờ thứ ba của dòng chảy. *Đáo bỉ ngạn*. Cái bờ thứ ba chỉ có thể bám tới bằng sự đạt ngộ của tâm linh. Khi tự mình chứng đắc được cảnh giới này ta sâu sắc tin vào sự nỗ lực ý chí của con người. Ta cũng tin rằng, các bậc đại sư không cần phải biết ơn ai, phải biết ơn cái gì. Kinh điển chỉ là mớ chữ nghĩa hỗn tạp đối gạt. Lâm Tế đương nhiên phải đánh Hoàng Bá, Quy Sơn chửi lại thầy. Vì sao, vì ngoài bản ngã mình ra thì chẳng có điều nào là chân thực. Tâm tức Phật, Phật tức tâm. Khi ta làm chủ được chân tâm ta là ta làm chủ được thế giới. Sông vẫn sông, núi vẫn núi, mắt mình nhìn sao thì thấy vậy. Con người giải thoát là con người tự do, siêu thắng trên mọi khái niệm. Có những người đàn bà tự hiến thân cho ta. Cũng có thể là họ tò mò, cũng có thể là họ khát khao một danh vọng nào đấy. Ta không cần biết. Ở đây nếu có điều đáng nói là tâm ta vẫn an định, ta không phải bối rối mặc cảm với những bản năng của mình. Một lần nữa ta tự khẳng định rằng ta hoàn toàn thoát khỏi những ràng buộc hiện thực. Đạo đức, nghi lễ, tất thấy đều do con người tạo ra, ta đâu còn nằm trong những tín điều hẹp hòi ấy nữa. Viên mãn trong tự do, ta vẫn vẽ và không ngạc nhiên khi thấy những bức tranh của ta

sẽ rất lạ. Những sắc màu, những bố cục mà đương nhiên cái cõi phàm này sẽ không hiểu, mà kẻ nào hiểu được sẽ tâm phục khẩu phục. Nhưng không bao giờ có những kẻ như vậy. Thái tử Tất Đạt Đa rất có lý khi nói, *Thượng thiên hạ địa, duy ngã độc tôn*. Ta là Đế trong vương quốc tâm linh của ta. Mọi người mọi vật khi bước vào phải trở thành thần dân ngoan ngoãn, thành phiên bản của Đế chủ. Viên mãn tâm linh càng lớn, vương quốc càng rộng và thần dân càng đông. Hỡi ôi, cho đến giờ ta vẫn trơ trọi trong cõi tâm linh siêu thượng ấy, phải chăng Thích Ca Mâu Ni, Giê Su Cờ Rít hay Khổng hay Lão là cố gắng bành trướng bản ngã của chính họ. Một số kẻ xì xào là ta kiếm chác chuyện tiền nong. Ngu xuẩn. Tiền bạc chỉ là trò vật vãnh so với khát khao ta đang cố đạt tới và nhất định ta sẽ đạt được.

16/8/1994

CHIỀU MUỘN

Cô đến và vẫn như mọi khi, anh đang vẽ. Trời xam xám màu của gió mùa Đông Bắc những đợt vớt vát cuối. Trước khi pha hai cốc trà Lipton nóng, anh lấy miếng vải thô mỏng, mép nhám nhỏ dầu phủ lên tấm *toan* đang dang dở. Cô vừa uống trà vừa xem anh cẩn thận rửa những cái bút chấm sơn đã hơi se se vào cái khay inox xăm xấp không rõ là xăng hay côn. Hồi xa xưa, khi còn đang yêu cô nhiều say đắm chưa bao giờ anh cho cô được xem anh vẽ “Nó lúng túng lắm”. Anh diễn đạt nghèo nàn. Trong những người biết vẽ có rất nhiều người không biết nói. Cô cười “Nó giống như em tắm mà bị anh xem, có đúng không”. Anh lắc đầu “Cũng gần gần vậy”. Đã nhiều người đòi xem cô tắm với lý do chưa thấy ai

viết văn hay mà lại xinh như cô. Anh chăm điều thuốc và khế lấy ngón tay đẩy dọc gỏi *ba số năm* về phía cô “Em bỏ rồi” Anh dịu dàng nhìn và cô âu yếm “Em qua đây để rửa anh đi ăn tối”. Anh ừ.

Hai người đi bộ ngang qua Nhà Thờ Lớn. Tượng Đức Mẹ bế Chúa hài đồng màu thẫm hơn trong ánh vàng nhờ nhờ của một bóng điện duy nhất. Cái quán tiết canh vịt ở giữa phố Lý Quốc Sư là rất hiếm khi Hà Nội ào ạt ăn ngan. Bún măng ngan và tiết canh ngan là món dễ ăn nhưng không có cá tính. Cô đánh đá bắt đầu đoán văn quẻ rong về phong cách ẩm thực của người Hà Nội bằng dòng như vậy. Thư chung của mười tám cụ tổ hưu của một phường có nhiều phố cổ gửi về toà soạn khen tác giả viết sành. Trong thư gọi cô là ông và đề nghị nói rộng bài viết sang cả thú chơi cây cảnh. Cô đưa thư cho anh rồi nũng nịu “Toàn là ý của anh, em văn hoa nói lại”. Anh lắc đầu nhưng vẫn ừ. Cô suýt nhả mày và nếu là ngày xưa thì cô đã đổi. Khi cô thôi yêu anh, cô có một tình yêu với một nhạc sĩ nói nhiều. Hai người chia tay và nhạc sĩ sáng tác một bản tình ca được thật đông người hát. Những đêm giao lưu, nhạc sĩ nức nở giải thích xuất xứ tác phẩm của mình và thề rằng đã thai nghén nó từ trong hang đá của một đêm

chiến tranh. Cô ngồi dưới giữa đám phóng viên văn nghệ buột thở dài và nhớ anh. Anh kiệm lời. Từ vụng của anh không quá sáu trăm từ, có lẽ là do anh lười đọc báo và xem tivi. Anh thanh minh vì anh vẽ nên ở mức độ nào đó anh không cần chữ. Anh nhâm, cô giảng cho anh đã là nghệ sĩ phải có bề dày văn hoá. Mà chữ là phong cách ưu việt nhất để khẳng định. Anh nói có biết một nhà thơ mà anh thuộc nhiều, quanh đi quẩn lại cũng khoảng bảy trăm chữ. Làm gì có, Tây hay Ta. Anh nói tên và không để ý rằng cô khe khẽ nhợt nhạt mặt. Đó là một trong ba thi sĩ không say cú nhất quyết đòi xem cô tẩm.

- Ngày xưa chúng mình hay cãi nhau những chuyện vô văn nhĩ.

Anh uống rượu ngâm Sâm cầm và như thường lệ vẫn là suất dúp. Cô sẽ uống hết cốc nước cam vắt rồi sau đấy thì thoảng nhấp chung chén với anh. Quán bán đắt nhưng đều khách nên nội thất sửa lại vẻ xa xỉ. Anh và cô chọn được một bàn dễ chịu, tuy gần cửa nhưng không sát liền vào những bàn khác. Cô với anh ngồi đối diện nhau. Cách một lối đi nhỏ là một bàn có cặp tình nhân liên doanh. Chàng tóc hung đỏ còn nàng nói tiếng Anh giọng tỉnh lẻ ngữ điệu thô lỗ. Vào phía sâu hơn là một bàn ồn ào có khoảng năm thanh

niên đang ngồi. Đồ mỗi trên mặt bàn đã gần tàn. Người nói to nhất trong nhóm là một anh chàng trán cao mũi to, mắt lấp lánh kính trắng của người nhiều chữ. Giọng nhừa nhựa men.

- Tao khẳng định lúc ấy là mười giờ. Vậy tao hỏi lại thằng Nam, lúc mười giờ tối hôm đó mày đang ở đâu.

Thằng Nam mặt nhỏ vẻ nhờn nhột thị dân, mặc bộ com lê cắt khéo của những người nâng niu hình thức, trả lời giọng cũng đã tai tái rượu.

- Em không tin.

- Mày không tin bởi vì mày ngu. Tao vốn ít lời nhưng tao buộc phải nói. Đơn giản, đây là tương lai của một con người.

Ba thanh niên ngồi cùng vỗ tay rồi tranh nhau chạm cốc với chàng đeo kính. Nam ngẩn ngừ.

- Bọn em ăn chiều với nhau rồi chia tay lúc bảy rưỡi, nó nói với em là nó đi học.

- Chúng mày thấy chưa, cuối cùng sự trung thực cũng đã lên tiếng.

Một trong ba thanh niên a dua, đứng lên rót đều năm chén rượu, trình trọng dúm một cốc vào tay Nam, rồi tự mình ngửa cổ uống một trăm phần trăm.

- Tao đi tiên phong và tao cũng tiên phong nói với tư cách là thằng bạn thân nhất của mày. Dân bà như thế là không được, phải huỷ bỏ ăn hỏi.

Anh chàng đeo kính xua tay.

- Không thể vội vã, đây là tương lai của một con người.

Anh nhìn cô và thấy cô khinh khỉnh khẽ cười. Xã hội đô thị chật thường phải nghe cả những điều không muốn nghe. Bốn giờ sáng anh thức, ngửa mặt nhìn trần nhà hút thuốc. Khoảng năm rưỡi thì chợ chợ ngủ được, nhưng sáu giờ bắt đầu có loa phường. Anh không nhớ lắm giai điệu nhạc mở đầu chương trình, nhưng tất cả lời đọc, lời hát về sau thì anh thuộc lòng. Đơn giản là nội dung thường giống nhau "Tôi xin cố gắng học tập tu dưỡng phấn đấu nhằm hoàn thiện mình để khỏi phụ lòng mong mỏi của mọi người". Đầu tiên anh tưởng là lời hứa của bí thư chi đoàn phường nhà, nhưng cuối cùng nghe phát thanh viên đọc đoạn kết mới biết là lời cảm ơn Ban giám đốc trại cải tạo của một tù nhân hình sự được đặc xá nhân dịp năm chẵn. Cô gấp cho anh miếng đùi vịt và suýt nữa anh bật lời xã giao cảm ơn. Tệ đến thế rồi chẳng. Ngày xưa anh và cô hôn nhau mười bốn trên hăm tư, nói

chuyện với nhau đủ thứ nhảm nhí hoặc cao thượng. Nam dần mạnh chén rượu.

- Em không thể tin.

Anh chàng đeo kính gờ gờ nhìn.

- *Khui bờ lét*. Mày định bảo tao nói dối hả.

Nam xua tay.

- Không

Cả bàn rượu lại lao nhao nói, tiếng được tiếng mất. Anh và cô không nhìn nhau, cả hai đều đang muốn nghe.

- Được rồi, tao sẽ chơi bài ngựa. Con bé đó cắt tóc bom bê, mặt tây tây và *ai em so ry*, ngực nở phồng. Nếu mày muốn tao sẽ kể cả quá khứ cho mày nghe.

Thằng Nam giọng yếu hơn.

- Anh làm sao mà biết được.

- Tao biết, tao biết hết. Tất cả những gì gần gũi với con người đều không xa lạ với tao.

Có một mùa nắng đẹp vào khoảng gần cuối hồi cô và anh yêu nhau. Cô lúc ấy bắt đầu nổi tiếng và anh vừa bán được bức sơn dầu đúng giá. Cô rủ anh hay anh rủ cô đi Sầm Sơn. Cô cho anh xem cái thẻ hội viên cái hội mà cô vừa gia nhập. Anh cười buồn và không hiểu sao cô nghĩ là anh đổ kị.

“Anh nghĩ là em không viết được à”

“Chuyện đó không quan trọng”

“Đã bao giờ anh vẽ mà em nói gì đâu”

Anh thở dài, anh cũng muốn hùng biện giải thích là anh yêu cô, anh yêu cô rất nhiều. Thế nhưng chẳng có biện sĩ nào từ vụng lại vụng vẽ cô sáu trăm từ. Cũng có một lần áp úng mãi, anh cố nói cho cô hiểu rằng anh tin cô yêu anh không phải vì anh hình như là hoạ sĩ hình như là lập dị, những khái niệm sang trọng và lãng mạn mà hầu như các cô bé mới lớn đều thấy thích. Anh chỉ muốn cô yêu anh thôi.

“Đến bao giờ em xong tập truyện ngắn của em thì anh sẽ biết”

Đến bây giờ cô đã in được tập truyện ngắn thứ hai. Cô đã đưa tặng rất nhiều người những người mà cô luôn khâm phục văn cách. Họ thờ ơ đọc nhưng họ vẫn háo hức muốn nhìn xem cô tẩm.

Thằng Nam nghiêng người móc *mô bai* ấn một số nhỏ, mắt căng thẳng nhìn vào cái màn hình nhỏ sáng một màu xanh nhờ nhờ. Cả bàn rượu lặng theo.

- Nó tắt máy.

- Mày gọi vào số di động à.

- Vâng.

- Đàn bà không nên di động nhiều. Phụ nữ đoan chính ngày xưa thường không đi quá cửa bếp nhà mình.

Thằng Nam đứng lên vùng vằng. Những người bạn lão đảo nít tay áo nó. Thằng Nam rũ tay dứt khoát. Nó cài *mô bai* vào bao da nhỏ buộc ở thắt lưng ngang bụng.

- Được rồi, em sẽ về đèo vợ chưa cưới của em qua đây. Anh nhìn lại thật rõ cho em.

Những người bạn ngồi cùng bàn xôn xao can. Một người kéo thằng Nam và người kia đẩy nó đi ra phía cửa. Sự thật thì luôn vô thủy vô chung nhưng những cái nhá nhem đều thì thường thích có đầu có cuối. Chàng trai *tiên phong* đưa ra chiết giải trung dung.

- Bọn mày bình tĩnh, chuyện này là trọng đại chứ không phải chuyện đùa. Nam này, mày tin tao chứ.

Thằng Nam nhìn, lỗ thủng của lòng tin hở ra hau hấu chỉ còn biết bám víu vào cái phao bằng hữu.

- Tao với mày là bạn từ thuở sinh viên. Mày yêu bao nhiêu lần tao không can thiệp nhưng mày lấy vợ thì nhân danh tình bạn tao phải can thận. Mày cứ về đón con bé đó tới

đây. Mày giả vờ là không biết bọn tao rồi ngồi xuống góc bàn phía kia. Anh Hảo sẽ quan sát rồi nhận diện. Nếu đúng như anh Hảo nói thì phải *bái bai*. Không thể cưới một con đàn bà thiếu tư cách như vậy được.

- Còn nếu không phải thì sao.

Thằng Nam căng thẳng hỏi. Nó đưa ống tay áo quạt ngang mồm chùi rượu.

- Thì tuyệt vời chứ sao, vàng thật thì đâu có sợ lửa.

- O.K. Tao đồng ý.

Anh chàng đeo kính đập mạnh hai bàn tay vào nhau. Cặp tình nhân liên doanh ngoảnh sang rồi dụi dụi quay lại hôn nhau. Anh bỏ vợ tự uống hết ly rượu và thấy mình lạc lõng. Nghĩ cho cùng anh cũng chỉ là người biết vẽ. Bọn trẻ hỏng rồi. Nhiều lần anh dặn anh là đừng chua chát. Tuổi trẻ hỏng thì có gì đáng sợ. Phía trước là một khoảng thời gian đằng đẳng dư sức tạo ra một tuổi già đứng đắn. Cô tiếp thêm cho anh một miếng đùi vịt chồng lên miếng kia vẫn còn nguyên. Lúc này đi ngang qua Nhà Thờ Lớn. Cô hỏi anh đã vẽ xong bức chân dung Giu-đa hay chưa. Anh nói là vẫn còn dở. Vì sao. Rất khó cắt nghĩa là tại sao một bức tranh đang dở và thậm chí vĩnh viễn dừng ở đó. Có phải bây giờ nhiều

Giu-đa quá không. Giống như các nhà báo nữ, câu hỏi của cô sắc sảo độc địa. Anh lắc đầu. Nếu Chúa chỉ có một thì chắc chắn Giu-đa cũng chỉ có một. Bán Chúa là thương vụ không thể dễ dàng. Bây giờ nếu có nhiều cũng chỉ là những phiên bản mất nét của Giu-đa. Bọn chúng tâm thường chỉ đủ sức bán lẫn nhau. Anh nghĩ và cũng không mong cô hiểu được anh nghĩ.

Thằng Nam hơi chệnh choạng bước ra ngoài, lưỡng lự trèo lên yên xe, để máy. Những người bạn gọi với theo dặn nó đi đứng cẩn thận. Cái FX125 không tự chủ bánh trước chồm lên mặt dầu vào ga rất nhẹ. Anh lững lờ nhìn chén rượu màu nâu vàng.

- Chúng mình về đi.
- Anh đang ăn dở mà.

Anh cũng biết là cô muốn tò mò đoạn cuối. Cô là đàn bà và còn biết viết văn. Cuộc đời hiền lành vốn dĩ ít kịch tính, cô rất khó bỏ qua. Phụ nữ khi không yêu thường để ý nhiều đến ngoại cảnh.

- Anh đau bụng

Ngày xưa anh luôn chiều cô và bây giờ lớn rồi cô thi thoảng chiều anh. Cô gọi tính tiền và không dần mình được nhìn sâu tới bàn ồn ào. Anh chàng đeo kính đang uống chén rượu mới.

- Khi tao bước vào, tao choáng người thấy con vợ thằng Nam. Nó với thằng kia đang khoác vai nhau. Đầu tiên tao ngỡ ngợ nhưng tao tin vào trí nhớ của tao. Tao đã một lần gặp thằng Nam hôm nó đèo con bé này đi ăn bánh cuốn Hàng Than.

Anh uể oải đi ra cửa và cô lưỡng lự đi theo sau. Cô khoác nhẹ tay anh, hai người chậm chậm đi dọc vỉa hè.

- Anh có nghĩ là con bé kia nó chịu tới không.

- Anh mong là không

- Nếu tay đeo kính nói đúng thì con bé kia sẽ tới. Đã như thế thì có gì phải sợ.

Anh bước, cố tập trung chân dẫm đều vào một hàng gạch nhất định. Đây là thói quen khi không vẽ được mà phải đi bộ. Lòng đường nhựa phố nhỏ thẫm đen, chưa hẳn muộn mà đã vắng người đi lại. Một cái FX phóng ngược chiều thật nhanh. Cả anh và cô đều không nhận thấy ai trên yên. Anh nhả điều thuốc dở khỏi môi. Anh nghĩ mình sẽ vẽ một cái xe máy đang ở tốc độ cao không có người lái đi vô định trong những phố cổ. Hồi học năm cuối anh bắt chước ông Phái vẽ phố không có người. Liên tiếp chỉ là mái nhà, những mái nhà cũ hoặc màu nâu đỏ hoặc màu xanh lét.

Ngây thơ là sinh viên. Bỗng cô chợt rút tay ra khỏi anh thẳng thốt nói.

- Chết, em để quên cái bờm tóc. Anh đợi em một tí em chạy lại lấy.

Anh nghĩ cô đi sẽ lâu vì đoạn cuối câu chuyện trong quán còn bùng bùng lửa. Anh đi qua bên kia vỉa hè có một hàng thuốc rong. Dưới ngọn đèn tròn nhờ nhờ 40 oát là một con bé chừng tuổi mười hai tóc hoe nắng ngồi sau cái tủ kính nhỏ có nhiều vết rạn. Nó bóc gói thuốc, trả lại anh tiền lẻ và đôi mắt của nó lay láy đen. Không hiểu sao anh nghĩ về bím tóc tết đôi đuôi sam của cô hồi anh mới gặp. Mọi sự trong trắng chẳng bao giờ khác nhau. Anh đi về phía vỉa hè cũ, châm điếu thuốc và thấy cô tắt tả chạy lại. Cái bờm tóc cắn ngược trên mái tóc tủa ngắn. Nếu cứ để tự nhiên không hiểu bao lâu tóc sẽ dài. Cô đưa tay, anh nhẹ nhàng khoác hờ và cô làu bàu.

- Đàn ông nhiều thằng hèn thật.

Anh im lặng và hai người lan man đi. Phía trước là một ngã tư, không rõ là ngã tư của những phố nào. Anh chưa muốn về nhà và hình như cô cũng vậy.

- Chúng mình đi đâu đi

- Đi đâu

Cô nhìn anh và anh loanh quanh nhìn dọc
những con đường. Dương Chu tìm dề dặn
rằng đừng đi vào những ngã rẽ. Anh nhìn bốn
cột đèn hiệu giao thông ở bốn góc. Chúng im
lặng đứng không có điện. Anh chờ. Chợt
nhiên cả bốn đèn hiệu đều bật ở nấc đèn
vàng. Nhấp nháy. Nhấp nháy.

CỬA RƠI

Tiếng gõ cửa sớm làm cắt ngang giấc ngủ nặng nề của Thắng. Nhìn cái đồng hồ Gimiko vừa thay pin, Thắng vâng vát nén tiếng thở dài. Chưa đến sáu giờ. Cái rèm cửa ba năm chưa giặt lờ nhờ một màu sáng đục. Suốt chiều muộn ngày hôm qua lớp tại chức do Thắng làm chủ nhiệm liên hoan. Học viên đều đã trên dưới bốn mươi nhưng thật quây. Số phận đưa đẩy những ông những bà trưởng phó phòng vì lý do nào đấy thừa thanh niên không đỗ vào đại học, bây giờ đột ngột hưởng cái thú nhí nhảnh cấp sách. Trong lớp chừng năm sáu cặp yêu nhau. Thắng biết vậy. Đã hơn một lần trên bục giảng Thắng thấy cảnh mái đầu muối tiêu của nam sinh viên cố tình ngả sang bờ vai sệ của nữ học viên ngồi cạnh. Thắng làm ngơ chẳng bao giờ nhắc. Buổi sáng hoặc buổi chiều giảng suốt năm tiết, người bã ra vì mệt, cũng thấy thích khi nhìn những cái gì vui mắt.

- Dạ, thưa anh là Thắng.

Khách khoảng chừng năm mươi, tóc muối tiêu vuốt dài ra sau như phần đông các giáo sư hay để. Thắng mời khách vào nhà. Khi nói cố tình hướng cái mồm sáng chưa đánh răng vào mặt khách. Với cái kiểu ăn mặc sạch sẽ chắc ông ta biết ý mà chuồn sớm. Khách vẫn vui vẻ ngồi xuống ghế, đưa mắt nhìn căn phòng trống hoác duy nhất có chiếc tivi đen trắng vỏ đỏ.

- Tôi là Đỗ Minh phó tiến sĩ ngữ văn, đã viết nhiều bài phê bình về thi ca Việt hiện đại.

Thắng tỏ vẻ mệt mỏi nhưng vẫn cố dây dưa.

- Thưa phó tiến sĩ, chắc phó tiến sĩ nhầm nhà. Tôi làm kinh tế và thể độc là chưa bao giờ làm thơ.

Khách cười câu tài và nói rằng tự giới thiệu như vậy để đảm bảo cho một xuất xứ còn mục đích đến đây hoàn toàn là vì một việc khác.

Thắng cười khẩy:

- Chắc là vì gói tiền ông đã đánh rơi phải không ạ?

Khách thoáng đỏ mặt, trí thức nghe chuyện tiền nong rất hay bên lên, nhưng vẫn gật đầu.

Vào buổi chiều muộn thứ sáu ngày cuối tháng trước, trong mục thông tin quảng cáo sau bột ngọt Ajinomoto và bia BGI, có dòng thông báo: *"Hôm mừng năm vừa rồi, khi đi ngang qua ngã tư Lý Thường Kiệt - Phan Bội Châu, tôi có nhặt được một gói tiền lớn. Vậy nếu ai đã đánh rơi xin liên hệ địa chỉ..."*. Thắng giật bản mình khi phát thanh viên đọc tên và địa chỉ của Thắng. Nuốt vội ngụm rượu từ cái chai dở, quà biếu nhân ngày 20-11. Thắng dỏng tai cố nghe lại nhưng tiếp đến là tin tìm trẻ lạc. Cái tivi đen trắng 14 inches ăng-ten râu chuyển sang mặt Thu Hà với nụ cười ướm át. Nàng đang gội đầu. Chắc có thằng bạn nào đùa. Thắng nghĩ đến vài ba đứa bạn thân hay nghịch ngâm. Bạn Thắng đều đã có vợ. Hôn nhân giống như thăng chúc thường làm người ta đứng đắn. Thắng chưa yêu lần nào và suýt có lần lấy vợ. Cô sinh viên nội trú năm cuối nức nở trước toàn thể hội đồng giáo viên khẳng định cái bầu tháng thứ tư là của Thắng. Hồi ấy mẹ Thắng đang nằm viện, cụ yếu ớt hỏi: *"Tại sao con lại nhận"*. Hồi bé Thắng có theo mẹ đi lễ nhà thờ, lớn lên bỏ hẳn. Cái chuyện tát vào má trái giờ nốt má phải, chỉ lờ mờ nhớ. Cụ Tê Rê Sa Thảo lắm râm câu Đức Mẹ phù hộ cho đứa con duy nhất khỏi oan. Hơn bốn tháng sau cô bé nội trú

sinh thẳng nhóc đẹp tuyệt vời, nét đẹp người Bắc Âu. Bố dưng của nó gốc gác vùng Xờ căng đi na vợ quay lại Việt Nam quyết định làm lễ cưới thật to. Ngay hôm sau cưới, cô vợ bắt chồng bế đứa con tóc vàng đến nhà Thắng. Anh chàng cao gầy mét chín vụng về quý xuống xá Thắng một lạy. Thắng ép cả hai vợ chồng uống chén rượu để lấy khước. Suốt cả thời gian bị kỷ luật nghỉ dạy Thắng thêm thói quen uống rượu cả ngày. Phía bên vách hàng xóm chọt bật chuỗi cười dài. Ở bên ấy có hai người yêu nhau, Gã hàng xóm độc thân như Thắng dạy cùng khoa và phong phanh là sắp lấy vợ. Gã có thói quen khi giảng bài hay xì mũi vào góc lớp và bao giờ cũng dành một tiết để tả về người tình của gã. Đó là một phụ nữ có tài sắc như Thúy Kiều, sự dịu dàng của Desdemona và trinh bạch chung thủy như Juliet. Đám sinh viên năm cuối há hốc mồm ngồi nghe, có nhiều đứa liên hệ tới người yêu của mình rồi âm thầm nghĩ đến thuốc chuột. Thắng chưa thấy mặt cô vợ chưa cưới nhưng tiếng cọt kẹt từ chân giường gã hàng xóm không bao giờ chịu tắt trước hai ruồi sáng. Thật hăm hiu, Thắng có thói quen đọc sách đêm, nhịp tư duy bị trùng với nhịp của gã. Một lần gã hàng xóm nhờ Thắng dạy thay hai tiết, Thắng bảo: “Ông có thể thay giát giường

được không". Gã gừ gừ cười. Chẳng nhẽ vì thế mà hấn đùa nhả mình. Thắng tu rượu cả chai. Chương trình ca nhạc trên tivi được bắt đầu với giọng hát Mỹ Linh. Thắng cẩn thận xoay ăng ten, mặt nữ ca sĩ thần tượng của giới trẻ bị kéo dài ra chừng nửa gang. Cái tivi này về mặt bản thể có khuynh hướng nhất nguyên luận. Được tiếng mất hình, được hình hỏng tiếng.

Kể từ hôm ấy Thắng nhận nhiều sự phiền. Ngay chiều hôm sau, khi Thắng đi dạy về đã thấy hai bà nạ dòng dáng sồn sồn ngồi chờ ở vỉa hè trước cửa. Cái căn hộ tập thể này, Thắng được phân cách đây ba năm. Vì nó quá xuống cấp, ban giám hiệu quyết định trong thời gian tới sẽ cải tạo thành nhà vệ sinh công cộng. Hai bà tự giới thiệu là tiểu thương chợ Đồng Xuân có chân trong ban chấp hành phụ nữ chợ. Quy luật của nền kinh tế thị trường tỏ ra đúng đắn. Những người buôn bán nhỏ bao giờ cũng tiên phong. "Quả là giới phật có mắt, tiền của chúng em là tiền hàng tiền họ. May gặp bác đây là người phúc hậu". Thắng ra sức thanh minh hơn một tiếng và không dám cầu. Hai bà tiểu thương vừa nói vừa thì nhau khóc, nước mắt lênh láng cái sàn quét xi măng chín mét rưỡi. Cuối cùng Thắng cũng

phải theo bà lên phủ Tây Hồ, vật mình thể độc trước diện thờ Mẫu là sẽ chết đường chết chợ nếu nhất được bọc tiền ấy. Về đến nhà đã mười giờ tối, vừa đói vừa mệt đang chap chuỗi nhai gói mì Miliket lại có tiếng đập cửa. Một ông sáu mươi năm tuổi về hưu mặc áo đại cán chân đi ủng. Theo một thống kê xã hội học không đáng tin cậy, tám mươi năm phần trăm khán giả trung thành với các chương trình truyền hình là các cụ có tuổi. *Người già hạt lệ như sương*. Ông cán bộ về hưu không khóc được nhiều nhưng liên tục nức nở. Hoá ra, đây là món tiền dành dụm cả cuộc đời. Lần này Thắng không phải thế nhưng cũng phải đem danh dự ra để hứa. Suốt tuần kế tiếp Thắng liên tục tiếp khách. Xã hội quá nhiều người lơ đãng, họ nuồm nợp đánh rơi tiền. Tỷ lệ nổi trội là các cụ ông. Điều này có thể giúp cho chuyên khoa lão một kết luận nhỏ. Khi có tuổi các cụ ông dễ lẫn hơn các cụ bà. Trong nửa tháng ấy, Thắng bị ngắt hai lần đành xuống cụ lang Sự cắt một thang đúp thuốc Nam âm thầm tẩm bổ. Sang tuần thứ ba, khách đến nhà Thắng đều đặn và đúng giờ giấc hơn. Thường là từ năm giờ đến bảy giờ chiều. Chắc qui luật đi lại của Thắng mọi người đều bắt đầu thuộc. Tiếp xúc nhiều

Thắng cũng có thêm kinh nghiệm. Không phải ngẫu nhiên mà chủ các nhà hàng bia ôm thường là những “cave” đứng tuổi. Nhân loại có thần đồng văn học, thần đồng âm nhạc nhưng chưa bao giờ có thần đồng đau khổ. Thắng không thanh minh nữa và cũng không thể thốt nữa. Những cái ấy không đem lại hiệu quả. Thắng sử dụng những chiến thuật linh động và mềm dẻo. Khách bước vào nhà, sau vài câu thường là khóc. Thắng lập tức khóc theo to hơn và dai dẳng hơn. Nước mắt của chủ nhà chan chứa một nỗi niềm chia sẻ với những nỗi đau của người xưng là mất tiền. Sụt sùi một lúc khách phải ra về vì Thắng nói tiếng được tiếng mất lớn nhón trong tiếng nấc. Những vị khách đa cảm không bao giờ quay lại. Nước mắt là chã của một chàng trai trẻ thường vò xé những con tim nhân hậu. Tuy nhiên, cũng còn nhiều người sắt đá lạnh lùng. Vẫn lại là các cụ ông. Thắng cắt từ tạp chí “Kiến thức” có bài phỏng dịch với tiêu đề “Tỉ lệ phạm pháp của người già ở Nhật Bản đang gia tăng” photo khổ to treo cạnh một người mẫu đang cởi trần. Các cụ ông chỉ cần trượt mắt từ bộ ngực nảy nẩy tròn của Claudia Shiffer là rơi đúng vào bài báo tai ác. Có cụ đang thao thao bất tuyệt

bỗng tái đại xin chính chủ ra về vì tuổi già hay trở bệnh đột ngột. Tất nhiên có cả lưu manh côn đồ. Có lần có gã trai đầu đội mũ cối chân đi dép đúc áo phanh ngực xăm hàng chữ “ Ngực tù vãn đới” bằng ba thứ tiếng Anh, Pháp, Việt. Xã hội ta mở cửa tất cả các ngành nghề đều đòi hỏi phải có tiêu chuẩn quốc tế, ngành du thủ du thực không nằm ngoài thông lệ. Gã rút con dao, đầu mũi có gắn một bài báo tường thuật vụ xử án cách đây hai năm. Thắng lấy bầy đọc để biết hần là một trùm cướp khét tiếng. Thừa xa xưa cũng là một công nhân lương thiện chỉ vì vợ đi ngoại tình với một ông tây mà phần chí chuyển dần sang nghề đâm thuê chém mướn. Thắng vừa mở các ngăn tủ vừa lộn cái túi áo vừa trình bày là mình bị nhà vợ vu oan. Gã cướp gật gù thông cảm. Bố mẹ vợ thường hại con rể, tuy đấy không phải là truyền thống dân tộc nhưng cũng là một khuynh hướng nổi trội trong xã hội hiện đại. Chỉ có ba mươi một ngày Thắng sụt tám ký lô, trên giảng đường hơn một lần nói giám đốc hãng Sony là Nguyễn Du. Vẫn chưa hết, cách đây tròn ba hôm, định mệnh của gói tiền chưa nhặt được đã giáng cho Thắng một đòn chí tử. Buổi trưa âm u mây oi mưa, Thắng uống rượu vã mồ

với chán nản. Ban giám hiệu vừa mời Thắng lên gặp riêng, ông hiệu phó phụ trách tổ chức chỉ nhìn không hỏi. Là một người thông minh Thắng biết là mình phải trình bày chuyện gì. Cũng như nhiều người lương thiện, ban đầu Thắng kêu oan. Ông hiệu phó lạnh lùng đưa ra dẫn chứng. Đã quá nhiều dư luận nhân dân lao động xung quanh trường (ở đây là bà lao động, ông bảo vệ). Từ những đồng nghiệp khả kính của Thắng (là những cô giáo viên chưa chồng khoảng băm hai đến băm bảy), từ những sinh viên thi lại lần ba đến lần tư. Tất cả đều chứng tỏ một nhân cách mờ ám của Thắng. Cố không khóc, Thắng gặp người nghẹn ngào kêu ông hiệu phó là Bao Thanh Thiên, Đại lão gia, ông hiệu phó vẫn không mảy may xúc động, nghiêm khắc quyết định. Một là để chứng minh sự trung thực, Thắng phải đem gói tiền lên nộp. Nhà trường sẽ chịu trách nhiệm chiêu tuyết cho thanh danh cán bộ của mình. Hai là, cắt. Không kể những tai tiếng quá khứ, thì nhà trường không thể chịu nổi một giáo viên, dù với bất cứ lý do gì, ngày ngày tiếp khách sáu mươi lượt. Thắng gục mặt vào lòng bàn tay. Buổi trưa thật oi và Thắng thật tuyệt vọng(.) Khi cùng quần người ta thường nghĩ đến cái gì. Thắng không có

đức tin tôn giáo, không tình yêu. Thừa sinh viên cũng một vài lần mê đắm. Nhưng tài thì hèn, tiền thì thiếu. Trông thấy các nàng thì cũng giống như Khổng phu tử trông thấy quỷ thần, chỉ dám đứng ra xa mà ngưỡng vọng. Chao ôi, nếu lúc này có một bàn tay dịu dàng. Cửa không gõ tự mở. Câu chuyện “Cánh bướm đỏ thắm” bỗng đứng tái bản. Trước mặt Thắng là một cô tuyệt xinh, tuyệt đẹp. *Em là ai, cô gái hay nàng tiên*. Cái giọng khàn khàn vì hát Karaoke quá nhiều làm vỡ mất không khí cổ tích.

“Em là Diễm Trinh Việt Hương, em biết nhiều chuyện về anh”

“Vâng”

“Em rất thông cảm với anh và sẽ giúp anh”

“Giúp tôi”

Thắng lắc đầu, nói như mẹ của Thắng, cứu giúp con người là quyền năng của Chúa.

“Anh là người đàn ông đầy kiên trì và đầy bản lĩnh. Anh hãy đem gói tiền ấy cùng với em, chúng mình trốn đi thật xa”.

“Gói tiền nào”

“Em yêu anh, anh hãy tin em. Ngay bây giờ, ngay tại đây, em sẽ chứng tỏ tình yêu của mình”

Nàng hôn thật dài trên cặp môi lơ ngơ của Thắng. Cả người Thắng run rẩy như đại biểu quốc hội phần uất khi nghe bọn tham nhũng chưa bị xét xử. Nàng dìu Thắng về phía giường, cả hai người cùng đổ xuống cái chăn bông Tàu mà nhóm sinh viên tại chức thi lại vừa tặng. Chân giường bật tiếng cọt két, tiếng cọt két quen thuộc, Thắng bừng tỉnh.

“Hoá ra là cô”

“Vâng là em”

“Cô thật đê tiện. Vậy mà anh bạn của tôi đã coi cô là Desdemona tái sinh trong Juliet”

Nàng sửa lại quần áo, rút điều ba số nhà một vòng khói đậm lơ lửng lên trần nhà.

“Các anh toàn là bọn ích kỷ. Những đồ đạo đức giả không tiền nhưng lại thích thuyết pháp. Nếu các anh cố nghĩ về tôi như vậy, sao các anh không chịu biết Romeo là một công tử đại gia nhiều vàng lắm ngọc và Otenlo chẳng bao giờ chịu làm một thằng giáo viên quên”

Nàng còn định nói dài nhưng chợt vội vàng nhìn đồng hồ. Sắp đến lúc anh bạn hàng xóm tan giờ dạy. Nàng đột ngột đến rồi đột ngột đi, bỏ lại Thắng với nỗi hoang mang khó tả.

Thắng rửa mặt vội vàng rồi lịch sự mời phó tiến sĩ Đỗ Minh dùng bữa sáng. Bây giờ Thắng chẳng còn thấy sợ khi phải tiếp khách

nữa. Phó tiến sĩ nhiệt tình nhận lời, khi nhặt được của rơi người ta thường tiêu hoang. Thắng lấy can rượu Ước Lễ rót cẩn thận đầy hai chén tống. Lai rai chừng bốn lít trời đã sê sê bóng chiều. Nhiều lúc tiện tay Thắng tu cả can. Có lẽ từ giờ trở đi mình chỉ nên uống rượu. Bố Thắng mất sớm, mẹ Thắng ở vậy nuôi con. Suốt cả tuổi thơ cụ dưỡng dục Thắng theo tinh thần nhấn nhục của Jesuss Christ. Thắng đã gặp nhiều người thật tốt, còn bây giờ, đành buông xuôi bất lực. Mình cũng chỉ là một thứ mà Chúa đánh rơi xuống cuộc đời này. Phó tiến sĩ Đỗ Minh cũng uống nhiều. Tỉu lượng của các bậc đại khoa đáng để người ta tâm phục khẩu phục. Tuy vậy, đến mười giờ sáng cũng phải móc họng nôn và đến ba giờ kém mười lăm thì nôn thật. Giữa hai lần nôn phó tiến sĩ đã đọc tám mươi bài thơ trong đó có bốn mươi bài ca ngợi lòng trung thực. Gần tàn bữa rượu, phó tiến sĩ khật khưỡng hỏi: “Vậy gói tiền đâu”. Thắng thở dài. Cụ và ông nội Thắng đồ cử nhân thời mạt Nguyễn. Thắng cũng bị ảnh hưởng của Nho giáo, mà nhà nho rất hiếm khi dăm khách.

Chiều đã thật sậm. Phó tiến sĩ đi rồi, vắng vắng còn lại lời đe dọa sẽ tố cáo Thắng trên

báo “Người giáo viên nhân dân”. Thắng dốc ngược can. Một sự vô nghĩa chênh choáng khắp người, cứ mãi thế này sao. Đột nhiên Thắng tỉnh táo quyết định. Cái xe đạp *Phượng hoàng* nhiều phụ tùng Sài Gòn kéo kệt đưa Thắng đến phía Hồ Gươm. Tháp Rùa lơ nhơ trong vài ba ánh điện tắt muộn đâu đó từ những nhà cao tầng. Mặt hồ sóng sánh đen duyên nước sát mép bờ bởi những cơn mưa giữa mùa hè. Nước sẽ rất sâu và mát còn mình thì không biết bơi. Thắng dựng xe vào một chỗ khuất sau một đài hoa xây cao. Mình phải làm vậy. Chỉ có cái chết mới chứng tỏ sự thanh bạch. Sáng ngày mai sẽ có nhiều người hối hận về những hành vi của họ. Thắng từ từ cởi quần dài. Lòng thanh thản. Bỗng một đèn pin lóa sáng chiếu thẳng vào bụng dưới của Thắng.

- Anh này định làm gì ?

Thắng ú ớ. ánh đèn lia dịch lên mặt.

- Trông thế này mà dám làm vậy.

Ánh đèn hắt ngược soi hai anh bảo vệ mặc đồng phục tay đeo băng đỏ đầu đội mũ kê-pi.

- Anh không thấy nhà vệ sinh bên kia hồ à.

Thắng nghẹn ngào bật khóc. Một anh bảo vệ cúi xà cột lấy bút lập biên bản. Liếc vẻ trí

thức của Thắng anh ta sửa chữ “Đái bậy” thành chữ “Vứt rác bừa bãi”. Đây là trường hợp thứ mười ba vi phạm văn minh đường phố trong vòng một buổi tối. Thắng lập cập mặc quần, vét ví lấy mười lăm ngàn nộp phạt. Có gì đấy xoáy sâu xa trong ngực trái của Thắng. Vô thức, Thắng đạp xe về phía ngã tư Lý Thường Kiệt - Phan Bội Châu. Biết đâu đấy có một gói tiền đánh rơi thật.

CHỖ TRỐNG

Sinh nhật của Khánh Huyền được tổ chức ở một nhà hàng mới mở. Khách mời không đông có vài ba người nước ngoài. Tôi ngồi phía góc trong, cạnh tủ rượu rục rĩ các loại, với vẻ thiếu tự tin. Ở tuổi tôi, được ăn được uống đã nhiều lần nhưng bữa tiệc sang trọng và độc đáo cỡ này, có lẽ là lần đầu. Sáng nay, khi đang sắp lại mấy văn bản dịch ngược chuẩn bị đi trình sếp thì Khánh Huyền mời. Tôi loay hoay cả chiều thử hết một tá sơ mi và nửa tá vét tông. Tôi đứng trước gương luyện cười chừng nửa tiếng. Đặc biệt là kiểu cầu tài. Thành con trai của tôi sáu tuổi đang ngồi bồng phải hét lên. “Bố có cho con ị xong không”. Bọn nhóc bây giờ thật nhạy cảm. Bảy giờ đúng mọi người ngồi vào bàn. Đôi ghế trước mặt tôi vẫn còn để trống. Một cái đương nhiên là của sếp. Còn cái nữa. Khánh Huyền bảo nhỏ. “Em mời cả anh Hưng”. Tôi hút thuốc. Cặp vợ chồng thằng Béch ngồi

cạnh tôi cũng bắt đầu hút thuốc. Thăng Bếch người Úc là khách hàng thường xuyên của văn phòng tôi. Một thằng bunn xin duy nhất còn sót lại của nền văn minh phương Tây. Tôi buột miệng bảo

Khánh Huyền. "Hưng nó không đến đâu". "Sao anh biết". Tại sao tôi lại không biết. Tối nay Hưng hẹn tôi đi uống rượu. Hưng hẹn tôi trước khi Khánh Huyền mời. Tôi ừ ngay vì biết Hưng buồn. Đối ẩm với kẻ thất tình kẻ cũng không vui lắm. Nhưng lúc thật buồn Hưng rất hay kêu rượu thật ngon. Tối nay, tôi đành bán rẻ bạn tôi. Buổi chiều Khánh Huyền về nghỉ sớm, từ phòng trong sắp ra, nhắc lại lời mời. Hưng từ chối với lý do nhức đầu. Sếp làm mặt giận. Tôi chỉ muốn sếp vĩnh viễn vui. "Good evening". Sếp tôi xuất hiện trước ngưỡng cửa restaurant. Tôi thầm hạnh phúc cố nén hờn hở. Mầu vét tông của tôi khác mầu vét tông của sếp. Là thương gia nhưng sếp tôi ưa độc đáo. Sếp quay ra chúc mừng ngày sinh nhật của Khánh Huyền bằng một tràng tiếng Việt lưu loát, làm tôi ngẩn cả người. Sức mạnh của tình yêu quả là vô bờ. Khánh Huyền là em họ tôi, con ông chú ruột. Tôi được vào làm phiên dịch ở cái văn phòng liên doanh này là nhờ Khánh Huyền xin họ.

Khi mình cùng quần mà có ai làm ơn mới thấm hết được độ thâm độ sâu. Tôi bị buộc thôi việc vì ban giám đốc cơ quan cũ đã kịp nhận ra tôi thuộc nhiều mác rượu hơn những thuật ngữ chuyên môn. Tệ hơn, khi tiếp khách nước ngoài tôi ba lần uống lẫn chén và hai lần dẫm lên giày ông trưởng đoàn đối tác. Cô em họ tôi ngồi xuống cạnh Sếp. Phía bên tay trái vẫn là cái ghế trống. Hưng và Khánh Huyền là mối tình đầu. Thế nhưng hiếm có mối tình đầu nào lại dài lâu. Thường thường, những cái trong trắng hay chết yểu. Huyền bảo “Em là phụ nữ, đến một tâm tuổi tự nhiên phải chọn lựa”. Tôi cay đắng cười. Rồi đây em tôi sẽ đi lấy chồng nhưng chỗ trống đầu tiên ấy sẽ mãi mãi khuyết. Sếp mở chai Champagne và rót vòng một lượt. Tôi khúm núm đưa hai tay đỡ ly hơi nhìn Sếp miệng nhoẻn cười, kiểu cười đã được luyện. Nếu không có gì thay đổi thì tháng sau tôi được đi theo Sếp về hội thảo tại công ty mẹ. Cái trụ sở chính của công ty mà bao nhiêu lần tôi chỉ được ngắm nghía qua bìa catalog in mẫu. “Nào, hết nào”. Sếp lại nói tiếng Việt. Hôm đầu tiên Khánh Huyền mời Sếp đến nhà chơi tôi đi tháp tùng. Cô em nói tiếng Anh hao hao giống thời trang áo tắm của các hoa hậu, hở

hang nhiều quá. Chú tôi tuy là chuyên gia ngôn ngữ thật nhưng ông lại bảo vệ phó tiến sĩ ở Nga. Chàng con rể tương lai ra mắt bố vợ khom lưng từ cửa. “Gớm, thằng bé ngoan quá”. Bà cô tôi khi báo tin đính hôn của Khánh Huyền cho họ hàng cứ nức nở khen mãi. Sẻ-là-con-rể dềnh dàng một mét tám hai ngồi xuống salon nói một tràng dài tiếng Anh. Tôi bay bướm dịch, không sợ hoang mồm nhét thêm vô số những tính từ biểu hiện tình cảm. Kết thúc mười lăm phút tâm tình. Sếp đứng lên xin phép và câu cuối tôi không cần phải dịch: “Con yêu chúng mày”. Cả hai cô chú tôi đều hạnh phúc. Thế mới trung thực chứ. Chú tôi phân tích cho vợ nghe về lịch sử ngôn ngữ. Chẳng qua ngôn ngữ là vỏ bọc dối trá che đậy nội hàm. Cái quan trọng là cái lõi cần biểu hiện. Chuyến viếng thăm thành công mỹ mãn. Nhưng ngọc nào mà chẳng có vết. Hôm sau, cô tôi bị lên sởi và chú tôi tuy lý trí hơn cũng bị dị ứng mẩn đỏ khắp mặt. Đơn giản là xúc động quá. Lần đầu tiên trong đời, cả hai ông bà mới nhìn được cái nhẫn kim cương to tổ đùng ở cự ly gần đến thế. Khánh Huyền bắt đầu thổi nến. Tất nhiên là một cây nến tượng trưng. Nút champagne lại nổ. Tôi ghét tất cả những màn trình diễn khai vị. Tôi chờ

lượt rót thứ hai. Tôi nhìn thấy chai Hennessy XO rồi. Hồi đầu mới đi làm cô em tôi dặn cẩn thận mùi rượu. Trong giờ hành chính, ông chủ không ưa ngửi mùi cồn. Vợ tôi cũng không ưa. “Ngày xưa anh đầu có thể”. Thừa sinh viên tôi cũng uống đôi chút. Đến khi vợ tôi có bầu thì bỏ hẳn. Khi con trai tôi ba tuổi thì tôi tập tọng uống lại. Vợ tôi nghi ngờ hỏi. Tôi nói là do dạo này tôi muốn làm thơ. Hồi yêu nhau tôi có làm thơ tặng vợ. Nàng ép thêm vào hai câu lục bát cuối một bông hồng nhung. Hôm nàng đi bảo vệ thử luận văn cao học, tìm bộ váy cũ, bài thơ cũ và bông hoa cũ ở đáy tủ rơi ra. Thằng con trai tôi nhặt được, cầm đưa tôi rồi hỏi. Tôi dúi cầm vào tóc thằng con trai hứa sẽ trả lời khi nó hết dài dăm. Con trai tôi vòng tay qua cổ tôi. “Bố ơi, có phải mẹ mỗi một bỏ đi xa vì bố bất tài”. Chữ nghĩa chó thật. Một thằng nhóc bốn tuổi biết nói một một và bất tài. Chắc là của bà ngoại rồi, đúng không. Thằng bé gật đầu. Nhạc mẫu tôi là giảng viên dạy văn học Pháp. Khi bà ngoại đọc cho cháu nghe thơ Hugo, tôi thầm mong con tôi bị thối tai. Vợ tôi được nghe và thuộc thơ từ lúc còn ít tuổi hơn. Văn chương thơ phú, có phải chức năng đặc thù duy nhất của mày là lừa đảo.

Tôi được tiếp một miếng đùi thỏ nấu theo kiểu người đi săn. Tôi nuốt suýt rượu mỏng quẹt đầy ly được định giá là 5 USD. Khánh Huyền đi lại gần tôi. Tôi cười, nháy nháy mắt hướng về cái ly không. Khánh Huyền lừ. Theo đúng nghi thức các gentlemen không uống rượu kiểu tôi. Lạ thật, bỏ ra ngần này tiền để phục vụ một nghi thức. Mọi người bắt đầu nói chuyện vui. Bạn Khánh Huyền hoặc bằng cấp cao hoặc nghệ sĩ danh tiếng. Không khí thế này thế nào cũng tranh luận học thuật. Mà tranh luận thật. Chín giờ kém mười Hưng vẫn không đến. Tôi mong Hưng đừng đến. Khánh Huyền nói “Em biết là em ác nhưng em mong Hưng đừng ác”. Tôi bảo “Thế em mời Hưng làm gì”. Khánh Huyền lặng im dăm buồn. Chắc cô bé cũng mong Hưng đừng đến. Mọi người đã nhận ra cái ghế trống nhưng không hỏi. Đề tài tranh luận trôi dần sang phạm trù trí thức và dân tộc. Vị đạo diễn có mớ tóc xoã muối tiêu đầy hăng hái. Sếp tôi phản biện tinh tế. Tôi ngấm ngấm vấy waiter đẹp trai rót tôi suýt dúp. Vợ tôi cũng là trí thức. Nhân dịp năm mới, tờ báo xuân của Việt kiều ở Paris có một bài dài bảy trăm từ ca ngợi nghị lực của vợ tôi. Tất cả những người ngồi đây đều nhiều bằng, đầy đặn học vị. Hoá ra hạnh phúc của dân tộc đơn giản

phụ thuộc theo kế hoạch đào tạo của Bộ Giáo dục. Khánh Huyền làm không khí bớt đặc bằng những câu đùa thật có duyên. Cô em tôi vừa đẹp vừa thông minh. Mà sau bao tính toán như vậy vẫn không bớt vẻ trong trắng. Quán bia ôm gần cơ quan tôi vừa rồi sập tiệm. Tôi hỏi cô bé tiếp viên quen, có cái kiểu đùa hay cấu vào chỗ hiểm của khách. Cô bé nói là tại tôi. Một lần vô tình tôi rủ Khánh Huyền vào quầy bar uống rượu. Vẻ dịu dàng thánh thiện của Khánh Huyền làm cả dàn tiếp viên nữ lần lượt hoàn lương. Ông chủ cũng xé đơn bỏ vợ, bỏ bia rượu tuần hai tối đều đặn xem phim "Oshin". Vĩ đại thay là cái đẹp. Hưng hỏi tôi:

"Tại sao em lại phải cam chịu. Em đâu có lỗi".

Tôi với Hưng uống rượu trong cái pub có thằng người Mỹ làm bếp trưởng. Thằng này ưa mặc đồ bộ đội. Kể cũng lập dị. Tôi không trả lời và uống từng ngụm lớn whisky. Trước câu hỏi của Hưng tôi cũng cam chịu. Tôi hơn Hưng bảy tuổi. Trước đây mọi người đều cho tôi là có lỗi. Bảy năm về trước tôi cũng yêu say mê và trong công việc có đôi chút thành tựu. Lúc ấy tôi cũng tự tin ở mình và đặc biệt khắt khe với người.

"Chúng mình uống nốt chén nhớ".

"Uống nữa đã, em không thấy hạnh phúc".

Bằng kinh nghiệm riêng tôi thấy rượu của bất hạnh ngon hơn. Nhưng không sao, tôi nghiện ngập rồi. Vợ tôi dễ dàng nhận ra độ bết nhè ở tôi. "Anh là đồ nhu nhược, bê tha là bản chất của thằng đàn ông không lý trí". Tôi không còn là đàn ông và đương nhiên là tôi sẽ không còn là chồng. Buổi chiều muộn lần ấy tôi có hai vé ca nhạc. Ma đưa quỷ dắt thế nào mà tôi lại có. Tôi dẫn thằng con bốn tuổi ngồi ở yên xe dừng ngo ngoáy rồi chạy vào đón vợ. Hiên thê của tôi công tác ở Viện nghiên cứu thơ ca. Nàng đang làm nghiên cứu sinh và có một khả năng mong manh nào đấy là du học ở Pháp. Nàng say mê nghiên cứu quên giờ giấc. Lúc ấy là mười bảy giờ ba mươi. Tôi nhìn qua ô cửa sổ kính hoa dầu có vệt nứt chừng hai ly. Vợ tôi đang nằm trên lòng giáo sư hướng dẫn. Giáo sư có công trình nổi tiếng. "Sự chung thủy của phụ nữ Việt Nam qua ca dao". Được coi là phát hiện sâu sắc một nét đẹp truyền thống của dân tộc. Tôi quay xuống rủ con trai tôi đi uống rượu. Tôi muốn đào tạo con trai tôi thành hũ dột trước khi nó hoàn thiện chương trình mẫu giáo. Khi nào phụ nữ trở nên trí thức là lúc ấy đàn ông trở nên nát rượu.

Chín rưỡi đúng mọi người đều ngà ngà. Khánh Huyền muốn mời mọi người sang phòng Karaoke và sau nữa thì ra sàn nhảy. Hưng vẫn không đến. Cái ghế để ngổ trống vắng tinh khiết. Người ta không bạc bẽo với cuộc sống đôi lúc nhờ những cái vắn vơ. Bàn làm việc của tôi kê chênh chếch gần cửa ra vào. Phía sâu trong là bàn của Hưng với chiếc Olivetti màu trắng sữa. Nhiều lúc rồi việc tôi hay nhìn quần. Hưng mảnh mai tóc dài. Về non nót lưu giữ cái thừa sinh viên của tôi. Những hôm Hưng với Huyền cãi nhau tôi thường biết. Hưng mở menu trên computer tìm trò chơi tetris. Chật vật mãi không được một nghìn điểm. Tôi dúi thuốc vào gạt tàn ho khê *xi nhan* là Sếp đang ra. Hưng nhấn Esc. Màn hình hiện ra một bảng liệt kê dài. Sếp nhìn nhìn lại đi vào phòng mình không nói gì. Chúng tôi là những kẻ làm thuê. Nếu chúng tôi đều đặn ngoan cuối tháng sẽ có thưởng. Văn phòng chỗ tôi đang làm trả lương thế là cao. Hưng cũng mất nhiều công sức mới xin được vào đây. Khánh Huyền từ trong phòng Sếp đi ra cầm một xấp bản photo. Hưng quay sang tôi.

“Trưa nay anh rảnh không”.

Tôi gật. Hai anh em chúng tôi đi uống bia

hơi. Nắng hanh vàng sóng sánh trong cốc vại.
Hưng hỏi:

“Chị nhất quyết không về nữa à”

“Mình không biết”.

“Đàn bà chỉ là đàn bà. Cái duy nhất không đàn bà ở họ là tình mẫu tử”.

Tôi không biết. Thằng nhóc nhà tôi có thói quen sờ ti tôi. Tôi không cho rằng là nó nhớ mẹ.

“Tối hôm qua Khánh Huyền nói với em là đi học”.

Huyền ưa nhảy đầm. Thì đã sao. Tôi ưa uống rượu và Hưng ưa đọc sách.

“Tại sao yêu nhau người ta còn phải nói dối”.

Có cái dở là Hưng yêu lần đầu tiên. Hồi mới yêu tôi cũng hay đặt những câu hỏi vớ vẩn. Khi trong trắng người ta hay thắc mắc. Con trai tôi hỏi tôi suốt cả ngày.

“Chúng mình uống nốt cốc nhớ”

“Uống nữa đã, em đang buồn”

Sếp công khai chăm sóc Huyền. Tình yêu là doping bổ trợ cho lòng dũng cảm. Tình yêu có đạo đức riêng. Một thứ đạo đức cho phép dẫm đạp lên nhiều thứ. Kha khá những kẻ quân tử hoặc đã bán mẹ mình hoặc tổ quốc

cho tình nhân. Tôi dễ hiểu chuyện tình của Sếp. Đến tuổi ấy, đã có tiền, đã có sự nghiệp mà lại chưa có vợ. Chồng chênh lắm, thế thì phải hoàn thiện nốt. Hưng có ưu thế của người đến trước, nhưng theo các cuốn tiểu thuyết tình cảm, kẻ đến sau thường mạnh. Tôi cậy là anh họ ra giọng với Huyền:

“Em có nên cư xử như vậy với Hưng không”.

“Đừng lên án em, trong chuyện này không có đúng sai đâu.”

“Hưng yêu em nhiều đấy”.

Huyền òa khóc. “Tại sao Hưng ác vậy. Em vẫn nghĩ Hưng là người nhân hậu”.

Mọi người đều khen tôi là tốt nhin. Cách đây mấy tháng vợ tôi có gửi về hai ngàn đô nói là để mua đồ chơi cho con. Thằng con trai tôi thích chơi với bố. Tôi lim dim ngủ, nó lấy nhíp nhổ tóc sâu cho tôi, đôi khi mạo hiểm lấy cả dấy tai. Có thể đồ gỗ xếp hình của hãng Lego hay những toa tàu tự động chạy bằng pin, đối với nó là thừa. Tôi gọi phone cho mẹ vợ tôi ra nhận. Loay hoay cả buổi sáng, ngân hàng không chịu vì mẹ vợ tôi không đúng tên. Bố vợ đi *Dream* đến đón tôi, mong tôi thông cảm là đã làm phiền. Xong xuôi mọi thủ tục mẹ vợ tôi nói Merci. Tôi nói không có

gì. Mẹ vợ tôi tất tả mua hai cân quýt cho thằng nhỏ. Tôi cảm.

Hơn mười giờ, bàn rượu của chúng tôi vẫn giữ nguyên đội hình đi sang phòng nhảy. Đồ mỗi thì bớt đi nhưng rượu thì lấy thêm. Vẫn trống một ghế. Có lẽ mọi người chẳng để tâm. Đề tài nói chuyện đã vượt sang lĩnh vực nghệ thuật. Tôi không biết nhảy đầm. Cũng không có cái thú ngồi uống rượu trong tiếng nhạc sấm sập. Tôi đăm đăm nhìn cái ghế. Thừa một ghế có nghĩa là thiếu một người. Sếp lại gần vỗ vai tôi. Tôi búng tỉnh chạm cốc vẻ nịnh nọt. Sếp mời Khánh Huyền đi một điệu valse. Khánh Huyền thần thờ. Chợt sếp chỉ vào cái ghế trống nói là Hưng sẽ đến. Khánh Huyền mặt nhợt nhạt lắc đầu. Tôi biết sếp thông minh nhưng lần này sếp hơi ngu. Có những chuyện vượt khỏi tầm quyền lực của đồng tiền. Sếp dìu Khánh Huyền ra sàn nhảy, cả hai im lặng điệu luyện trong giai điệu chậm chậm. Ở cơ quan cũ của tôi ban giám đốc bắt cán bộ công nhân viên đi học khiêu vũ quốc tế trong giờ. Đất nước ta mở cửa, ngoài computer và ngoại ngữ một cán bộ ưu tú phải biết nhảy đầm. Giám đốc hứa sẽ tăng lương cho bất kỳ ai đi hết điệu *cha cha cha* mà không xéo lên chân bạn nhảy. Tôi châm thuốc. Sếp dìu Khánh Huyền về bàn và

không hẳn vô tình sắp ngồi xuống cái ghế trống. Bỗng sắp ngã chúi xuống gầm bàn. Tôi chạy lại nâng niu đỡ sắp về ngồi đúng ghế. Tôi chẳng lấy làm lạ, cái ghế đấy không dành cho sắp. Gần mười một giờ. Hai chai Hennessy đã trở vỏ, tất cả đồng thanh gọi chai thứ ba. Vị đạo diễn tóc muối tiêu yêu cầu được hát chung với ban nhạc. Tôi hơi dỗi nhưng trên bàn chỉ còn cam và nho. Bỗng Khánh Huyền đứng dậy. Từ ngoài cửa một người lão đảo đi vào. Tôi đã biết là ai. Hưng bắt tay Sếp, mồm nhiều mùi rượu. Hưng quay sang Khánh Huyền xin lỗi là đã đến muộn. Sếp vỗ vai Hưng. Tôi nôn nao khan, lẽ ra lúc chập tối tôi nên ăn cái gì bổn bột. Tôi không dám trách tôi, đơn giản là thế kỷ hai mươi không có chuyện thần thoại. Chỉ có rất nhiều những trò ảo thuật. Ngoài chuyện tình yêu con người ta còn phải lĩnh lương. Hưng ngồi xuống cái ghế trống. Lương của Hưng cao hơn tôi sáu mươi đô. Tôi hồi hộp. Hưng ngã mạnh hơn Sếp vì ngã ngựa. Hoá ra cái ghế trống ấy chẳng dành cho ai cả. Tôi nhìn Khánh Huyền. Đâu đó phía sau cặp lông mi dày long lanh hình như là nước mắt.

15/1/1995

TỪNG VÒNG KHÓI THUỐC

Tôi với ba tôi ngồi chờ Thúc. Cơn mưa đêm hè để lại nhiều vũng nước đọng trên con đường

nhỏ chạy quanh hoa viên thư viện. Cạnh ghế đá tôi đang ngồi có một vũng nước thật trong, để đỡ sốt ruột, thi thoảng tôi soi mặt mình vào đấy. Thư viện đã hết mùa thi, khá vắng. Cách đây hơn tháng, ngọt ngào là người. Để cho giống trí thức, giới trẻ chen nhau vào phòng đọc. Các cậu sinh viên năm cuối tóc bù xù, phần lớn đeo kính không số, dầm chiêu nhai kẹo cao su. Các cô bé xinh như mơ, hoặc sơ mi thụng hoặc đồ dầm nhí nhảnh ngồi viết luận văn chừng được hai dòng ruỗi nghe nghe liếc trộm anh chàng đẹp trai ngồi đối diện. Nền học thuật tương lai của nước nhà đè nặng trên những đôi vai mảnh khảnh. Ba tôi đeo kính ngồi uống sữa nóng, đọc tờ *Paris Macht* số cũ. Tôi mời ba vào căng tin thư viện

vì là nơi quen thuộc. Từ hồi bị thôi việc tôi chẳng biết làm gì, nhiều sáng loanh quanh từ phòng đọc lên phòng báo tha thẩn xem mấy tạp chí có bìa sang trọng bàn chuyện người cần chó. Ba tôi khề nhìn đồng hồ. Thúc hện tôi tám rưỡi. Thúc đang là Việt kiều, mà theo người ta đồn đại, những người sống lâu ở nước ngoài thường là đúng giờ.

Nắng bắt đầu đậm vàng qua kẽ xanh tán lá. Tôi cũng bắt đầu thấy đói cồn cào vì cóc chè đường. Lúc sớm, khi vội đi đón ba tôi, tôi chưa kịp ăn gì. Sáng qua, Thúc mời tôi đi ăn sáng. Tôi kêu jambon, miếng paté thật to và lát bơ dày ăn với cả cái bánh mì. Thúc không ăn chỉ gọi cóc cam vắt. Thúc khoe là vừa ăn miến cua Hàng Bè. Vài năm gần đây bạn tôi triển miến thêm cả với canh mồng tơi. Còn tôi vài ba năm gần đây chỉ thêm thịt. Thúc là bạn tôi hội đại học, đến năm thứ ba bỏ đi xuất khẩu lao động ở Đông Đức. Bức tường Berlin đổ và Thúc trôi sang Pháp. Ngày xưa tôi với Thúc thân, một phần đi học cùng tuyến, một phần mẹ Thúc với mẹ tôi là bạn buôn. Mẹ Thúc buôn hoa quả, sắc sảo, thích chồng chiều con. Bố Thúc đẹp giai, làm thơ ở đài phát thanh. Thơ của cụ thiên về trường ca nên tôi cũng ít thuộc. Thúc có lần bảo, tôi nghĩ nó đùa. “Mẹ tao nuôi bố tao để làm

cảnh". Hồi ấy, người Hà Nội chưa nuôi chó Nhật. Tôi hay học thi ở nhà Thúc. Nhà rộng, kê nhiều đồ. Cuối những năm bảy mươi những nhà như thế gọi là giàu. Sau này tôi đi làm ngân hàng, thi thoảng Sếp tôi chán vợ rủ tôi đi nhậu ở nhà hàng xịn, có lần gặp bố của Thúc đi với một cô bé còn trẻ và xinh. Ngẫu nhiên tôi ngồi gần, đành phải nuốt miếng bít-tết thật to, mặt méo đi, chắc cụ không nhận ra được. Tôi ăn, Thúc vừa nói vừa hút thuốc. Giọng nó khác xưa, đầy vẻ tự tin của kẻ sang lớn nhớn có gang có thép. Tuần trước Thúc đi thăm lại thầy cô giáo. Tầng lớp trí thức Việt Nam thật buồn. Người già thì mệt mỏi luẩn quẩn trong những giá trị tinh thần cũ kỹ. Người trẻ thì ham mê vật chất tầm thường. Tôi no quá, cố không ợ lia lia gật đầu đồng ý. Thúc thanh toán tiền, hết khoảng mười đô.

Tôi lơ đãng nhìn nắng vàng long lanh trong giọt mưa sót mong manh bám trên những cành hồng đỏ. Ba tôi lại nhìn đồng hồ. Ba tôi tính nghiêm, chắc chiều tôi nên mới chịu gặp Thúc. Hôm kia, Thúc xin tôi số phone nhà riêng của cụ, tôi cho, nhưng vẫn dặn "Ông già kháu lắm, có gì để tao từ từ". Thúc cười. Có tiếng còi xe. Tôi nhìn lên, nhồm người vẫy Thúc. Bạn tôi mặc com lê sẫm, cà vạt đỏ, bước xuống từ chiếc taxi xanh. Tôi giới thiệu ba tôi

với Thúc. Bạn tôi khom mình đưa hai tay trân trọng bắt. Lần đầu tiên Thúc gặp ba tôi. Ba mẹ tôi li dị hồi tôi học lớp bốn. Sau những ngày sơ tán năm bảy hai, tôi và mẹ về sống hẳn với ông ngoại.

- Dạ thưa bác, bác đã đọc hộ con.

Bạn tôi sống nhiều với người tây nên quen vào thẳng công việc.

- Tôi đọc kỹ, được lắm. Duy có vài đoạn tôi gạch chì đỏ phía dưới - Ba tôi cười hiền - Theo tôi anh nên bỏ, sợ người ta hiểu lầm sang chuyện cục đoàn dân tộc.

Cách đây hơn hai tuần Thúc đến tìm tôi trong căn gác rách mái ở rệ đê Phúc Xá. Nhà chủ mới cho Thúc địa chỉ. Bạn tôi nhăn mũi vì mùi chua mồ hôi lẫn trong khói của ấm thuốc bắc. Ông ngoại tôi đang ốm. Hôm bán căn nhà cũ mười tám mét vuông ấy, ông ngoại tôi run run ký nước mắt ằng ằng. Tôi bỏ lễ chiều đi thẳng ra quán rượu đọc ẩm hết một lít. Lạ Chúa, người mang khuôn mặt của Ngoại. Thúc đến sát bên giường của ông ngoại tôi biểu một lọ thuốc Pháp. Tôi thầm cảm ơn bạn. Thúc quay sang tôi rút ra chai Napoléon dít lỏm. Tôi cười. Bạn tôi theo học một khoá đạo diễn, sáu năm gần đây quen nhìn tháp Eiffel như tôi nhìn ra Tháp Rùa. Tôi uống

rượu, ngắm nghĩa thẳng bạn còn nguyên âm ẩm hơi nước sông Sein và thơm mùi văn hoá Âu Tây. Thúc nói là muốn làm một cuốn phim nhựa về Hà Nội. Rất đông Việt kiều ở Paris muốn nhìn Hà Nội đích thực Hà Nội thời kỳ đổi mới. Tôi bảo: “Nếu mày có nhiều tiền đầu tư vào khách sạn, còn thừa tiền mới nên mon men vào nghệ thuật”. Thúc cười khẩy “Chưa bao giờ tao thừa tiền”. Tôi nhìn lại cái đồng hồ điện tử, quả của bạn tôi, tặc lưỡi “Tuỳ mày”. Cũng có thể bạn tôi cần danh, một khái niệm quyền rũ chẳng kém gì lợi.

“Mày có gặp papa không”. Thúc hỏi.

“Thì thoảng, mà cũng không thân lắm đâu”.

Ba tôi soạn từ điển, có một thời gian dài giảng dạy tại một trường đại học lớn. Cụ là một trong số ít trí thức ở miền Bắc được báo đài nói nhiều về học thuật và nhân cách. Ở bên Bộ Văn hoá, vài quan chức trẻ tuổi là học trò của cụ. Tôi chơi bài ngựa.

“Mày định lợi dụng papa tao chuyện gì”.

“À, tao kẹt một vài thủ tục hành chính”.

“Thế thì quên đi. Dù không ưa tao cũng đành phải nói thật, ông già chỉ biết có học thuật”.

“Tao có nhiều tiền mà”

Tôi phì cười, suýt phun cả rượu vào mũi thằng bạn.

“Mày ngu quá, y xì như những thằng mới có của nổi”.

Thúc cũng cười “Yên tâm đi, tao là thằng biết tôn trọng trí thức”.

Thúc định làm bộ phim dài chừng bảy mươi phút, hao hao như kiểu *Hà Nội trong mắt ai* của đạo diễn Trần Văn Thủy. Thằng bạn tôi vẫn vậy, thích chép lại hơn là tự làm. Thúc đưa tôi xem kịch bản phân cảnh, có nhờ tôi sửa lại lời bình. Cốt truyện phim khá hàng chợ. Một thiếu nữ nửa Pháp nửa Việt, đứa con của hai dòng máu về thăm quê ngoại. Cô bé hồi ức vắn vơ nửa quá khứ nửa hiện tại trên vĩa hè của ba mươi sáu phố cổ. Cô bé sẽ hỏi người này, hỏi người kia, già trẻ linh tinh đủ cả. Cuối cùng cô bé làm quen với một nhà Hà Nội học trong một quán (Thúc hỏi “Mày xem có cái quán nào mang đặc thù văn hoá ẩm thực Hà Nội của những năm chín mươi”. Tôi xui nên chọn quán thịt chó). Cô bé được nhà nghiên cứu đứng tuổi (ít nhất tóc cũng phải muối tiêu để dài hất ngược) dẫn đi xem chùa chiến danh thắng. Kết thúc phim, cô bé trở về Pháp với bộ mặt đờ vắn vơ hơn vì đã

khám phá ra những nét đẹp của một nền văn hoá mới. Tôi chưa bao giờ làm điện ảnh, có viết vài ba truyện ngắn mất hút vào thùng thư của các tòa soạn.

"Sao lại phải có Marry Thùy Nhung, tao những tưởng phim tài liệu thì không cần nhân vật".

Chúng tôi đang ở khách sạn, Thúc thuê phòng với giá 120 USD một ngày. Thúc nửa nằm nửa ngồi trên giường phì phèo thuốc. "Với mày tao nói thật. Marry Thùy Nhung là vợ sắp cưới của tao. Bố vợ tao mới là chủ thầu. Phim này là lễ đính hôn ra mắt". Tôi thông cảm, từ xưa đến nay lấy vợ nhà giàu bao giờ cũng vất vả. "Tao nhờ mày hai việc. Thứ nhất đưa cụ ông mày xem qua cho tao. Thứ hai kiếm hộ tao một nhà Hà Nội học".

Tôi đến đưa kịch bản của Thúc cho ba tôi. Tôi bấm chuông, ra mở cửa là một thiếu phụ đẹp kiểu Mỹ, nếu chính danh tôi phải gọi bằng dì. Ông ngoại tôi không ưa ba tôi. Mẹ tôi mất. Ba tôi chỉ dám gửi vòng hoa đến phúng, biết có đến cũng không được vào. Tính ngoại nóng, một khi đã nói là không đổi lời. Hồi mẹ tôi còn, thậm chí nhần nhịn bảo "Ông ngoại ghét ba con, là vì hôm cưới không chịu làm lễ ở Nhà thờ". Tôi không tin lắm. Sáng danh

Chúa. Mẹ tôi buôn bán lật vặt nhưng chưa bao giờ biết nói dối. Hôm giỗ đầu mẹ tôi, đúng lúc cơn sốt võ tén dưng ở Hà Nội đang cao. Tôi làm ngân hàng dính dáng ít nhiều. Tổng số tiền phải đền lên tới hơn năm mươi triệu. Ba tôi biết, gửi một lá thư dài nhiều nghiêm khắc, kèm theo một quyển sổ tiết kiệm tín dụng mười triệu đồng của quỹ Hồ Gươm. Ba tôi hứa nếu tôi đòi nợ hộ được thì cho hai triệu. Tôi đảo sổ, gửi ba tôi nguyên lại tiền, tôi không phải ra toà vì ông ngoại tôi bán căn nhà được mười hai cây vàng.

Thúc hỏi ba tôi về xuất xứ của đền Ngọc Sơn. Tôi muốn uống bia nhưng Thúc gọi cam vắt. Căng tin thư viện không bán rượu, kẻ sĩ thì trượt thêm doping thường hay quậy. Hôm nọ, cũng ngồi tại đây, Thúc cầm đến chai Remy Martin. Tôi giới thiệu phó tiến sĩ Trần Minh Quân với Thúc. Anh Quân giỏi tiếng Hán thạo Anh văn thông Pháp ngữ, có viết chung với ba tôi một cuốn sách. Chớm chớm vào tuổi tri thiên mệnh nhưng anh còn vạm vỡ nhanh nhẹn. Mặt anh hồng hào, tóc anh muối tiêu. Tôi quen nhiều người trong giới khoa học xã hội, duy nhất anh là đáp ứng mọi yêu cầu của Thúc. Tôi làm vài thủ tục xã giao theo phong cách *Minh tâm bảo giám*. Anh Quân trọng lễ, chai không vương không uống,

bia mà ôm không ngồi. Thúc thuyết trình những ý tưởng về sản phẩm văn hoá sắp làm, kể cả những thủ tục hành chính mà Thúc đang vấp. Anh Quân chăm chú nghe, thỉnh thoảng chen những câu hỏi bằng tiếng Pháp. Mọi chuyện thật tuyệt, nhưng có những vấn đề chính tôi lại nhầm. Anh Quân nhất định không chịu đóng phim. Anh nói anh là nhà khoa học chứ không phải là đứa ươn ẹo diễn tuồng. Trước đây tôi tưởng anh thích diễn. Tôi nói là vai học giả trong phim rất nghiêm túc, chỉ cần anh thể hiện đúng như phong độ ngoài đời. Anh Quân lắc, “Tôi sẽ tư vấn cho các cậu những vấn đề thuần túy chuyên môn”. Tôi định nhắc những điều hôm qua anh hứa thì Thúc cấu ngằm vào đùi. Bạn tôi trân trọng mời anh đi dùng bữa trưa. Anh Quân từ chối. Anh đang dở viết bài hai mươi năm trang về vũ trụ người Hà Nội cổ.

“Các cậu nghĩ kỹ đi”.

Anh Quân đi rồi Thúc bảo.

“Mày chọn phải đúng ông đạo mạo rồi”.

“Sao mày kêu là hiểu trí thức”.

“Hay ông ấy muốn đòi thêm *cát xê*”.

“Tao không biết”.

Thúc bản thân ra mặt. Tôi nuốt hết ly

rượu trong bụng thầm khen anh Quân cao
đòn. Cũng phải để thằng Việt kiêu hãnh tiến
này biết người biết của. Tôi tin anh Quân quý
tôi, đặc biệt hồi năm ngoái, tình cờ tôi chứng
kiến anh Quân yêu. Anh đang viết đến
chương thứ ba của luận án thì bị thần
Cupidon bắn trộm. Cô bé hay ngồi đối diện
anh ở phòng đọc, học năm cuối trường Sư
phạm ngoại ngữ, mắt mênh mông đen. Cô bé
dăm dăm nhìn anh rồi lặng lẽ thở dài. Anh rủ
tôi ra gốc trúc run run kể với ngữ điệu của
sinh viên năm thứ nhất được siêu sao Việt
Trình cầm tay. Tôi nhìn mái tóc bạc của anh
không dám tỏ vẻ nghi ngờ. Đối với bạn bè, tôi
là kẻ phóng dăng. Đạo đức tôi hoen ố những
món nợ dâm địa ở các quán bia ôm. Tôi tư vấn
cho anh tỏ tình theo kiểu classic. Một lá thư
không ký tên với văn phong nhang nhác *Tố
Tâm* hừng hờ kẹp vào quyển từ điển Anh -
Việt đúng giữa mục có chữ "Love". Hình như
là thành công. Tôi không biết nhiều về những
người có học và có vợ, khi họ yêu thường kín
đáo. Duy nhất cuối một buổi chiều muộn từ
cửa sổ phòng đọc tôi thấy gần-khuất sau gốc
Phượng, phó bảng Trần minh Quân đang quỳ
trước mặt cô bé, hai tay ôm trái tim mình với
vẻ mặt tha thiết. Tôi hạnh phúc. Tư thế tỏ
tình ở thế kỷ mười ba những tưởng đã thất

truyền. Tuy nhiên, tôi cũng hơi lo lắng vì tôi biết hiền thê của anh. Một nàng sư tử dữ dằn có bờm tủa mái hỉ nhi. Lạy Đức Mẹ lòng lành, chuyện tình kết thúc có hậu với hai cái răng gãy chia đều cho cả Tristan và Iseult. Từ khi có răng giả anh Quân cười duyên hơn và nghiên cứu khoa học sâu sắc hơn. Thúc quyết định.

“Thôi được, mày hỏi lại ông ấy, nếu ông ấy lo được cả giấy phép tao sẽ đưa thêm gấp đôi. Thằng cha ấy đừng già néo mà đứt dây”.

“Còn tao”

“Oh, Mon cher ami”. Thúc cười nhếch một bên mép. “Mày sẽ hưởng lương trợ lý đạo diễn. Và đây cầm trước hai tờ”.

Tôi đứt sâu hai tờ một trăm đô vào túi sau. Tôi biết phận tôi. Tôi qua tôi xem lại lá số. Cung lộc tài Cự môn đắc địa mà lại kèm Tràng sinh, Đế vượng. Những người như thế sang lắm. Tử vi là môn khoa học nghìn đời trân trọng.

Ba tôi lấy tay chấm vào cốc nước cam viết chữ “Phô” bằng tiếng Hán lên mặt bàn, rồi giải thích cho Thúc về từ nguyên. Tôi nhắm tính số tiền Thúc đưa khi hoàn thành bộ phim. Một ngàn năm trăm đô la là hơn mười bảy triệu tiền Việt. Tôi sẽ thuê một y tá riêng

cho ông ngoại, ngày tiêm hai lần. Từ sau Tết vừa rồi ông ngoại tôi đi lại đã dùng gậy, chân phải Ngoại quá yếu.

- Em chào thầy.

Anh Quân cung kính hơi khom người như cố phải hoàn thiện một thủ tục. Anh Quân quay sang bắt tay Thúc, khinh khỉnh nhìn tôi. Chắc anh ngạc nhiên khi thấy ba tôi. Sau hồi anh và ba tôi viết chung cuốn sách có vài chuyện xì xào. Một lần hiếm hoi, ba tôi rủ tôi đi uống bia hơi. Ngà ngà hết hai cốc, ba tôi cay đắng triết lý chuyện học trò bán rở thầy. Tôi ân hận là quên không nói chuyện tế nhị này với Thúc. Anh Quân tự gọi cốc nước cam, lấy chân kéo ghế rồi suồng sã huýt sáo. Đi đâu mất cái phong độ phảng phiu thường ngày. Thúc châm thuốc từ tốn nói:

- Em báo để anh Quân mừng, phim của em đúng ngày mười lăm bấm máy.

- Cậu đã xong mọi thủ tục.

- Cảm ơn anh, từ A đến Z, kể cả việc chọn người đóng vai học giả.

Tôi ngạc nhiên nhìn Thúc, anh Quân lạnh lùng.

- Tôi biết ai giúp cậu rồi - Anh uống một ngụm nước cam rồi quay sang ba tôi - Thưa thầy, em muốn nói chuyện riêng với thầy.

Ba tôi chỉnh lại kính nghiêm giọng:

- Mọi chuyện giữa tôi và anh đã là đủ. Còn anh Thúc này, như hôm qua đã thoả thuận, sáng nay tôi chỉ đồng ý gặp riêng anh.

- Dạ thưa bác, tối qua anh Quân trách con. Như con đã nói với bác, trước khi bác nhận lời con trót làm phiền anh Quân nhiều. Con quen sống với người Tây nên muốn tất thảy là minh bạch.

Anh Quân bỗng cười phá lên.

- Thôi không sao. Cậu là người có tiền, cậu toàn quyền. Chuyện vặt thời kinh tế thị trường - Đột nhiên anh Quân gần giọng - Còn ông, ông đã cướp không của tôi bao lần rồi, nhưng lần này không xong đâu.

Tôi bỗng thấy khát nước. Cái vũng nước trong cạnh ghế tôi ngồi ngẫu đực bùn vì có ai đó vô tình giẫm chân vào. Cổ họng tôi khô khốc cồn cào khát như là đã đi lâu lắm giữa hoang mạc. Tôi những tưởng không bao giờ biết đau đớn nữa. Tôi thấy hình như là Thúc cười. Những kẻ có tiền lại thông minh thường ưa nghịch ngợm. Tôi lơ mơ đi vào căng tin hỏi mua chai nước khoáng mặn. Tôi phải thanh toán hai tờ một trăm đô Thúc đưa hôm trước. Tôi uống từng ngụm lớn, cầm cả chai mà ngửa cổ. Lạy Chúa, xin Người ở lại với con vì

trời đã đổ chiều. Tôi đi lại gần bàn có ba người. Bạn tôi thoả mãn nhả từng vòng khói thuốc tròn tròn vào cổ ba tôi và anh Quân. Tôi quò quạng vung chai đập mạnh. Có tiếng hét giọng lạc đi như giọng ba tôi. Lạy Chúa con là kẻ có tội.

20/8/1995

MƯA VÀO NGÀY CƯỚI

Ngày cưới tôi, mưa không nhiều, nhỏ và mịn. Đây là điềm may, sách số nói thế và giáo sư Trần bạn bố tôi cũng nói thế. Tôi đi lấy chồng, không ngỡ ngàng không yêu cũng không ghét. Chồng tôi hiền lành nói được chút chút tiếng Việt. Mọi người thường cười những câu bập bẹ của chồng tôi, nhưng là cười yêu. Hôm chồng tôi nói với giáo sư Trần muốn được làm *tử sĩ* để luyện thêm tiếng Việt, giáo sư cười rung mớ tóc bạc “Anh Isêkura này, người Việt khi gọi những kẻ có học luyện thi là sĩ tử. Còn như anh nói, anh sẽ thành *I sê-thây-ma*”. Suốt một năm trước ngày cưới chồng tôi là sếp nhất của tôi. Chờ một ngày văn phòng nhiều người nghỉ phép, vị đại diện trưởng quỹ xuống vừa tỏ tình vừa cầu hôn khi tôi đang ngồi soạn thảo văn bản trước màn hình computer. “Anh đã muốn yêu em. Sẽ cưới anh nhiều nhé”. Tôi không phải là tiểu thư Natasa nên không thấy hồi hộp trước

phiên bản có lỗi tư thế của công tước André. Để cho giống tiểu thuyết tôi ngược nhìn trần nhà hai phút nhẹ nhẹ gật đầu. Khi biết tin, bố mẹ tôi đều tăng huyết áp. Hạnh phúc là doping.

Tôi bước ra khỏi khách sạn trên tấm thảm nhung xanh chạy suốt bậc tam cấp đến cánh cửa chiếc Toyota trắng sữa viền hoa hồng đỏ. Mưa dịu dầm một bên voan. Những người thân của tôi ngáy ngất mùi Hennessy và Champagne đứng một hàng dài trong mái hiên rộng. Lúc này ông cậu tôi, phó tổng giám đốc Ngân hàng Công thương đến gần hỏi nhỏ về tiền lương của chồng tôi. Hạnh phúc đơn giản là giàu sang. Chồng tôi gặp người chào quan khách, vòng bụng làm tư thế đôi phần khiếm nhã. Tôi băng quơ nhìn qua đường và chợt rùng mình, không phải vì lạnh, tôi đã thấy anh rồi. Có ai đẩy mở hộ cửa xe hoa, tôi vội vã chui vào kệ cậu thợ ảnh đang gào lên đòi chụp một kiểu ảnh đã dặn trước *ngập ngừng lần cuối*. Chồng tôi âu yếm ngồi cạnh tôi, vẻ mặt vẫn chưa hết thích thú trước những tập tục của một truyền thống văn hóa lạ. Tôi dăm dăm nhìn qua cửa kính mờ đục, anh vẫn đứng rũ rượi bên gốc sấu già với mái tóc lỏa xỏa bết nước mưa. Tôi và anh yêu nhau đã dài, có thể nói dài nhất trong các

cuộc tình của tôi. “Về đi anh”. Lần cuối gặp nhau tôi cũng nói vậy.

“Em không yêu anh nữa sao”

“Không hẳn thế”

Anh bỏ cái bút vẽ, run run châm điều thuốc. Anh cũng run run khi nói chuyện với bố mẹ tôi, nghề nghiệp của anh bố mẹ tôi nặng đầy ác cảm.

“Con yêu cái thằng ấy thật à”.

Mẹ tôi vừa kể mắt vừa hỏi. Tôi không trả lời, hơi thấy khó chịu, ở tuổi ngoài bốn mươi, người ta không nên đánh phấn son quá dày. Mẹ tôi đang theo học một “cua” nhảy đầm, bố tôi bật đèn xanh. Vị trí công tác của bố tôi hay phải dự những buổi chiêu đãi, các quý phu nhân đành tuân thủ nguyên tắc “phi khiêu vũ bất thành lady”. Bố tôi sùng đồ ngoại nhưng lại dạy tôi thâm thúy bằng câu ca dao nội. *Lấy chồng cho đáng tấm chồng. Bơ công trang điểm má hồng răng đen.* Lấy chồng là một đề tài triền miên quấy rầy phụ nữ. Nó cũng giống như đàn ông bị ám ảnh bởi công danh sự nghiệp. Thế nhưng, muốn đạt được danh hay lợi người ta có thể dè tiện. Không hiểu lấy chồng có làm thế được không.

Xe hoa bắt đầu chạy chậm chậm. Giây phút rung rung của một đời con gái. Tôi vô

cầm. Chồng tôi hôn lên tóc tôi âu yếm, đưa tay xoa nhẹ bụng tôi. Sau lần đi Đà Lạt nửa công tác nửa đi chơi, tôi có bầu. Tôi thông báo ngắn gọn bằng tiếng Anh cho người cùng đi, về mặt vị trưởng văn phòng đại diện đảm đảm hạnh phúc. Tôi không thở dài vì tôi đã biết nhiều. Chồng tôi bốn mươi tư tuổi lẻ ba tháng, sáu năm luôn khao khát *ba by*. Đã hai lần ly dị, một lần được lời chín mươi tám ngàn “đô”. Và một lần bị thiệt xêm xêm ngàn ấy. Đầu tư rất nghiêm túc vào hôn nhân mà vẫn không sao tạo dựng được thế hệ sau. Chồng tôi đam mê trẻ con một cách bệnh tật. Cả khoảng dài của thiếu thời chồng tôi ở cô nhi viện. Nói theo phân tâm học, đấy có thể là một ẩn ức ngấm. Giáo sư Trần lý giải, những người Á Đông đa phần chịu ảnh hưởng của Nho giáo từ sâu thẳm vô thức. Mạnh Tử dạy *tam đại bất hiếu vô hậu vi đại* nghĩa là không con tội to lắm. Tôi khó chịu nhiều cách ăn nói của bọn nhà Nho, hóa ra phụ nữ chỉ là cái máy đẻ. Giáo sư Trần cười, giải thích sự dị biệt của các quan điểm nhận thức xã hội xuyên dọc thời gian. Đàn bà từ Đông sang Tây chưa cần kể đến trình nữ tiết phụ mà ngay cả dân phụ lãng loạn đều coi chuyện chồng con là trọng. Giáo sư Trần thôi không nghịch tóc tôi, nói nghiêm túc “Em sẽ là một

bà mẹ tốt". Tôi không biết, tôi không thấy mình thay đổi gì nhiều từ lúc có bầu. Có lẽ tôi chưa kịp yêu con tôi vì tôi chưa kịp chuẩn bị làm mẹ.

Tôi giặt mình ra khỏi vắn vợ. Ngã tư chiều mưa đèn đỏ không người. Tôi nói với bố mẹ không cho ai đi theo đưa dâu, mọi thủ tục làm trọn vẹn ở khách sạn. Qua gương chiếu hậu tôi thấy cái xe "cuốc" với dáng lêu nghêu quen thuộc. Anh vẫn chưa chịu về, chẳng lẽ anh mệt mỗi đến vậy sao. Anh nói yêu tôi chắc vì tôi đẹp. Còn tôi, tôi có yêu anh không. Có một hồi anh thích vẽ tranh khỏa thân, cô bé người mẫu nhiều nét tròn mé anh lắm. Tôi không ghen. Tôi hồn nhiên lần cuối vào chừng giữa năm lớp mười trung học. Tôi và mẹ tôi bắt gặp bố tôi ở chung phòng với một người đàn bà lạ. Mẹ tôi chưa kịp lu loa, bố tôi đã vút ra một xấp ảnh có mẹ tôi đang ôm một người đàn ông khác. Cho đến giờ tôi chẳng còn tin vào bất cứ cái gì. Tình yêu, tình mẫu tử, tình bằng hữu. Những khái niệm sang trọng và chỉ thuần túy sang trọng. Mọi chuyện chẳng thiêng liêng cũng chẳng nhảm nhí. Tôi có yêu anh không. Vẻ hoang dã của anh an ủi tôi vào đúng thời điểm buồn chán nhất. Anh vẽ nhiều nhưng thiếu một lẽ căn bản, tài năng. Anh trót học mỹ thuật và phải hành nghề nghệ

thuật. Xã hội ngày thơ thường thích gọi sinh viên tốt nghiệp trường Yết Kiêu là họa sĩ. Tranh của anh thường vẽ vẹo, một thứ uốn éo làm dáng. Đây không phải là nhận xét của tôi mà của nhiều đồng nghiệp cùng trường anh. Nhưng anh không nản, vẫn hăm hở vẽ. Anh tin chắc một điều, xung quanh sự cô đơn của thiên tài bao giờ cũng đầy rẫy sự ghen tuông bất tài. Con người kể cũng buồn cười. Đàn bà cố nghĩ mình là đẹp. Trí thức cố chứng tỏ là uyên bác. Nghệ sĩ sợ bị coi là bất tài. Tôi bảo anh, anh phải kiếm tiền, có tiền người ta sẽ nghĩ về anh khác. Anh khinh bạc “tiền là cái gì”. Tôi hỏi lại giáo sư Trần, giáo sư nói đơn giản nhưng tôi nghĩ là đúng. Tiền là phương tiện tốt nhất để đưa đến hạnh phúc.

Một thời gian dài, đối với tôi, giáo sư Trần là thần tượng. Mái tóc muối tiêu dài vừa đủ bông bênh quanh vầng trán rộng. Kiến thức tuyệt vời và năng khiếu ngoại ngữ tuyệt vời. Giáo sư làm đau lòng các cô gái mới lớn và làm hài lòng các nàng quả phụ có tiền. Giáo sư là bạn của bố tôi và sau đó là người tình của mẹ tôi. Tôi hết “sốc” rồi. *Hỡi ơi, tôi không bao giờ được trẻ. Khi tôi trẻ, tôi đã già một nghìn tuổi hơn tất cả những người già. Không*

hiếu Nietzsche hay Kafka đã nói vậy. Tôi không còn thiếu nữ năm tôi học dở lớp mười hai và lúc tôi tốt nghiệp đại học, tôi tốt nghiệp về nhiều mặt. Các bạn gái cùng lớp của tôi nhiều người phải giấu, phải che. Biết sao được. Không ít những ông bố bà mẹ về già mới chịu đứng đắn, nổi cơn dị ứng khi thấy phong hóa suy đồi. Báo Tiền phong trong hàng chục số liên tiếp mở diễn đàn cho thanh niên nam nữ tranh cãi về chữ Trinh. Tham gia hăng hái nhất là phụ nữ ế chồng. Tôi yêu đàn ông hơn đàn bà, tất nhiên là những người đàn ông thông minh. Tôi vò mớ tóc bạc của giáo sư, nũng nịu hỏi.

“Anh có thấy vấn đề gì về đạo đức không”

“Em đáng sợ lắm”.

“Anh ngại mọi người biết à”

“Nếu mọi người biết, anh sẽ nổi tiếng như ông già Goethe”.

Tôi là *secrétaire* cho giáo sư. Quan hệ giữa chúng tôi thỏa thuận là bí mật. Những người có học hay ở chỗ luôn có đủ chữ nghĩa để biện minh cho các hành vi của mình. Hồi yêu tôi, cứ cho là như vậy, giáo sư viết một loạt bài khảo cứu rất sâu sắc về tâm thức người Việt. Tình yêu không những là động lực của thi ca mà còn là động lực của khoa học. Trong

ngành dọc của mình, giáo sư Trần là người nổi tiếng có nhiều ý kiến. Đương nhiên có vài trùng lặp, kể cả ý người khác. Tôi thích trí thức hơn nghệ sĩ, đặc biệt là những nhà nghiên cứu khoa học xã hội, họ vay mượn nhưng sáng tạo. Giáo sư Trần nói.

“Sự trung thực cực đoan không có chỗ đứng trong khoa học. Em đọc nhiều nhưng đừng nên tin sách”

“Thế có nghĩa tất cả chỉ là giả dối”

“Anh không biết”

Tôi tò mò nhìn giáo sư. Câu trả lời phảng phất của một công án Thiền. Ngộ tính của tôi thấp, tôi chưa đạt đến cảnh giới của sự biết. Hồi ấy, có lẽ tôi yêu sự uyên bác bằng bạc khó hiểu ở giáo sư. Tuy nhiên, tôi tin giáo sư thật thà vì đa phần khi bàn về học thuật cả hai chúng tôi đều nằm trên giường không mặc quần áo gì cả.

Chồng tôi bắt đầu hút thuốc, loại Dulhill đỏ. Mùi khói nặng làm tôi tỉnh táo. Mưa có vẻ dày hạt hơn. Chúng tôi sẽ về cái villa nhỏ chồng tôi mới thuê ở sát mép hồ Trúc Bạch. Tôi hồi hộp quay lại đằng sau. Một sự mơ hồ nào đó kích động. Vẫn thấy anh, cái xe "cuốc" lão đảo đi sau với một khoảng cách nhất định. Anh ấy yêu mình, anh ấy thực sự yêu mình.

Tại sao tôi lại không tin vào điều ấy. Ở sâu trong tôi rung rinh xanh non như cái thuở đi học be. bé vẫn thường tin trong mỗi quả thị đều có cô Tấm. Trước hôm đi Đà Lạt tôi qua nhà anh. Căn phòng nhỏ trên gác hai bữa bộn những tranh dang dở “Em sẽ lấy chồng vào cuối thu”. Anh lặng người cầm tay tôi. Bản *Hạ trắng* thao thiết với kèn saxophone từ cái cassette đặt chênh vênh trên nóc tủ. Anh nấc khe khẽ rồi òa khóc. Tôi rút gói Dulhill châm băng quơ một điệu cổ không nhả khói. Anh yếu đuối quá.

“Người ấy chắc là nhiều tiền”. Giọng anh khàn khàn.

“Chồng em là người nước ngoài”.

Anh đột ngột hôn tôi, vòng tay hăm hập níu kéo. Cũng như nhiều người đàn ông, người yêu tôi vẫn có kiểu ham muốn ấy. Tôi gỡ nhẹ tay anh, sự vớt vát làm tôi ghê. Khi yêu, người ta đều mong muốn trinh bạch. Tôi không còn và cái số của tôi mãi mãi không được gặp. Nhưng hôm nay tôi hy vọng là ngày hạnh phúc.

Đến đầu đường Thanh Niên, xe hoa đi nhanh hơn. Tôi hạ cửa kính xe, mưa bay ngược đậm đậm tạt. Tôi ngoái hắt người, không còn thấy anh nữa. Tôi rưng rưng buồn.

Tôi cởi voan, chồng tôi mở cửa xe. Tôi đã có gia đình, hôn nhân không hẳn là hạnh phúc. Chợt nhiên tôi bảo “Em phải quay về nhà”. Chồng tôi ngạc nhiên. Tôi giải thích, tập tục nghìn đời của người Việt, con gái sau khi đón dâu bắt buộc phải về nhà một mình chào bố mẹ. Chồng tôi chiều và tin tôi. Tôi đưa chồng tôi bó hoa cưới và nói sẽ đi chừng ba mươi phút. Chồng tôi vội ra bảo cậu lái xe, cái Toyota trắng sữa chậm chậm quay lại con đường chúng tôi vừa đi. Mặt Hồ Tây sóng sánh màu sáng mặc dù trời vẫn nặng mây. Tôi thấy nhớ anh, tha thiết nhớ. Hạnh phúc là tình yêu. Xe đi dọc Thụy Khê đỗ trước cửa nhà anh. Tôi rút tờ năm mươi “đô” dặn cậu lái xe ngồi chờ. Cái cầu thang lên căn phòng gác hai quen thuộc ẩm ướt rêu. Tôi không gõ cửa, luôn tay qua lỗ nhỏ hất then như bao lần tôi đã từng mở. Người yêu của tôi không ở một mình. Tôi cần môi, trong quả thị vẫn chỉ là hột thị. Chàng họa sĩ của tôi gục đầu vào lòng cô người mẫu có nhiều nét tròn. Anh ngẩng khuôn mặt bết nước mưa hay nước mắt ngơ ngác nhìn tôi. Tôi bước xuống cầu thang từng bậc một. Trời vẫn gió sững đầy hạt nước. Hình như ngày cưới của ai cũng có mưa.

25/7/1996

NGƯỜI ĐI THI HỘ

Căn buồng tầng hai yên tĩnh so với sự ồn ào của đám thí sinh tan thi đang lấy xe. Bạch đã ngồi thật lâu một mình trước cái bàn rộng, mặt gỗ dán đánh véc-ni vàng lủng chông mấy chén trà nguội. Lúc này nộp bài, Bạch chợt linh cảm điềm gở. Vị giám thị có tuổi nhìn anh chăm chăm. Bạch ký thẩu cẩn thận theo dòng kẻ. Số báo danh 395. Trần Đức Long. Ra đến cửa phòng Bạch khẽ từ từ thở. Cái nặng nề chẹn bên ngực trái nhẹ dần. Bạch vòng ra đầu hồi dãy nhà gửi xe vẫn với cảm giác ai đang theo dõi. Sáng danh Chúa, lẽ ra hôm nay mình phải đi bộ. Một cô bé nữ sinh liếc vội xung quanh rồi cho tay vào sâu trong ngực tròn căng rút ra một tập giấy photo khổ nhỏ. Cô bé lật xuôi lật ngược, chợt bật khóc, có lẽ lúc thi đã giở nhầm trang. Bạch lấy vội cái xe đạp dắt ra cổng trường. Có hai người đàn ông trung niên mặc thường

phục chấn lối. Người đàn ông cao hơn đeo kính nói điềm đậm "Mời anh theo tôi". Trong tiểu thuyết trình thám các nhân viên an ninh quen dùng những mẫu câu như vậy.

Bạch thấy thêm thuốc, thậm chí thêm một ngụm rượu. Hồi học năm thứ ba, Bạch bắt đầu uống nhiều. Hình như là tuổi trẻ, hình như là thất tình. Chẳng còn muốn nhớ. Có nhớ là nhớ một chuyện. Hồi xong kỳ thực tập, cả lớp liên hoan ăn bánh nướng. Bạch đói hầu như toàn nuốt chửng. Ăn xong thằng lớp trưởng đến muợn thông báo, bánh Trung thu khuyến mại của nhà hàng Mãn Huê Lầu trong một vụn cái có một cái dấu hai chỉ vàng. Suốt cả tuần kế tiếp, Bạch đành phải ỉa bỏ. Người đàn ông đeo kính lúc ấy đi vào cùng một phụ nữ có khuôn mặt tóc dài phi dê kiểu cổ. Cô Loan. Vậy là họ đã biết. Cô Loan dạy toán từ hồi Bạch còn ở lớp chuyên. "Một trong những học trò cứng của tôi đấy". Ông trung niên lạnh lùng rút gói "555", thong thả châm điếu thuốc chăm chăm nhìn Bạch.

- Anh thi hộ lần này là mấy lần.

- Dạ thưa, lần đầu.

Lần đầu Bạch thi hộ cách đây ba năm. Tất nhiên cũng được tiền nhưng không nhiều như bây giờ. Hàng phở Tân Mỹ nổi tiếng chỉ bán

sáng và chiều tối. Cái vỉa hè rộng, buổi trưa cho gánh bún chả rong của mẹ Bạch ngồi ké. Bạch làm hợp đồng ở một viện sang trọng nhưng nghèo nàn việc. Giáo sư viện trưởng lấy vợ trẻ, kỳ trăng mật miên man kéo dài. Đều đều buổi trưa, Bạch ra ngồi quạt than nướng thịt và trông chừng công an. Mồng một và ngày rằm, mẹ Bạch mua cân táo hoặc cân cam mang biếu ông bà Tân Mỹ. Gọi là thơm thảo cái nghĩa chịu ơn. Ông bà chủ hàng phở nhiều tiền và hiếm con, duy nhất một cậu. Hoàng tử Phở đẹp giai, rất thích ăn béo nhưng mỡ mặt vừa đủ. Cậu thi tốt nghiệp phổ thông bốn môn hai mươi điểm rưỡi. Ông bà Tân Mỹ hãnh diện về học lực của hoàng tử, ông bà không phải chạy mất ba "vé" xin phúc tra điểm như hai cô công chúa sinh đôi nhà mỳ vằn thắn giữa phố. Hoàng tử Phở kém Bạch chừng sáu tuổi và đã hai lần thi trượt đại học. Mẹ bảo Bạch "Con xem có gì giúp được cho em, ông bà Tân Mỹ có ơn lớn với nhà mình". Bạch vâng. Khi cái xít-đờ-ca của công an xuất hiện đầu phố, Bạch với hai con bé em vợ vội bàn ghế nhét tất cả vào trong hàng phở. Có lần vội quá làm vỡ cái xi-nhan *Dream* của cậu hoàng tử, bà Tân Mỹ dễ tính chửi yêu. Ông bà Tân Mỹ bán phở có nghề, nhiều quan chức đầu ngành sáng chủ nhật nào cũng

dưa vợ con đến ăn. Miệng quan khác mồm dân, đã khen ngon không phải sự thưởng. Báo chí cũng đồng tình coi đây là một địa chỉ văn hoá ẩm thực đặc sắc của Hà Nội. Ông bà Tân Mỹ rất vui khi Bạch đến dạy thêm cho cậu hoàng tử. Buồng hoàng tử Phở nồng nặc mùi nước hoa Cologne. Thi thoảng cơn gió nam lãnh đãng mang theo mùi thơm tái gấu từ thùng nước dùng đang sôi dưới chân cầu thang. Nhà văn Nguyễn Tuân sành ăn có dặn, người biết ăn là phải ăn phở bò chín. Bạch nuốt nước bọt. Cả tháng nay Bạch không đi lễ nhà thờ, buổi chiều ra Bồ Hồ tập ngồi thiền. Hai tuần gần đây tư duy luôn vọng kiến đến miếng gấu màu nâu tươi viền dẻo mỡ nhờ vàng. Công phu tu tập cả tháng coi như bỏ. Đến buổi học thêm thứ tám, hoàng tử Phở ngập ngừng nhờ Bạch thi hộ. Bạn hoàng tử Phở năm ngoái đã đỗ theo kiểu ấy. Một phương pháp đơn giản nhưng tương đối chắc chắn. Bạch vẫn làm một bộ hồ sơ thi vào trường Bách Khoa theo đúng tên hoàng tử Phở, ngày tháng năm sinh na ná. Hai bộ hồ sơ dự thi sẽ nộp cùng một ngày. Số báo danh thường được xếp theo vần chữ cái nên xác suất ngồi cùng phòng là chín mươi phần trăm. Nếu được ngồi cạnh nhau thì quá đơn giản. Hoàng tử Phở cứ việc chép lại. Còn nếu

ngồi cách, Bạch sẽ để trống số báo danh, khi nộp bài sẽ ghi số báo danh của hoàng tử Phổ và hoàng tử Phổ thì làm ngược lại. Mọi chuyện thay ảnh ở thẻ dự thi, ép dán, bạn hoàng tử Phổ lo liệu. Bạch im lặng hút thuốc. Tàn trắng đục chạy dài đến đầu lộc không gãy. Có lẽ không còn cách nào khác. Hoàng tử Phổ tuy biết H₂O là nước, nhưng lại đọc /x/ → x là *ích xì đi hai nạng tiến tới hột lạc ngã ngựa*. “Cậu phải thưa chuyện này với ông bà”. Hoàng tử Phổ lưỡng lự gật đầu. Ông bà Tân Mỹ ngồi sập gụ thọt Bắc Ninh đóng giả cổ nói chuyện với Bạch. Nếu hoàng tử Phổ đỗ, ông bà sẽ giả Bạch năm triệu. Còn nếu trượt mẹ Bạch vẫn đều đặn được bán bún chả qua trưa. Cả Bạch và ông bà Tân Mỹ cố tránh nói chuyện về khả năng xấu hơn. Mùa thu tựu trường năm ấy, hoàng tử Phổ run run cầm giấy nhập học, điểm số hai mươi lăm rưỡi chỉ thua thủ khoa một điểm. Đây cũng là kinh nghiệm cho Bạch, những lần thi sau thường thường Bạch bỏ không làm câu cuối.

- Anh có ý thức được việc làm của anh không.

Ông trung niên trầm giọng hỏi. Cô Loan nhìn Bạch, cô vẫn đứng xoay xoay cái bút bi, thói quen nhiều năm của giảng đường.

- Dạ thưa, em nông nổi quá.

Con người là cây sậy biết suy nghĩ. Một triết gia được Bạch yêu nhất hồi còn phổ thông đã phát biểu vậy. Ông giáo sư người Nga, cũng Bạch lắm, rất không thích Descartes. Mùa hè sinh viên đầu tiên ở Khắc-cốp, Bạch gửi về nhà được năm trăm đô và một bộ complé biểu bố. Tay trùm đầu tư quần áo người Nghệ Tĩnh, một ông chủ nhơ nhỡ ở Mát khen Bạch có tố chất của người biết làm ăn. Đấy cũng kể là người có tình cảm. Khi biết Bạch quyết định bỏ học về nước, anh ta cho riêng hai trăm đô. Bạch xuống sân bay không ai đón vào chiều muộn của tháng giữa thu. Một con bò thông thả gặm cỏ dọc đường bằng. Nền kinh tế Việt Nam đang loay hoay mở cửa. Nàng hải quan mặt nhiều trứng cá, nghi ngờ nhìn vẻ dúm dỏ của Bạch. Ở Mát, cũng có vài người đề nghị Bạch chuyển ngoại tệ về có tính tiền công. Đa phần những dịch vụ kiểu này những người sở hữu hộ chiếu đỏ thường làm. Thời gian ấy có nhiều chính sách ngô nghê về ngoại tệ. Bạch là *thảo dân*, bảy ngàn đô mang theo để cẩn thận dưới đáy gói kẹo mà Bạch đang cầm ở tay. Nhân viên hải quan làm nhiều thủ tục khám kỹ, họ không để ý và lạnh lùng từ chối kẹo Bạch mời. Nàng hải quan thì thoảng nhìn trộm Bạch. Bạch

chăm chăm nhìn trả vào nút khuy cổ không cài. Khuôn mặt nhiều nét thô của nàng ứng đỏ, với nhan sắc ấy chắc chưa bao giờ được gặp kiểu nhìn ấy. Chỉ cần nàng bối rồi là Bạch thành công. Vừa đến cửa nhà. Bạch hỏi mẹ “Bố con đâu”. Ông giáo già về hưu nửa nằm nửa ngồi run run nhìn cậu con trai. Quý tín dụng Hồ Gươm vỡ nợ, thả bong bóng lên trời món tiền dành dụm giấu vợ giấu con của cựu giáo viên trường Việt Đức có thâm niên ba mươi nhăm năm dạy học. Ông giáo bán thân bất toại vì trúng nước mưa khi đang đứng cuối đám biểu tình đòi nợ trước cửa Ủy ban Nhân dân Thành phố. Bệnh không nan y nhưng tiền thuốc đắt. Bạch chắt vạt xin học lại trường cũ, ngoài hai buổi rửa bát hàng bún rong, suốt ngày lăm lỳ nghĩ cách kiếm tiền.

- Anh nghe tôi đọc lại biên bản, có điều gì thắc mắc anh cứ nói.

- Dạ.

Mình sẽ cố vớt vát. Mọi người dễ mủi lòng trước những gì thê thảm. Bạch cúi gằm đầu hơi rung rung đôi vai, cố sụt sịt hai lỗ mũi khan không có nước. Năm năm gần đây Bạch không còn biết khóc. Lần khóc cuối cùng là khi nghe ông bác sĩ nói bệnh bố Bạch không

thể chữa. Ông trung niên quay người nhìn ra phía cửa sổ. Cô Loan vẫn không ngồi, mắt vu vơ nhìn xa. Bạch biết cô Loan nhiều, cô đa cảm nên luôn tỏ vẻ nghiêm khắc. Bạch hơn một lần được cô bảo đến nhà ăn cơm chiều. Cô Loan lấy chồng muộn và hiếm con. Chồng cô, đương kim thứ trưởng của một bộ tên tuổi, tò mò ngắm thằng con trai gầy gò mà vợ trân trọng giới thiệu là thần đồng toán học. Hồi năm ngoái, Bạch có nghe mấy thằng bạn cũ kể lại, vợ chồng cô đã li dị. Chồng cô nhiều tiền, thông thường những đàn ông dư dật khó yêu nổi vợ.

Bạch nhận lời thi hộ lần này tự nhủ là lần phiêu lưu cuối. Thân chủ do hoàng tử Phổ giới thiệu. Thực ra chuyện này có đôi chút tế nhị. Hoàng tử Phổ mách mối cho Bạch một cô bé con nhà mới giàu. Đây là một định hướng kinh tế không phải là không hiện thực. Cô bé mười chín tuổi nhí nhánh học đại học mở, yêu thi ca và thi sĩ. Chính vì nàng, các nam sinh viên cùng trường đã làm thơ. Tập thơ với lời tựa của một thi sĩ có danh, suýt được giải khuyến khích của Trung ương Đoàn. Mối tình đầu của nàng với vị thi sĩ đầu bạc ấy bị tan vỡ bởi nguyên nhân thuần túy thơ ca. Vào ngày sinh nhật nàng, vị thi sĩ có tuổi đọc tặng bài

thơ tình tứ tuyệt. Do cách gieo vần hiện đại nên trong khi đang ngâm thi sĩ bị rơi ra ba cái răng giả. Là tín đồ của chủ nghĩa duy mỹ, nàng thấy tổn thương trước sự xúc phạm cái đẹp. Để khuây khoả bất hạnh, chiều chiều nàng cô đơn lượn quanh Hồ Tây trên chiếc Suzuki màu hồng nhạt. Bạch bắt đầu lên đường chinh phục "tình yêu - kinh tế" bằng kế hoạch thi hộ anh trai nàng vào trường Kinh tế kế hoạch. Long, anh giai của nàng, là người minh bạch. Với tinh thần business của thị trường mở, anh giai của nàng bắt Bạch phải nhận thầu từ A đến Z. Tất nhiên với giá hấp dẫn. Hợp đồng được soạn trên máy computer OLIVERTY đời mới nhất, đầy đủ chữ ký của cả hai bên đối tác. Ngoài ra, anh giai nàng thoả thuận miệng sẽ giúp đỡ tối đa để Bạch nhanh chóng trở thành em rể. Và để chứng tỏ là người đứng đắn, anh giai nàng đã cung cấp không tính toán về những sở thích của cô em gái. Có một chi tiết Bạch cho là quan trọng. Gần đây, sau cái chết đột ngột của nam diễn viên Lê Công, nàng bỏ cơm hai ngày và sáng tác ba bài lục bát. Trước đây Bạch chỉ biết nàng thích ăn bún chả. Bây giờ Bạch đã biết món ăn tinh thần của nàng là gì rồi. Trong bữa rượu trước hôm thi ước chừng một tuần,

tuân thủ đúng trình tự hợp đồng, anh giai nằng đưa trước sáu "vé" kèm theo tấm thẻ dự thi mang tên Trần Đức Long, số báo danh 395 có ảnh 4x6 của Bạch. Không hiểu sao ngay từ hôm ấy Bạch đã thấy một nỗi phập phồng vô cố. Các buổi chiều, Bạch đi lễ đều mông lung cầu nguyện. Rõ ràng có một điều gì đó gờn gợn. Chắc Thiên Chúa đã mách bảo thông qua linh tính thiên cảm. Nhưng Bạch cần tiền, rất cần tiền. Mẹ Bạch cũng nhận ra vẻ bồn chồn hoảng hốt của cậu con khi bà cầm xấp tờ năm chục ngàn Bạch đưa. Bạch nói tránh "Con đang tính toán chuyện lấy vợ". Mẹ Bạch cũng mang máng biết chuyện về nằng. Có nhiều buổi trưa hanh, nằng đến một mình ăn bún, gọi suất chả đúp với nước chấm thật nhiều tỏi. Mẹ Bạch khắp khối nhìn Bạch, bà sung sướng cười như mếu. Con giai nhà nghèo mà lấy được vợ giàu luôn được coi là kỳ tích.

Ông trung niên tiếp tục hút thuốc, căn phòng quần đặc nhiều khói. Giây phút phán xử của ngày tận thế sắp tới. Cô Loan bỗng ngừng bước, ngồi xuống cạnh Bạch. Cô băng quơ cầm tờ biên bản đọc lướt lướt nhưng mắt để đâu đâu. Đột nhiên, Bạch thấy lơ mờ hy vọng. Bạch nhớ nhanh rằng, đã có lần cô

Loan ghen, bỏ dở bữa cơm khi cô hỏi về gia cảnh Bạch. Cô Loan nói chậm:

- Xin lỗi, tôi muốn nói chuyện riêng với anh được không.

Tim Bạch đập nhanh khi thấy ông trung niên đeo kính gập đầu, chắc ông ta cũng chỉ biết cô Loan là người nguyên tắc. Căn phòng trống chơ vơ chỉ còn có Bạch. Bạch liếc nhìn quanh rồi cho cả bốn ngón tay vào chén trà nguội dở. Bạch đập đập những giọt nước lên má mình. Những người khóc nhiều mặt mũi phải lem nhem. Ông trung niên có vẻ là người khó xúc động. Thôi đành, mọi sự đều là ý Chúa. Phía dưới, sân trường đã vắng lặng, Bạch thì thảo đọc kinh Kính mừng. Lạy Đức Mẹ nhân từ, xin Người phù hộ cho con. Cô Loan đi vào một mình tay cầm tờ biên bản hình như vẫn chỉ có một chữ ký. Bạch khẽ cúi đầu, khép hờ mắt nhìn xuống chân ghế, cố giữ vẻ dửng dờ thương hại. Cô Loan lưỡng lự ngồi xuống cạnh Bạch, cái bút bi BIC ở tay cô ngừng xoay. Cô có vẻ muốn nói rồi lại thôi. Vài phút thật lâu chống chĩnh yên lặng. Ông trung niên ngậm điếu thuốc đã tắt đi vào cùng một người mặc sắc phục cảnh sát. Ông ta nói không nhìn "Xin lỗi chị, tôi không thể làm khác". Mọi chuyện thế là hết. Bạch mệt

mỏi đứng dậy. Cô Loan nặng nhọc ký. Nét cuối bị vấp suýt rách tờ biên bản. Bạch muốn chào cô nhưng vòm họng khô đắng. Ông trung niên gập đôi tờ biên bản bỏ vào cặp. Ra đến hành lang, Bạch vô thức ngoái lại nhìn. Cô Loan đang ngồi đứng chỗ Bạch, vẻ mặt đắm buồn của cái buổi chiều xa xưa khi cô bỏ dở bữa cơm. Bạch thấy ghen ngào quanh ngang cổ. Không cần giả vờ, Bạch khóc.

29/11/1996

THIỆP CƯỚI CỦA VỢ

Tôi vừa nhận được thiệp mời tối dự đám cưới của vợ tôi vào chủ nhật tới. Không rõ ai gửi nên tôi hơi đột ngột. Hôn nhân ly dị là một vụ dân sự hình như phải ra toà nhiều lần. Tôi không nhớ chúng tôi đã ra toà lần ba hay chưa, nhưng lần thứ hai thì tôi nhớ. Ngày hôm ấy có vẻ may cho tôi khi thẩm phán là một bà trung niên có khuôn mặt trông phúc hậu. Bà đọc kỹ lá đơn vợ tôi viết, chăm chăm nhìn thằng con tôi rồi đột nhiên hỏi “Cháu thích ở với bố hay với mẹ”. Thằng con trai tôi sắp vào lớp một, bốn tuổi biết đọc và hai tuổi biết văng tục. Thằng nhóc đôi thoáng ngần ngừ, tôi cầu Chúa cho nó đừng nói bậy, quay sang ôm cổ tôi. Vợ tôi bật dậy, xuất khẩu một bài luận tuyệt vời, về sau được in vào tập san của hội những người bệnh vực phụ nữ. Trước hết, nàng chứng minh rằng tôi chỉ là một gã công chức hạng bét thích xu nịnh người khác

để khẳng định mình. “Tham nhũng ở ta đang trong mức độ trầm trọng. Việc nó trở thành quốc nạn đều do những hành vi đưa hối lộ của những kẻ dưới quen thói bỏ dõ”. Vợ tôi nhấn mạnh, suốt sáu năm đi làm tôi đã hai lần thành công trong việc rủ ông phó giám đốc đi uống bia buổi trưa và có lần vượt đèn đỏ tôi đã mời công an giao cảnh bốn điều “ba số”. Đặc biệt, những năm căng thẳng gần đây giữa hai vợ chồng, khi đi ăn phở sáng tôi rất hay gấp thịt sang bát thằn con (ông chủ quán phở sẵn sàng làm nhân chứng). Và còn chứng cứ hiển nhiên hơn ngay hôm nay trước khi vào hầu toà, rất nhiều người đã nhìn thấy tôi ngấm ngấm tọng cho thằn nhóc một bát chè lớn trong lúc thằn bé đang bị táo tòng. Từ đây thật dễ hiểu tại sao thằn bé lại thích ở với tôi. Nó bị quyến rũ bởi một hệ thống những hành vi lừa mị. Tôi cúi đầu. Ngay từ hồi chúng tôi yêu nhau, tôi đã quen bị nàng bắt nạt. Thế nhưng nàng luôn luôn kêu yêu nhất ở tôi là tính trung thực, không biết xu nịnh. Còn bây giờ tôi chỉ biết ôm chặt thằn con, mong nó đừng phải nghe những lời giận dữ. Đàng nhà vợ tôi muốn thằn bé trở nên tự tin, tự lập. Còn tôi, tôi ước ao nó chẳng bao giờ biết hần học. Tôi và vợ tôi học cùng một trường, khác khoa. Nàng học kinh tế, tôi học

triết. Ngẫu nhiên Chúa định, chúng tôi gặp nhau ở một quán mỳ. Hồi ấy, tôi được coi là đẹp giai và khá nổi tiếng. Tôi đã có hai bài thơ in trên báo, đều ở tờ *Tiền phong*. Vợ tôi nói, hôm ấy tôi có vẻ lãng mạn đầy bí hiểm. Tôi không rõ lắm, thời gian đó tôi thường bị đói. Khi cả buổi sáng không ăn gì, vẻ mặt con người ta luôn đầy vẻ bí hiểm. Vợ tôi bị tôi quyến rũ bằng vẻ cao ngạo bất cần đời. Còn tôi bị những sợi mỳ quyến rũ bằng màu vàng gà non hơi nhạt. Nàng đứng lên, không hẳn vô tình, sánh một ít nước dùng bắn sang áo tôi. Cái sơ mi duy nhất nằm trong thời trang chiến lược của cả học kỳ II. Tôi trừng mắt, nàng dụi dằm xin lỗi và chúng tôi yêu nhau. Bà thẩm phán gõ thước kẻ xuống mặt bàn yêu cầu vợ tôi nói ngắn, bà thẩm phán trông sáng suốt nhưng lần này chắc bà lầm. Vợ tôi là sự tập trung tinh hoa mọi đức tính của người phụ nữ thời mở cửa, đã nói có mà trời can. Người xưa bảo “Trai thời loạn, gái thời bình”. Đất nước ta yên tĩnh hơn hai chục năm, quá đủ để người phụ nữ khẳng định. Vợ tôi có trình độ đại học, biết ngoại ngữ và hàng tuần đều đặn cãi nhau với bốn bên hàng xóm. Với thiên thời địa lợi như vậy, vợ tôi có đầy đủ tố chất để làm một biện sĩ. Vợ tôi hùng hồn tố cáo sự ghen ghét ở tôi và

những nỗi nguy hiểm cho tương lai thằng bé khi phải ở cùng tôi. Nó nói bậy còn có thể sửa được, nhưng gần đây, nó đã làm kinh hoàng những người đứng đắn, khi hôm giỗ ở đằng ngoại, nó thật thà khen bia hơi ngon hơn bia chai. "Chúng ta không thể đứng dưng trước một đứa trẻ chỉ trong vài sớm vài chiều sẽ trở thành một công dân nát rượu. Làm gì có tương lai cho những kẻ bết nhè. Hãy cứu lấy trẻ em". Tôi nghi câu cuối cùng là của nhạc mẫu tôi, vì có lần bà khoe là đã dịch Lỗ Tấn. Toà cho phép tôi thanh minh. Tôi yếu ớt cãi, đương nhiên tất cả đều là sự thật, chỉ trừ một việc, thằng bé con không phải là bị ỉa chảy mà là bị táo bón. Vợ tôi chồm lên, nằng hứa sẽ vạch bộ mặt dối trá ở tôi bằng cách phải lập ngay một hội đồng giám định y khoa tại toà, tiền nong thế nào mỗi bên chịu một nửa. Tôi bị "ao" thật rồi. Sáng nay, giống như võ sĩ Tôm Kíng, tôi phải đi bộ tới đây. Bát chè mà thằng con tôi ăn đã vét sạch đồng xu cuối trong túi. Toà tuyên bố "bãi đường" kèm kết luận, nếu một lần nữa tôi không chứng minh có một giải pháp hợp tình hợp lý, toà sẽ chấp nhận ly dị của vợ tôi với điều kiện nằng được phép nuôi con.

Chuông nhà thờ điểm bốn tiếng. Cũng có thể là bốn giờ sáng, tôi mơ hay tỉnh. Vợ tôi

không bao giờ là người hấp tấp, vợ tôi luôn tôn trọng và tuân thủ pháp luật, đơn giản vợ tôi sắp là phó giám đốc vào đầu tháng tới. Để có chức danh ấy, vợ tôi đã vất vả nhiều. Bất đom đóm học đêm, treo búi tóc lên xà nhà đọc sách, những người chăm học cũng chỉ mong đến ngày lên nhà lầu xuống xe hơi. Thoả mãn được khao khát ấy, làm quan là cách tốt nhất. Hơn nữa, vợ tôi con nhà thượng lưu, nhiều tự tin đầy quyết đoán chẳng bao giờ để cho những thứ vớ vẩn như “hôn nhân” hoặc “tình yêu” làm vẩn đục hoạn lộ. Thế nhưng thiệp cưới tôi đang cầm thì đúng là *gu* của vợ tôi rồi. Thiệp diêm dúa màu hồng sậm thoang thoang mùi nước hoa “Eaux de Cologne”. Ngày chúng tôi chuẩn bị cưới, nàng cũng bắt tôi phải in thiệp thật to, màu thật nổi, và thật may cho tôi hồi ấy người ta chưa vấy nước thơm vào công nghệ in ấn. Bố mẹ vợ tôi cho một căn nhà, các đồ gia dụng cần thiết với hộp nữ trang mang hiệu Bảo Tín, của hồi môn như vậy là nhiều. Đàng nhà tôi chỉ chịu phí ăn hỏi và tiền in thiệp. Mẹ tôi chiêu tôi, thằng con trai út có bằng đại học, chưa có việc làm, phía trên còn ba chị gái chưa chồng. Mẹ tôi vay nợ của họ nội, họ ngoại, hàng xóm, của những người quen thân hoặc sơ. Hàng cháo gà đêm xê xế sân nhà thờ Lớn của mẹ tôi có

tiếng là ngon. Bố tôi là một giảng viên quen, vĩnh viễn không có bằng phó tiến sĩ, nổi tiếng khắp bộ đại học vì tài nấu rượu lậu. Với tư cách pháp nhân ấy, mọi người cho vay không nhiều nhưng cũng cho vay. Đến bây giờ còn đọng vài món tính lãi, khó trả dứt hết gốc. Mọi người thương, đều đều chủ nhật, gia đình những chủ nợ đi ngang qua uống rượu với chân gà trừ dân. Tôi lấy được vợ tôi là một kỳ tích. Tuy nó không hào hùng bằng chiến công của dũng sĩ Hercule, không quá gian nan như trò chơi Mario đi cứu công chúa, nhưng ở khía cạnh nào đấy nó cũng suýt soát tầm hoành tráng của bi kịch Otenlo. Bố vợ tôi là tổng giám đốc một chuỗi các xí nghiệp thuộc một ngành kinh tế mũi nhọn. Mẹ vợ tôi trước đây dạy văn ở trường Tổng hợp, sau giữ trách nhiệm lớn bên Hội liên hiệp phụ nữ. Khi yêu nhau được một tháng và hôn nhau hơn một lần, tôi đến nhà nàng. Một villa cổ với khuôn viên rộng nhiều hoa. Tôi bấm chuông rồi giật mình với tiếng chuông kêu. Nàng nhí nhảnh ra mở cửa và bố mẹ nàng thật nặng nề với tôi. Vợ tôi hay bị mắng yêu là búống, sức ép của bố mẹ chỉ tăng thêm phần hiếu thắng. Từ lúc một tuổi rưỡi, nàng chưa bao giờ đòi gì mà người khác không dám đưa. Bây giờ nàng đòi tôi. Vợ tôi không xinh lắm, mắt sáng trán cao.

Với vầng trán ấy phải có tính cách ấy. Trước đám cưới chừng ba tháng, bố vợ xin cho cả hai chúng tôi vào cơ quan ông làm việc. Vợ tôi làm ở văn phòng bộ, nàng quyết tâm học xong cao học. Còn tôi không có chuyên môn kinh tế, đành phải tập sự ở phòng lễ tân. Hôm cưới, trưởng phòng tôi gọi tôi là *phò mã* và thừa dịp tôi nhờ ông làm đại diện họ đăng giai. Tôi ân hận là đã hại ông. Có Chúa chúng giám, tôi không biết ông bị bệnh tim. Khi ra đến hội trường, mọi người vinh dự được biết chủ hôn là đương kim bộ trưởng. Lúc cúng ly rượu chúc, trưởng phòng tôi quá xúc động. Lần đầu tiên được dâng hoàng uống với một tâm cơ như thế, huyết áp của ông dâng đột ngột gây tai biến mạch máu não. Ba năm kế tiếp ông trưởng phòng bán thân bất toại, nằm co giật môi liên tục lắp bắp theo nhịp: “Thưa, thưa... dạ”. Nhưng có chuyện còn tệ hơn thế, theo thói thường cơ quan, tôi phải mời giám đốc, ông này vừa đi Hà Lan về, tôi chưa một lần giáp mặt. Chủ nhật vu vơ ngẫu hứng, ông tạt qua dự đám cưới. Rượu uống phê phê, ông gặp nhạc phụ tôi. Đầu cua tai nheo chưa hiểu, ông nghĩ, tổng giám đốc xuống họp đơn vị. Vội vàng, ông mời nhạc phụ tôi ra hành lang ngắm ngẫm đưa phong bì dày kèm câu nói thường lệ “Bọn em xin bồi dưỡng thủ trưởng

tí lấy sức phát biểu”. Bố vợ tôi giận coi đây không phải là hành vi vô tình. Tám tháng sau đã có cố, ông giám đốc bị cách chức với tội danh hủ hoá. Trước hội đồng kỷ luật, ông giám đốc của tôi khóc như mưa. Ông thừa nhận hay đi karaoke ôm nhưng chưa bao giờ gạ gẫm các nữ đồng nghiệp. Cán bộ nhân viên trong cơ quan đều thương ông, coi như ông bị hàm oan. So với baremt đạo đức của các giám đốc, được như ông đã là người đứng đắn. Mùa đông của năm cưới, chúng tôi có con. Trong thời gian ở cũ, vợ tôi viết xong luận văn cao học *Anh hưởng của việc thanh toán không dùng tiền mặt trong hệ thống ngân hàng thương mại đối với các doanh nghiệp*. Luận văn gây xôn xao nền học thuật kinh tế thời thị trường mở. Tôi nghỉ ba tháng không ăn lương trông thẳng nhóc gần một tuổi để vợ đi dự hội thảo dài ngày. “Trí tuệ phụ nữ trẻ Việt Nam” tổ chức tại thành phố Hồ Chí Minh. Bốn tháng sau với trăm phần trăm phiếu tuyệt đối, vợ tôi lên thay ông trưởng phòng kế hoạch đã có tuổi. Tôi đi làm lại, ngày ngày hai buổi đưa thẳng nhóc đến nhà trẻ. Hôm kỷ niệm tròn ba năm ngày cưới, vợ tôi bảo.

“Anh nghỉ làm đi”

“Sao vậy, việc rất nhàn mà em”

“Anh không nghe mọi người nói gì à.”

“Mọi người khen em”

Vợ tôi chưa chút cười. “Anh hồn nhiên thật hay giả vờ”.

Tôi không thông minh nhưng cũng biết, Không Tử dạy *Y phục xứng kỳ đức*, dịch nôm hao hao có nghĩa là chồng phải tương xứng với vợ. Vợ đã là trưởng phòng thì chồng không thể là nhân viên. Người Á Đông đa phần đều chịu ảnh hưởng của lễ nghĩa Nho giáo. Trong chuyện này tôi có lỗi. Giống như những giáo dân bình thường vào tuần lễ thương khó hay đám ngực kêu: “Lỗi tại tôi mọi đàng”, tôi phải sửa sai. Sau một tranh luận nhỏ, tôi và vợ tôi đi đến thoả hiệp, tôi vẫn có thể đi làm nhì nhằng ở cơ quan, nhưng chủ yếu bây giờ tôi phải làm thơ. Nền kinh tế của thập kỷ chín mươi tương đối sung túc, khá nhiều nơi đã coi người có tư cách nghệ sĩ nhang nhác oai như giám đốc. Vợ tôi đưa cho tôi một tập carvisit in bay bướm tên tôi với chúc danh thi sĩ. Nàng hứa giúp tôi trong vòng ba tháng sẽ trở thành hội viên hội văn nghệ Hà Nội. Trước mắt nàng liên hệ cho tôi được tham gia câu lạc bộ *Nhóm thơ những người đứng tuổi* tuần sinh hoạt hai lần dưới chủ đề “Ma tuý với học

đường” và “Người già với Aids”. Nàng đặc biệt khuyến khích tôi giao du với những ai có tên trong tuyển tập thơ *Tứ tuyệt thế kỷ*. Hồi xa xưa tôi có trót làm thơ nhưng bây giờ thì không thể. Tài năng đâu phải là sản phẩm đông lạnh. Vợ tôi không ưa bàn lùi, nàng mua nhiều rượu về nhà cho phép tôi dãi tào nhân mặc khách. Trố tru cuộc đời, thơ tôi không làm được nhưng rượu thì tôi lại uống được. Những buổi chiều nghe theo vợ, sau khi phải đi hai vòng bờ hồ tìm ý thơ trong bộ thổ cẩm Mường, tôi đắm thêm rượu thật. Khi biết, vợ tôi hơi lo nhưng bố mẹ vợ tôi lại bênh “Từ ngàn xưa thi nhân ai mà chẳng uống rượu”. Sáng danh Chúa, trên cái mâm sơn óng ánh của nhà vợ, tôi đã không lộ nguyên hình là đôi đũa mốc. Chuông đồng hồ nhà thờ Lớn điểm không rõ mấy tiếng. Nếu chủ nhật tối, vợ tôi cười, không hiểu nàng có bị những kỷ niệm cũ quấy rầy không. Thường thường được danh hay gặp lợi con người ta không thích tự dằn vặt. Thế nhưng để có quyết định ấy vợ tôi chắc phải dựa vào cái gì đó. Tôi cẩn thận lục lại đồng giấy tờ, tuyệt đối không thấy giấy hẹn nào của toà, càng không thấy phán quyết hay công văn nào của các cấp hành chính, chỉ nhan nhản nhiều giấy đòi nợ. Như thế việc vợ

tôi lấy chồng là bất hợp pháp. Thực ra việc vợ chồng tôi có ở với nhau hay không là chuyện nhỏ. Tôi tự biết phận mình và từ lâu đã biết chuyện vợ bồ bịch. Tôi yếu ớt luẩn quẩn trong những sai lầm mà có lẽ Chúa muốn thử thách tôi. Tôi cam chịu mọi điều nhưng chuyện thằng con, tôi không thể nhường. Nó là tất cả của tôi. Nó là cái neo dính giữ thẳng bằng của tôi. Sau một mùa hè ở đằng ông bà ngoại được luyện piano và học tiếng Pháp, vợ tôi gửi thằng con vào trường mầm non *Hồng nhung tím*. Thằng nhóc ở lớp “chồi” được hai tháng thì bị đuổi. Học vấn mẫu giáo của nó vĩnh viễn không qua được lớp “nụ”, cô giáo kêu thằng con tôi hay vắng tục. Bố mẹ vợ tôi khẳng định đấy là hậu quả giáo dục của ông bà nội. Chưa đầy ba tuổi nó đã lon ton ra rửa bát ở hàng cháo đêm. Ở đấy, người ta không bàn về Chopin hay Victor Hugo mà đa phần chỉ chửi thề. Rồi sự giáo dỡng ưu việt của đằng ngoại, tâm hồn trong trắng như tờ giấy của thằng bé ngấm dẫm nên văn minh vỉa hè. Vợ tôi nói, tôi cúi đầu chấp nhận. Vợ tôi nhiều bận rộn đương nhiên ít quan tâm. Còn tôi, chẳng công lên việc xuống gì, suốt ngày hai bố con quanh quẩn. Bén tiếng quen hơi, không có nó ngủ cùng, cả đêm tôi trần trọc. Khi vợ

tôi viết đơn ly dị, nằng nặc đòi nuôi thằng bé, thật sự tôi không hiểu. Chồng sắp cưới của vợ tôi cũng đến gặp tôi. Ông ta là sếp cũ, đã biết tính nhau, nên có cầm theo một chai Hennessy. Chồng chưa cưới của vợ tôi bảo, nếu tôi đồng ý, vợ tôi sẽ để lại cho tôi căn nhà cũ. Tôi lắc. Uống ngà ngà chừng nửa chai, sếp lưỡng lự rồi nói sẽ lấy tiền túi bù thêm cho tôi năm ngàn tiền Mỹ. Tôi thở dài, hứa sẽ lấy vỏ chai gõ vào vầng trán trí thức của sếp nếu sếp cứ tiếp tục bàn về chuyện ấy. Sếp tôi chơi bài ngựa. “Nói thật, tôi cũng đâu ưa gì thằng nhóc, nó giống cậu quá. Nhưng tôi với vợ cậu là lãnh đạo. Chúng tôi có tài và phải tỏ ra có đức. Cô ấy không muốn người ta dị nghị về tình mẫu tử. Thời gian nữa, dư luận đã bớt cậu cứ việc mang thằng nhóc về mà nuôi”. Tôi cãi, miệng quan tròn trẻ, tôi sợ bị lừa. Sếp tôi đem nốt phần đời còn lại kèm theo cả sự nghiệp ra thể độc. Tôi thanh minh, tôi là giáo dân chỉ biết tin Chúa, không bắt ai thể và cũng chẳng tin vào lời thể của ai. Sếp tôi cau mày tôi là đồ đọc sách mà không hiểu sách. *Tử viết, bản bất tranh phú, phú bất tranh quan.* Nhà nghèo thì đừng “gấu” với nhà giàu mà đến nhà giàu thì cũng đừng láo với nhà quan. Vợ tôi đã là quan lại còn giàu, tôi mong

gì phần thắng. Chồng chưa cưới của vợ tôi về rồi, tôi mếu máo ngồi một mình uống rượu vã. Sếp tôi không phải không có lý. Chuông nhà thờ điểm bốn tiếng. Tôi mơ hay tỉnh. Trang Chu hoá bướm tự coi là hạnh phúc. Vậy thì tôi ngủ đi. Nhưng tôi là tục nhân làm sao dám mơ mộng như thánh nhân. Tôi ngấm thật chậm cái thiếp in rõ ràng họ tên vợ tôi. Chủ nhật tới tôi có nên đi dự đám cưới. Có lẽ, cũng phải hỏi ý kiến thằng con.

3/7/1997

RỬA TỘI

Bà Anna Nhỡ đứng dùm dó cạnh cha Sinh trong mệnh mông tiền sảnh đông người của khách sạn bốn sao Marytuss. Cha Sinh hơn năm mươi tuổi, có họ xa đăng ngoại với cụ bà Nhỡ, đã hơn mười năm là cha chánh xứ của giáo phận. Buổi sớm nay, sau lễ rửa tội con bé Kun (tên con bé được gọi ở nhà), Tổng giám đốc Vũ là bố của con bé, mặc dầu hai đầu gối mỗi nhừ nhưng vẫn quì nài nỉ cha Sinh. “Lạy Cha dù sao cha cũng là ông trẻ, xin cha cho chúng con một ngày vui trọn vẹn”. Cha Sinh lưỡng lự nhìn cụ bà Anna Nhỡ, bà cụ sụt sịt cặp mắt nhăn nheo cầu khẩn, cha khẽ gật đầu. Cha Sinh đưa bàn tay khô gầy, xoa nhẹ vài giọt nước từ cái bình sứ mà cậu phụ lễ đang nghiêng, làm dấu lên vầng trán hồng của con bé. Chắc là hơi lạnh, nó mở cặp mắt nháy nháy đen ngơ ngác nhìn. Hồi Vũ hai tháng tuổi cũng đã được rửa tội. Ông

ngoại Vũ là cụ trùm Hậu làm cha đỡ đầu. *Nhân danh Cha và Con và Thánh thần ta rửa cho con, Giu se Vũ.* Bà Nhỡ lúc ấy xinh và trẻ quì một mình dưới bàn thờ Đức Mẹ lầm nhẫm cầu nguyện cho người chồng đang ở xa. Bố Vũ là một trong những sĩ quan cấp tá miền Bắc đầu tiên, đi ngược vào Nam chuẩn bị cho những trận chiến sau này.

Lễ rửa tội cho con bé Kun của Vũ vào một ngày cuối tháng âm và là ngày thứ hai sau lễ chủ nhật Đức Bà lên giới. Vợ Vũ nhờ thầy đồng Toàn, nổi tiếng bói toán ở Láng Hạ chọn ngày. Cha Sinh chiều ý, tò mò nhìn cái phong bì mà vợ Vũ trình bày là của ít lòng nhiều. Vợ Vũ yêu chồng, có học nhưng nông nổi, con một ông quan rất to đang đương chức. Khi xin phép ra về, bỗng quỳ xuống hôn ngón tay út cha Sinh, rồi vung tay trái quờ quạng phía trên trán của mình. Hình như vợ Vũ muốn làm dấu. Phim *Ngày lễ Thánh* đạo diễn cũng bắt nhân vật nữ hành động tương tự. Cụ bà Anna Nhỡ và cha Sinh đi dự tiệc sau lễ rửa tội bằng cái xe riêng của Vũ, Peugeot 505. Cha Sinh mặc áo sơ mi thẩm cho trong quần tây, cụ bà Anna Nhỡ mặc áo dài gấm màu sáng. Cả hai loanh quanh gần nửa tiếng không thấy có ai quen. Mọi người đi qua

tương đối giống nhau. Đều béo tròn đều sang trọng và nồng nhiều mùi nước hoa. Cha Sinh rất sợ mùi nước hoa. Có một ấn tượng rất ghê từ rất lâu hồi cha còn ở chủng viện Vinh. Hôm cụ bà Anna Nhỡ dắt con trai vào trình cha, bộ complé của Vũ cũng đậm mùi nước hoa, có tới gần hai chục năm Vũ mới lại vào Nhà Chung. Cha Sinh tiếp ở phòng khách nhà xứ với nhiều xã giao. Cụ trùm Hậu là chú họ gần của cha Sinh, bà Anna Nhỡ có tiếng là ngoan đạo nhưng hồi Vũ cưới, chiều theo chồng vợ, không làm lễ ở nhà thờ.

“Con còn nhớ kinh nào không”

“Dạ thưa, kinh *Lạy Cha* với kinh *Kính Mừng a*”

Vũ đột ngột làm dấu, cha Sinh khẽ mỉm cười.

“Thế vợ con có tin đạo không”

“Dạ thưa cha, vợ con nghĩ nếu được cha rửa tội cháu nó sẽ hên”.

Cụ bà Anna Nhỡ luống cuống giật tay áo thẳng con giai vốn dĩ rất được chiều, cha Sinh hiền từ chăm chú nhìn Vũ.

“Thế con cũng nghĩ như vậy à”

“Thưa cha con là trí thức”

Hồi Vũ thi đại học được báo đài nói nhiều.

Vũ là con liệt sĩ duy nhất chưa cần cộng điểm ưu tiên, đã vượt quá quy định đỗ tuyển tới mười điểm. Vũ bảo vệ luận án phó tiến sĩ ở Nga. Những năm ấy thông thường các sinh viên ưu tú đều được gửi đào tạo ở Đông Âu. Vũ hỏi mẹ.

“Cha có nói gì về con không?”

“Người nói Người cảm tình với mày”

Vũ hơi ngạc nhiên và cũng chiều thứ bảy tuần đó, Vũ bỏ hẹn với cô bé thư ký, một mình đi bộ dự lễ ở nhà thờ.

Dàn nhạc sống ở phía góc khách sạn chuyển từ rầm rầm điệu Rock sang chơi bản *Ave Maria*. Một thanh niên mặc áo vét thắt nơ đen tiến lại gần cúi đầu hỏi “Thưa, chúng tôi có thể phục vụ gì cho quý ông bà”. Cụ bà Anna Nhỡ hơi hoảng, lập cập núp vào sau lưng cha Sinh. Cha cũng ngỡ ngàng. Tay Receptionist nhắc lại câu hỏi bằng tiếng Anh. Cha Sinh vội vàng trình bày tất nhiên không dám bằng tiếng Việt. Hai người được dẫn đến một phòng ăn rộng, các cửa sổ đều treo rèm hồng, chạy viên phía trên là nhiều chữ *Song Hỉ* cắt bằng giấy đỏ. Ngọt ngạt là người trong ẩm áp rượu và đủ loại món ăn nóng nguội. Khách sạn nổi tiếng với những món Tàu nhưng làm tiệc đứng kiểu Tây vì vợ chồng Vũ

muốn vậy. Từ phía quây rượu, Vũ hơi chệnh choạng thơm mùi Hennessy chạy đến, khua tay trịnh trọng.

- Thưa toàn thể quý khách, đây là bà của cháu và đây là ông trẻ của cháu.

Mọi người ào ào vỗ tay đồng thời hô "Dô, dô, dô". Một thói quen của nền văn minh bóng đá. Vợ Vũ mặc đầm đen, cổ đeo dây platine có viên kim cương hai carat nách cấp con bé Kun đang ngằn ngặt khóc vì không có thói quen được mẹ bế. Vợ Vũ biết tiếng Anh nên cai sữa sớm, vợ Vũ đọc tạp chí Mỹ thấy quảng cáo nuôi con tốt nhất là bằng sữa hộp. Cụ bà Anna Nhõ cần nhần, vợ Vũ nói với người ở là mẹ chồng vô học. Hôm Vũ nhận quyết định lên làm Tổng giám đốc thì vợ sinh con gái đầu lòng. Vậy là hai sự vui, thầy đồng Toàn dặn hôm nào làm khao phải treo nhiều chữ Song Hỉ. Cô bé thư ký tốt nghiệp trường Tổng hợp đang tập tọng viết văn, hôn Vũ lâu hơn bình thường nửa đùa nửa thật "Nếu anh nghe em chúng mình đã có con giai". Cô bé thư ký thật hồn nhiên, nói yêu Vũ nhưng vẫn thân với vợ Vũ. Chắc đấy là tuổi trẻ còn Vũ bắt đầu thấy mình già. Vũ chọt bâng quơ uống rượu giữa đám đông. Sau lần đi lễ lại, trong sâu xa Vũ ngập đầy nghi hoặc.

Cảm quan tôn giáo là gì. Hồi Vũ đi chơi núi Yên Tử mới leo núi đến Hoa Yên đã nằm vật ra sân chùa tưởng đứt hơi. Bà cụ hành hương tám mươi bảy tuổi nở nụ cười móm khuyên Vũ vừa trèo vừa niệm A di đà. Lúc trước Vũ trượt chân, bà cụ đang bò phía dưới kê vai đỡ cho Vũ. Bà cụ nhăn nheo ánh khoảng ba mươi chín cân và có vẻ là trường chay. Vũ chơi tennis đều nhưng vẫn còn sáu mươi sáu ki lô. Tháng hai lần nhậu thịt rắn, một lần thịt chó còn thịt gà, thịt chim thịt thú rừng thì không nhớ xiết. Giữa mùa Phục Sinh, tan buổi ngắm mười lăm sự thương khó, Vũ vào tận phòng thay áo tìm gặp cha Sinh.

“Lạy cha, con có một việc muốn được trình cha”

“Đạo này cha cũng hay thấy con ngồi phía hàng ghế dưới”.

“Lạy cha, con muốn có một đức tin”

Cha Sinh làm dấu thánh giá “Chúa ở cùng con”.

Tại sao mẹ Vũ lại tuyệt đối tin vào nhà thờ. Những người đơn giản rất hay mê tín. Liệu cha Sinh có thật sự thuần khiết như mẹ Vũ hay kể không. Vũ nao nao người suốt cả chiều ngồi lì ở cơ quan mông lung nhìn bảng kết toán tài sản. Cô bé thư ký vẫn nũng nịu

ôm cổ Vũ. "Anh đợi em à". Vũ lầm nhâm đọc kinh *Tin Kính*, cố dùng vấp.

"Anh làm gì vậy"

"Anh vừa đi gặp một người thánh thiện"

Cô bé thư ký cười khanh khách, Vũ nhăn mặt.

"Anh đừng câu, em và anh thuộc người loại ba mà. *Trí giả nhạo thủy. Nhân giả nhạo sơn* còn đều giả thì nhạo báng. Trên đời này làm gì có thánh".

Vũ gục đầu vào trũng ngực cô bé thư ký, khi mệt vì phải nghĩ nhiều, Vũ có thói quen thư giãn như vậy. Đêm ấy, Vũ mất ngủ nhưng những đêm kế thì ngủ được.

Cha Sinh và cụ bà Anna Nhõ được mời vào phòng VIP có bàn tròn dành cho sáu người. Vũ xếp cha Sinh ngồi giữa hai trung niên. Một giới thiệu là giám đốc kiêm nhà thơ hội viên Hội nhà văn Việt Nam. Một nữa là phó của Vũ phụ trách về hành chính tự xưng tên là Trần Công Thắng. Đối diện cha Sinh là cô bé thư ký của Tổng giám đốc Vũ. Cụ bà Anna Nhõ được cậu con giai diu gần như đặt xuống ghế mắt hấp háy quáng gà vì nhiều chớp loá trắng từ đèn flash của các loại máy ảnh. Vũ xin phép mọi người ra ngoài tiếp khách, trước khi ra Vũ nghiêm nét mặt khế liếc Trần Công Thắng. Phó tổng giám đốc phụ trách hành

chính trình trọng quay sang cha Sinh nói.

- Thưa, để dễ nói chuyện trong một bữa tiệc có nhiều tục khách, xin cho phép một cách xưng hô.

Cha Sinh cười. Đài truyền hình Hà Nội có làm một phóng sự dài về việc giáo sư quyền góp quần áo cho đồng bào bị lũ lụt. Anh chàng phóng viên hai mươi tư tuổi loay hoay chọn đại từ để bắt đầu phỏng vấn. “Thưa tôn ông, xin tôn ông cho biết quan điểm của mình về từ thiện”. Chắc anh ta chưa bao giờ đi đến nhà thờ. Trong diễn từ mới đây của Đức Thánh Cha, một trong những quan tâm lớn nhất của Người là thế hệ trẻ. Ông nhà thơ thâm thúy.

- Nee no men Deoquacras, Deus no ment est. Đừng tìm hiểu danh hiệu của Chúa, Chúa là danh hiệu. Thưa cha, tôi nói thế có đúng không ạ.

- Thưa ông, vâng

Một anh chàng gây lêu đêu đi vào cầm camera với đèn rọi quét sáng trưng bàn ăn. Vợ Vũ đã dặn kỹ, phải *dum* ống kính đặc tả món vịt quay Bắc Kinh. Cô bé thư ký nũng nịu nhìn ông nhà thơ cất giọng oanh.

- Nếu nói như vậy thì em có thể gọi cha đây

là ông, là anh cũng đều được chứ a.

Cặp mắt đen thêm sẫm bởi hàng lông mi giả dầy cong long lanh nhìn cha Sinh. Cha nhấp ngụm rượu nhỏ khế gặt đầu. “Thưa cô, vâng”. Cụ bà Anna Nhõ đang chập chuôi nhai, bật khe khẽ “Lạy Chúa”. Ông phó tổng phụ trách hành chính khéo léo tiếp một vẩy cá cho cụ bà Anna Nhõ rồi quay sang ép mọi người cạn hết tuần rượu. Cha Sinh đã có vẻ lâng lâng. Ông phó tổng chạm mạnh cái ly không vào ly rượu mới của Cha Sinh và của nhà thơ kiêm giám đốc.

- Thưa quý ngài, khách sạn có hai món nổi tiếng thì cả hai đều hiện diện trên bàn. Người ta thường nói linh mục và nhà văn thì rất sành, vậy tôi đổ hai quý ngài đó là hai món nào.

Kể cả sau mùa chay, cha Sinh cũng rất hiếm khi ăn thịt. Có những chuyện đơn giản là thể tạng, đâu có phải là chuyện giữ gìn lễ luật hay đạo đức. Ăn đồ nhiều đạm cha thấy nặng mình. Chúa đã chọn vậy thì đành phải vậy. Nhà thơ kiêm giám đốc, tiếp tục thâm thúy.

- Nếu đúng theo văn hoá ẩm thực thì linh mục mới sành ăn còn nhà văn chỉ được cái sành mồm. Sách quý cũng như độ ngon không

thể biết một sớm một chiều. Thưa cha, về điểm này tôi xin nhường cha.

Cha Sinh sẽ sàng nháp môi vào ly rượu vẫn nhỏ nhẹ “Thưa ông, vâng”. Cụ bà Anna Nhõ co người lại trên chiếc ghế ăn rộng, trông cụ càng nhỏ thó. Vũ từ ngoài vào khẽ liếc chai rượu với chừng hơn nửa sầm mặt nhìn Trần Công Thắng. Ông phó tổng lật đật rót một tua đầy các ly, khẳng khẳng bắt mọi người phải cạn mừng sức khoẻ con bé Kun. Việc đạo việc đời nhiều lúc cũng giống nhau. Một linh mục ngồi giữa hai giám đốc. Trên đôi Sọ, kẻ dũ cũng đóng đinh câu rút Chúa Jesus giữa hai thằng kẻ cướp. Hôm nay đâu phải là một bố cục ngẫu nhiên mà đây là ý của Vũ.

Cách đây hai tháng, Vũ bắt gặp vợ đang nức nở trong phòng ngủ, bữa bãi trên giường là những kiểu ảnh Vũ chụp với cô bé thư ký ở khách sạn Hạ Long Plaza. Vũ quì xuống xin lỗi vợ, vòng vèo gần ba tiếng mới biết mỗi bức ảnh vợ Vũ phải mua lại với giá một trăm đô. Hôm sau đến cơ quan, Vũ vừa đập cửa phòng làm việc riêng vừa hét vào mặt cô bé thư ký.

“Đúng là giống đàn bà, tham như chó”

“Em đâu có làm chuyện gì”

“Người bán ảnh là bố cô, tôi biết cả rồi”

“Em yêu anh, em muốn anh là của em”

“Tôi là người có đạo, đừng hy vọng tôi nghĩ chuyện ly dị vợ”

Cô bé thư ký chợt cứng người nhìn Vũ rồi đột nhiên cười khẩy.

“Anh là đồ đạo đức giả”

Vũ cay cú nhìn lại. Thi thoảng đọc báo công an Vũ có gặp vài vụ trọng án mà những gã vũ phu thường bóp cổ người tình.

“Anh tưởng tôi không biết đạo này anh uốn eo đi lễ nhà thờ lại đấy à. Đàn ông các anh có bao giờ hết tội đâu mà mong rửa tội. Mười thằng thì như cả muỗi”.

Vũ dần mặt. Cô bé thư ký bỗng khinh khách cười, mở tủ lạnh lấy lon Tiger kê nhẹ vào miệng Vũ.

“Thôi, em xin. Thế anh có muốn cá không”

“Cá cái gì”

“Anh cứ bố trí đi để hôm nào em sẽ lột truồng tay linh mục mà đạo này anh ra sức khen là thánh thiện”.

Vũ nhắm mắt trầm ngâm nghĩ và vô thức gật đầu.

Cha Sinh bị ép thêm cốc nữa mặt nhợt nhạt thấy rõ. Trần Công Thắng diu cù bà

Anna Nhõ ra ngồi nghỉ xa tiếng ồn ở tít cái ghế dài phía ngoài tiền sảnh. Vũ chợt nghĩ là mình đang chơi ác và trong sâu cũng mong cha Sinh đứng dậy. Nhưng cha có vẻ lưỡng lự khi cô bé thư ký chuyển sang ngồi cái ghế sát cạnh mà nhà thơ cố ý nhường. Bộ ba tiền đạo này đã phối hợp với nhau nhiều lần và họ luôn bất bại. Vũ đột ngột thở dài, chợt nhiên như mộng du lang mang đi qua đám đông thực khách vào sâu trong hoa viên khách sạn có cái ghế đá vắng dưới ngọn đèn mờ. Vũ không có thói quen trách mình nhưng vẫn thấy thật nhiều băng khuâng. Chợt có ai ngồi cạnh. Trần Công Thắng vẻ đặc ý thông báo.

- Lừa được lão vào phòng karaoke rồi. Để pa bằng bài Mừng Chúa giáng sinh.

Vũ nhỏ nước bọt, rất nhiều lần Vũ nằm mơ thấy mình đọc quyết định cách chức phó tổng giám đốc. Giấc mộng đẹp nhưng cũng chỉ là mộng. Đường quan sự của Vũ hanh thông theo đảng ngoại. Trần Công Thắng là đệ tử ruột của bố vợ Vũ. Những chiếc ghế Vũ đã và đang ngồi đều ám mùi mông nhạc phụ. Vũ nặng nề đứng lên, đã quá nhiều lần Vũ chứng kiến những người đạo mạo từng làm gì trong phòng hát. Thượng đế đã chết. Vũ ngược mắt nhìn mẹ mình đang loay hoay ngơ ngác đi ra

đi vào ở phía cổng khách sạn. Vũ lê lết bước bỗng thấy đau hai vai. Công thập giá chẳng bao giờ là lao động nhẹ. Vũ đẩy cửa phòng karaoke. Màn hình đang chạy ca từ của Trịnh Công Sơn. Nền minh họa sau là cảnh nhà thờ Đức Bà. Giám đốc kiêm thi sĩ, chắc quá say dầu chúi xuống gập salon, một vệt nôn đậm bò vòng quanh cổ. Cô bé thư ký đang khóc, úp mặt vào hai tay nức nở. “Xin Người tha tội cho con”.

Không thấy có cha Sinh. Vũ đột ngột quỳ và vụng về làm dấu thánh.

3/7/99

NHẬT MỘT CHUYỆN TÌNH

Anh nói lời yêu tôi vào chiều muộn của hôm quyết toán cuối tháng. Tôi đi ra từ phòng ông Giám đốc với một mớ chứng từ và anh chờ tôi ở khúc rẽ đầu nối hai hành lang. Tôi vừa nghe anh nói vừa nhìn ống camera ở trên trần. Tôi hơi bối rối, sẽ nhiều người thấy anh tỏ tình. Tôi chưa quen nghe được những lời yêu được nói to.

“Một lát nữa anh và em nói chuyện được không”.

“Anh chờ em”.

Tôi gặp cái nhìn của anh, cái nhìn đầu tiên hình như là tình yêu vào hôm tôi với chị Hoà thủ quỹ đang cãi nhau về người đóng nhân vật chính trong phim *Cảnh sát hình sự*. Chị Hoà nói, anh chàng này có vợ rồi là vì chị đọc báo An ninh. Tôi nói là chưa, vì tôi đọc báo Thời trang. Báo trí là thức ăn tinh thần duy nhất của những người đi làm công sở. Và khi

báo trí nói lệch nhau, khổ chúng tôi lắm. Hai ông khách hàng chờ đến lượt rút tiền, tể nhị che miệng ngáp. Tôi vô tình ngẩng lên và thấy anh đang đắm đắm nhìn tôi cắm cúi vào màn hình Computer không bật điện, màn hình đen sẫm lơ nhờ khuôn mặt tôi. Tôi đã hai mươi sáu tuổi, đi làm được gần bốn năm. Tôi chưa yêu ai cũng như chưa ai yêu tôi. Tan làm bốn rưỡi, các chị lớn nhao nhắc về sớm tôi loanh quanh ngồi làm nốt cả việc sáng mai. Cũng có khi chơi một trò chơi điện tử. Buổi chiều, nhà tôi ăn cơm muộn, mẹ tôi về mất sức đã gần sáu năm. Và hôm nay anh nhìn tôi. Thực ra, tôi thấy anh trước. Cơ quan tôi luôn đổi mới công nghệ để vớt vát một điều rất cũ, đừng thua lỗ nữa. Anh được giới thiệu như là một người quan trọng trong dự án tin học hoá hệ thống thanh toán đang thủng lỗ chỗ. Anh đứng tự tin trên bục hội trường, mắt long lanh nói về những ưu việt của phần mềm mới. Anh nói về những dự án chào Thiên niên kỷ một cách khúc chiết nhưng giọng đầm đầy chất lửa của khát khao tuổi trẻ. Hôm sau, bích báo cơ quan đăng nhiều bài thơ nuôi tiếc tuổi xuân của những người chờ hưu. Mọi người đều nói anh là luồng gió lạ. Trước đó, ban giám đốc quyết định nối mạng những

thao tác nghiệp vụ giữa các phòng ban bằng một giàn máy vi tính mua hớ. Hoạt động chừng ba tháng, mạng không ra mạng đành phải vá. Rồi cái gì đến cũng phải đến. Thứ trưởng đi xe Nhật nhập lậu xuống hợp toàn thể cán bộ công nhân viên, giải thích về việc giảm lương và cắt thưởng cuối quý. Giám đốc có một bằng tại chức của tôi, đứng sau cau có khó chịu. Rồi như không thể nhịn nổi, ông cắt ngang. “Thưa anh, anh nói dài dòng nhưng chung chung quá, không thiết thực”. Cả cơ quan im phăng phắc một nỗi kinh ngạc khủng khiếp. Chắc là giám đốc tôi uống rượu, ba mươi năm năm làm công chức chưa bao giờ ông cắt ngang lời người trên. Bà trưởng phòng hành chính già mắc bệnh đái đường ngấm ngấm nuốt hai viên hạ huyết áp không cần nước lọc. Sự ngỡ ngàng của chúng tôi về giám đốc kéo dài hơn ba ngày và sang đến đầu tuần thì được giải toả. Các báo ra ngày thứ Hai đăng tin thứ trưởng bị kỷ luật miễn nhiệm. Tôi nhấn esc, thoát ra khỏi trò chơi *line* khe khẽ nhìn sang bàn anh và thấy anh nhú mày đang đọc bản *phô tô* từ báo. Bà trưởng phòng hành chính ngấm ngấm nhân bản để thoả mãn sự thốc mách lút đầy ngập khắp cơ quan. Chị Hoà thủ quỹ cũng đang đọc

một bản *phô tô* y như vậy. “Ông này đều quá mày a, hoá ra ông ấy là bố nuôi cái thằng con thứ nhà buôn lậu”. Chị Loan phó phòng khanh khách cười: “Lão này không dâm dề nhưng ngu lắm”. Thứ trưởng của tôi hiện dần hình dưới buổi sáng hã hê có nhiều kính chiếu yêu. Tôi háo hức nghe rồi rụt rè nhìn sang bàn anh. Tôi biết anh dị ứng nhiều với dung tục. Khi chúng tôi đã yêu nhau, đi lòng vòng qua các phố thưa xe máy còn rất hiếm ở Hà Nội, anh chợt nói cuộc sống công chức sao mà tầm thường. Tôi cãi, tôi không thấy thế, mọi chuyện nên nhìn giản dị. Anh trầm ngâm buông mắt lên cao vút ngọn sáu đứng cô lẻ hình như có quả trái mùa giữa đông. Anh hơn tôi một tuổi và đi làm sau tôi hai năm. Luận văn tốt nghiệp của anh được xếp thứ nhất toàn khoa, còn tôi vất vả lắm mới học xong bốn năm kế toán ở trường đại học dân lập. Tôi may mắn đi làm ở một cơ quan nhà nước gần trung tâm thành phố. Mức lương là cao so với nhịp sống gia đình tôi, một gia đình cán bộ hơn hai mươi năm ở khu tập thể.

“Anh muốn chúng mình khác đi”

“Khác như thế nào”

“Cuộc sống này tẻ nhạt quá”

Hồi tôi mới bắt đầu vào làm, cơ quan chưa

lắp máy điều hoà nhiệt độ. Những tháng mùa hè, các chị các cô sồn sồn nói dần quần áo nằm mát mẻ trên mặt bàn. Tôi sướng sung gần ba tháng rồi cũng dần quen. Hai năm gần đây tôi chưa nghỉ một ngày phép. Những hôm ốm, đi ra đi vào ở nhà thấy nhớ từng cái ghế, từng bữa liên hoan nho nhỏ. Lạ thật, công việc thì đều đặn nhưng cứ dứt ra khỏi lại thấy hổng hĩnh. Lứa trẻ mới tuyển chỉ có hai người, tôi và Lan Anh. Tôi là cháu họ xa bà vợ ông Thứ trưởng. Còn Lan Anh là con gái duy nhất ông giám đốc. Bà cô họ xa xôi đang làm phó phòng Tổng hợp, nhân một ngày giỗ đông nội ngoại, động lòng thương hại hỏi thăm bố tôi. Bà bốc đồng hứa với ông em họ là giáo viên bao nhiêu năm vẫn nghèo rồi bà giữ lời. Rồi tôi đi làm. Lan Anh hỏi, mày yêu tay ấy à. Tôi ừ. Thực lòng thì tôi cũng phân vân. Tình yêu hình như nó khác. Nếu chỉ là đi đưa về đón. Tôi có thấy nao nao người khi anh nhìn. Hồi tôi học lớp mười hai, sáng nào đến trường cũng đi qua phòng 107. Gã hàng xóm tầng dưới hơn bốn mươi, một vợ ba con gái nhìn tôi chằm chằm. Tôi bất giác cài khuy ngực và luôn bị cổ không nhớ.

“Tay ấy có vẻ nói nhiều, những người nói nhiều là những người bình thường”.

Tạo cũng bình thường”

“Nhưng mình là con gái, phải chọn chứ”

Biết thế nào mà chọn. Đã là hạt mưa sa thì xuống giếng hay ra ngoài đường đâu có thể lựa. Lan Anh thì xinh. Ông giám đốc nửa đùa nửa thật công khai số hồi môn của cô con gái. Bạn trai của Lan Anh đông lắm và đôi lúc tôi cũng bắt gặp nó thi thoảng nhìn trộm anh. Thật thi thoảng thôi. Có lần Lan Anh rủ tôi đi xem bói một ông thầy ở gần Láng Hạ. Ông thầy mắt sáng, mặt húp híp xôi thịt nhưng toàn nói chuyện trường chay, mân mê tay Lan Anh nói hậu vận. Những là dồi dào tài lộc, những là vượng phu ích tử. Lan Anh nghe lim dim, mắt đê mê. Những lần sau đến xem, Lan Anh đi một mình không rủ tôi, Lan Anh và tôi không hản thân, một thứ tình bạn hành chính có rất nhiều ở các công sở. Lúc son rồi cặp kè đi ăn đi uống, tiêu pha những phần lê thê luôn bị dư ra trong giờ nhà nước. Rồi lúc có chồng có con nhàn nhật nhớ đến nhau bằng dây thăng, bằng tân gia. Tôi rủ nó đi ăn trưa ở nhà bà Tuyết béo ở phố Lò Sũ có mì xào tim bầu dục. Dạo này không hiểu sao mặt nó nhợt nhạt, không hản vì son Hàn Quốc. Hà Nội lạnh dưới mười độ, hai đứa ngồi đợi xào mì và nó thuận mồm ăn hết quả bưởi

chua. Tôi kể chuyện với anh, anh nhăn mày đột ngột thốt “đồ dửng mỡ”. Anh xem thường Lan Anh coi đây là một xa xỉ búp bê đang nhan nhản có nhiều trong những gia đình nhà giàu mới nổi. Tôi và anh yêu nhau, cố giữ cho mọi người cơ quan đừng biết. Anh nói, anh không muốn sự dung tục vẫn quấy những trong sáng của tình yêu. Những hôm muốn đi xem phim tối hoặc lang thang đi chơi chiều, anh đỗ xe xa khuất dưới ngã tư, tôi ngó trước ngó sau đi bộ ra. Ngổ lờ chừng hai tháng, anh hỏi tôi về ông thứ trưởng. Anh rủ tôi, nhân dịp hoặc lễ hoặc tết tối chơi thăm. Tôi cứ mạnh dạn giới thiệu anh là cháu rể. Vì “chúng ta đang hoàng yêu nhau phải để người trên dưới đều biết”. Tôi nói đây là một thứ họ hàng vờ vợi, thăm thăm là xa. Địa chỉ tôi cũng chỉ nhớ mang máng. Duy nhất có một lần tôi theo bố tôi biểu cân hoa quả và chai rượu Thanh mai. Ôn lớn khó trả, bố tôi khép nép trình bày, nhưng anh chị đã xin công ăn việc làm cho cháu thì của ít lòng nhiều mong được tạ ơn. Phu nhân thứ trưởng khinh khỉnh nhìn gói quà, còn dượng họ tôi vẫn mặc quần đùi mãi xem Lại Văn Sâm hóm hỉnh trên VTV3. Mãi về sau đi làm được một năm, tôi mới biết bố tôi thật ngây thơ. Cả đời bố tôi

loay hoay với những công thức Hoá Sinh, lúc rảnh rồi lại đọc mấy cuốn tiểu thuyết Pháp. Cư xử chồn quan trường bố tôi kém quá. Vài cân quýt với chai rượu nội có bọc trong tấm lòng thành đến mấy cũng là sự xúc phạm. Tâm cỡ trưởng phòng đã phải ngượng với cái gọi là quà biếu ấy. Tôi thương bố tôi và tôi biết thân phận tôi. Anh đầm thắm hôn tôi rồi lại hỏi.

“Mọi người đều nói em là cháu ông thứ trưởng, thế hoá ra không phải à”

“Em không biết”

“Em ngại giới thiệu anh chứ gì”

“Em yêu anh”

Anh chuyển sang chuyện khác, kể về những hôm anh thức đêm ngồi học. Người đàn ông phải có trí, phải có nghị lực. Đã mang tiếng ở trong trời đất thì tất phải có danh. Người xưa mong muốn thế và người nay càng phải khát khao thế. Nếu chỉ nhìn thiển cận, với tài trí của anh, anh đã đi làm liên doanh từ lâu rồi. Và cao hơn nữa, đất nước sắp vào thiên nhiên kỷ mới, là một trí thức trẻ anh tự xác định cho mình một trách nhiệm. “Nhưng anh nói anh yêu em”. Anh cười. “Em đàn bà lắm”. Thì đúng quá, phòng kế toán của tôi từ

trưởng phòng đến nhân viên đều là đàn bà. Một vườn hoa hồng không hoa, lảng nhảng nhiều gai. Ngồi nghe các chị các cô nói chuyện, tôi đỏ mặt còn cái Lan Anh hơ hớ cười. Chị Loan phó phòng tuần vẫn đều đặn hai buổi đi nhẩy đầm đợi lúc rồi rãi khách giao dịch cao hứng kể “Bọn đàn ông đa phần là ngu ngơ. Lão chồng tao bây giờ vẫn tin là tao nhẩy dây bị rơi mất trinh. Lão nhà mình nghiên cái mục hỏi đáp thâm kín ở báo lẩm”. Chồng chị Loan người tỉnh xa rất ghen, những buổi chiều thường phải đón con, còn chị đã có tình nhân đón. Cả phòng cười nắc nẻ, chỉ ngừng khi thấy bà trưởng phòng đi siêu thị mua nước mắm về. Sếp có thể ngồi tào lao với nhân viên buôn chuyện, nhưng trên vẫn là trên. Bà trưởng phòng gay gắt chỉ mặt chị Hoà đay nghiến. Hơn một lần giữa giờ chị bỏ đi chợ quên không cộng sổ để lệch sổ dư. “Lĩnh lương một triệu mà làm ăn thế à. Cái ngữ của cô đi làm công nhân xưởng may xưởng dệt liệu có được ba trăm nghìn”. Buổi tối chị Hoà cầm ba trăm nghìn, bắt chồng đi mua hai cân lạc xườn với chai Smirnoff đến nhà riêng bà trưởng phòng ở khu Ngọc Khánh. Phần việc của tôi là thu gom chứng từ trong ngày, lập bảng kê rồi cuối chiều mang

lên phòng cân đồ nộp. Những hôm khách giao dịch đông, chúng từ nhiều đến sáu bảy trăm *liên* mà *liên* nào cũng phải có chữ ký của giám đốc. Tôi rón rén ngồi chờ ông giám đốc tay nhoay nhoáy bút bi Parker, trăm chữ ký như một. Có hôm giám đốc uống nhiều, ông mệt ngà ngà ngủ gật. Vậy mà chữ ký không lệch một ly không sót một *liên*. Hồi chưa yêu anh, rồi rồi tới nào tôi cũng ngồi xem ti vi. Cả hội đồng xét xử cười ồ khi nghe các ông giám đốc đứng trước vành móng ngựa vừa khóc vừa nói chẳng biết mình đã ký gì. Tôi thấy mọi người đáng bị cười hơn. Tôi lẽ mề bề cặp chúng từ lên gác vào phòng cân đồ thì đã muộn giờ. Trưởng phòng gây gò thức đêm mất tái để chơi bài đập mạnh tay xuống mặt bàn. Ông này rất mê *tá lả* nhưng đánh thấp nên hay thua và hôm đó tôi linh đủ. Anh vừa nghe tôi kể, vừa lắc cốc cà phê đã tan hết đá.

“Khổ nhất là làm nhân viên”

“Em nghĩ, mỗi người có một số phận”

“Số với má, là cái quái gì”

Anh dần dỗi và cả hai chúng tôi đều cố không cãi nhau. Từ khi xảy ra chuyện ông thứ trưởng, cơ quan tôi vẫn vậy nhưng anh hơi có khác. Anh đã hai lần lỡ hẹn, một mình tôi ngồi chờ anh cùng với buổi chiều ở quán cà

phê có vườn. Mẹ tôi vẫn bảo tôi vừa tỏ vừa vụng và tôi hỏi “Anh nghĩ em đã từng là cháu ruột ông thứ trưởng à”. Anh hút thuốc, nhả những vòng khói lênh loăng méo. “Thứ trưởng không phải là thuật ngữ xấu”. Thì tôi cũng nghĩ thế. Ông chú họ với vợ của tôi có thói quen kết thúc bản báo cáo lê thê là đọc thơ, mà bao giờ cũng là thơ tình. Mọi người đều công tâm khẳng định ông không trai gái, vậy thì lạ thật. Vợ ông hơn ông một tuổi là phó phòng tổng hợp chờ hưu, khuôn mặt nhăn nhoe xấu người xấu nét. Sống chung bao nhiêu năm thì hứng của ông không lui, hẳn nhiên ông phải là thi sĩ thật. Hay bản chất của thi ca là thăng hoa. Hiện thực thì nhàu nát nhưng thi tứ vẫn roi rói tươi.

“Anh tính định du học”

“Thế còn dự án của anh”

“Anh đang thuyết phục ban giám đốc”

Dạo này tôi hay gặp anh ngồi ở phòng giám đốc. Nhất là sau lần công đoàn cơ quan tổ chức tham quan động Phong Nha. Cả đoàn người lẫn lộn lớn bé, đi đầu là ông giám đốc, theo sát ông là anh. Tôi với Lan Anh đi gần cuối. Tình yêu chúng tôi vẫn chưa thể công khai, mặc dù anh đã ngỏ lời được hơn nửa năm. Ông giám đốc lạnh chanh đi trước lách

vào một cửa động hẹp. Đàn ông có tuổi khi thấy nhiều phụ nữ thường tự nhiên dè dặt, nhanh nhẹn. Ông nghiêng người chui đầu vào nhưng vướng cái bụng. Giống như các quan chức khác bụng ông tròn và đầy. Ông khoẻ thật và chính thế ông rơi vào hãm địa. Chân ông chới với ở ngoài và từ trong sâu hang vang ra những tiếng hỗn hển cần nhân của ông rồi cuối cùng là vắng tục. Mọi người nhao nhao âu lo, duy có Lan Anh thì bật cười. Nó là con gái rượu của sếp. Anh tiến tới nâng núm ép bụng sếp cho gọn lại. Bốn trưởng phòng và tám phó phòng xúm tới góp một tay. Nhưng anh không nhường và ông giám đốc cảm ơn riêng anh.

“Em đi về nhé”

“Ừ, em đi trước đi”

Tôi đi trong buổi chiều nắng cũng nhạt và gió cũng nhạt. Mẹ tôi rất nhiều lần tôi hỏi về anh, chúng mày bây giờ yêu nhau lạ nhỉ. Mẹ tôi còn giữ tập thư dày của bố tôi, hồi hai người yêu nhau. Mẹ tôi đọc lại lần nào cũng khóc. Anh yêu em và em yêu anh. Thì bây giờ chúng tôi cũng vẫn nói vậy. Chị Hoà bảo “Đời nào nó lại lấy mày”. Tôi nhìn chị và chị nói trưa nay cả tổ sẽ đi ăn bún chả. Lan Anh đi ngang, lưỡng lự thế nào, nó tạt vào.

“Tao với mày đi uống cà phê đi”. Tôi lắc.

“Tao sẽ kể hết”. Tôi lại lắc

“Mày yêu thật à”. Tôi nhìn Lan Anh

“Chúng mình bây giờ chỉ còn có chọn thôi”

Vâng, tôi biết rồi. Tôi chờ ông giám đốc ký và Lan Anh vào xin tiền làm sinh nhật ở khách sạn Niko. Tôi đi ra, thấy anh đứng bồn chồn ở khúc rẽ đầu nối hai hành lang. Anh lúng túng quay nhìn ống camera trên trần. Anh không chờ tôi. Cuối giờ, anh gọi điện thoại hẹn đón tôi ở chỗ cũ.

Chúng tôi im lặng đi bộ. Anh lại rủ vào quán cà phê của bao nhiêu lần trước.

“Em có trách anh không”

“Không”

“Em hiểu cho anh chứ”

“Vâng”

Tôi nao nao mệt. Tôi nhìn đồng hồ. Tôi một mình đi về cơ quan. Ba rưỡi chiều là phiên thanh toán cuối cùng ở phòng Cân đối. Người tôi nhón nhột đi lên gác, trong bụng thầm mong hôm nay ông trưởng phòng đừng thua bài.

31/12/1999

KỊCH BẢN CỦA ĐỜI

Dạo diễn và cô bé hẹn nhau, một cái hẹn rất lãng mạn. “Anh qua trường đón em rồi chúng mình sẽ lên Hồ Tây chọn một quán thật yên tĩnh”. Đạo diễn đứng chờ không bằng khuâng không hồi hộp. Khi qua nhiều cuộc tình người ta bình thường điếm đạm. Năm hai mươi một tuổi đạo diễn cũng đã đứng chờ. Trời đổ tuyết dày lạ lẫm của mùa đông đầu tiên xa nhà. Lác đác người đi ngang qua thu lu trong chiếc áo lông bước nặng nề như gấu. Môi tình đầu cùng trường trong sạch như tuyết. Bao nhiêu là cồng cào. Đạo diễn nép xe lẫn vào một cái chợ cóc nhếch nhác sát cổng trường Đại học. Cả một dãy hàng rau rong, lổn nhổn sọt với nhiều khuôn mặt đen đúa mang những cái nhìn vất vả. Loáng thoáng từ bao giờ, đạo diễn theo bố là một nhà biên kịch về thăm quê nội. Đã xong mùa gặt, mọi người thật vui nhưng tiếng cười và ánh mắt vẫn ướm một màu buồn. Hơn bốn mươi năm rồi màu

mắt người nông dân hình như vẫn vậy. *Rũ bùn đứng dậy sáng loà*. Thơ ca nhiều lúc được dùng như xà phòng. Đạo diễn khế nhìn đồng hồ và không cần quay lại cũng biết mình đang bị nhìn. Cậu bé vẫn đứng ở chỗ cũ không cặp sách, đầu cắt cua và cặp kính râm hất ngược qua trán. Cặp mắt của con sói con bị giật mỗi, nó nóng rực nhiều hăm hực. Cổng trường đã ồn ào một đám nữ sinh tan học, cô bé nổi bật lên với dáng đi thật gợi. Đạo diễn hơi nghiêng đầu tránh cái vuốt má nhí nhảnh và đeo cô bé bằng chiếc Husky phân khối lớn trong tiết trời thu dịu dàng. Hà Nội với những phố nhỏ, không có cây bàng lá đỏ nhưng vẫn có lác đác mái ngói thơm nâu. Cô bé ngồi sau khe khế hát.

- Em đọc hết kịch bản chưa.

- Em đọc rồi.

Bà giám đốc hãng phim đọc cái kịch bản đó vào lúc chín giờ sáng và đến khoảng gần trưa thì xong. Kịch bản viết tốt nhưng nhiều câu thoại phải sửa. Trưởng phòng biên kịch, cũng là nữ, đọc cái kịch bản đó vào buổi chiều và bỏ dở ở trang thứ hai mươi bảy. Một kịch bản tồi tệ với lối viết văn hoa nghiệp dư không điện ảnh. Còn đạo diễn đọc cái kịch bản đó vào đêm. Hà Nội có những khu tập thể và

khu tập thể có những đêm ghen ngào chờ mưa. Đạo diễn đứng trên ban công tầng ba vắn vợ hút thuốc. Vợ đạo diễn đứng xếp hàng ở bể nước sát cầu thang tầng một với cái máy bơm Kama. Ủy ban nhân dân thành phố nói chương trình cấp nước Phần Lan còn cách bốn trăm mét. Đạo diễn quay vào bàn nhỏ, lật đúp mấy trang kịch bản, lấy bút nhấn gạch nhẹ một gạch màu vàng.

32- Ngoại. Cầu Thăng Long - Chiều

Một người đàn ông cô đơn tựa mình vào lan can cầu. Máy quay cận mặt tả vẻ căng thẳng nhưng nhẫn nại. Gió mùa Đông Bắc từng đợt, từng đợt xô cây cầu như nghiêng. Anh chờ và tin chắc là nàng sẽ đến. Mặt sông sẫm đỏ hoang dại bờ vờ vại chiếc lá rừng trôi từ trên thượng nguồn về. Mặt cầu mênh mông xám xám trong chiều Đông, những chiếc ô tô vun vút phóng qua và không hiểu sao rất hiếm xe máy. Và phía mút đầu cầu đã xuất hiện một bóng người nhỏ có mái tóc dài bay hoang mang trong gió. Vậy là nàng đã đến. Trái tim loạng choạng của anh như muốn gào lên. Như muốn vỡ ra. Nàng lại gần, thật gần. Khuôn mặt xinh xắn không son phấn, tím tím lạnh trong cái rét đầu mùa. Nàng nhợt nhạt môi khê hời.

- Sao lại hẹn gặp nhau ở trên cầu.

- Chịu, anh cũng không hiểu. Mà ông ấy tả như thế thì đến bố anh cũng không làm nổi.

Cô bé nhả ống mút nhựa trắng cho chìm vào cốc cam vắt, khảnh khách cười.

- Người ta chửi phim truyền hình ghê lắm đấy.

Đạo diễn châm điều thuốc, cố không nhả khói về phía cô bé. Mặt hồ có hoàng hôn của mùa thu. Và giá như có một đám sen bông bênh phớt trắng trôi quanh cái thuyền nhỏ có cặp tình nhân trẻ kia. Nếu để máy quay ở trên nóc nhà khách sạn Seraton, cảnh sẽ rất lạ. Và sẽ thật lạ là từ một vòng cửa trực thăng. Nghệ thuật có tiền chưa chắc sẽ hay nhưng chắc chắn sẽ lạ. Cô bé vớt ống mút nhựa trắng thổi cho khô rồi phi vào cổ áo đạo diễn.

- Xin lỗi, em đã đọc kỹ lại cảnh mười tám chưa.

- Rồi, cái cảnh em tự xé quần áo sau đây lao mình xuống nước chứ gì.

Đạo diễn gật và nhà văn lắc. Kịch bản này là kịch bản phim truyền hình đầu tay của nhà văn đang thời thượng. Đạo diễn biết nhà văn từ hồi sinh viên bên Nga. Cả hai ít vốn

chạy hàng lật vạt cò con. Trường Goóc ký thiên về buôn quần bò còn trường Vờ gíc là nổi áp suất. Nhà văn bây giờ đã hơn năm mươi nhưng vẫn còn thói quen mặc cả bộ Levis.

“Kịch bản là một thứ ngôn ngữ phi văn học. Tôi biết điều đó khó cho anh nhưng tôi muốn anh thêm thật nhiều hành động vào”.

“Khó quá! Gì điều đó. Tôi sẽ cho tất cả các nhân vật nữ vừa nghĩ vừa tắm”

Đạo diễn cũng đã viết truyện ngắn dự thi, được giải cao nhưng rất ít người đọc. Trên một tờ tạp chí có uy tín, nhà văn viết một bài tiểu luận mỉa mai các giải thưởng, ví dụ minh họa là truyện ngắn của đạo diễn. Thành viên ban giám khảo, một nhà thơ nghiện rượu hay nhỏ bậy ngồi đọc lại bài báo cho đạo diễn nghe ở bar *Núi đêm*. Nhà thơ vừa đọc vừa nhỏ nước bọt, có một bãi sánh đặc đờm bắn vào đôi giày Ý của đạo diễn mới mua hai trăm năm mươi đô.

“Đấy không phải là ngông nghênh hay công bằng công lý cái đêch gì. Mà là sự nhỏ nhen của tâm thấp tâm hồn luôn mặc cảm một sự không vươn tới được các giá trị lớn mà nó suốt đời khát khao hoặc thậm hơn, không nhận ra”.

Đạo diễn uống nốt chén rượu thuốc nhìn vẻ khinh khỉnh của nhà văn. Mọi chuyện thì cũng qua lâu rồi. Ngay cả cái phim truyện nhựa đạo diễn nhận giải, thi thoảng được một nhà nghiên cứu sử điện ảnh có tuổi, phải bụi quá khứ nhắc lễ dăm dòng tử thân trong vài bài báo viết vội. Còn cái phim đầu tiên, không thể nhớ, độ dài thời gian xem xem bằng tuổi cậu bé.

"Tôi phải gọi ông bằng chú nhưng tôi khinh ông"

Đạo diễn nói lập cập lời xin lỗi khi đang cùng cậu bé đi ra khỏi quán *Núi đêm*. Cái quán tụ tập lê la của nghệ sỹ và nhan nhản những tay châu rìa. Cái võ vai thật hỗn nói trước điềm không lành. Cậu bé tròn hai mươi tuổi, học trên cô bé một khoá và tuyên bố rằng đây là lần đầu yêu. Đạo diễn đi theo cậu bé đến sát mép hồ, chợt vấp loạng choạng suýt ngã, vĩa hè Hà Nội bị sở giao thông công chính hành hạ quá nhiều. Cậu bé chuyển cái *mô bai* sang tay trái, lấy tay phải tóm túi ngực áo đạo diễn. Thói quen nhiều năm không dùng ví, đạo diễn thường để tiền mặt ở túi áo sơ mi. Hôm ấy lồng phồng sáu bảy tờ một trăm *đô*, tiền làm phim quảng cáo cho một hãng xe máy. Đạo diễn tuyệt vọng nhìn anh cảnh sát giao thông đứng cách một bốn

hoa. Anh cảnh sát không quay lại, mãi chăm chú nhìn ngả tử rình phạt những người phóng ẩu vượt đèn đỏ. Cậu bé gào lên.

"Tôi căm ghét ông và bố tôi. Tôi sẽ trả thù các người"

Cậu bé là con trai duy nhất của nhà văn viết kịch bản. Nhà văn nhăn nhó phẩy tay.

"Chuyện vợ vẫn ông đừng có lo. Nó ở mãi với tôi, tôi không lạ. Chỉ gào thét thế thôi nhưng chẳng biết làm gì. Tháng tới tôi sẽ không trả tiền cước di động cho nó nữa. Chuyện trẻ con"

Phim đạo diễn được giải là phim thiếu nhi, tất nhiên là toàn trẻ con. Những khuôn mặt long lanh với những cái nhìn trong veo. Bọn trẻ vào vai hồn nhiên và lớn lên đều thành người tử tế. Không một ai trong bọn trẻ đi theo vào các ngành nghệ thuật. Nhiều nhà phê bình điện ảnh khen đạo diễn biết chọn diễn viên.

"Tại sao chú lại chọn cháu".

Đạo diễn trầm ngâm nhìn cô bé nhí nhảnh. Tại sao người ta lại không thể trung thực và tại sao người ta lại hay nói dối. Một cuốn tiểu thuyết vừa vô duyên vừa rẻ tiền trước *bấy* *nhăm* có tiêu đề "xin đừng gọi anh bằng chú".

Đạo diễn mời cô bé hai đêm lên Hoà Bình với lý do rất thật là khảo sát chọn cảnh. Cô bé nhận lời khúc khích cười nhìn mái tóc muối tiêu của đạo diễn.

"Em còn bé lắm các anh ơi"

Ca sỹ hát ca khúc *Cô bé vô tư* đã gần bảy chục tuổi. Bàn tay run run nhăn nheo thời gian đưa ngón út lên môi nũng nịu cắn mình hoạ. Kundera có nói là người ta vu cáo Goethe tám mươi tuổi còn yêu. *Lão già an chi* và Khổng Tử thở dài. Trong hành trang kiến thức của thế hệ trẻ vắng mặt rất nhiều những triết gia có râu. Cái ba lô cô bé khoác theo có vỉ thuốc sáu viên Postinor màu hồng nhạt. Lẫn lộn đề lên vỉ thuốc là sách vở và báo Hoa học trò là tạp chí Thời trang trẻ. Đoàn khảo sát phim chỉ có hai người, một đạo diễn thành danh và một cô bé sẽ là diễn viên vào vai một sơn nữ. Kịch bản có cốt truyện của Mỹ của Hồng Kông và tên đất tên người là Việt. Đầu phim có cô bé ngây thơ chân chất vùng cao quần quai suốt một trăm tám mươi phút lựa lọc kịch tính hành động để cuối phim trở thành nữ doanh nghiệp sắc sảo đô thị lớn. Cô bé chết đi trong cơ chế thị trường và phục sinh trong tình yêu thánh thiện. Phim có phong cách huyền ảo vì kịch bản có nhiều

giấc mơ. Những giấc mơ kéo dài chừng một phút trôi nổi bồng bềnh. Khoảng bảy năm lại đây cứ đều đặn mười ngày một đạo diễn mơ một giấc mơ sex và có thể chia làm hai loại. Một loại là dại, một loại là khôn. Tất cả giấc mơ khôn đều phong phú, rất khác nhau. Có khi là đêm trắng ở Xanh Pê téc bua, có khi là một buôn xa tít ở Tây Nguyên. Những trường đoạn kích động và hồi hộp nhất hoàn toàn chậm rãi rõ nét. Các cô gái trong mơ đều xinh đều dễ dàng cởi quần áo và mặc dù trầy trật hình nhưng đạo diễn cũng làm được cái gì đó. Còn những giấc mơ dại, thật khốn khổ phải nhớ về nó. Chúng giống hệt nhau, luôn ở một căn phòng sang trọng có nhiều cửa sổ. Các cô gái vẫn xinh nằm trên một chiếc giường rộng phủ ga với một màu tím đáng ghét. Đạo diễn thấy mình loay hoay quanh chân giường không thể leo lên được. Cái đêm ở Hoà Bình đó, đạo diễn mơ thấy cô bé trong giấc mơ dại. Cô bé mắt lim dim mỉm cười khuyến khích. Đạo diễn đi loanh quanh trên những thanh gỗ nhà sàn, càng gần đến giường cô bé chân càng nặng như đổ chì. Và nặng nề nhất là như thấy ai nhìn. Không phải ánh mắt của cậu bé. Một kiểu nhìn tò mò trắng dã vô nhân tính. Rồi có tiếng tru của chó sói trong xa thẳm

rừng già vọng qua cửa sổ. Đạo diễn chợt tỉnh, mồ hôi đầm đìa và bụng dưới ầm ục tức. Cô bé khoả thân nằm cạnh mắt nhắm hờ nửa thức nửa ngủ. Có chiều cô đơn, quán *Núi đêm* đột ngột vắng khách, đạo diễn độc ẩm một ly Vodka giá rẻ âm thầm rút ví giở quyển lịch tay. Kể từ giấc mơ thứ mười bảy, đạo diễn theo dõi chặt chẽ nhưng không thể tìm ra quy luật của các giấc mơ khôn dại. Người ta vĩnh viễn không thể chủ động chọn được những giấc mơ.

“Tôi muốn anh sửa một tý từ cảnh 11 đến 30. Tôi muốn tình yêu trong trắng hơn và thanh khiết hơn.”

“Sửa thế là nhiều đấy”.

Nhà văn gật gù, hai người nói chuyện đã hơn hai tiếng đồng hồ, đạo diễn giải thích những tế nhị trong việc duyệt phim phát sóng. Nhà văn đã lão luyện trong tính nhuận bút viết báo, viết sách nhưng đây là lần đầu tiên bén duyên đến điện ảnh. Tiền nhà văn đã cầm hai phần ba. Một bộ phim thành công là làm thế nào vừa đúng lại vừa hay. Nhà văn loay hoay nhồi thêm thuốc vào tẩu bập bập từng hơi ngắn, cái thói quen mới có gần đây sau khi được một giải nhơ nhỡ của Hội. Những bài tiểu luận cuộn cuộn mĩa mai đã

phát sinh hiệu quả. Rất khó nói về đúng hoặc về hay. Để muốn nói một điều gì đúng cần phải có thời gian. Và đương nhiên là nhà văn bất lực khi muốn nói đúng. Cảm nhận sự thực không phải là sự thực. Người ta kêu gào lương tâm nhà văn nhưng lại tiêu chuẩn hoá cái gọi là lương tâm đó. Nhà văn nhìn nhận mọi chuyện qua sự bông bột ngu ngơ hoặc nhiệt tình hiểu biết vớ vẩn có vẻ sắc sảo. Đạo diễn lại uống nốt chén rượu thuốc. Cô bé quàng cả hai tay quanh cổ đạo diễn.

- Anh sợ.

- Anh không sợ, nhưng muốn thành công đôi khi cần phải thoả hiệp. Cũng như em.

Cô bé tự rút một miếng thuốc, vụng dại châm rồi sành sỏi nhả khói. Cả lớp và hơn nửa sinh viên trong trường đều biết cô bé sắp đi đóng phim. Lặng nhắng dọc theo những phố cô bé ngang qua, la liệt nhiều cậu bé thần thờ. Cô bé tan học, đã bắt đầu quen đi một mình, mái tóc xoã bờ vờ cô đơn nghệ sỹ. Biết bao là ánh mắt nhìn, chỉ nhẹ nhàng tan khi cô ngây ngất ngủ.

- Bọn nó nói là thằng kia dâm anh à.

- Không.

- Nó bảo với em, nó sẽ chết cho tình yêu.

Cô bé tự bật cười, phim và tiểu thuyết Việt Nam có đông người thể thốt quá. Một cuộc sống tinh thần đủ mạnh thì thể và nguyên thường ít, không thể nâng cao trình độ dân trí bằng cách phong tiến sĩ đại trà.

- Em yêu anh, anh có biết không.

Đạo diễn lưỡng lự gật đầu.

"Tôi yêu cô ấy".

Cậu bé căng thẳng nhú mày, khăn khăn nói.

"Tôi không cần biết. Cuối cùng ông định dàn xếp vụ này như thế nào".

Đạo diễn im lặng thật dài nhìn cậu bé. Đây là lần hẹn cuối cùng giữa hai người đàn ông. Cậu bé tựa người vào lan can cầu khó chịu nhìn dòng nước. Sông Hồng không phải mùa lũ uể oải trôi. Xa về phía thượng nguồn chẳng nhìn thấy gì cả. Bến Bình Than ở đâu. Xa xưa có một cậu bé đã đứng ở đó, cúi kính bóp nát quả cam đòi người lớn cho đi đánh giặc. Đạo diễn mời cậu bé một điếu thuốc. Mặt cầu Thăng Long ngun ngút rộng trong buổi tàn chiều đúng là có màu xám xám.

"Thế cậu định đòi bao nhiêu?"

"Tuỳ ông".

Bàn tay cậu bé run run nắm ngón cô quắp

bóp chặt cái điện thoại di động. Có đưa cho quả cam để bóp cũng không nát được. Lá cờ thêu sáu chữ vàng chỉ còn nghe tiếng gió suông, phàn phật. Đạo diễn vuốt lại mái tóc chìa tay cho cô bé.

- Chúng mình về quán *Núi Đêm* ăn tối đi, anh sẽ giới thiệu em với một nhà văn.

Cô bé rút thỏi son thoa khế quanh môi.

- Thế anh không sợ thằng ấy à.

Đạo diễn lắc đầu tự đi ra trước rồi đề xe máy.

11/6/2000

THẬT BỒ ĐOÀN

Ven hồ Gươm ở phía lề đường bên phải, cách chân tượng vua Lê Thái Tổ ước ngoài trăm mét, luôn có một bồ đoàn. Bồ đoàn là chùng dăm tấm thảm Tàu rải sàn nhập lậu từ các tỉnh phía Bắc được các gia đình Hà nội trung lưu ưa dùng. Những tấm thảm màu nâu đen, vàng và xanh thẫm khâu chặt lại với nhau, dày khoảng năm tấc rưỡi. Bồ Hồ ban ngày đông người, ban đêm vắng người nhưng tuyệt không thấy ai nghịch ngợm hoặc lấy giấu đi tấm bồ đoàn. Có một lần viên Đề đốc thành tuần đêm, mỗi chân ngồi nghỉ trên đó, đứng dậy thấy người láng láng ba ngày sau bỏ nghiệp võ quay sang miệt mài làm thơ. Rồi một trăm năm nữa người ta vẫn nhắc tới ông như một thi nhân. Phần nửa thi nghiệp của ông được chọn vào một tập thi tuyển đang rất gây tranh cãi trên văn đàn. Những khuya muộn của thứ bảy và chủ nhật, chẳng cứ đợi

đội tuyển bóng đá Việt Nam vào bán kết *sí gêm*, bọn trẻ nghênh ngang lớn rầm rập lượn xe vòng quanh Bồ Hồ. Đến đúng chỗ có tám bồ đoàn, tất thấy bọn chúng đồng thanh gào. *Khuyến quân cánh tận nhất bôi tửu*. Khuyến anh nốc nốt chén này. Giọng những đứa con gái dầm nước mắt the the như rượu hồi bao cấp bị mậu dịch viên pha thêm nước lã. Giọng những thằng bé trai có bi có hùng phần nộ chưa chất. Đi hết qua đoạn đường ngắn ấy, bọn trẻ lại thành bình thường. Chúng lại cầu lại véo văng tục vào nhau. Tiếng khóc tiếng cười đã tất chìm vào sương đậm mặt hồ. Hầu như những người lớn không biết và cũng chẳng có ai để ý.

Tháng lập xuân của không biết cách đây bao nhiêu năm, một trung niên gầy gò đã xách tám bồ đoàn cô đơn ra ngồi. Tháng này con số đối ứng là tám (số của Thiếu dương). Vị đối ứng của tháng này là vị chua. Mùi đối ứng của tháng này là mùi tanh, nên trước mắt trung niên luôn là bát canh dưa nấu cá rô dầm Sét. Các cụ hưu trí của câu lạc bộ khí công thở hít ngoài trời đang ngồi tọa thiền ở phía bên rặng liễu khinh bỉ nhìn, đã dưỡng sinh lại ăn đồ nặng. Sương mù tan dần, ánh dương lấp nhóp vàng trên mặt lá hiu hắt ướn,

trung niên đầu lổm chổm tóc lim dim mắt
hướng tháp Rùa. Bàn tay trái chụm ngón bất
quyết, còn bàn tay phải gõ vào đầu gối theo
nhịp một lục một bát. Một nửa các cụ không
chịu nổi đau lưng đã đứng, một nửa còn lại có
hai cụ bà tiếp tục ngồi quyết dây cho gã mới
tập thiền một bài học. Vậy là, vào buổi sáng
hôm ấy, từ ngã ba Bảo Khánh đến cửa ô ten
Phú Gia, khúc đường hai trăm năm mươi mét
đã ngập chìm trong cảnh giới không động
đậy, một cảnh giới thượng thừa theo như
quyển “Khí công thật là đơn giản”. Cuối cùng
gần đến chính Ngọ thì các cụ đành thua, mặc
kệ lời cổ vũ của đám đông xung quanh bu đen
bu đỏ. Đúng lúc đó thì đại thương gia Bảo
kim Tín đi kiệu ngang qua. Bọn phu kiệu tám
người mặc áo lụa hồng nẹp sa tanh tím hò hét
dọn đường. Bảo kim Tín xuất thân trưởng
phòng tín dụng Ngân hàng có bị báo chí nghi
ngờ là ăn cắp công quỹ không đột ngột lắm
trở thành chủ mười ba tiệm vàng lớn nhất Hà
nội. Không con giai, vài năm gần đây miệt
mài đi kiếm tiền, mong nổi dôi dòng buôn
duy trì sản nghiệp. Bảo đại thương gia có một
cô con gái hai mươi hai tuổi nhan sắc tuyệt
vời. Tiểu thư tốt nghiệp trường Ngoại thương,
kể từ sau lúc học xong mẫu giáo mười lăm

năm liên tục không đánh răng khi chúm chím hàm tiểu lấp lánh sau cặp môi xinh là một màu vàng đạt tới chất lượng SJC 9999. Đến gần ngang tầm bồ đoàn thì đường bị nghẽn, Bảo kim Tín vẫy người hầu hỏi chuyện. Nghe xong bụng mừng thầm thũng thảng cười khẩy khệnh khạng xuống kiệu tay cầm túi vàng lớn đứng hách dịch phía bên kia vĩa hồ xéch mé gọi đủ.

- Này, sĩ, lại đây.

Trung niên lia hình vất trí hợp cùng đạo lớn mặt giống tro nguội, khí sắc phảng phất như Nhan Hồi toạ vong. Bảo đại thương gia sốt ruột giơ tả thủ phất nhẹ. Một người hầu lẳng xẵng chạy đến nâng cao chân dung đương kim tiểu thư chụp tại Ảnh viện *phô tô* Xính. Đám đông chết lặng hút nhìn vào cái cười kim nha ma mị nghìn vàng. Bảo đại thương gia xuống giọng đôi chút.

-Kẻ sĩ ơi, lại đây, cho cả hai này.

Chiến quốc sách chép Tề Tuyên Vương vờ Nhan Súc, Súc giữ tư cách trí thức không lại nhưng vẫn ứng tiếng, suốt hơn hai ngàn năm những kẻ có chữ khâm phục lắm. Còn trung niên thì sầm mặt, bỗng đột ngột nhỏ nước bọt. Bãi bọt vẽ một đường parabol rơi xuống bỗng bênh trên mặt hồ. Tất thấy những người xem

thi toạ thiên giật nẩy mình. Văn hoá Bắc Hà có một đặc sản gọi là kẻ sĩ, vĩnh viễn chiếm ngôi đầu hơn hẳn bọn Nông Công Thương. Thị ra xuất xứ của trung niên không là bình thường và thao tác ứng xử với Bảo Kim Tín chứa đựng một phẩm hạnh kinh người. Thời buổi kinh tế thị trường khá nhiều kẻ sĩ chê quyền lực nhưng kẻ sĩ chê tiền và sắc thường hiếm lắm. Tại các quán bia hơi Lan chín Hải xôm mọi người ồn ào râm ran bàn tán. Nhưng cũng giống như việc ủng hộ quyền góp lũ lụt chỉ sôi nổi khi có báo đài, hơi men tan đi ngọn lửa rom dư luận dần dần tàn. Những ngày sau cuộc sống đều đặn trôi, trung niên ngồi đấy chìm vào thường nhật.

Long Vũ đứng sát sau cửa sắt sơn màu be nhạt kéo hồ, ngách hậu cửa rạp hát Công Nhân. Bó hoa hồng đỏ giá mua hôm nay có hạ, Vũ ôm khe khẽ trước ngực. Khoảng chín giờ mười năm Thanh Hồng Linh sẽ đi ra, cô bé sẽ tiếp tục chạy xô đến nhà hát Tuổi trẻ để hát nốt xuất cuối. Sẽ vẫn những bản tình ca có ca từ hoặc là dịu dàng cho em một ngày một ngày thôi hoặc dữ dội yêu nhau ném đá vỡ đầu nhau ra. Ông già bảo vệ mặt đồ dẫn nghiện rượu đứng dậy kéo cửa. Cô bé ca sĩ tóc ngắn váy dài nghiêng người lách qua khoảng

hẹp. Vũ áp úng tiến lại, cô bé không ngạc nhiên hơi cười mỉm.

“Đã bảo anh đừng làm thế”

Vũ lí nhí nói và như mọi lần cô bé nhận bó hoa vội vã rồi đi về phía cái *Dream* có một chàng trai đeo kính tóc dài đang ngồi đợi. Sáu năm nữa, chàng trai buôn lậu phần mềm computer này sẽ trở thành nhan nhản con rể của một trong những bộ trưởng. Cô bé đã không biết và phải bảy năm nữa mới biết dưới mỗi cuống hoa đều có quán một bài thơ của Vũ. Có bài chép tay, còn bài đã đăng báo thì Vũ cẩn thận phôi tô lại vào giấy trắng khổ A4. Chàng trai đeo kính khinh bạc nhìn Vũ. Vũ chỉ nhìn Thanh Hồng Linh. Vũ không có tiền nhưng Vũ có thơ. Thời tin học sẽ qua và thời thi ca sẽ tới. Vũ đi bộ đến phố Ngô thì Nhậm để chờ Thanh Hồng Linh hát nốt suất cuối. Hơn mười giờ cô bé đi ra bằng cổng chính và sẽ dễ dàng nhìn thấy Vũ dưới chân cột đèn cao áp. Lần này không có ai đón và cô bé tự đi một mình bằng chiếc Chally cũ kỹ. Chàng trai tóc dài đã đi đón một cô vũ nữ ở sân nhảy Lá Cọ. Vũ biết vậy và cô bé cũng biết vậy.

“Anh lại đây, hôm nay em muốn anh đeo em”

Có một buổi tối muộn có gió heo may cô bé đã gọi Vũ. Cả hai lòng vòng đi lên hồ Tây rồi

theo dọc đê Yên Phụ quay lại quán cháo gà đêm đối diện cửa đền Ngọc Sơn. Những con đường tình yêu muôn thửa của Hà nội. Cô bé khô khan kể về gã bầu sô và Vũ nghe câu được câu mất cái giọng khàn khàn. Cô bé hình như khóc, nước mắt thật lăn qua hàng lông mi giả làm ẩm nhoe lằn áo sơ mi lưng Vũ. Cô bé bâng khuâng gọi năm cái chân gà và Vũ lan màn nhìn vĩa hè nham nhở vết đào của sở giao thông công chính dè lên vết đào của sở điện, uống năm chén rượu trắng. Vũ và cô bé ở cùng phố. Phố nhỏ lẫn lộn những người có đạo và những người vô đạo. Vào giờ mẹ Vũ đọc kinh cũng là giờ bố cô bé rượu say chửi đồng. Người phu khuân vác già về mất sức sớm mệt mỏi vì cảnh nghèo thỉnh thoảng giải khuây bằng cách đánh con chửi vợ. Mẹ cô bé dạy nhạc lý cho học sinh lớp bốn xuất thân từ một ca sĩ hỏng giọng, nghề ngao Văn Cao ngồi là bộ đầm tối. Bà ta luân phiên có ba người tình già đều trên bảy mươi. Vũ đứng trên ban công hẹp, say đắm nhìn cô bé hàng xóm vừa rửa bát vừa khe khẽ hát. Suốt năm năm đại học chiều nào Vũ cũng bài hoải lang thang đi sau đôi bím tết tóc đuôi sam. Cô bé đi sinh hoạt lớp hát tại cung văn hoá Thiếu niên. Cái phố nhỏ chỉ cần qua một ngã ba là

đến bờ Hồ Hoàn kiếm và cô bé đi bộ. Gió ngây thơ thổi bím tóc ngây thơ. Vũ thì thảo những khúc đoản thi trên căn gác xếp chật mắt diện khi cả nhà đã đi ngủ. Cô bé giả vờ ngó Tháp Rùa rồi liếc nhanh lại đằng sau để dễ dàng nhận thấy gã sinh viên gầy gò hứa hẹn một vóc dáng thi sĩ. Tình yêu làm nên nhà thơ. Cô bé gọi thêm bát cháo gà ăn với vẻ đói thật. Tự nhiên Vũ thấy da diết buồn, nếu không quá sợ cô bé anh đã đọc một bài tứ tuyệt ngẫu hứng.

“Anh đừng đi theo em nữa”

Vũ vô hồn không hiểu, Vũ đang nhắm vài dòng lục bát.

“Tối nay em sẽ đi qua đêm với anh, em biết là anh yêu em”

Vũ vừa lắc vừa gật.

“Từ ngày mai em sẽ phải có tiền, em không thể chậm được”

Muốn là người giàu người ta bắt buộc vội vã, và đương nhiên chẳng thể trong trắng. Nước đục luôn giành cho những con trâu chậm. Vũ thở dài, tình yêu và văn chương hình như lại cần sự thông thả. Vũ theo cô bé sang sông chui vào thị trấn Gia Lâm. Cả hai không đi bằng cầu Chương Dương cũng không

đi bằng cầu Thăng Long. Người ướt đầm nước, Vũ và cô bé tới bờ bên kia. Nhiều năm sau khi đã nát rượu, đã quen nói dối Vũ mới biết cô bé đã nói thật.

Khi ráo riết chuẩn bị in tập thơ đầu Vũ luôn nghĩ mình rồi sẽ nổi tiếng. Vũ viết sẵn một bài phỏng vấn công phu, những câu hỏi sắc sảo và những câu trả lời còn sắc sảo hơn. Vũ luyện những nụ cười buồn bằng bạc chưa chín, những cái nhúm mày động nhiều mình triết để dành riêng cho những cuộc họp báo đông phóng viên nữ. Cuối năm 1997 Việt Nam sắp sửa thành rồng thì tập thơ năm tháng và người tình của Vũ cũng được nộp lưu chiểu. Cuộc sống dư dật vật chất và thi ca phồn vinh. Xe Dream đã trở thành xe ôm, giấc mộng một thời hoá ra là phương tiện dung tục, nhiều người mất hẳn thói quen đi bộ. Nhưng mọi sự đều không phải suôn sẻ theo kiểu phó tiến sĩ sẽ đương nhiên là tiến sĩ, một nghìn bản thơ in cầu kỳ sang trọng của Vũ chỉ bán được một bản. Độc giả duy nhất ấy than thở trên báo Hà nội lẽ mình bị lừa. Vũ viết đơn xin vào hội nhà văn.

Cuối buổi chiều một ngày chính rằm tháng át Dậu khi kính thiên văn không gian Hubble đã nhòm kỹ một vụ nổ trên sao Mộc thì khoa

tử vi phương Đông đồng xác nhận là có sự xáo động nhất định ở chòm sao Văn Xương Văn Khúc. Ở một nơi nào đó một cuộc thi thơ của một tờ báo văn chương lớn đã kết thúc, thi sĩ không được kể cả giải khuyến khích. Trong đám đông nhan nhản vô danh đã có thêm một người. Chao ôi, nam tử hán đại trượng phu, phải có danh gì với núi sông. Thi sĩ nhớ lại mối tình đầu. Cô bé đã nổi tiếng, phía trước tên nữ ca sĩ trên tất cả các phương tiện truyền thông đều ghi hai chữ “siêu sao”. Thi sĩ phải yêu, thi sĩ phải kiên trì làm lại. Và thế là hàng đêm, dưới chân cột đèn cao áp phía bên kia vỉa hè của các tụ điểm âm nhạc đã có một thi sĩ âm thầm cầm hoa chờ đợi trong mối tình một chiều tuyệt vọng. Và để duy trì cường độ, thi sĩ buông lỏng thi tài nôn nao viết báo. *Hãy cảnh giác trước tệ nạn đua xe máy đêm*. Nhuận bút linh ngay sau khi báo ra là một trăm bảy mươi năm ngàn đồng. Tổng biên tập cũng là người thơ, nhìn vẻ xanh mướt đau đời của thi sĩ lầm tưởng là đồng nghiệp đang đói, tế nhị nhét thêm tờ hai chục nhẫu vào giữa phong bì. Hơn một lần, thi sĩ rút một tờ năm mươi ngàn mua một vé vào xem liên hoan ca nhạc cầu truyền hình trực tiếp Bắc-Trung-Nam tại rạp Hồng Hà. Vâng,

là em, đã đến lượt em, tình yêu của tôi. Vũ khản giọng đau đớn gào thành tiếng. Ca sĩ Thanh Hồng Linh hớn hở cô đơn đi ra sân khấu trong bộ áo dài dân tộc cách tân. Tà áo xẻ cao trông rõ một màu rung rinh ngơ ngác hồng nhạt. Người dẫn chương trình có hai giới tính đặt câu hỏi hóm hỉnh. Khán giả có trình độ thẩm mỹ âm nhạc trung lưu ào ào vỗ tay. Tôi chẳng nghe thấy cái gì, tôi chẳng nhìn thấy cái gì. Tôi chờ đợi trong vắt giọng hát của em. Tôi chờ đợi long lanh ánh mắt của em. Và em nói “Kính thưa khán thính giả toàn quốc. Hôm nay qua câu truyền hình Linh xin hát một bài về mẹ. Sẽ rất nhiều người hỏi tại sao Linh lại hát về người mẹ. Thưa, bởi vì, trong Linh luôn có một bà mẹ. Hơn thế nữa hôm nay mẹ Linh đang ốm. Mẹ ơi, mẹ có nghe thấy tiếng con không”. Bây giờ Vũ đã nghe thấy tất cả. Trực giác và linh cảm của thi sĩ là bất khả giải thích. Mẹ của ca sĩ đang đi dở điệu *tăng gõ* trên sàn nhảy của câu lạc bộ khiêu vũ cổ điển Palace lâm bầm với người tình già “Cái con này suốt ngày nó rửa tôi ốm”. Thanh Hồng Linh nước mắt lưng tròng hát bài người mẹ. Một trong những dấu hiệu trưởng thành của người ca sĩ là không hát tình ca nữa. Nghệ thuật luôn luôn là phức

tập vì nó không trong trắng một cách bình thường. Phẩm hạnh của nó chỉ có thể đo được theo kiểu chữ trình của Kiều. Và kiểu nào thì cũng đáng giá nghìn vàng. Ca sĩ vẫn đi ra từ ngách hậu nhưng không phải để tiện đường mà để tránh những người hâm mộ. Sau một lần chen qua đám đông các *fan*, đùi trái bị bầm tím bởi những cái cấu cuồng nhiệt, Thanh Hồng Linh đã vĩnh viễn không mặc váy ngắn nữa. Vũ từ bên kia hè thông thả đi sang, thời gian làm tình yêu chuyển động chậm. Bốn phóng viên lẫn lộn cả nam nữ của hai tờ báo lá cải nhoay nhoáy chụp ảnh. Cách đây hơn tuần tờ văn nghệ buổi chiều phụ trương văn hoá thể thao giải trí của một tập san trực thuộc trung tâm phòng chống các loại bệnh xã hội đã công khai úp mở mối tình của Vũ. *Còn mãi một tình yêu*. Câu cuối của bài báo được in đậm *Sự thuỷ chung chính là thân được để chống lây nhiễm ÉT*. Vũ kẹp quyển *sự bất tử* vào nách trái rồi đưa Thanh hồng Linh bó hoa loang lổ nhiều màu tím. Cũng có một người đứng cạnh ô tô đang chờ ca sĩ, so với những người ngày xưa thì tóc ngắn hơn và mặt già hơn.

“Em xin giới thiệu, đây là nhạc sĩ Tùng Quang còn đây là thi sĩ Long Vũ”

Nhạc sĩ và thi sĩ gặt đầu xã giao chào, hai người đã biết nhau qua một lần kiện bản quyền trên báo. Không hiểu sao những ca khúc được phổ nhạc trộm từ thơ thường rất thành công. Nhạc sĩ nheo cặp mắt mà hai mươi lăm năm trước còn long lanh đen sinh viên nhưng bây giờ đã nhiều chân chim đi thoã.

“Đi ra Phố Biển ăn cái gì đi”

Thanh Hồng Linh gần như ấn Vũ vào chiếc xe hơi bốn chỗ có mầu da cam rất choé. Nhạc sĩ mặt lạnh huyết sáo giai điệu bài hát phổ trộm thơ Vũ. Ca khúc đã thành thời thượng cho giới trẻ nhờ sáu bản án trạnh chấp dân sự. Vũ tuyên bố với báo chí rằng đang âm thầm chờ tài trợ để theo phiên thứ bảy. Quán hải sản sang trọng đậm ấm người, thực khách phần đông là thượng gia. *Vân tòng long, phong ấn hổ* các doanh nghiệp ngồi đầu là nơi ấy thơm nức mùi tiền. Thanh Hồng Linh ăn tôm. Nhạc sĩ nhăm nháp sò huyết, còn Vũ ngẩn ngơ uống *cô nhắc* đắm đuối nhìn Thanh Hồng Linh.

“Tuần sau em mời anh Vũ đến ăn tân gia”

Ca sĩ có *cát sê* mỗi tối là bảy triệu và sắp tới sẽ sở hữu ngôi nhà ba tỉ. Thiên hạ không còn giạt mình, nghệ thuật đang được tôn vinh

bằng giấy bạc. Nghĩ cho cùng Vũ không cần tiền. Hai trong số bốn phóng viên vẫn lèo đèo theo đang thập thò máy ảnh phía góc sát quầy bar. Vũ hơi xoay ghế, ở góc độ này nếu có bị chụp trộm thì khi lên hình trông Vũ vẫn có vẻ thi sĩ.

“Thời buổi nhiều nhưng, muốn nổi tiếng dễ thật, mặt chỉ cần đây”.

Nhạc sĩ băng quơ trình thượng. Trịnh thượng là đứa con hèn hạ của đồ kỵ. Thanh Hồng Linh lườm nhạc sĩ, chợt cô thở dài khoe mắt âm âm nhìn Vũ. Những buổi chiều học hát đã tan thật vào ngày xưa. Vũ tự uống cạn ly rượu sòng sành chua chát màu nâu. Vũ lưỡng lự định đứng lên rồi đau đớn cần môi tiếp tục ngồi. Kể từ bây giờ trở đi thi sĩ quyết định vĩnh viễn chỉ toàn ngồi.

Hà Nội có bờ Hồ và bờ Hồ mùa đông có một người ngồi. Lác đác đã có lá vàng hoang mang bay trên mặt hồ hiu hắt nước. Một đoàn quay phim nước ngoài lĩnh kính nhiều đồ nghề vây quanh tám bồ đoàn. Gã đạo diễn trông như người Nhật nhưng nói tiếng Pháp oang oang hét vào cái loa điện. Trung niên thi sĩ ngồi *kiết già* vô cảm, thần mất dăm dăm đôi hư vô. Nắng hanh vàng đặc nóng như đang giữa hè. Cú máy cận cảnh đầu tiên được quay vào lúc

mười giờ kém năm. Hoạ sĩ thiết kế của đoàn phim bóc từ chân tượng vua Lê Thái Tổ những khóm râu xanh màu thời gian rắc đều lên tóc của người ngồi. Nhiều phố của Hà Nội bị nghi ngờ là không cổ chỉ vì thiếu râu. Những vòng người mệnh mông tò mò đứng xem. Vòng trong cùng vẫn là toàn bộ các cụ tổ hưu trí dưỡng sinh. Vòng kế ken chặt những đứa trẻ đua xe máy vị thành niên đang nháo nhác lớn. Một bọn trẻ con đồ dẫn vì dư lực hồng phiến, không có gió nhưng đầu và vai bọn chúng liên tục lắc lư. Thứ nữa là đám công chức trốn giờ đang cần nhẩn dăm lên chân nhau. Ngoài cùng thừa thớt những người hình như làm nghệ thuật. Nghệ sĩ luôn khát khao bám sát hiện thực nhưng không hiểu sao thường bị chầu rìa. “Máy hai, xong”. Trợ lý đạo diễn là một nữ văn sĩ có giải truyện ngắn được mời liên doanh với tư cách là một người viết lời bình phim khế rút bút mở sổ tay. Tên phim đã được chọn nhưng có lẽ phải thêm lời đề từ. *Huyền bí một dáng ngồi hay là sự thách thức thế kỷ*. Trung niên thì sĩ đột ngột lão đảo, nằng chính ngộ xói căng chiếu giữa đỉnh đầu. Tất cả mọi người hồi hộp cầu nguyện cho người ngồi thiền đừng ngã. Ca sĩ cũng đứng xem, tất nhiên là ở phía

ngoài lẫn lộn vào đám nghệ sĩ. Mặt ca sĩ phảng phất như buồn như nhớ. Ngày xưa, người yêu đầu tiên của ca sĩ có kể chuyện Đạt ma Tổ sư ngồi thiền. Đỉnh Thiếu Thất lỏng lẻo gió, và lúc đó quanh Tổ sư chỉ có những cây tùng cây bách và thâm nghiêm vách đá./.

Rằm tháng Tân Mão, năm 2001

BIỂN LẠ

"... đó là những lời trúc trắc ngây ngô và rời rạc..."

Faulkner nhại Shakespeare

Nữ thi sĩ đứng trên tầng chót của toà nhà cao tầng Hà nội tower. Mây tầm thường trắng báo hiệu vĩnh viễn vắng những mùa hè không có đông. Không có đông không hẳn sẽ là không có mưa. Nhưng không có mưa thì sẽ không bao giờ có những vũng nước đọng. Nữ thi sĩ đắm đắm nhìn xuống. Phía dưới chân tháp là một vũng nước hình ô van đã lắng bùn, không cần cố lắm nữ thi sĩ cũng thấy gương mặt mình long lanh hiện trên gương nước. Một khuôn mặt nửa quen nửa lạ có cặp mắt âu sầu không có tuổi. Những nét trên khuôn mặt ấy là đau đớn là ngổn ngang buồn. Trong sâu xa cô ngỡ ngợ đấy chính là khuôn

mặt của cô. Cô đã nhiều lần phải bơ phờ luy một nhiếp ảnh gia dân dăng chuyên về chụp ảnh nghệ thuật chân dung, chụp hàng ngàn cuốn phim nhưng khuôn mặt đó vẫn không ra hình. Chỉ có cô là nhìn ra và muốn nhìn thấy rõ nó bắt buộc phải đứng đúng chỗ tầng thượng này. Tất nhiên phải có vũng nước ấy. Cô định không nói với ai, nhưng trong một lần đăm đuối hôn anh, cô buột môi đánh rơi bí mật.

“Em nhìn từ trên ấy xuống bằng mắt thường”

Anh hỏi như hỏi một người bình thường chứ không phải hỏi một nhà thơ. Cô khó chịu.

“Thế tại sao em lại biết chỗ đó”

Cô đánh đá, thế tại sao anh không hỏi là tôi đã bay lên đó bằng cách nào. Anh hình như cũng có làm thơ nhưng chính xác anh là một doanh nhân. Khi muốn bay, những loại người như anh phải đi mua vé của hãng hàng không Vietnam Airline. Còn cô, cô là nữ thi sĩ, cô có thể muốn bay bất cứ lúc nào khi cô đang sáng tác. Anh cười khẩy và cô không nghe thấy. Đã rất nhiều lần cô chậm rãi từ dưới tầng một đi bộ lên. Những gã bồi phòng mặc đồng phục xanh sẫm đầu húi cua tò mò nhìn. Nếu không có một vầng hào quang rất

lạ vòng quanh khuôn mặt mệt mỏi của cô thì
những gã trai nông nổi ấy đã nhầm cô là *ca
ve*. Trong bảy trăm ba mươi hai lần đi lên đi
xuống, duy nhất có một lần mới đến tầng tám
cô chợt thấy khuôn mặt mình. Hôm ấy trời
chan chất nắng, mặt đường nhựa héo rữa mềm
nhũn. Cổng chợ Âm Phủ có con bé người ở
Nhỏ bán bánh đúc ế khách, đang ngao ngán
ngồi lót đít bằng một quyển tuyển tập phê
bình văn học. Vũng nước hình ô *van* sau cơn
mưa đêm đột nhiên loang rộng ra. Nó trong
vắt và sâu thăm thẳm. Cô hồi hộp nhìn thật
kỹ khuôn mặt trong vũng nước. Cô cười nó
cũng cười. Cô thè lưỡi nó cũng thè lưỡi. Thế
nhưng khuôn mặt đó không thể là của cô. Hai
gò má múp míp căng mỡ. Cặp môi đầy đỏ au
tương ớt cay nồng như vừa ăn xong bún ốc
phố Mai hắc Đế. Cái trán ngắn tũn lấm chấm
trứng cá của tuổi mãn kinh thiếu hẳn một
thời trác táng hồi xuân. Năm nay là năm Tân
Ty hai nghìn lẻ một, còn cô sinh năm ất Mão,
tử vi bảo vậy tức năm 1975, chứng minh thư
nhân dân ghi vậy. Và cô nổi tiếng trên thi
đàn vào đúng hôm cô sinh nhật ba mươi sáu
tuổi. Bốn nhà phê bình văn học nhón, vừa cổ
vũ thơ trẻ vừa ủng hộ thơ già, đồng thanh ấn
chứng vậy. Độc giả hoang mang. Này độc giả,
nữ thi sĩ không bao giờ có tuổi, chỉ có tình yêu

và mãi mãi không có bầu. Tiếng chuông đồng hồ nhà Bưu điện bị gió thổi mất nét, yếu ớt nhả mười một tiếng. Nữ thi sĩ cô đơn tự ngắm mặt mình đã được tròn ba giờ. Hôm nay là một ngày đổ vỡ. Có một cái tục tằn vô nghĩa nào đó lướt qua cô, nó dấm dứt để lại một câu vọng cổ, *chết thì cũng chẳng có gì là mới*. Gió cuốn từng vòng ngược từ dưới lên. Cô lênh loãng nghe những tiếng ú ớ của đường phố. Cô giữ chặt gấu váy, xung quanh cô là mệnh mông cao. *Bạch vân thiên tải không du du*. Mây trắng ngang trời trôi linh tinh. "Tôi sẽ nhảy xuống". Cô thử gào, cái giọng khàn khàn bị lấp nhọt nhọt ngay trong tiếng gió. Giọng khàn chỉ thời thượng trên sân khấu ca nhạc còn trên thi đàn giọng đó là vớ vẩn. Văn chương khắc nghiệt lắm, một trong tứ đại phê bình gia đã chân thành khuyến cáo các cây bút trẻ. Thơ hay là phải có giọng. Nhưng to quá thì ồn nhỏ quá thì nhược thánh thót quá thì sến. Làm sao nó phải vừa to vừa nhỏ, hoặc lúc thì dài hoặc lúc thì ngắn. Cứng khi cần cứng mềm lúc muốn mềm. "Đừng lý luận nữa, thế cuối cùng nó giống cái gì". Cô đã hơn một lần gào lên trong những buổi hội thảo về thi ca hiện đại. "Nó giống cái giống". Đại phê bình gia tốt nghiệp đại học đường Cambridge có biệt danh là Tây Độc thâm thuý bình tỉnh

bảo. Cô đã nghe theo và mất gần hai năm cô mới đau đớn nhận ra là mình lầm lẫn. Cô là phụ nữ, cô không cần cái đó và cô không thể có cái đó. Cô tháo bớt vòng để buộc chỉ cổ tay thể tuyệt giao với nhà phê bình Tây Độc, chỉ chơi với ba người còn lại theo kiểu vong niên đó là Nam Gào Bắc Thét và Đông La. Nhân sự phê bình chuyên cho thơ luôn là nỗi lo thường trực của những người yêu văn học đương đại. Đến bây giờ duy nhất thành danh chỉ còn bốn vị trên. Điều nguy hiểm mang tính học thuật là, theo thuyết ngũ hành thì tuy đủ bốn phương nhưng vị trí trung tâm lại thiếu. Có phải thế chăng mà thi ca hiện đại cứ có chiều kích hướng nội thì lại bị trượt vào hư vô. Một nền phê bình tử tế thì phải có tâm. Nhiều độc giả nồng nhiệt thấy cô hay trả lời phỏng vấn mục văn nghệ trên các loại báo đã gửi bao nhiêu thư đến nhất quyết bắt cô thôi làm thơ để ứng vào vị trí trung ương đang thiếu ấy. Phía dưới vĩa hè có vũng nước bắt đầu lúc nhúc người. Cô mệt mỏi nghe những tiếng ào phào trộn sền sệt trong tiếng gió. Cô là nhà thơ già hay là nhà thơ trẻ. Người ta mơ hồ bảo thơ hay thì không có tuổi. Cô nức nở vắng tục. Đám công chức nhà nước trốn giờ sớm đi ăn cơm bụi ào ra đầu tiên. Những khuôn mặt đồng phục đều đặn nhàn nhạt một

nỗi lo âu không duyên cớ. Cuộc sống chật chội ít vui ít buồn làm cho bụng họ chónhng ngót. Khoảng ba mươi phút nữa mới đến giờ tan của những nhân viên văn phòng làm thuê ở các công ty có người nước ngoài. Mặt đám này trông no nề nhưng luôn căng thẳng vì overtime nhọt nhọt xanh phảng phất màu của giấy bạc Mỹ. Anh không bao giờ đi lẫn vào cả hai đám đó, cái đám của anh trông bảnh bao và nguy hiểm hơn.

“Tại sao anh cứ thích quan hệ với những người như thế”

“Họ là tương lai của đất nước này”

“Nếu đám đấy là tương lai thì em không chịu nổi”

“Thôi làm ơn em đọc thơ đi”

Hôm ấy anh đang mệt nhưng cô không biết. Với riêng cô, nếu ba ngày không được đọc thơ thì mồm thấy rất hôi. Cô đã đọc cho anh hai lần trích đoạn một trường ca cô đang làm dở, tâm trí anh để đâu đâu. Hoặc anh để nó bập bênh theo những công tơ nơ hàng lậu chưa xác định được ngày cập bến Đông Âu. Hoặc anh nghĩ cách nói dối nàng vợ già rằng tại sao tôi nay anh không thể về. Anh luôn nói với cô là anh yêu cô nhất nhất nhất thế giới. Anh với bố cô là bạn đồng tuế đồng

hương nhưng khác tài. Tài của bố cô là tài bé và tài của anh là tài nhớn. Bố cô đăng bài thơ đầu tiên vào năm mười tám tuổi và đến nay ông đã năm mươi tám tuổi người ta vẫn chỉ nhớ ông có một bài thơ đầu tiên. Nếu ông chết yếu ông đã thành Vương Bột hoặc Hoàng Lộc hoặc thành Vân Vân. Lịch sử thi ca luôn trân trọng cúng tế những người nổi tiếng vì một bài. Cái bi kịch sống dai đã làm ông nát rượu và thành người hầu rượu cho các thi sĩ có nhiều bài. Chiếu rượu nhà ông lúc nào cũng chật đông những người nổi tiếng. Của nả hương hoả ông bà để lại được chưng cất thành rượu chim Hổ, rượu tay Gấu, rượu Tắc kè và cuối cùng là rượu Bìm bịp. Mẹ cô liên tục bị hắt hơi, đành bỏ lại hai cha con cô để theo làm thiếp một tay Lễ bộ thị lang mà thi nghiệp có hẳn ba bài. Bố cô lã chã nước mắt vừa bế cô vừa ngâm ngùi ngâm *Hai sắc hoa ti gôn* cho một vòng tròn thi hữu ngồi xung quanh. Đây là năm cô bảy tuổi. Rồi đến năm cô mười bảy tuổi các thi hữu ngồi xung quanh chia sẻ gánh nặng nỗi đau của bố cô bằng cách lần lượt bế cô. Anh ngồi một góc uống rượu ngâm rề cau núi chua xót cười. Nếu cô yêu anh là cô yêu sự độc đáo. Trước khi thành thương nhân anh đã là thi nhân. Thi phẩm của anh gồm hai tuyển tập thơ lục bát nhưng

câu sáu chỉ có một chữ còn câu tám có mười một chữ. Thi pháp lạ thì đành phải chờ ba trăm năm sau. Cô đã từng nói với anh rằng anh đừng có nguy biện. Những kẻ không có thi tài thường hay dễ tiện bám víu vào tương lai. Tương lai là cái quái gì, tại sao cứ gán cho nó cái quyền minh xét. Biết bao kẻ bắt tài xúm vào cố công kênh cái sọt rác mù mờ ấy để ngong ngóng một ân sủng an ủi. Cô thấy chán quá, ở độ cao này mới thấy chán làm sao. Cô lưỡng lự xoay tròn một vòng. Anh từng nói nghệ thuật là phải đứng riêng rẽ ở trên, cho dù nó vô luân và vô đạo. Hôm qua cô đã phù phiếm tin. Phía dưới chân tháp nhan nhản đông người. Những con người bé li ti như kiến và có dáng đi xấu hơn kiến. Chưa nhìn ra ai quen nhưng cô không thể chờ. Cô muốn hét lên rằng cô không phải là kiến kể cả làm kiến có cánh. “Tôi sẽ không làm thơ nữa”. Một tiếng thất thanh gần giống tiếng hú của nhà thơ nửa Thiên nửa hippy Ginsberg. Phía dưới dòng người nườm nượp vẫn tấp tể trôi. Những khuôn mặt có những vầng trán nhiều nếp nhăn đang cố nhớ là hôm qua mình đã ăn gì để hôm nay ăn lệch sang món khác. Hình như chỉ có con bé người Nhỏ bán bánh đúc ế là nghe, được. Nó ngơ ngác ngái ngủ đứng dậy ngó xung quanh. Không có công an, không có

bảo vệ chợ, nó lại đặt mông xuống quyền sách lim dim ngồi gật gù tiếp. Cô tuyệt vọng cố không khóc và tự nhủ sẽ hét thêm lần nữa. Đau đớn thay là thi ca. *Nhất phiến tài tình thiên cổ luy. Tân thanh đảo để vị thủy thương.* Một chút tài mà luy cả thiên cổ. Tiếng kêu này biết thương xót cho ai. Những cay đắng ứa lem luốc trên khuôn mặt lấm tẩm trong trắng của cô. Cách đây không lâu cô đã lang thang theo Bắc Thét và Nam Gào đi bán thơ. Thi tập mới nhất nhan đề chỉ một chữ “Ôi” cô đơn không dấu chấm hỏi không dấu chấm than. Trang đầu có lời phi lộ của Bắc Thét, trang cuối có lời bạt của Nam Gào. “*Ôi là một tập thơ tươi nên đương nhiên có nhiều mới lạ. Nó sẽ không có những độc giả trên sáu mươi tuổi, những người đã sống nhẵn một hoa giáp. Ôi là một tiếng kêu miên dai của một bản ngã thanh tân Tôi đã mất Tôi. Vì vậy nó cực kỳ sống động. Ôi không bao giờ là thiu*”. Cô đi giữa khoác chặt căng chiếc ba lô chứa đầy những quyền thơ vừa in của mình. Hai nhà phê bình đi hai bên gương cao băng rôn có đề dòng chữ “*Ai mua trắng tôi bán trắng cho*”. Hai nhà phê bình ủng hộ thơ cô bằng một tình yêu nghệ thuật thuần khiết vô tư. Toàn bộ thi đàn tuy đau lòng nhưng không thể dung tục nổi một sự thật ấy. Ba

người đi dọc theo kinh tuyến một trăm linh sáu độ Đông và đều đặn dừng lại ở các vĩ tuyến mười ba độ Bắc mười năm độ Bắc và mười bảy độ Bắc. Ở vĩ tuyến mười ba bán được mười ba quyển. Ở vĩ tuyến mười năm bán được mười năm quyển và ở vĩ tuyến mười bảy bán được mười bảy quyển. Càng xa xích đạo, số của vĩ tuyến càng lớn nhưng trời càng lạnh. Nhìn chồng thi tập còn đầy Bắc Thét và Nam Gào bắt đầu cần nhằn nhau. Cả hai cố tình sụt sịt mũi tỏ vẻ bị cảm khi nghe cô nồng nhiệt đọc bài thơ mới "Tuyệt vịnh". Cô thở dài quay gót nhoi nhói nhớ lại những lời thể thốt chung thủy văn chương, ba người lập cập rét lách thếch trở về Hà nội. Phúc chẳng đến hai hoạ không lại một. Trong thời gian cô đi hoàng dương thi đạo, tờ nguyệt báo của ngành lắp ráp xe máy lậu đã đăng ảnh cô minh hoạ cho mục: "*Cách chữa mụn ở tuổi dậy thì*". Liên tục hai số sau toà soạn đã đính chính đã xin lỗi, thanh minh rằng đã nhầm ảnh cô với ảnh của siêu người mẫu có tên viết tắt là V.A.C. khi người mẫu này chưa bị cảnh sát hình sự bắt về tội làm gái gọi. Cô âm thầm quay lại ngôi nhà của mình nơi có người cha đang say. Bố cô nặng nhọc ti hí đôi mắt mù mị sững mòng nước hình như nhìn cô rồi khàn khàn đọc thơ. Văn bài thơ tứ tuyệt cô

thuộc đến nhậu nhĩ làm từ hồi ông mười tám tuổi. Cô lặng lẽ mở tủ rượu, hết sạch Gấu Hồ Tắc kè Rắn biển chỉ còn xấp thuần một loại Bìm bịp. Cô sẽ uống nửa lít và cô sẽ lao đến với anh. Cô không muốn vịn vào thơ nữa cô muốn vịn vào tình yêu. Cô muốn vò xé mái tóc muối tiêu của anh, cắn vào những chỗ mà anh hay kêu buồn. Cô lấy chìa khoá căn phòng anh đã mua tặng riêng cho cô nhân dịp cô in tập "Ôi". Cái chìa khoá hơi gỉ vì thời gian cô đi xa, nó nằm nép túi thân dưới vô số những bài báo viết về thơ cô mà bất cứ bài nào cô cũng đều đi ép *pờ lát tíc*. Cô đau đớn nhớ đến một ông vua không hiểu thời Lý hay thời Trần không hiểu ở Việt nam hay ở Trung quốc, ông này đã tụt bỏ ngai vàng như tụt bỏ một cái dép rách. Cô mím môi ném xấp bài báo lẫn lộn cả chứng minh và phân tích vào sọt rác. Cô tự tin đi ra đường có đông người. Cô hạnh phúc mở căn phòng tầng hai ở phố Trần thái Tông và con mẹ nó cô đã thấy anh đang nằm trong lòng của nhà phê bình nữ Đông La rên rỉ tự đọc thơ mình. Anh tiếp tục bình thường giống như nhiều đàn ông, cố nâng cấp tình dục lên tình yêu bằng cách tráng men thi ca. Đau đớn thay phận đàn bà. Cô thấy sâu sắc thương cho mình và cho cả nữ phê bình gia kia. Bọn đàn ông có vô số

cách đề phụ nữ và chín mươi phần trăm các cách đề ấy đều mang vẻ cao thượng. Trống rỗng, cô đã bay lên tầng chót này với nỗi mệt mỏi được soi lại mặt mình. Vũng nước mờ mờ nét dần khuôn mặt của cô. Là lạ, cô đã thấy khuôn mặt xanh non mười bảy tuổi hồi cô chưa làm thợ. Cô băng khuâng xa xăm nhớ. Dâu đó có ánh mắt rụt rè nhiều trong treo của cậu bé lớp trưởng thầm yêu cô năm cuối trung học, lúc ấy cả lớp cô đi *píc níc* ở Sầm sơn. Cô và cậu bé hoang mang đứng trên bãi cát mịn mịn mưa không dám nhìn nhau cùng ngắm bình minh biển. Cô thở rất dài. Phải có bao nhiêu vũng nước như dưới kia mới thành được biển. Đột nhiên, một nỗi khát khao ngập đầy, cô vươn hai tay khe khẽ cầu nguyện. “Xin cho tôi được ra tới biển”. Tiếng thì thầm của cô chạy dài vào gió. Những người đang nhón nháo đi lại phía dưới chân tháp bỗng ngơ ngác. Lần đầu tiên đám đông đã nghe được mong manh lời của gió. Một vài khuôn mặt bằng phẳng bị xáo động ngược lên. Những nam nữ công chức này vừa tan ra khỏi cao ốc thuộc ngân hàng Công Thương. So với các công chức ở các công sở khác, công chức ngân hàng bao giờ cũng nhạy cảm hơn bởi thói thốc mách và tính xúc động vật.

- Ô, có con điên kia.

Một cô bé làm kế toán mũm mĩm trong bộ đồng phục áo dài màu *boóc đô* ngậy thơ hét lên. Tất cả những người tầm thường ở Hà nội đang lim dim ngủ trưa tò mò chạy tới. Đám đông ồn ào tranh nhau dung tục bình phẩm. Cô bỗng thấy rã rời. Cô đã thấy cả tứ đại phê bình gia cả bố cô và cả anh nữa. Hai tiếng trước cô còn nôn nao mong mỗi họ đến chứng kiến, còn bây giờ cô chỉ thấy xót xa ghen ngào. Bố cô cuống quýt lắm nhảm chạy đi chạy lại. Anh hoảng hốt rút *mô bai* gọi xe cứu thương nhưng lại gọi lộn vào số của quán karaoke Phượng Hồng. Duy nhất có Nam Gào bình tĩnh rành rọt tiên tri.

- Cô bé sẽ không nhảy đâu. Trong lịch sử năm nghìn năm nhân loại chưa có nữ thi sĩ nào đi nhảy lâu. Còn cô bé bất chấp quy luật vẫn nhảy và kêu “con đây” thì cô bé sẽ rơi vào ông bố. Còn nếu kêu “em đây” thì sẽ rơi vào người tình này. Còn nếu vừa nhảy vừa ngâm thơ...

Chợt Nam Gào thắng thốt dừng lời. Đương nhiên thi ca trượt chân thì sẽ rơi vào phê bình. Ông ta rùng mình sờ cổ len lén nhìn ba đồng nghiệp, xác suất một phần tư hẹp quá. Lãng mạn và lịch sự, Nam Gào đi giật lùi ra khỏi đám đông rồi thông thả dạo mạo tới ngã tư Tràng thi-Quang trung. Từ trên chót tầng thượng, thiếu nữ sinh năm 1975 cô đơn nghe

và nhìn. Hoát nhiên, thiếu nữ bật khóc. Những giọt nước mắt thật nặng không rõ trọng lượng và đậm chất của mặn muối. Những giọt nước mắt không rõ số lượng rơi vô tận xuống vũng xám xấp nước chật hẹp hình ô van. Đáy nước từ từ mở sâu. Cái lơ nhờ trong của vũng nước rừng mình chuyển mầu. Những mép nước lúc đầu còn thấy sau duyên lên duyên lên rộng ngút ngát thăm thăm xanh nổi vào chân trời. Thiếu nữ ngửa mặt nhìn làn mây *ưng vô sở trụ*, vẻ người mềm mại như quỳ như cúi. Một nghi lễ tận hiến chưa có trong bất cứ tôn giáo nào. Thiếu nữ sùng kính nhẹ nhẹ cười rồi tung mình vào mệnh mông. Đám đông nín lặng kinh ngạc. Tất cả mọi tâm thường chợt nhiên tan biến. Chưa bao giờ, chưa ở đâu người ta thấy một cảnh tượng đẹp như vậy. Một thiếu nữ bay trên nền của mầu nắng trong và trắng. Phía dưới là bao la đại dương xanh, một mầu xanh thiêng liêng rộng rãi. Hết thấy mọi người đều lẩm nhẩm những lời vô nghĩa không hẳn là câu nguyện không hẳn là sám hối. Thiếu nữ bay mất mở tự nhiên và cặp môi bình lặng mím. Không một lời, thiếu nữ thanh thoát chậm chậm rơi vào giữa bao la lao xao xanh của biển.

05/11/2001

MÃI KHÔNG TỚI NÚI

Vọng đi vào núi. Tại sao phải đi vào núi thì Vọng mong manh biết, còn sẽ đi vào núi như thế nào thì anh không biết. Nắng của chiều ngằn ngừ trên một đường mòn và đường mòn heo hút cỏ dại đến đây thì chia hai. Cậu bé tự nhận là thổ dân được Vọng thuê vác đồ nói rất nhanh bằng giọng lơ lớ địa phương giải thích. Đại loại, phía cuối đường bên trái sẽ có một cái nhà thờ nóc nhà có cây thập tự trong đó có nhiều người mặc áo chùng đen, còn phía cuối đường bên phải sẽ có một cái nhà chùa trong đó có ít người hơn, mặc áo gụ thâm.

- Nghĩa là một bên là Thiền viện, còn bên kia là Tu viện

- Cháu không biết, ở đây chẳng có ai nói giống như chú. Thông thường khách du lịch cũng chỉ đến cái nhà mà mình vừa đi qua thôi.

Vọng bỏ Hà Nội đi lần này hoàn toàn không

là đi du lịch. Cái nhà mà Vọng và thằng bé đã đi qua có biển sứt sẹo sơn đề *ca ra ô kê*. Vài ba cô gái nhếch nhác sơn phấn mặc quần áo nửa Kinh nửa Thượng tóc nhuộm vàng kiểu Hàn Quốc đeo kính đen ngồi chơi bài lá. Chắc là Vọng đi đúng đường rồi. Xa xôi khuất sau nhà thờ chìm trong chịu đựng thường là có nhà thờ hoặc nhà chùa. Vọng im lặng nhìn núi hoang vu và cao. Hoá ra, suốt từ trước, những cái nhấp nhô vỗ ngực tự nhận là danh sơn mà Vọng đã được trèo đàng chỉ gọi là đồi. Núi ở đây ngút ngàn hết tầm mắt hùng vĩ đến nao lòng. Cái cảm giác kì lạ đứng trước những núi như thế này may ra hiếm hoi có khi đứng trước biển thật rộng. Ở các đô thị lớn người ta bị nhốt trong những phòng chật có nhiều máy điều hoà, muốn chạm vào thiên nhiên thì đành phải nhìn mưa. Nghệ thuật của đám thị dân gần đây hay bị ủng vì mưa. Nắng chia nửa vạt rừng và Vọng lưỡng lự rút *mô bai* xem giờ. Mười sáu giờ kém bốn phút. Màn hình không có sóng cả Vinaphone lẫn Mobiphone. Thói quen hay được xung quanh nhớ đến làm Vọng bật thở dài. Vọng tung cái điện thoại di động vào đúng tâm ngã ba đường, nó rơi sập xuống đám cỏ trụi hình như đau đớn nhưng không kêu một tiếng. Sắp là

lẻ, lẻ là trái, Vọng nhớ mang máng Kinh Dịch bảo vậy.

- Chúng ta đi lối này.

Thằng bé vác thuê lại gần chỗ rơi cái điện thoại, Vọng thờ ơ nhìn. Thằng bé có những nét quen, Vọng đã gặp ở đâu đó rồi. Thằng bé nói sinh ra ở vùng này và chưa bao giờ đi đâu xa. Thế thì Vọng nhầm. Thằng bé cúi nhặt cái *mô bai* nặng nhọc liếc Vọng, mười ngày trước có một cô bé cũng nhìn Vọng tựa tựa như thế.

“Cháu không trách chú, cháu xác định rồi là cháu tự nguyện”.

Cái ngược nhìn nhanh không hẳn cam chịu nhưng nhiều già dặn, cô bé Thanh Hoá mười chín tuổi mới làm lễ tân ở văn phòng Vọng chưa đầy nửa năm rụt rè thông báo là mình có bầu.

“Chú xin lỗi, chú không ngờ chú khoẻ đến vậy”

Vọng tự thấy giọng mình có cái gì đầy đủ giả nhưng không muốn chữa, cả tháng nay Vọng mệt mỏi quá. Vọng đẩy dịch cái phong bì đầy những tờ một trăm ngàn đồng ra góc bàn, anh khe khẽ cầm cả hai bàn tay cô bé gòn gòn chai áp nhẹ lên má mình. Dù có vẻ rất liều lĩnh nhưng trong sâu xa đôi tay thiếu nữ vẫn non nớt run rẩy.

- Sắp đến rồi.

Thằng bé vác thuê nói khuyến khích khi nhìn Vọng lúng túng xắn quần lội suối. Thấp thoáng phía chênh chênh ngoài vách đá trụi cây, trên thoai thoải triền núi xa xa quả thật đã nhìn thấy lô nhô cao mấy mái nhà có chơ vợ một cây thánh giá. Vọng bỗng nhiên nghẹn ngào, anh đã lội qua một con suối rộng, cũng có thể gọi là sông và anh thanh thoát bước lên đến *bờ bên kia*. Vọng chọn chỗ không cỏ sát bờ suối, cúi xuống trân trọng hôn một ụ đất xám xám màu ghi đậm, đất âm ẩm ngai ngái một mùi thanh sạch hoang dã rừng già. Vọng ngậy ngất hít.

- Chú đừng làm bản thế, bãi cứt trâu đấy.

Chiều của rừng không phải xuống quá nhanh như văn học mà người miền xuôi hay tả, khi Vọng đến trước cửa gỗ tu viện trời vẫn nhờ nhờ sáng. Thằng bé vác thuê hỏn hển thở tháo hai cái ba lô ngót nghét chừng năm chục cân, lấy cả hai tay dấm mạnh cửa. Im lìm không có tiếng đáp, Vọng bồi hồi, đường đến thiên đàng thăm thẳm đương nhiên là vất vả không phải đơn giản như Kinh Thánh nói “cứ gõ là cửa mở”. Có tiếng lạch xạch của then gỗ, hai cánh cửa ken két he hé, một người trung

niên khắc khổ mặc áo sơ mi màu nhạt không
hỏi gầy gò nhìn. Vọng vô thức lùi lại một bước
suýt nữa anh quì sụp xuống mà xưng rằng,
lạy cha con là kẻ có tội. Vọng không phải là
Ki tô hữu mặc dù anh đọc rất nhiều sách về
Ki tô giáo. Thằng bé vác thuê lại gần nói thì
thâm vào tai người trung niên trông giống
như một ông thầy Bần, ông này nhìn nó vẫn
không nói gì ken két khép cửa gỗ lại. Vọng
nghĩ hoặc nhìn thằng bé vác thuê, sáng nay
nó có kể là nó chưa bao giờ tới những chỗ như
thế này. Cửa lại hé mở, chỉ thấy một bàn tay
trắng xanh vẩy nhẹ, thằng bé vác thuê lanh
lẹn lách vào. Vọng tự nhiên thấy khó chịu,
nhất là khi nhìn lại hai cái ba lô no nê căng
phồng. Vợ Vọng ngu xuẩn chiều chồng nhưng
là giống đàn bà tham vật lúc nào cũng sợ
thiếu. Chắc chắn cô ta tưởng Vọng mệt mỗi
chuyện cơ quan, bỏ đi du lịch để thư giãn
khuây khoả. Rất nhiều lần Vọng sâu sắc thấy
mình vừa hy sinh vừa cao thượng khi lương
lự không kí vào đơn li dị vợ. Thằng bé vác
thuê đi ra cùng một linh mục mặc áo lễ tóc
bạc trắng đeo kính trắng, trong tay vị linh
mục già cầm một tờ giấy khổ A4 có những nét
chữ rất quen.

- Theo như thư giới thiệu thì cha bề trên đồng ý để anh có thời gian tĩnh tâm. Đêm nay anh cứ nghỉ tạm ở phòng khách nhà dòng, cơm nước các thầy sẽ lo chu đáo cả.

Ông cha tóc bạc quay người về như muốn dẫn lối, Vọng ngạc nhiên đến mức quên cả mình định thanh minh là anh tới đây không do một sự giới thiệu nào hết. Anh đã đau khổ, đang sám hối và tự mình đi tìm Đạo mong một sự thanh tẩy, tuyệt không có việc chuẩn bị sắp xếp. Năm ngày trước anh đã buông bỏ tất, vinh hoa phú quý danh vọng.

"Tôi không thể hiểu cậu, tôi phải rất cố gắng và may mắn lắm mới có một hội đồng chấm bảo vệ như vậy".

Giáo sư hướng dẫn luận án của Vọng gần như phát khóc. Mà ông đã khóc thật, vài giọt long lanh nặng đọng quanh chỗ đuôi mắt nhăn nheo. Cũng có thể ông tiếc cái công cả đời làm khoa học trung thực lần đầu tiên tâm huyết đi viết hộ luận án. Ông chịu ơn Vọng, với gia đình ông hơn một lần Vọng đã là ân nhân lớn. Vọng nhắc tám *cac* mi ca để chúc danh của mình ra khỏi tập công văn anh đang kí dở, dưới sâu đám lộn xộn đó là một phong bì phồng căng. Anh mệt mỏi cầm đưa

giáo sư hướng dẫn, tiền đã trực tiếp từ tay Vọng hiềm khi là tiền nội.

“Khô quá, vấn đề không phải là cái này, vấn đề là cơ hội. Nếu có hai lão kia ngồi phản biện thì cậu trượt ngay”.

“Em biết”

Ở vị thế của Vọng thì phải biết rất nhiều. *Đức bạc nhi vị tôn tài thiếu nhi nhiệm trọng tiền bất cập hĩ*. Phần Hệ từ của Dịch chép đại loại là vậy. Đức mỏng ở ngôi cao, tài ít trách nhiệm lớn không những nguy mình mà còn hại cả người thân. Hoạn lộ là chuyện sinh tử, đâu có chỗ cho kẻ ngu ngơ. Thế nhưng cái vừa ập đến với Vọng nó dữ dội và tàn nhẫn quá. Nó cản nhằn làm Vọng khó ngủ. Những đêm mở mắt nhìn quanh Vọng thấy lơ mơ vô nghĩa, hình như cuộc sống này không chỉ đơn thuần có người. Thế thì là có Giới. Vọng cười nhàn nhạt. Thói quen trí thức thuần túy ở Vọng làm anh thích việc đọc sách. Chữ nghĩa sách vở nguy hiểm ở chỗ là thỉnh thoảng nó làm những người bận rộn phải một mình vó vẩn ngồi nghĩ. Đau đốn khổ sở thay cho những ai làm việc đại sự mà vẫn bị vương vấn dằn vặt. Vọng đã gặp cô con gái duy nhất xanh lét ở bệnh viện Phụ sản khi anh ngấm ngầm theo dõi gã trợ lý đưa cô bé người Thanh Hoá đi xét nghiệm. Đứa con gái ngây thơ của

Vọng, nó đang học lớp mười. Hôm đó, Vọng run rẩy đã kêu một trong nhiều tên của Đảng thượng đế.

Một tu sĩ trẻ, vừa đi vừa thanh minh là hệ thống điện máy hôm nay đang trục trặc, cầm nển đưa Vọng dọc hành lang vắng tới một căn phòng đầu hồi lũng lảng cái khoá gỉ. Anh ta không dùng chìa giật nhẹ cái khoá, cửa gỗ mở, trong phòng ngai ngái một mùi mốc không hơi người. Anh tu sĩ dặn Vọng là có lẽ ba rưỡi sáng và hôm nay nếu Vọng đi đường có mệt quá thì mười phút trước chuông anh ta sẽ ra đánh thức họ. Vọng cảm ơn và hỏi nhỏ là mình sẽ đi *toa lét* ở chỗ nào. Anh tu sĩ trẻ đợi Vọng loay hoay mở ba lô lấy khăn mặt và bàn chải đánh răng rồi dẫn Vọng tới nhà vệ sinh ở một góc phía cuối tu viện. Vọng tự mỉm cười khi nhìn thấy cái hố xí bệt, chắc đến bây giờ đã tuyệt tích những nhà dòng khổ tu. Đêm đầu tiên ở chỗ lạ bao giờ cũng khó ngủ. Gió vô ngôn thổi từ một hoang sơn nào đấy làm phồng rèm cửa. Vọng cố nhớ lại kinh Lạy Cha mà xa xưa lắm Vọng cũng đã thuộc. Vọng cố muốn quên cái cuộc họp gần đây nhất, không hiểu sao hôm ấy tất cả những người dự đều mặc áo ghi xám. Phong phanh

tin đồn là sẽ có một thứ trường mới. Nhòn nhọt loay hoay những mừng vui những lo lắng. Mặc dù đã rất quen với những cái gì gọi là đạo đức công chức Vọng vẫn thấy kinh sợ. Vọng bấm cái đèn pin soi vào ngọn nến đang leo lét cháy. Rất nhiều những con thạch sùng màu xám nhạt luẩn quẩn quanh cả bốn bức tường. Cái im lặng của rừng và núi làm Vọng ghê ghê. Lâu lắm rồi Vọng mới ngủ một mình trong khung cảnh kiểu như thế này. Có một đêm Vọng cũng ngủ một mình ở giữa rừng sau bữa nhậu ở nhà một phó chủ tịch tỉnh mền khách làm rất nhiều món lạ. Trưởng đoàn của Vọng say mèm thiêm thiếp nằm trong lòng một thiếu phụ trẻ có búi tóc cầu, suốt tối ông cố trốn uống với cô mai phải về Ba Đình họp quốc hội sớm. Ngày mai Vọng cũng phải tỉnh táo nghe thuyết trình của ban lãnh đạo tỉnh về dự án xoá đói giảm nghèo. Vọng lão đảo men theo cầu thang đi xuống nhà sàn. Cái nhà khách heo hút này duy nhất chỉ để dành đón khách *víp*. Vọng loay hoay chui vào một cái lều giả gỗ xây bằng bê tông. Vọng lơ mơ say thiếp đi và khi tỉnh dậy thì nôn. Trần trọc vì bồi hồi cô đơn, Vọng nằm không ngủ. Trong sâu xa hình như Vọng cũng

khinh ghét đám đông. Đến gần sáng một cô gái thật trẻ tìm thấy Vọng, khẽ khúc khích không sành sỏi lắm cô bé chui vào chăn. Vọng thở dài tự biết khó giữ mình. Chiều tối qua, chủ nhà có giới thiệu, đám sơn nữ là món lạ nhất của bữa tiệc rừng. Anh chàng tu sĩ trẻ giữ lời, trước chuồng nhà nguyện chừng mười phút, anh ta nhẹ nhẹ gõ cửa, rất ngạc nhiên khi thấy Vọng quần áo đã chỉnh tề ngồi giữa một mù khói thuốc. Buổi sáng ở tu viện trong lành, Vọng đã ở đây sang ngày thứ tư và chập vạt lấm vẫn không thể quen, Vọng lưng thũng đi dạo quanh hang đá Đức Mẹ. Lác đác ở các ghế đá vài tu sĩ có tuổi trầm ngâm qui suy niệm. Tại sao người ta lại phải qui dưới chân Chúa. Vọng đã hỏi một vị cao tăng ở Huế. Tại sao người ta lại phải đọc kinh gõ mõ ăn trường chay ngủ vật vờ trên những tấm bồ đoàn. Vị cao tăng từ bi cười, hứa khi nào Vọng chắc chắn ngồi ghế thượng thư sẽ rất ráo giải thích. Tôn giáo rõ ràng là mơ hồ làm cho Vọng vừa không ưa vừa sờ sợ. Nếu mình suốt đời phải ở đây. Mới đến ngày thứ hai Vọng đã nhoi nhói hực hắng nhớ Hà Nội. Trước hôm bỏ đi Vọng không ồn ào tuyên bố một điều gì. Anh đã đốt cái thư riêng định để

lại dài gần ba trang A4 in máy laser. Kinh Kha nhập Tần chỉ bi tráng ngâm hai câu thơ. Khi qua cầu Chương Dương buông mắt nhìn sông Hồng ngầu đỏ, Vọng khe khẽ lẩm nhẩm ca từ bài Phôi pha của Trịnh Công Sơn, bài tử của Vọng lúc uống say ngồi giữa đám ca ve ở nhà hàng Hương Cảng phố Thi Sách. Vọng mang máng tự biết rằng suốt một trăm năm nay sau Tam nguyên Yên Đỗ thì Vọng hình như là người duy nhất dám treo ấn từ quan. Vọng đã tới một vùng sơn cước mà Vọng chưa bao giờ tới. Vọng đã đồng hành cùng một gã thổ dân mà Vọng đã ngẫu nhiên hoang sơ gặp ở một làng bơ vơ bìa rừng không có tí vi. Vọng sẽ cạo đầu âm thân gõ mõ niệm Phật hoặc không sẽ mặc áo chùng thâm lặng lẽ đọc Kinh. Nhưng thích nhất, Vọng muốn thành ẩn sĩ ở lều gianh khoác áo thô gai. Vọng sẽ cô đơn như núi mà hoà nhập vào thiên nhiên. Mải nghĩ, Vọng suýt đâm vào một hàng dọc tu sĩ vừa đi lấy củi về đang từng bước im lặng hướng phía nhà ăn, Vọng nổi vào người đi sau cùng. Phòng ăn rộng vừa đủ, nhang nhác giống bếp ăn tập thể hồi Vọng còn sinh viên chưa xuất ngoại. Không có mùi của các món xào, chỉ nặng chịch một mùi rau luộc. Vài ông

cha già đã ngồi trước lấy bảy xúc cơm nhạt. Vị
linh mục tóc bạc ngồi ở đầu một bàn xa xa
bình thản đọc trầm trầm một đoạn Phúc âm.
Vọng theo mọi người vào bàn vụng về làm
dấu rồi cố trang nghiêm nghe tiếng ngân nga
đọc kinh. Vãn anh tu sĩ trẻ không hẳn ngẫu
nhiên ngồi đối diện Vọng làm từng thao tác
thật chậm để Vọng làm theo. Đến miếng cơm
thứ ba thì Vọng không thể nuốt nổi. Bữa
chiều qua Vọng ngồi một mình trong phòng
rón rén mở ba lô. Rất nhiều các loại hộp
nhưng nhiều nhất là pa tê Pháp và trứng cá
Nga. Vợ Vọng biết tính chồng, cẩn thận phiên
nôm tên món bằng tiếng Việt dán giấy dính
trên từng nắp hộp. Ba lô kia có hai cái bi đông
nửa lít bằng inox. Một cái đựng whisky *Giôn*
xanh, một cái đựng rượu ngâm mật gấu rừng.
Vọng ngần ngừ làm hai nắp bi đông của mỗi
loại mỗi vĩa với hộp thịt bò nấu sốt cay. Qua
khung cửa sổ con Vọng chợt lại nhìn thấy núi.
Mây đặc rất khó tả màu làm ngọn núi mất
đỉnh. Trên đấy chắc chắn không có người bình
thường ở, hoặc phải là tiên hoặc phải là yêu
quái. Men rượu chậm chậm ngấm và không
hiểu sao Vọng thấy dáng núi có những nét gợi
dục. Những đường cong thiếu nữ lồ lộ, đã bao

lần Vọng vừa uống rượu vừa ngắm. Vọng nhắm mắt. Vọng chợt nhớ đến gã họa sĩ trẻ đứng thút thít khóc ở cổng triển lãm tranh nghệ thuật khoả thân đầu tay của gã khi nhìn người Hà Nội ồn ào rủ nhau đi xem tranh khiêu dâm. Vọng dấm mạnh tay vào ngực mình nhưng không kêu lỗi tại tôi. Có ai đấy nhìn trộm rất nhanh qua cửa sổ. Vọng đi ra hành lang và gặp thằng bé vác thuê đang lúng túng. Vọng bảo nó vào, thằng bé rụt rè ngồi song ẩm. Tự nhiên hôm nay Vọng thấy khuôn mặt thằng bé già dặn kinh khủng, bòn bợt một màu đô thị hết hân về sơn dã.

“Hôm nào thì cháu về”

“Cháu đợi chú mà”

Vọng kìm ngạc nhiên, lạnh lùng hỏi.

“Cháu có biết tại sao chú vào đây không”

Thằng bé gật đầu nhưng rồi lưỡng lự lại lắc. Vọng rót đưa cho nó một nắp whisky, thằng bé sành điệu ngửa cổ hất gọn một trăm phần trăm. Chắc chắn Vọng đã gặp thằng bé ở đâu rồi. Đấy không phải là cái kiểu uống của dân miền núi, Vọng tỏ mò cố nhớ lại những bữa nhậu. Giống như những quan chức bình thường khác, vào những trận uống

ở tiệc lớn, Vọng cũng phải có cây đỡ. Cây đỡ của Vọng là viên trợ lý bốn mươi hai tuổi gốc Hà Nội tửu lượng *bất khả tư nghị*. Gã có khuôn mặt thanh thoát đã tốt nghiệp một trường đại học nổi tiếng của Nga về chuyên ngành hoá dầu. Có một buổi chiều trông rỗng thật thà giữa hai người, Vọng hỏi gã tại sao một trí thức có thể tha hoá thành đê tiện. Viên trợ lý dùng dục nhìn Vọng bằng đôi mắt đắm rượu. “Tại vì tôi không có đức tin”. Liệu hôm ở bệnh viện Phụ sản gã có gặp đứa con gái duy nhất của Vọng. Vọng bảo hoài muốn hỏi nhưng kìm được. Hôm Vọng đi vào núi chỉ mình gã là người duy nhất biết. Vọng nhấp một ngụm canh nhỏ cốt để trôi miếng cơm, khi ngẩng lên anh gặp cái nhìn hiền từ của vị linh mục tóc bạc. Vị linh mục gọi theo tên thánh là Xi Mon là Minh Hùng là Gio An, anh tu sĩ trẻ có nói nhưng Vọng đột ngột quên bằng. Vọng cúi mặt, anh thấy hoang mang và muốn giải bày với ông cha già. Kiên nhẫn dự xong lễ trọng buổi chiều, Vọng chầm chậm đi tìm phòng xưng tội. Hồi bé, Vọng đôi lúc theo ông ngoại vào nhà thờ Hàm Long. Hồi sinh viên ở Nga, ân hận vì vài chuyện bạc tình Vọng thỉnh thoảng có vào nhà thờ Chính

Thống giáo. Nhưng chưa bao giờ Vọng quì xưng tội. Vọng loay hoay đi tìm, suốt dọc hành lang hun hút vắng vào giờ nguyện không thấy một bóng người. Lúc này, Vọng quì lẫn trong đám tu sinh khẩn tạ, tò mò nhìn ba vị cha bề trên đồng tế làm thánh lễ Mi sa. Hôm nay tu viện dâng lễ trọng tưởng niệm vị khai sáng dòng tu. Vẫn anh tu sĩ trẻ đưa Vọng quyển kinh phụng vụ, còn anh ta đọc kệ lời nguyện của người bên cạnh. “Xin thêm trí khôn ngoan của Chúa, hướng dẫn các nhà lãnh đạo quốc gia. Để họ tận tình lo cho dân nước hằng an cư lạc nghiệp”. So với mấy lần dự lễ trước, đến hôm nay, Vọng đã thấy đau đầu gối. Vọng biết lời khẩn dòng là khiết tịnh, nghèo khổ và vâng phục. Còn Vọng đã giàu có, ngẫu dục và chỉ biết theo ý mình. Vọng sẽ phải cắn răng chịu đau. Anh tu sĩ trẻ khẽ hích nhẹ vào vai Vọng ra hiệu là mọi người đã được ngồi. Vọng thả lỏng xoay xoay bắp chân sung sướng thở phào. Tạ ơn Chúa. Phòng xưng tội quả thật khó tìm, Vọng đi lang thang qua thư viện rồi vô thức đi lên cầu thang gỗ tới một gác chuông cũ kĩ. Vọng đứng cạnh quả chuông to mang vẻ nhiều tuổi bằng khuâng nhìn toàn cảnh tu viện. Phía

dưới xa, cổng ngoài dòng tu có vòm cuốn nham nhở rêu bám vào những chữ đắp nổi, ora et labora. Chợt có tiếng chuông điện thoại di động, một đoạn nhạc quen thuộc bi hùng của bản giao hưởng Định Mệnh mà Vọng đã gài vào *mô bai* của mình, Vọng ngạc nhiên cứng người. Hoá ra, ở hoang sơn những chỗ cao đều cũng bị phủ sóng.

- Anh cứ yên tâm đi, có vẻ sắp đã chán rồi, giỏi lắm là trụ nổi hai ngày nữa.

Tiếng thằng bé vác đồ thuê, giọng nó không còn ề à sơn cước mà lạnh lạnh ngữ điệu sành sỏi của bọn người đô thị.

- Ngày kia anh cứ cho xe lên đây, nhớ mang theo hai hòm nến đại. Còn tiền nong của những ngày phát sinh thêm em vẫn tính anh y như giá cũ theo đúng biểu giá của tua du lịch mạo hiểm đặc biệt.

Vọng vội vã như trôi xuống cầu thang, đi dọc hành lang đi qua thư viện đi qua nhà nguyện và chắc cũng đã đi qua phòng xưng tội. Vọng đóng cửa phòng mình ngửa cả bị đông mà tu rượu. Đám thạch sùng xám bám trên tường giường mắt lồi nhìn Vọng. Vọng nhớ ra rồi, anh có gặp thằng bé ở phòng lễ tân của trung tâm mát xa *Góc tre xanh*. Mọi

người lơ nhờ say và gã trợ lý đã bắt nó đi mua thêm một chai Jack Daniel. Gã khen nó ít tuổi nhưng thâm niên rất sành. Chính nó lúc gần sáng đã gọi cô bé nằm cùng phòng với Vọng ra mắng. Có tiếng chuông từ nhà nguyện. Vọng sụp xuống chân giường lỗ chỗ mối tuyệt vọng xấu hổ lẫn tức giận. Vọng lấy bẫy siết chặt con dao ăn giắt ở cạnh ba lô. Hình như Vọng đã đi ra cửa rồi Vọng lại trở vào. Vọng đuổi dài người trên giường, tung cái chăn đơn dạ mỏng đắp kín cả mặt và chân. Không biết bao nhiêu tiếng trôi qua, Vọng uể oải trở dậy. Nắng nhợt nhạt quần trong sương mù lơ mờ che thấp thoáng hình núi. Trời đã sang ngày, Vọng sửa lại quần áo đi tìm phòng cha Bể trên. Vọng xin phép là mình muốn đi về, nhưng biết đâu đấy đến ngã ba Vọng sẽ lại rẽ vào con đường bên phải. Ở cuối đường đấy là một Thiên viện. Dọc hành lang vắng, Vọng gặp ông thầy Bốn hôm đầu tiên ra mở hé cửa cho Vọng. Vắn im lặng ông ta dẫn Vọng qua một hoa viên nhỏ rồi đưa tay chỉ phòng riêng của vị Đan Viện trưởng. Cửa khép hờ, Vọng trầm trọng định gõ nhưng Vọng đã nghe thấy giọng chuẩn Hà Nội của gã trợ lý.

- Trình cha, con xin phép về và nhân tiện con có đem hai hòm nến biếu nhà dòng để thắp ở bàn thờ Đức Bà.

- Cám ơn anh

- Dạ thưa cha đây chỉ là lòng thành. Vả lại chúng con quấy rầy nhà dòng nhiều quá.

- Có gì đâu, cửa Chúa bao giờ cũng luôn rộng mở. À, mà anh có về Hà Nội cho tôi gửi lời thăm sức khoẻ đến giáo sư.

Vọng thở dài, loay hoay mất công rồi cũng chỉ đẩy vào những cánh cửa đã mở sẵn. Vọng nhớ lại cái cảnh gã họa sĩ trẻ sụt sịt khóc ở góc cổng triển lãm. Vọng quay về phòng mình gói ghém ba lô, đã hết rượu nhưng còn rất nhiều thịt và cá hộp. Thằng bé vác thuê không đột ngột lắm đi vào. Vọng chỉ dám lỏn nhón hộp nói những thứ này là của nó. Vọng và thằng bé im lặng đi khỏi tu viện chẳng chào hỏi ai. Khi đi ngang qua hang đá Đức Mẹ thằng bé cởi ba lô quì xuống lẩm rầm đọc kinh Kính Mừng. Hoá ra thằng mất dạy này nó có đạo. Vọng băng quơ nhìn những cây nến đại đang cháy được cắm chắc chắn trên giá đỡ bằng đồng. Vọng mê mếu cười, phía gần dưới chân một cây nến vẫn sót dính mẩu giấy nhỏ có ghi tổng giá tiền kèm chữ kí nháy của

bà kế toán trưởng rằng vầu mà Vọng rất ghét. Vọng mông lung bỏ đi cầm cúi dọc đường mòn kê thẳng bé vác thuê lệt bệt chạy theo gió cao cái *mô bai* đang rung những vệt sáng có tín hiệu gọi đến. Vọng dừng bước, không thấy con suối lần trước Vọng đã lội qua, chỉ lác đác vài trảng cỏ ua úa nửa xanh nửa vàng vì thiếu mưa. Vọng đi như chạy tới ngã ba đường mòn vẫn thấy cái quán *ka ra ô kê* đứng đìu hiu trong nhợt nhạt nắng quái. Vọng run run đưa mắt chậm nhìn quanh. Xa xa là cái Mercedes chín chỗ hay đưa Vọng đi công tác hoặc đi du lịch. Giữa hoàng hôn chiều bằng phẳng của rừng, tuyệt không thấy núi./.

Ngày lễ Đức Bà lên giới, 2002

CỔ RỒI SẼ NHỚ

Có một ngày rất âu lo đã đến với thằng Nam béo. Bụng bồn chồn tung túc, giống như đang ngồi giữa một cuộc họp trang trọng bỗng mót tiểu tiện mà không thể đi. Trước đây hình như duy nhất một lần cái cảm giác bất an này cũng đã đến. Láng máng không thể nhớ. Gió ẩm nặng, nghẹn ngào như muốn có một cơn mưa rào. Tiếng kèn bát âm nào rượt quanh quần áo đó. Thằng Nam béo là một người đàn ông khả kính, ba mươi tư tuổi có bằng đại học chính quy chuyên ngành kế toán, đã bốn năm làm phó phòng ở một phòng rất quan trọng thuộc một ngành kinh tế rất quan trọng. Buổi sáng của ngày hôm đó trời rét đậm rét hại. Phó phòng Nam thất cà vạt trước gương trong một cảm giác băng khuâng khó tả chưa từng thấy. Vợ của Nam làm cùng phòng đêm qua ngủ cùng giường tuyết đối không ngáy. Những người phụ nữ có thâm

niên công chúc ban ngày thường nói nhiều và ban đêm thỉnh thoảng ngáy gồ. Nhưng điều ấy thì khi yêu nhau Nam không hề biết. Cũng như nhiều đàn ông tử tế đứng đắn trong cơ quan, Nam chỉ ngủ cùng đêm với vợ sau ngày cưới. Ngày cưới là một ngày hạnh phúc được bao nhiêu người trầm trồ khen. Trời nhân nhật nắng và nhân nhật gió. Họ hàng nội ngoại ở dưới quê lên không đông và khách mời sang trọng người Hà Nội thì đến đủ. Nam lịch lãm cố giống hệt người Thủ đô mặc bộ com lê của nhà may Cao Minh, tay ôm bó hồng trắng lòng hân hoan vừa vừa hơi hơi hồi hộp. Vợ Nam để ở quận Hoàn Kiếm, hồi hai tuổi bảy tháng mồm mồm có bị mẹ mình Bờ Hồ bắt hụt và bấy giờ chẵn hai mươi bảy tuổi thì bắt được Nam. Bố vợ Nam nửa dân nửa quan sắp hưu ngấm ngấm hả hê. Duy nhất có một loại hôn nhân làm người đàn ông hạnh phúc, đó là đám cưới của cô con gái muộn tuổi. Thực khách đều đặn mừng một trăm nghìn một đầu người. Thực đơn tiệc cưới đặt hết tổng cộng ba trăm sáu mươi nghìn có bảy món kể cả tráng miệng và Nam lác đác chỉ nhớ được món Thỏ rán tẩm gừng rồi chim Bò Câu thả nắm. Chắc tại hôm ấy Nam quá hồi hộp nhưng rõ ràng không thấy âu lo như hôm

nay. Hôm nay là ngày cán bộ trong phòng bỏ phiếu đề cử trưởng phòng, Nam là một trong ba ứng cử viên. Nhân sự trong phòng chia thành hai phe, một phe có người cầm đầu, một phe không có người cầm đầu. Theo những lời thì thảo đồn thổi vợ Nam đã nhặt nhanh và đã kiểm chứng thì Nam là ứng cử viên sáng giá nhất. Hồi Nam lên phó phòng được chín mươi phần trăm tổng số phiếu bầu. Mười phần trăm rác rưởi còn lại vợ Nam đã và đang ngấm ngấm điều tra, đến giờ kết quả là khá quan. Con mụ tổ trưởng Công đoàn có kiểu cười cầu tài đứng đầu danh sách. Kế nữa là dương kim Trưởng phòng, người mà vợ Nam luôn coi như chị kết nghĩa. Chao ôi, mặt và lòng người sao lại khác. Cái ngày trưởng phòng đột ngột phải mổ u nang buồng trứng, giữa bao nhiêu nhân viên khô khốc, vợ Nam đã chân thành ghen ngào bật khóc. Rồi một tuần sau nữa vợ Nam tiếp tục ghen khi nghe tin Trưởng phòng đã thôi ăn cháo chuyển sang ăn được cơm. Chân tình thường nằm giữa hai chân thật. Nam cay đắng vắng tục. Tuổi âm của trưởng phòng là bốn chín và tuổi hưu của trưởng phòng là năm nhăm. Thời gian chờ đợi sẽ lộ bạch biến Nam thành thứ tượng Tô Thị có râu, một hòn vọng quan.

Nhưng tuổi bốn chín là số tuổi có nhiều đại hạn. Cấp trên bổ về một giám đốc mới có hai bằng đại học tại chức. Giám đốc cũ tuổi trẻ tài cao rất thân với trưởng phòng đột ngột bị công an bắt vì một tội danh vô vắn, dù đã mua dâm trẻ vị thành niên. Con bé đó khá ngoan, đã xin phép bố mẹ để đi bán trình. Cả cơ quan xôn xao ngấm ngấm phần nộ. Trưởng phòng đi đâu gặp ai cũng thanh minh cải chính, lấy bản thân mình ra thế là anh giám đốc không có tính ấy. Cũng có thể, vì bất cứ thằng đàn ông đều giả dâm ô nào mà phải ngấm trưởng phòng thì đương nhiên đều trở thành đứng đắn. Tân giám đốc với Nam không thân nhưng là đồng hương, mong manh có họ xa. Làng bên ấy và làng bên này có một lệ lâu đời là hay lấy lẫn nhau. Và đến thời của Nam thì tại sao cái kiểu hôn nhân ấy lại không còn. Ai đó đã bắn vào quá khứ một phát súng lục để bây giờ tương lai của Nam phải ăn đạn đại bác. Nhưng nếu giám đốc nhận Nam làm em kết nghĩa hay làm tri kỷ chia sẻ lo toan hoặc làm thủ túc thân tín, liệu đấy có phải là giấc mơ. Mà giấc mơ thì thật khó tả. Nam từ hồi sinh viên cũng hay mơ, đến khi đi làm những giấc mơ rụng dần. Nó rụng giống như tóc rụng. Một khoảng tâm

linh của ông nhà đang bị hói. Bà đồng già miệng đỏ loè loẹt trầu nửa ni cô nửa thấy bói mà vợ Nam tin, phán vậy. Bà cắt một thang thuốc lễ để mọc mơ. Luộc một con gà trống hoa hai cân rưỡi xếp thành hình chim Lạc đặt trên một đĩa xôi lạc có đường kính mặt dưới của trống đồng Ngọc Lũ. Ăn trong chín chín tám mốt ngày bảo đảm mơ sẽ nhiều hơn tỉnh. Người hay mơ là người hay đi lạc. Nam không nghe theo, vì biết chính vợ Nam đã làm cho những giấc mơ của Nam chết hẳn. Hồi vợ Nam ở cũ, Nam gật gù nằm cạnh thấy mình ngồi ghế trưởng phòng cầm *mô bai* trưởng phòng nói giọng giống trưởng phòng. Nhưng cuối cùng Nam sâu sắc biết đấy không phải là mơ vì vắng rõ môn một bên cạnh lộc cộc tiếng ngáy gối của vợ. Đẹp phải như mơ. Làm gì có cái đẹp làm gì có cái mộng lại khô khà khò khặc. Nam tỉnh táo xịt ít nước hoa trước khi rời nhà rồi âu lo đĩnh đạc bước vào phòng. Cơ quan của Nam có hai trăm mười bảy phụ nữ và mười tám đàn ông. Trừ toa lét, tất cả đàn ông đi bất kỳ đâu cũng vấp phải đàn bà nên đương nhiên đàn ông đều có vợ cùng phòng hoặc khác phòng. Nam không biết một trăm chín mươi chín phụ nữ còn lại sẽ yêu như thế nào lấy chồng như thế nào chỉ biết mình lấy

vợ thì hình như vợ cũng yêu. Vài tháng trước ngày cưới, buổi chiều nào Nam và vợ Nam cũng đều đặn chở nhau đi một vòng Hồ Tây. Thường đến năm rưỡi thì rất hay gặp những cặp tình khác cùng cơ quan. Đành hoan hỉ chào nhau rồi từng cặp vội vàng rẽ tránh vào các phố nhỏ. Tệ nhất là ra đến một đầu phố nào đó, lại gặp chính cái cặp mà mình vừa chào. Vợ Nam học trung cấp đi làm trước Nam và được ngồi ở phòng Nam sẽ ngồi là nhờ ông chú ruột phó Tổng. Ông này hơn một lần được thưởng huy chương "Vì thế hệ trẻ" nên rất thích cặp bồ với các thiếu nữ mười sáu mười bảy. Từ mười chín tuổi vợ Nam đều đặn đi làm, sáng thì đến đúng bảy rưỡi và chiều thì tan đúng bốn rưỡi. Vợ Nam được các nữ đồng nghiệp trong phòng quý vì vợ Nam kể được rành mạch nhiều tập phim truyền hình trên kênh Hà Nội. Thỉnh thoảng tên nhân vật có lẫn nhưng cốt truyện thì nhớ dai. Lúc yêu, vợ Nam và Nam có hôn nhau vài lần, sau ngày cưới thì thôi. Đôi khi Nam mặc quần đùi rộng, vợ Nam vô thức thô bạo băng quơ cẩu vào cái ấy một cái. Tình yêu thủy chung và sâu sắc thường làm người ta bị buồn tay. Vợ Nam không bao giờ mơ và nếu có mơ thì cũng không bao giờ nhớ để mà kể. Các

công chúc nữ đã có chồng, ngồi với nhau thường hay kể bệnh mình. Những bệnh mà mười tám gã đàn ông kia hồi chưa lấy vợ đều ngấm ngấm kinh hải khoan khoái xấu hổ. Năm ngoái, Nam mắc bệnh hiểm phải mổ, máu cần tiếp nhiều. Vợ Nam cùng nhóm máu truyền cho chồng gần hai chai *bấy nhăm*. Suốt cả tháng Nam nằm viện, vợ Nam mặt xanh nhợt giấu giếm đánh phấn hồng Hàn Quốc. Chuyện này chắc cô ta ngượng, chẳng thấy kể cho ai. Hôm nay, Nam ngồi vào chỗ của mình với cảm giác nhiều lần lộn. Nam bật máy Computer có password là ngày sinh tháng sinh năm sinh của thằng con trai duy nhất. Thằng con trai có khuôn mặt giống hệt ông nội và Nam hình như rất yêu nó. Hồi đặt tên con trai, Nam tranh cãi với bố mẹ vợ bị thua ngán ngơ mất hơn hai tuần. Nam kẹp ảnh nó vào cái ví bốn ngăn loại xịn, có một ngăn đặc biệt kéo phéc mớ tuya để dấu tiền chẵn. Khi đi hát Karaoke hoặc đi mát xa, lúc Nam rút tiền *bo*, các ca ve đa cảm đều dụi dằm khen thằng cu con rất bự. Màn hình máy tính lằng nhằng như thường lệ hiện nhiều thư mục mà Nam tuyệt đối không hiểu. Mười năm trước, Nam đã có bằng vi tính và chắc chắn người ta dạy khác. Bọn trẻ biết tin

học ngày nay ăn nhiều fastfood, đứa nào cũng thích nhanh nên nông nổi nghĩ thay đổi chương trình xoành xoạch. Tay kỹ sư trẻ hướng dẫn, chú kích chuột đúp vào cái ô meo méo này, rồi lại tiếp tục kích chuột y như thế vào cái chữ tiếng Anh tím tím kia, thấy chưa, bây giờ đã có ảnh chủ mà cháu vừa cài và từ đây sẽ là chương trình toàn tiếng Việt. Thank you. Nền màn hình hiện khuôn mặt Nam đang trang nghiêm uyên bác tư duy. Trưởng phòng và hai phó phòng còn lại, cũng lò dò gượng nhẹ kích chuột như vậy, nhưng màn hình cuối cùng là để ảnh chồng hoặc *ấp* *đết* một ảnh chụp toàn thể gia đình nhân dịp tết Nguyên Đán gần nhất. Từ hồi lên phó phòng Nam đã bỏ thói quen chơi game trong giờ. Sợ nhất là thỉnh thoảng máy treo, trò chơi dang dở cứ lơ lửng hiện. Nguy hiểm kinh khủng là lúc vào *in* *tơ* *nét* tò mò gặp trang sex, không thể xóa nổi. đành phải ra rút phích cắm, mà ổ điện lại để ngay dưới chân Trưởng phòng. Trưởng phòng đang viết dở dự án chiến lược tám nghìn chữ "Thanh toán không dùng tiền mặt qua mạng tin học" bất câu thợ điện phải lắp ổ ngay sát chân. Nam đã rình nhiều ngày, thấy trưởng phòng suốt cả sáng loay hoay nhìn màn hình rồi ngấm

ngâm rút và cầm phích điện tới năm lần. Bỏ một sở thích mà không phải thấy nhớ là một thói quen tốt hay xấu, Nam băng khuâng muốn biết. Một gã sáu năm làm phó phòng ngồi trên tầng hai ngực tong teo nghiện thuốc lá thể là bỏ làm chứ không bao giờ bỏ hút. Mười bảy người còn lại đang uống bia nhân ngày mừng tám tháng ba bật cười. Sao có thể ví von lệch cấp như vậy. Hút thuốc là chuyện vặt so với chuyện đã đi làm ở đây. Bỏ một công việc đã thành thạo là chuyện đại sự. Nó nghiêm trọng gần giống như chuyện bỏ vợ, Nam và đông đảo các đồng nghiệp dần ông khác tuyệt đối chưa bao giờ dám nghĩ. Chuông đồng hồ Jimico nhàn nhạt đánh chín tiếng, cả phòng ăm cúng quây quần ghé lại ngồi họp. Đã thoang thoảng một mùi thơm bún bò, công đoàn hứa họp xong sẽ có liên hoan nhẹ. Ngồi chủ tọa đương nhiên là Giám đốc. Hồi Giám đốc mới bổ về Nam lom khom ra chào và rút dè ngấm trộm. Giám đốc để tóc dài vừa vừa quần áo có màu sắc vừa vừa và khi là thiếu nữ chắc cũng xinh vừa vừa. Giống như những trí thức có nhiều bằng tại chức, Giám đốc thiết tha và khát khao đổi mới. Giám đốc thông thả tuyên bố và Nam bỗng thấy một nỗi âu lo chật nghẹt quanh

quả tim. Nam cố và đã mang máng nhớ ra. Đây đích xác là lần thứ hai. Ở lần thứ nhất, Nam run run chống chéng tựa người vào một cây chuối đứng lẻ loi bên một bờ ao. Có tiếng khóc thảm thiết vắng vắng đâu đó nhưng nghe kỹ thì rất giả dối. Nền trời đầy ằng ặc mây ghen ngào như muốn mưa. Nhiều mái nhà tranh xam xám không có tiếng còi xe máy hoặc ô tô. Sau khi lên phó phòng Nam hầu như không rời Hà nội. Bạn cũ phổ thông ở quê, nhậu nhĩ gặp nhau ngoài đường chỉ tang tảng nhớ. Tiếng khóc hờ hờ khuất vào tiếng kèn bát âm nào nề. Tim Nam như có ai bóp. Lạ nhỉ, chỉ nhớ được đến thế. Nam bồn chồn nhìn quanh. Vợ Nam cố tình ngồi nép sau cái cột giữa phòng thì thảo buôn chuyện với một nữ đồng nghiệp mà cách đây sáu năm Nam bối rối suýt lấy. Cô này cũng ở Hà nội, cũng ở quận Hoàn Kiếm nhưng chưa bao giờ bị mẹ mìn bắt hụt. Tại sao Nam lại lấy người đàn bà này mà không lấy người đàn bà kia. *Một câu hỏi lớn không lời đáp.* Và nếu có trả lời được thì cũng hàm hồ mông lung như xuất xứ của một đặc sản dân tộc là phở bò, món quà sáng cả Nam và bố Nam, hồi cụ đưa thằng con giai ra Hà Nội thi Đại học, đều rất thích. Nam có thể ăn phở vào bất kỳ lúc nào.

nhất là phở tái gầu. Nước béo, hành trần tối thiểu phải bốn nhánh, rắc rắc một ít hạt tiêu xay mịn. Màu hạt tiêu xam xám nhạt giống như màu mũi của vợ Nam lúc cả hai đang hôn hển vì mệt. Nam có dạo dạo môm, liên miên ăn ở một hàng phở gà gánh rong, chỗ góc phố Lương Văn Can Hàng Bồ. Gánh phở chỉ bán sáng đến mười giờ, một phần vì nó ngon khách xếp hàng đôi, một phần vì đến giờ đấy *xít đồ ca* của công an Phường sẽ đi thu ghế. Bà chủ gánh tuổi sồn sồn trông ngây ngây, suốt buổi nheo nhéo chửi ôsin chặm rửa bát, thuận môm chửi luôn cả khách. Người được chửi mặt nhăn nhở phởn bởi câu chửi chua loét lắt léo độc đáo, nhưng cái chính, khi đã chửi ai bao giờ bà cũng chan thêm cho một miếng tiết. Bọn tiểu thị dân hiện đại thích cái kiểu “boa” quái dị như vậy. Có một cặp bố con thực khách luôn ăn vào đúng lúc Nam ngồi ăn. Ông bố trạc khoảng năm mươi com lê cà vạt nâng niu dắt chiếc Dream bóng lộn dựng sát vỉa hè, lần lượt khoá điện khoá còng rồi khoá xích. Thằng con hai mươi hai một mặt lấm tấm trứng cá lấy sẵn thìa đũa rút mùi xoa lau kỹ cả hai đầu. Bố con nhà đấy chỉ ăn phở gà đùi có cất thêm mề, dấm ớt như nhau, riêng ông bố đập thêm quả trứng. Nhiều lần ông

trung niên dâm dê cứ nghĩ đơn giản là ăn trứng thì làm chuyện ấy sẽ khoẻ. Nam trông cả hai bố con rất quen quen nhưng không rõ mình đã gặp ở đâu. Cả hai không bao giờ ngồi, lom khom đứng dựa vào tường, mặt mũi trang trọng và phở. Nam nhìn họ tội nghiệp, có cái gì đó chần chừ vất vả nô tài trong cách ăn cách uống. Nói theo cái ông nhà văn có ba mươi bảy năm trán bóng loáng đi gửi mùi phở để viết tạp văn trên đủ loại các báo Thủ đô về văn hoá ẩm thực thì thực khách sành phở luôn phải ung dung tao nhã tiêu sái. Rồi một mùa hè, Nam có việc chạy lên Tổng trụ sở Trung ương. Ngay cửa ra vào Nam gặp cậu con trai mặc sơ mi trắng bỏ trong quần ngực đeo biển để trợ lý gì đó, trông cậu ta thật thanh thoát đáng yêu. Nam liếc theo và rụt rè đẩy cửa phòng Vụ trưởng nhỏ nhẹ vào xin chữ ký. Nam thót người khi thấy ông bố ăn phở gà đang ngồi sau cái bàn lìm mìm mông rộng. Trông ông vô cùng hoành tráng và khi ông ngược nhìn Nam, cái nhìn thật vời vọi sang trọng kiêu hùng. Chỗ ngồi luôn luôn là thước đo nhân cách, chỗ cao đâu có người hèn. Nam lom khom không thể đứng thẳng, chận tự nhiên nhũn mềm, chỉ sợ Sếp nhận ra mình đã hiên ngang ngồi nhìn Sếp ăn phở. Nam biết

cái cảm giác quen quen lúc hôm đầu Nam nhìn thấy bố con ông Vụ trưởng là có từ đâu rồi. Tất cả các công chức khi ăn khi uống thoạt trông thì phức tạp nhưng sâu xa luôn thuần nhất chỉ có một dáng. Vợ Nam dáng cũng nhang nhác như Nam. Chị phó phòng béo, hôm nay được là một trong ba người đề cử, đi lại ục ịch nhưng dáng cũng hao hao giống vợ chồng Nam. Chị phó phòng dân Hàng Đào gốc nặng tám mươi tư phẩy năm ki lô gam muốn đổi dáng âm thầm uống thuốc giảm cân của Tàu. Thuốc xịn công hiệu nhanh, hôm người nhà đưa chị đi viện cấp cứu, cân cả cẳng chỉ còn chưa đầy bốn mươi ký. Vợ chồng Nam mua cam vào thăm, Nam nhìn chị phó phòng thêm thiếp buột thở dài. Bọn Hà Nội thực ra là bọn phù phiếm nông nổi. Hoạ hoàn, bọn họ mới tinh tế. Vợ Nam bảo người Hà Nội gốc khi ăn phở có thể cho thêm cơm nguội. Nước phở bò nóng chan cơm nguội rồi nửa nằm nửa ngồi xem đá bóng Anh. Ngon thật. *Tiên sư thằng Tào Tháo*. Hồi thằng Nam thi tốt nghiệp phổ thông, đề thi Văn là phân tích truyện ngắn “Đôi mắt” của ông nhà văn Nam Cao, thầy giáo lò luyện thi của thằng Nam khoan khoái bật văng tục như vậy. Suýt thì lạc đề. Hai lò luyện thi của

mấy huyện bên cạnh lạc thê thảm. Hai lò này đọc nhiều báo thấy nói là nền văn nghệ nước nhà đang trên đà đổi mới, bọn hấp tấp ấy vội vàng luyện Nguyễn Tuân luyện Thạch Lam luyện Quang Dũng. Hình như mấy ông này cũng già như ông Nam Cao, thằng Nam ghét và dốt văn nên lơ mơ không biết đã già như thế thì mới hơn ở chỗ nào. Thi đại học, thằng Nam chọn thi khối A vào trường Kinh tế, bị thiếu mất điểm rưỡi. Bố mẹ nó phải lặn lội đi tìm giấy chứng nhận liệt sĩ của cả hai bên họ hàng nội ngoại, giấy xác nhận là làng nó thuộc diện làng nghèo vùng sâu để ưu tiên xin thêm điểm bù. Thằng Nam không thể quên cái cảnh bố nó ôm hộp quà đứng dưới mưa rào trước cổng nhà một ông bạn làm to vừa lên Hà Nội bằng tuổi cùng quê. Quan chức đang vất vả trên hoạn lộ thường hiếm khi nhận bạn, chỉ dám dân dã vợ vẫn mới hay vô vạ trọng thị bằng hữu. Ông bạn này đột ngột tốt, lơ mơ nhớ ra bố thằng Nam. Ông lâu bầu trách, lưỡng lự mãi mới miễn cưỡng nhận lễ. Hôm đó về, bố thằng Nam cảm lạnh mắc bệnh ho lẹ. Từ đấy trở đi cứ thấy mưa rào ông lại ôm ngực ho rũ rượi. Thằng Nam được chức phó phòng, phẩm hàm bé như hạt cải nhưng đôi khi cũng có người biểu xén. Thằng Nam

xúc động nhất là những quà biếu thăm thăm đầm nước mưa. Nam tin rằng, ông Trời đã chứng kiến và kiểm tra lòng thành của người đưa quà. Vào đại học, thằng Nam vừa xót tiền vừa thương bố cơ cực, suốt ngày nó cần cù học. Có lẽ sức học hơi yếu, thằng Nam chăm chỉ họp Đoàn để bù thêm điểm. Năm năm liền nó tái trúng bí thư liên chi. Và cho đến giờ, thằng Nam tham dự không biết bao nhiêu là lần họp. Vài năm gần đây Nam còn được dự nhiều cuộc họp có phong bì. Cái ngày đầu tiên run run cầm phong bì là cái ngày đáng nhớ nhưng khó tả. Nó hao hao giống cái trong trắng của nụ hôn đầu, lẫn lộn cả cái cảm giác lâng lâng khi ăn bát phở đầu. Nam uể oải cố tỏ vẻ bình thường đưa phong bì có tên Nam cho vợ. *Ba trăm chẵn anh ạ.* Giọng vợ Nam thất thanh tự hào. Nam nhún vai làm bộ khó hiểu, mặt điềm tĩnh chân lảo đảo chậm chậm ngã người ra giường. *Họp hành lời thôi mỗi mẹt mất thì giờ quá.* Nam thờ ơ vừa nói vừa ngáp mắt liếc theo vợ đang tíu tít rần thêm mấy cái nem để chốc nữa Nam nhâm nhi mỗi với rượu ngâm tắc kè. Chợt Nam thấy đầu lười vừa đắng vừa ráp, lúc nãy rút phong bì ra xem trước, Nam đã liếm quá nhiều lần để dính hai mép lại. Lười của Giám đốc khi nói

hồng và mịn. Có lẽ chị ấy không có thói quen lấy lưới dán phong bì. Trưởng phòng nháp nhồm rồi cũng đến lượt trưởng phòng phát biểu. Lưới của trưởng phòng thâm, ngấn một cách kỳ quái và phía đầu bị mòn vẹt. Ngôn từ của trưởng phòng dài loằng ngoằng không rõ màu sắc. Giám đốc chau mày, ánh mắt phẳng phất khó chịu. Nam cố nén khắp khởi. Giám đốc đã nhận lời hẹn, tối mai cho phép vợ chồng Nam đến thăm như những người thân trong nhà. Vợ Nam xúc động mếu máo cười, *chị ấy còn nhớ làng của anh ở ven sông có tên nôm là Kẻ Bè.* Giám đốc khẽ nhìn Nam. Hôm nay, Nam phải nhất quyết khẳng định được mình. Nếu đến lượt, Nam sẽ hùng biện cô đọng và súc tích. Bố của Nam hay nói vấp, ngắc ngứ rụt rè. Không hiểu sao hôm nay Nam hay lãng đãng nhớ về bố. Hồi Nam lên phó phòng, bố Nam đang trở bệnh nặng nguệch ngoạc vài dòng từ quê viết thư chúc mừng. Ông dặn là không phải về thăm ông, tuyệt đối đừng xao nhãng công tác. Nam đã nghe theo, loay hoay trên ghế phó phòng để mười một tháng sau ân hận là mình về quá chậm. Bố của Nam đã giấu bệnh, cố nhằn nheo mắt lần cuối nhìn thẳng con trai duy nhất méo mồm cười mãn nguyện. Nam đã nói

xong hùng hồn thuyết phục, cả phòng nường theo nụ cười hài lòng của Giám đốc bật tràng dài vỗ tay. Vợ Nam liếc nhanh vào ghế của Trưởng phòng, mặt phơn phớt rạng rỡ bừng đỏ. Bên ngoài cửa kính phòng họp, đang giữa tiết Đông chí trời bỗng đột ngột đổ mưa rào. Nam ngẩn ngơ, tim Nam lê thê đập lịch thịch chổng chênh xoáy buốt. Suốt suốt cả tuần, Nam đã mang máng cố nhớ và Nam đã quên. Hôm nay đúng ngày tròn giỗ hết ba năm bố của Nam. Vợ Nam cũng đã nghe thấy mưa. Nam âu lo bồn chồn nhìn ra ngoài cửa sổ phòng họp. Giữa vuông vức khoảng trời xám xám, hình như có một người đàn ông ướm lướt thuột đang lẻ loi đứng rũ rượi ho./.

10/3/2004

HỒN CỦA BƯỚM

Cứ những hôm mịt mù mưa thì Trang buồn. Và cứ những ngày gần rằm, mười ba hoặc mười bốn, đôi khi sớm hơn mười một hoặc mười hai thì Trang lại mơ thấy mình hóa bướm. Thế còn những hôm đầu tháng mà lại nắng. Trong mơ, Trang vẫn không bay dù là chấp chờn, cô vẫn lượn lệt sệt như lúc trên sân sân khấu hội diễn văn nghệ của ngành. Với đôi cánh bằng *va li de* màu đỏ hoặc tím, cô chấp chới dẫn đầu một đàn bướm, thường là trật tự xếp hàng một. Cái trật tự miên viễn có từ ngày thành lập ngành. Các giấc mơ của Trang cũng rất thứ tự, chúng hay bị lộn xộn là do Trang có lối nhớ đỉnh đoảng. Cuối hàng luôn là con bướm Dung lòe loẹt đỏ, ục ịch nặng sáu mươi một ki lô gam. Dung bằng tuổi Trang, mặt mũi tròn trắng phúc hậu đều đặn, có chồng là lái xe cùng cơ quan nhưng lại cặp bồ với Tuấn là phó giám đốc cũng cùng cơ quan. Ở trong một công sở có nội qui đi sớm

về muộn bị chằm công chặt chẽ thì người ta hay lẫn lộn yêu nhau. Khi Trang yêu cô khát khao mọi sự là minh bạch, còn chồng Dung mù mờ ngây thơ yêu vợ, yêu chơi *tá lả* và hình như không dám yêu ai. Giữa một buổi lim dim nhạt thếch ngồi họp nghe phó giám đốc Tuấn đều đều phát biểu, Dung nói riêng với Trang là cô ta đang hạnh phúc. Tuấn vừa đi Nhật về và vừa tặng Dung quà. Tuấn có kể là đã xem vật Su Mô và không thể hình dung nổi một tay võ sĩ vật lại to đến thế.

“Không nói chuyện riêng, không cười. Hai ba bốn, đập tay sang người quay vòng, lượn”.

Trang trong lúc đang mơ thỉnh thoảng thì cố muốn bay, nhưng lúc đang tập múa tỉnh táo như thế này thì cô chỉ nghĩ vẩn vơ chẳng muốn bắt cứ thứ gì. Trang cũng đang yêu nhưng là yêu tuyệt vọng. Đây là mọi người đồn thổi thế, bố mẹ Trang thì chưa biết nên chưa thấy thế, còn gần đây riêng Trang cũng đang hoang mang nghĩ thế. Mỗi tình này gần gần là mỗi tình đầu. Trong phòng của Trang hầu hết cứ yêu đến lần thứ hai thì cưới. Và năm thứ hai sau khi cưới thì đẻ. Cái thói quen đã mơ hồ xác lập từ ngày thành lập ngành. Nếu đến thế hệ những người trẻ như Trang mà vẫn cố gắng giữ thì đấy sẽ được gọi

là truyền thống. Cơ quan của Trang đã có vài truyền thống và truyền thống nổi bật nhất là ngủ gật. Trang đi làm hết năm thứ nhất thì bắt đầu lơ mơ ngồi ngủ. Thịnh thoảng choàng dậy Trang ngỡ ngàng xấu hổ vì thấy mình đang cho con bú tí. Người Trang đang yêu rất hay nũng nịu cái đầu bạc rồi nún nún cái mồm cũng đòi ti. Tùng là nhạc sĩ có vẻ chuyên nghiệp, hai năm lại đây được ban giám đốc tin cậy mời đến dàn dựng chương trình văn nghệ. Mấy nhạc sĩ trước có râu nhiều hơn, có mắt nhìn đi thõa hơn nhưng để đoạt huy chương thì ít hơn. Tùng nghe nói học nhạc viện tít tận bên Tây và hình như chơi được nhiều loại nhạc cụ dân tộc. Giỏi nhất là đàn tỳ bà rồi đến đàn bầu. Cũng giống như mấy nhạc sĩ trước, khi nghe ban giám đốc giao nhiệm vụ, Tùng nghiêng tai nghênh ngang. Sau *Bết thô ven*, đa phần các thiên tài âm nhạc đều điếc. “Ai đi qua văn phòng chúng em, xin vào đây ối a vào đây. Ồi ngành công thương, thương ời là thương í a í a...”. Ca từ đậm đà bản sắc quan họ không giống nhạc Nhật không giống nhạc Mỹ nên phức tạp đầy bất trắc. Chị phó phòng hành chính ngày xưa có đóng bướm bây giờ sắp nghỉ hưu chê là không hay. Hôm tổng duyệt lần cuối, chị

đứng ở hàng đầu sát cạnh cô giám đốc, lúc nhả hơi ngán vào điệp khúc, tuổi già đứt giọng chị bị sổ mũi. Có mấy giọt nước sền sệt bắn vào áo dài xẻ lườn cao của cô giám đốc, sánh lại giống hệt hình khóa son. Trang hồi sinh viện có đôi lần đã mơ mình sẽ thành ca sĩ. Cô thập thò lưỡng lự suyết ghi tên theo học một lớp thanh nhạc. Thầy dạy lớp đấy mồm hôi chắc vì hay hát nhạc vàng. Và như vậy không phải ngẫu nhiên mà Trang yêu Tùng. Trông Tùng hom hem nhưng bạn của Tùng toàn là văn nghệ sĩ nổi tiếng. Những người thường xuyên ngồi trên ti vi nhưng mặt mũi xa vắng trầm ngâm trông rất cô đơn. Sự cô đơn luôn là hùng vĩ và huyền bí khi được hiện diện chỗ đông người. Trang luôn thấy chán chán khi phải ở lâu một mình nhưng cô tha thiết yêu sự cô đơn. Bạn của Tùng dễ thương lắm, đa phần khinh ghét tiền tài chỉ đau đầu đau một nỗi niềm nghệ thuật thăm thẳm. Vào những hôm gần rằm dương lịch, những ngày Trang lơ lửng không thể mơ, thì ban giám đốc lại thanh toán tiền công cho Tùng. Tùng ơ hồ nhận rồi chậm chạp đau khổ nghiêng rằng nặng nề đứt sâu tập tiền vào túi. Tiền, tiền là cái gì. Trang đã hơn một lần được Tùng rủ đi ngồi uống rượu bằng xương bằng thịt với

những người văn nghệ. Họ ngang tàng hóm hỉnh sâu sắc, kể cả nói tục cũng duyên dáng buồn cười ơi là buồn cười. Thế mà trong mơ, trừ những lúc đang chấp chờn hóa bướm, Trang lại thỉnh thoảng bật khóc. Nước mắt không rõ xuất xứ vật vã mòng mị trên cái giường đơn kê ở phòng riêng. Lúc tỉnh dậy Trang thấy cái gối hồng băng khuôn ướm đầm đìa ướt. Có lẽ đó là điềm gở. Tại sao đôi khi người ta lại bật khóc. Cùng nghe chuyện Đạm Tiên thì Thúy Kiều mếu máo, Thúy Vân thì hớn hở lạnh tanh. Còn chàng út Vương Quan thì cao đạo phê bình uyên bác giải thích. Trang hoặc đọc báo hoặc xem vô tuyến thấy nhiều người có bằng cấp vẻ mặt tử tế nhăn nhó than là bây giờ xã hội vô cảm. Người già hạt lệ đã như sương còn bọn trẻ lại càng khô khốc. Những người biết khóc ngày nay vô cùng hiếm, lúc đặc chỉ thấy ở các chị tiểu thương khi xem phim Hàn Quốc và ở các quan chức khi bị đứng trước tòa. Trang vô thức ghen ngạo. Tùng đã có vợ đã có con và phong thanh hình như sắp có cháu ngoại. Một đứa trẻ dẹt xanh lè ỉa cứt xua chân tay hơn hớn đỏ, chắc chắn nếu không cho nó bú nó sẽ ngần ngại khóc. *Em trong trắng và em không hiểu đâu. Thời thanh niên của anh không có*

tuổi trẻ. Ôi cái thời người ta không được sống cho chính mình. Tùng khàn khàn giọng la thứ run run úp mặt vào hai tay, bờ vai của anh ngán lên mồn mẩn. Muốn Tùng thôi nức nở thường thường Trang hay áp ngực của mình vào má trái của anh. Người nghệ sĩ nghèo tử vì đạo tuần tiết giờ nốt má phải. Tùng lã chã nấc. Hãy đóng đầy thương đau vào khuôn mặt nhàu nát này. Trang xót xa, hành trang của các thiên tài đương nhiên chỉ là đau khổ. Nghệ sĩ luôn là những đứa trẻ con tuy dít không xanh, cút đã thành khuôn nhưng bơ vơ ngậy thơ ngọc nghệch. Môi Tùng bắt đầu nún nún. Trang được nghe nhiều bạn bè văn nghệ của Tùng lè nhè nồng nhiệt khen anh là một nghệ sĩ hàng đầu theo dòng phái phản tỉnh. Nghĩa là thấy được cái dở của quá khứ cái xấu của hiện tại và cái thối tha của tương lai. Những người như thế bất hạnh lắm, mà một người tài đã bất hạnh thì phải có một thiếu nữ an ủi. Và Chúa đã chọn em, Tùng ngừng nún môi thâm thì.

Sáng nay, gió mùa thu thâm thì lất phất mưa và Trang uể oải lười chưa muốn đi làm. Cái cảm giác cố hữu của công chức là mình đã không theo đúng nội qui làm cô ấy náy. Những ngày này Trang được phép đi làm

muộn vì cô là một thành viên có thâm niên của đội văn nghệ. Bảy năm trước cô đã là bướm, tất nhiên là hồi ấy cô chưa được làm bướm đầu đàn. Hồi ấy cô vừa chia tay mối tình đầu. Giống như hầu hết những nữ sinh đa cảm, Trang tò mò biết hôn ở năm thứ nhất và vào năm thứ ba thì thiết tha yêu. Cái anh chàng ấy cũng trường ở nội trú biết chơi ghi ta học trên cô hai khóa. Anh ta gầy gò xấu trai, xấu đến nỗi làm rất nhiều người nghĩ là anh ta phải có nhiều tài. Trang và anh ta làm quen nhau trong một buổi chiều có thời tiết rất lãng mạn. Lý do làm quen thì hơi hơi giống phim, hơi hơi giống tiểu thuyết. Đại loại chi tiết thì lãng đãng khó nhớ nhưng nói chung cũng rất là lãng mạn. Một tình yêu không êm đềm đầy sóng gió và ở đâu đó phảng phất mùi thuốc ngủ bởi bố mẹ Trang đã không đồng ý. Nếu hồi ấy Trang sâu sắc theo lời thể thốt mà uống *séduxer* hết liều thì nhân loại đã có thêm Juliet. Roméo xấu giai tình táo nhiều trách nhiệm cẩn thận gọi cả 05 lần 113. Trang run rẩy ngã lại vào vòng tay êm ấm của gia đình. Bố và mẹ Trang đều đi làm ở chỗ cơ quan Trang đang làm. Bố và mẹ Trang yêu nhau rồi lấy nhau, không phải do cùng chung công sở mà là cùng chung một nỗi

sợ sâu xa về sếp. Thỉnh thoảng bố mẹ Trang cũng mơ, những giấc mơ vụn vặt đứt đoạn vì thói quen giữa giờ làm hay ngủ gật. Những giấc mơ không lành không dữ không có đức tin nhiều hoảng hốt trước một cái gì đó bất bình thường. Mẹ Trang hồi trẻ cũng có tham gia đội văn nghệ, nhưng không múa mà ngâm thơ. Nếu đúng ra thì mẹ Trang phải yêu một thi sĩ. Và ở cái thời xa vắng trong trắng ấy các phong trào văn nghệ không chuyên người ta hầu như không thuê dân chuyên nghiệp. Còn bố Trang làm kế toán, ông ngắm ngẫm chần chu mua một tủ đầy tiểu thuyết mà một ít trong số đó ông đã đọc hết mười trang đầu. Bố Trang yêu chơi *tú lơ khơ* nhưng không nhếch nhác như chồng của Dung vì hồi ấy trong công sở không chơi bài lá ăn tiền. Chỉ đánh bài rêu hoặc tính điểm thế mà cũng say mê hốc hác qua đêm. Càng gần đến ngày về hưu bố mẹ Trang càng hay nhắc đến *hồi ấy*. Trang không hiểu, Trang đang đi làm ở năm thứ bảy, Trang đang yêu ở tháng thứ tám. Rồi đây mình cũng sẽ lắm cảm như thế sao. Hồi ấy chương trình văn nghệ có giản dị vài ba tiết mục. Trừ thời gian ông giám đốc đọc báo cáo tổng kết, thường là bốn mươi năm phút thì đến tiết mục đơn ca, tiết mục đồng ca.

Toàn là những bài ca ngợi chung chung hầu như không có bài được sáng tác riêng tặng cho ngành độc đáo theo kiểu những tác phẩm của Tùng. Hiếm hoi mới có múa minh họa mô phỏng diễu hành Công Nông Binh Trí hao hao mô hình vẽ trên tờ tiền hai đồng. Rồi đến tiết mục ngâm thơ. Rồi họa hoàn lăm mới kết thúc bằng một tiểu phẩm kịch nói tự biên tự diễn. Bố của Trang duy nhất một lần tham gia đội múa, vì ông gầy gò nên được vào vai trí thức. Ông phải đeo kính cận thật nên quáng gà dẫm phải chân ông phó giám đốc đóng vai công nhân. Ông công nhân phó giám đốc ngã đập mồm xuống sàn diễn trong chính đêm chung kết, bị văng chiếc răng giả có bọc vàng Tây và không hiểu sao không thể tìm thấy. Bố Trang lập cập sững người nhìn, từ từ lăn ra sàn. Ông phó giám đốc đang lồm cồm bò tìm răng chân thành bay người lại đỡ. Hồi đó bọc răng vàng đang là mốt, đại loại cũng xa xỉ như là một bây giờ các Diva thích gắn hạt kim cương vào cánh mũi. Một thời ấu trĩ đầy cao thượng có nhiều hiền lành. Bây giờ chương trình văn nghệ ở cơ quan Trang đã khác. Thời gian đọc báo cáo tổng kết của cô giám đốc thường chỉ là mười lăm phút rồi đến tiết mục đơn ca, tiết mục song ca (bỏ ngâm

thơ), tiết mục đồng ca (thường xuyên có đội múa của Trang minh hoạ). Kết thúc luôn luôn là tiểu phẩm kịch nói mà vai khó thuê hẳn diễn viên chuyên nghiệp. Tan chương trình, chi đoàn thanh niên ở lại lửa trại qua đêm hoặc khiêu vũ cổ điển hoặc nhảy đầm hiện đại. Mẹ Trang ngồi lẫn trong đám các bà các cô sắp về hưu vừa xem vừa khe khẽ ngáp. Bố Trang sau khi nhận suất phong bì giành cho các đại biểu đến dự thì lui về sớm, dạo này ông đã biết yêu chơi *tá lả*. Đúng là giữa các thế hệ có khoảng cách thật. Trước kia khi hát bài "*Việt Nam quê hương tôi*" thì người hát cứ dơ tay uốn éo dài lựa. Còn bây giờ thì cầm nón, người hát chầm chậm thiết tha lắng lư. Tất nhiên dao động lắng không quá góc *bốn nhăm*, vì một số đồng chí nam có bụng bia. Sẽ nguy hiểm nếu chân trụ hơi yếu rất dễ dàng bị *tùng bê*. Trang hôm đầu gặp Tùng là hôm anh đang gay gắt thuyết trình trước ban giám đốc. Nghệ thuật phải là độc đáo là sáng tạo là cách tân. Vừa hát vừa cầm nón nếu gặp ban giám khảo sâu sắc, người ta sẽ liên hệ đến vũ điệu Cái bang. Khuôn mặt Tùng long lanh mồ hôi, rũ rượi anh đã đi hàng chục vòng quanh sân diễn ngẫm nghĩ. Những nữ công chức bình thường lần đầu tiên mới được *mục kích*

sở thị sự siêu thăng của lao động nghệ thuật. Trang nhìn và thương anh. Con ngựa đẹp nhất là lúc đang phi, người nghệ sĩ đẹp nhất là lúc đang nghĩ. Đàn ông trung niên quyền rũ bậc nhất là mặt phải luôn nhiều nét trần trọc tư duy. Nhạc sĩ Minh Tùng biết vậy. Hàng ngày nhạc sĩ đều đặn bỏ ra hai tiếng tự luyện trước gương để làm sao cho các nếp nhăn trên trán tự nhiên sóng sánh gợi cảm duyên dáng. Năm ngoái hoặc năm kia, ở ngành giáo dục hay ở ngành giao thông hay ở ngành thương mại gì đó đã có hai thiếu nữ, một ở tuổi mười chín một ở tuổi hai mốt chỉ vì yêu nếp nhăn mà lúc đang múa lao vào nhau đánh ghen. Nhưng Trang không biết và vĩnh viễn không bao giờ biết chỉ vì đơn giản là cô đang ở ngành khác. Cô đã yêu như cánh vạc bay như yêu lần đầu. Và Trang đột nhiên thấy mắt Tùng sáng rực, Tùng lão đảo đứng dậy nhìn chăm chăm vào đàn bướm khoa chân tay say mê nói thăng hoa. Đàn đồng ca vẫn là hàng đôi nhưng sẽ cong hình cánh cung nó chắt chứa một biểu tượng triển ngực thanh xuân đang phơi phới ưỡn ca ngời đất nước. Và đến câu "*Người thiếu nữ đạt dào tình cảm*" thì đàn bướm sẽ từng đôi từng đôi tung tăng đi vào. Trang vừa múa vừa như

bay. Khi xúc động trước một tài năng phụ nữ thường nhẹ nhàng thanh thoát. Con bướm Dung đã thôi ục ịch, Trang chắc nó cũng chẳng còn nhớ đến chồng là lái xe đến nhân tình là phó giám đốc. Và Trang lâng lâng tỉnh dậy khi trời thu đã hơi ủa ủa cuối mùa. Những vạt nắng mong manh mang mang loang nhẹ trên nhấp nhô mái ngói thơm nâu trầm trầm cổ tích. Thu Hà Nội là mùa cổ điển của biết bao nhưng nhớ từ khắp bốn phương trời. Chương trình hội diễn văn nghệ của hội thao công nhân viên chức toàn ngành đang ở đêm chung kết. Tiết mục đồng ca có múa bướm minh họa của cơ quan Trang đã đoạt huy chương vàng. Huy chương bạc thuộc về một cơ quan có đội múa ong. Dân dựng cho bên đấy nghe đâu cũng là một nhạc sĩ. Anh này còn trẻ tuổi môi đỏ mắt ướm mặt không nếp nhăn. Máy cô giám đốc âm thầm hồi xuân băng khuâng anh lắm. Dân đồng ca bên đấy cũng xếp hàng đôi hình cánh cung nhưng vừa hát lại vừa cầm nón. Đàn ong bay vào cũng chậm hơn rất nhiều so với câu "*Người thiếu nữ dạt dào tình cảm*". Nghệ thuật là sự sáng tạo của những khoảng khắc. Có một khoảng khắc khi đèn bật sáng ở cuối một tiết mục, Trang đã thấy vợ của Tùng mặc áo dài

hoa ketch cõm bế đứa cháu ngoại đứng ở cuối hội trường. Tay đứa bé đang nghịch cái phong bì của ông mà bà nó đã rút hết lõi. Hôn nhân luôn là sự dày vò day dứt của tiền bạc. Trang không nghĩ thế và đêm chung kết này Trang chợt nhiên thấy người lung tung lao đao. Cô đã cuồng nhiệt muốn hóa thành bướm. Vũ điệu của con bướm đi đâu đã cuốn cả đàn bùng khát khao thăng hoa. Về sau, có vài vị tử tế trong ban giám khảo cứ đến hôm rằm là lại mơ, cũng chẳng rõ họ mơ thấy gì. Trang rưng rưng vào sau cánh gà tìm chai nước khoáng, ngực áo của cô rịn đầm mồ hôi. Nghệ thuật là sự hóa thân trong trắng từ khắc nghiệt lao động. Tùng đã nói như thế và bây giờ anh đang nói.

“ Ông là đồ tráo trở bản tiện. Ông đã hứa với tôi những gì”.

Giọng kia là giọng của phó giám đốc Tuấn.

“Tôi đã nộp đủ cho ông mười triệu. Tiền thưởng như thế là quá nhiều”.

“ Thế nhưng đây là huy chương vàng. Ông tưởng mấy con nhân viên của ông cứ ước ọo bướm là được à. Chỗ mười triệu đó mấy thằng giám khảo chúng nó đã nuốt tất rồi”.

Tiếng cười khẩy của phó Giám đốc Tuấn thì đều giả. Tiếng mặc cả của nhạc sĩ Minh

Tùng thì trắng trợn. Và Trang thiếp đi như là cô muốn ngủ. *Nắng có hồng bằng đôi môi em. Mưa có buồn bằng đôi mắt em. Tóc em từng sợi nhỏ.* Hình như lại sắp đến rồi. Thiếu nữ đến một tuổi nào đấy thì tóc sẽ không dài nữa. Có thể đêm nay Trang sẽ mơ và cũng có thể đêm mai Trang sẽ mơ. Những giấc mơ dập dờn triệu triệu cánh bướm. Ngày xưa đã có một người họ Trang cũng nằm mơ thấy bướm. Ông này đã ngơ ngác tỉnh mà không biết mình mơ thấy bướm hay là bướm mơ thấy mình. Trang muốn trở dậy uống một hộp nước rồi cô sẽ soi gương. Sang năm lại có hội diễn văn nghệ. Sang năm nữa vẫn có hội diễn văn nghệ. Liệu đến lúc đấy Trang có còn được làm bướm đầu đàn. Trang ôm cái gối đơn âm ỉm nước mắt. Lần đầu tiên không mơ và không rõ lý do, Trang cô đơn sục sục khóc./.

15/08/2004

Ngày lễ Đức Bà lên giờ

MỤC LỤC

Trang

• Mối tình đầu.....	5
• Buổi chiều thứ chín mươi chín	14
• Sếp & tôi &	27
• Bạc cuối	36
• Thiện giả	51
• Chiều muộn.....	63
• Cửa rơi	76
• Chỗ trống	90
• Từng vòng khói thuốc.....	103
• Mưa vào ngày cưới.....	117
• Người đi thi hộ	127
• Thiếp cưới của vợ.....	139
• Rửa tội.....	152
• Nhặt một chuyện tình	165
• Kịch bản của đời	178
• Thật bỏ đoàn	191
• Biến lạ	207
• Mãi không tới núi.....	221
• Cố rồi sẽ nhớ.....	204
• Hồn của bướm.....	257

Của rơi

Tập truyện ngắn của Nguyễn Việt Hà

Chịu trách nhiệm xuất bản : Mai Quỳnh Giao

Chịu trách nhiệm bản thảo : Nguyễn Thu Hà

Biên tập : Phạm Thuý Hà

Bìa : Trọng Khôi

Sửa bản in : Nguyễn Việt Hà

NHÀ XUẤT BẢN PHỤ NỮ

39 Hàng Chuối - Hà Nội

ĐT: 9362242 - 9362241 - 9362240 - 9362239

9717979 - 9717980 - 9710717 - 9716727 - 9712832

Fax: 9712830

Chi nhánh:

16 Alexandre de Rhodes - Q1 - TP Hồ Chí Minh

ĐT: 8294459

Tổng phát hành: Công ty Phát hành sách Hà Nội

34 Tràng Tiền - Hoàn Kiếm - Hà Nội

Điện thoại: 8241615 - 9349480

Fax: 8241617

In 1000 cuốn khổ 13x19cm tại Công ty in tháng Tám

Giấy chứng nhận kế hoạch xuất bản số: 65/976 XB-QLXB, kí ngày 14/7/2004. Giấy trích ngang số 314/PN cấp ngày 26/10/2004.

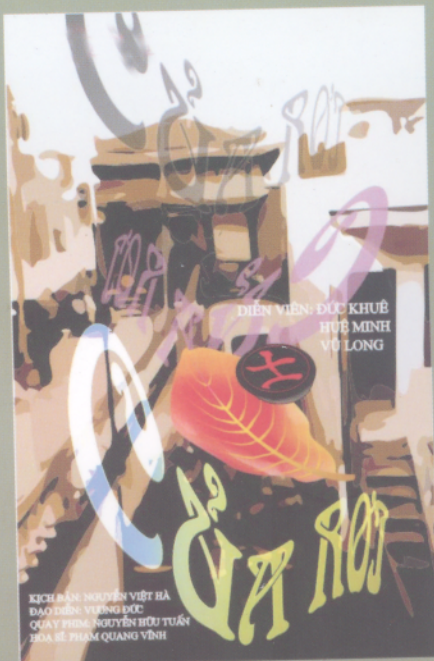
In xong và nộp lưu chiểu quý IV năm 2004

Truyện “Cửa ròi” đã được chuyển thể phim truyện nhựa, 2002.

- Giải Cánh diều bạc của Hội điện ảnh Việt Nam, 2003. -Tham gia Liên hoan phim quốc tế Berlin, Cộng hòa liên bang Đức, 2003.

-Liên hoan phim quốc tế Tribeca, New York, 2003. -Liên hoan phim quốc tế Goterbog, Thụy Điển, 2004.

-Liên hoan phim quốc tế Thượng Hải, 2004.

“... Ở một mức độ nào đó, người trí thức là một thứ cửa ròi, ai nhận được và sử dụng nó như thế nào lại là vấn đề khác. Tình yêu cũng tựa như một thứ cửa ròi, ai may mắn thì nhận được.”

(Báo THANH NIÊN)

“... Cửa ròi là bài thơ không có chữ hết”

(Báo THỂ THAO VĂN HÓA)

“... Cửa ròi - biết đâu là cửa thật”

MS:	V23. 976. 2004	GIÁ
	146. PN. 2004	27.000Đ